

Овај документ прибављен је од Вишег суда у Београду.

Документ достављен је организацији „Три тачке“ као одговор на захтев по основу Закона о слободном приступу информацијама упућеног Суду 20. јануара 2020. године.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
Посебно одељење за
организовани криминал
К-По1.бр.23/2012
Дана 13.07.2018. године
Београд
Улица Устаничка број 29

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, Посебно одељење за организовани криминал, у већу састављеном од председника већа судије Драгомира Герасимовића и чланова већа судија Синише Петровића и Светлане Алексић, са записничарем Татјаном Томић, у кривичном поступку према **оптуженима МИЛОРАДУ УЛЕМЕКУ, ЗВЕЗДАНУ ЈОВАНОВИЋУ, ВЕСЕЛИНУ ЛЕЧИЋУ, МИЋИ ПЕТРАКОВИЋУ, ДРАГОСЛАВУ КРСМАНОВИЋУ, ДРАГИШИ РАДИЋУ И ВЛАДИМИРУ ПОТИЋУ**, због извршења кривичног дела оружана побуна из члана 124 став 2 у вези става 1 КЗ СРЈ и др, по оптужници Тужилаштва за организовани криминал КТ број 20/11 од 08.03.2012. године, прецизираној дана 27.12.2016. године, након одржаног усменог, јавног главног претреса дана 28.06.2018. године, у присуству заменика Тужиоца за организовани криминал Драгана Рајковића, оптуженог Милорада Улемекa и његовог браниоца адвоката Александра Ковачевића, оптуженог Звездана Јовановића и његовог браниоца по службеној дужности, адвоката Велимира Јакића, оптуженог Веселина Лечића и његовог браниоца адвоката Боже Прелевића, оптуженог Миће Петраковића и његових бранилаца адвоката Градимира Налића и Бранкице Мајкић, оптуженог Драгослава Крсмановића и његовог браниоца адвоката Милована Живковића, оптуженог Драгише Радића и његовог браниоца адвоката Мироја Јовановића и оптуженог Владимира Потиха и његових бранилаца адвоката Градимира Налића и Бранкице Мајкић, једногласно је донео, а дана 13.07.2018. године јавно објавио

ПРЕСУДУ

1. опт. МИЛОРАД УЛЕМЕК, звани „Легија“,

[REDACTED]

2. опт. ЗВЕЗДАН ЈОВАНОВИЋ, звани „Звеки“,

[REDACTED]

3. опт. ВЕСЕЛИН ЛЕЧИЋ, звани „Леки“,

[REDACTED]

4. опт. МИЋО ПЕТРАКОВИЋ,

[REDACTED]

5. опт. ДРАГОСЛАВ КРСМАНОВИЋ, звани „Крсман“,

[REDACTED]

[REDACTED]

6. опт. ДРАГИША РАДИЋ, звани „Гиле“, [REDACTED]

[REDACTED]

7. опт. ВЛАДИМИР ПОТИЋ, звани „Потке“, [REDACTED]

[REDACTED]

На основу члана 423 тачка 2 ЗКП,

ОСЛОБАЂАЈУ СЕ ОД ОПТУЖБЕ

да су

У временском периоду од 09. до 17.11.2001. године, у Кули и Београду, оптужени Милорад Улемек, пензионисани командант Јединице за специјалне операције који је и даље имао фактичку власт и неограничени утицај на команданта и припаднике Јединице за специјалне операције, и сада покојни [REDACTED], организатор и вођа криминалне организације тзв. „Земунски клан“, организовали оружану побуну, припадника Јединице за специјалне операције у намери да угрозе уставно уређење, као и да угрозе безбедност државе, са циљем да у времену када се председник Владе Републике Србије [REDACTED] налазио на службеном путу у САД, а потпредседник Владе и министар унутрашњих послова [REDACTED] на службеном путу у Копенхагену, и ради тога изазову најпре кризу, а потом и пад Владе, и на тај начин онемогуће остваривање уставних активности Владе Републике Србије, а посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика, као и спровођењу активности Владе у борби против организованог криминала, постављањем политичких захтева, за смену министра унутрашњих послова [REDACTED], смену начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и

██████████, као и доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, у којој оружаном побуни су учествовали припадници Јединице за специјалне операције оптужени Душко Маричић, командант Јединице за специјалне операције – према коме је кривични поступак раздвојен, оптужени Звездан Јовановић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за резервни састав, оптужени Мићо Петраковић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за оперативне послове, оптужени Драгослав Крсмановић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за логистику, оптужени Веселин Лечић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за безбедност, оптужени Драгиша Радић, шеф возног парка и заменик начелника Центра Јединице за специјалне операције „Радослав Костић“ у Кули, оптужени Владимир Потих, припадник Јединице за специјалне операције, као и тачно неутврђен већи број припадника оперативног састава Јединице за специјалне операције, који су прихватили циљеве оружане побуне и били спремни да у остваривању истих употребе ватрено оружје којим су били задужени као припадници Јединице и које су носили приликом изласка из Центра у Кули, при чему су сви били урачунљиви и свесни свог дела и његове забрањености, чије извршење су хтели, па су тако:

- оптужени Милорад Улемек у заједници и по договору са сада покојним ██████████, као организатор оружане побуне преко оптуженог Душка Маричића наредио да сви припадници Јединице напусте своје обавезе и задатке које су обављали ван Центра у Кули, врате се у Центар, јаве команданту Јединице оптуженом Душку Маричићу који се са већим бројем припадника већ налазио у Центру у Кули, након чега је оптужени Милорад Улемек и сам отишао у Кулу, а по његовом наређењу, које је спровео оптужени Душко Маричић преко својих помоћника и оптуженог Драгише Радића, који су преносили наређење команданта припадницима Јединице којима су били надређени, свим припадницима Јединице у Центру одузети мобилни телефони, чиме је онемогућен контакт припадника Јединице са спољним светом, осим у случајевима када је то дозвољавао оптужени Душко Маричић, након чега су:

- дана 09.11.2001. године у поподневним часовима, оптужени Душко Маричић, у телефонском разговору у 15,53 часа позвао начелника Ресора државне безбедности ██████████, у чијем саставу се и налазила Јединица за специјалне операције, да одмах дође на преговоре у Центар у Кулу, на који одлазак ██████████ није пристао, а потом факсом обавестио министра унутрашњих послова ██████████ и начелника Ресора државне безбедности ██████████ да Јединица одбија даљу послушност, повлачи се у Центар, а затим исте вечери у просторијама Центра у Кули организовали и одржали конференцију за новинаре, на којој конференцији је по наређењу оптуженог Душка Маричића, оптужени Владимир Потих прочитао захтеве Јединице за специјалне операције, који су сачињени по налогу оптуженог Душка Маричића, а у чијем формулисању су учествовали присутни чланови команде и оптужени Веселин Лечић, по којима ће Јединица за специјалне операције предузети: „...обуставу свих хапшења свих лица са оптужница хашких до доношења Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, као и смену министра Унутрашњих послова господина ██████████ како би се убудуће понашање овог министарства увело у законске и уставне оквире“, након чега је Јединица обуставила сваку комуникацију са претпостављеним старешинама, функционерима и државним институцијама,

- дана 10.11.2001. године у намери демонстрације силе и моћи у остваривању својих циљева, угрозили безбедност земље, тако што је одређени број маскираних припадника оперативног састава Јединице за специјалне операције, по наређењу оптуженог Душка Маричића, а под командом оптуженог Звездана Јовановића изашао са борбеним возилима и личним наоружањем и блокирао саобраћај на петљи ауто-пута Е 75 код Врбаса у периоду од 13,00 – 15,00 часова, којом приликом су били спремни на употребу оружја, уколико би дошло до интервенције војске или припадника полицијских снага земље,

- дана 11.11.2001. године оптужени Милорад Улемек, послао поруку [REDACTED], председнику Владе Републике Србије преко [REDACTED], шефа посланичке групе ДОС-а у Народној скупштини Републике Србије и блиског сарадника председника Владе Републике Србије и сада покојног [REDACTED], са текстом: „Ако мислиш да се ово заврши мирно, дођи у Кулу“, са потписом „Берета“, а истог дана у касним вечерњим часовима, на састанку који је одржан у просторијама Центра у Кули оптужени Милорад Улемек одбио захтев председника Владе Републике Србије [REDACTED] да он и сви припадници Јединице за специјалне операције прекину оружану побуну, и остао код захтева Команде Јединице за сменом министра полиције [REDACTED], захтевајући и смену начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED], док Душко Маричић и присутни чланови команде нису дозволили [REDACTED] присусутво и учешће у наведеном разговору,

- дана 12.11.2001. године у намери демонстрације силе и моћи у остваривању својих циљева, угрозили безбедност земље, тако што су, по наређењу оптуженог Милорада Улемек, припадници оперативног састава Јединице за специјалне операције у неутврђеном броју, на чијем челу је био оптужени Душко Маричић, командант Јединице, међу којима су били и оптужени Звездан Јовановић, Мићо Петраковић, Веселин Лечић, Владимир Потих и Драгиша Радић, као и оптужени Милорад Улемек, из Центра у Кули дошли у Београд са возилима марке „Хамер“, личним наоружањем, аутоматским пушкама и са монтираним пушкомитраљезима на појединим возилима и на ауто путу кроз Београд, као једној од најважнијих саобраћајница у републици, код Сава центра у смеру ка мосту Газела од раних јутарњих сати блокирали пут и онемогућили саобраћај тим делом ауто пута, спремни на употребу оружја, уколико би дошло до интервенције војске или припадника полицијских снага земље, а за које време Милорад Улемек је водио телефонске разговоре са сада покојним [REDACTED] који му је преносио ставове државних органа и реакције јавности, при чему је [REDACTED] пружао припадницима Јединица логистичку подршку, по унапред припремљеном сценарију организовао поделу хране припадницима Јединице, у намери приказивања подршке грађана побуни Јединице, а оптужени Душко Маричић у разговору са [REDACTED], замеником начелника Ресора државне безбедности, који је на разговор дошао по наређењу начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], одбио наређење да Јединица за специјалне операције прекине побуну и врати се у Центар у Кулу,

- у периоду од 13. до 17.11.2001. године, организатори оружане побуне оптужени Милорад Улемек и сада покојни [REDACTED] су слали јасне поруке државним органима Републике Србије, да ће Јединица за специјалне операције радикализовати захтеве и до сада постављене циљеве, и да ће побуна у наредним данима обухватити насилно заузимање аеродрома у Београду, заузимање зграде

телевизије и зграде Владе Републике Србије, оптужени Милорад Улемек на више састанака и разговора одбијао захтеве председника Владе [REDACTED] и Владе Републике Србије за прекидом побуне и разрешењем настале ситуације, а оптужени Душко Маричић одбио захтеве за прекид побуне министра унутрашњих послова [REDACTED], инсистирајући да Влада Републике Србије испуни све постављене циљеве оружане побуне, а када је Влада Републике Србије прихватила оставке начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED], и на место начелника Ресора државне безбедности поставила [REDACTED], а за заменика начелника [REDACTED] којим кадровским решењима су организатори побуне оптужени Милорад Улемек и сада покојни [REDACTED] били задовољни донели одлуку о прекиду оружане побуне, тако што је оптужени Милорад Улемек дана 17.11.2001. године у 06,47 часова наредио команданту Јединице за специјалне операције оптуженом Душку Маричићу прекид побуне наредбом: „да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“,

- чиме би:

оптужени Милорад Улемек извршио кривично дело оружана побуна из члана 124 став 2 у вези става 1 Кривичног закона СРЈ, а

оптужени Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Мићо Петраковић, Драгослав Крсмановић, Драгиша Радић и Владимир Потих извршили кривично дело оружана побуна из члана 124 став 1 Кривичног закона СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 Кривичног закона СРЈ.

На основу члана 265 ЗКП, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Оптужницом Тужилаштва за организовани криминал КТ број 20/11 од 08.03.2012. године, измењеном дана 27.12.2016. године, оптуженом Милораду Улемеку стављено је на терет извршење кривичног дела оружана побуна из члана 124 став 2 у вези става 1 КЗ СРЈ, а оптуженима Душку Маричићу, Звездану Јовановићу, Веселину Лечићу, Мићи Петраковићу, Драгославу Крсмановићу, Драгиши Радићи и Владимиру Потиху стављено је на терет извршење кривичног дела оружана побуна из члана 124 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ.

На главном претресу дана 15.05.2017. године развојен је кривични поступак у односу на оптуженог Душка Маричића и одређено је да ће се самостално довршити.

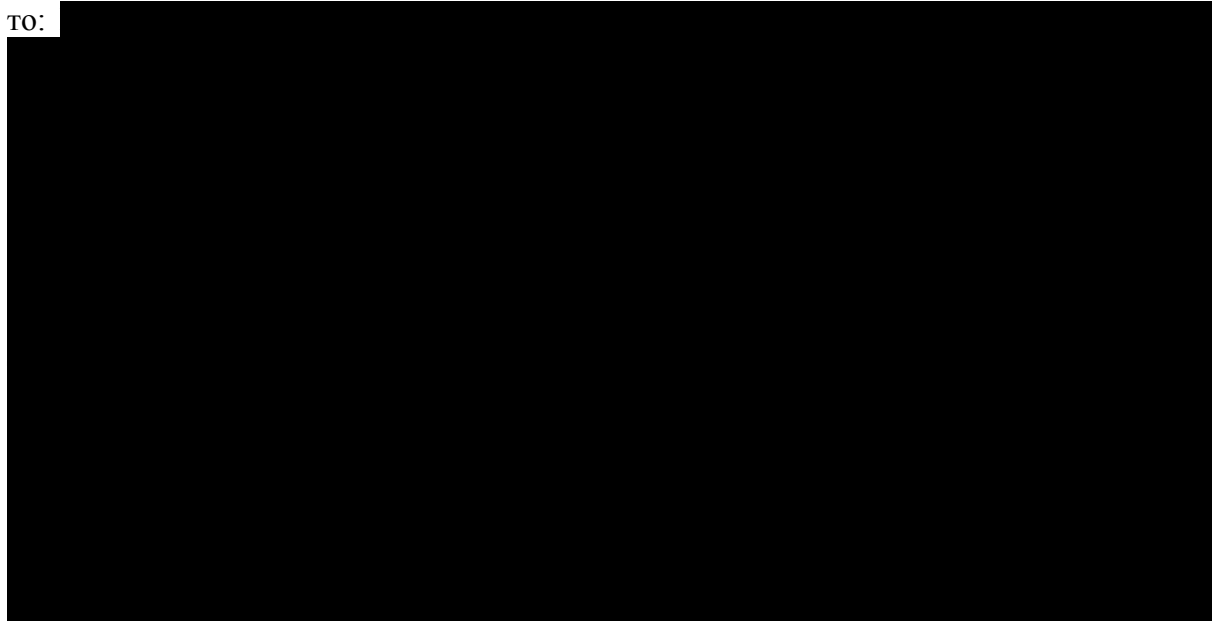
Заменик Тужиоца за организовани криминал је остао при подигнутој и измењеној оптужници до закључења главног претреса, те је у завршној речи предложио да суд оптужене огласи кривим и осуди их на казне и то: оптуженог Милорада Улемек за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 2 у вези става 1 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 12 година; оптуженог Звездана Јовановића за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 Кривичног закона у саизвршилаштву, у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 10 година;

оптуженог Веселина Лечића за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 Кривичног закона СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 4 године; оптуженог Мићу Петраковића за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 5 година; оптуженог Драгослава Крсмановића за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 5 година; оптуженог Драгишу Радића за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 3 године; оптуженог Владимира Потиха, за кривично дело оружане побуне из члана 124 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ, на казну затвора у трајању од 3 године.

Суд је у доказном поступку саслушао оптужене: Милорада Улемека, Звездана Јовановића, Веселина Лечића, Мићу Петраковића, Драгослава Крсмановића, Драгишу Радића и Владимира Потиха, а на основу члана 406 ЗКП прочитао исказ саоптуженог Душка Маричића према коме је кривични поступак раздвојен.

У доказном поступку испитани су на главном претресу дана 14.03.2018. године судски вештаци проф.др Ђорђе Алемпијевић, спец.судске медицине, проф.др Александар Јовановић, спец.неуропсихијатрије и судске психијатрије, проф.др Нада Јанковић, спец.медицинске психологије, проф.др Гордана Оцић, спец.неуропсихијатрије и др Предраг Тасовац, спец.неуропсихијатрије, уз писани налаз и мишљење комисије вештака у саставу др Ђорђе Алемпијевић, др Нада Јанковић, др Александар Јовановић и др Александар Нешковић од 25.06.2015. године, писани налаз и мишљење комисије вештака у саставу др Ђорђе Алемпијевић, др Нада Јанковић, др Гордана Оцић и др Александар Нешковић од 10.05.2017. године и писани налаз и мишљење комисије вештака у саставу др Ђорђе Алемпијевић, др Нада Јанковић, др Гордана Оцић и др Предраг Тасовац од 06.10.2017. године, уз исказе вештака др Ђорђа Алемпијевића, др Наде Јанковић и др Александра Јовановића са главног претреса од 25.06.2015. године, те је у доказном поступку испитан и стручни саветник одбране оптуженог Веселина Лечића, др Зоран Ђурић.

У доказном поступку, суд је, уз сагласност странака, прочитао исказе сведока и то:

[REDACTED]

У доказном поступку, на сагласан предлог странака, суд је прочитао: налаз и мишљење комисије вештака са Електротехничког факултета у Београду од 10.04.2013. године у саставу проф.др Ирини Рељин, Горан Зајић и Ана Гавровска, извршио увид у материјал који се односи на реконструкцију одласка премијера у Кулу у вези са вештачењем видео снимака са натписом „РТС“ и „Б92“, који материјал је предао на главном претресу одржаном дана 30.05.2013. године адвокат Градимир Налић, те прочитао исказе вештака Горана Зајића и Ане Гавровске, дати на главном претресу дана 31.05.2013. године, затим писани налаз и мишљење судског вештака графоскопске струке Свичевић Радослава од 21.10.2015. године и његов исказ дат на главном претресу дана 26.10.2015. године.

У доказном поступку, уз сагласан предлог странака, извршен је увид и у писане доказе, који се налазе у **истражним регистраторима** и то у: препис магнетофонског снимка са конференције за штампу у Кули, [REDACTED], тада подпредседника Владе Републике Србије и министра [REDACTED], одржане 13.11.2001. године, стенографске белешке са 61. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 11.11.2001. године, стенографске белешке са 62. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 14.11.2001. године, Правилник о унутрашњој организације Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности, јануар 2000. године, извештај МУП-а РС, Ресора државне безбедности, ЦРДБ-а Београд на околности везане за хапшење [REDACTED] дана 08.11.2001. године, изјаве [REDACTED], о њиховом хапшењу, обе изјаве од 08.11.2001. године, информацију МУП-а РС, РДБ-а, ЈСО-а број 01-2231/2001 од 18.11.2001. године у вези ангажовања припадника ЈСО – РДБ у хапшењу [REDACTED] у Обреновцу, фотокопију дописа МУП-а РС, РДБ – ЈСО, Центар „Радослав Костић“ од 09.11.2001. године, службену белешку МУП-а РС, РДБ – ЈСО, Центар „Радослав Костић“ од 11.11.2001. године, временик догађања за дан 09.11.2001. године, временик догађања за дан 10.11.2001. године, временик догађања за дан 11.11.2001. године, временик догађања за дан 12.11.2001. године, временик догађања за дан 13.11.2001. године, преглед телефонских позива припадника, временик догађања за дан 14.11.2001. године, временик догађања за дан 15.11.2001. године, временик догађања за дан 16.11.2001. године, преглед телефонских позива припадника и временик догађања за дан 17.11.2001. године, као и извршен увид у видео снимке са два ДВД-а са ознакама „РТС“ и „Б 92“, из новембра месеца 2001. године.

Такође, на главном претресу, суд је, уз сагласност странака, извршио увид у писане доказе, који се налазе у **претресним регистраторима** и то у: Правилник о унутрашњој организацији Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности, јануар 2000. године, решење Министарства унутрашњих послова, Ресора јавне безбедности 01/2 бр 112-4/2003 од 09.05.2003. године, о распоређивању Радић Драгише, извод из Информатора о раду МУП-а РС, ажуриран дана 01.03.2012. године, Одлуку Међународног суда Уједињених нација по предмету бр. ИТ-95-8/1-ПТ, по поднеску тужиоца којим се тражи повлачење оптужнице против [REDACTED], реверсе и странице из књиге утисака Јединице за специјалне операције, у фотокопији, допис начелника Секретаријата пуковника [REDACTED] Јединици за специјалне операције, команданту Маричићу, поводом Славе, допис Министарства одбране,

Сектор за људске ресурсе, Управе за кадрове, број 6780-2 од 09.08.2012. године, за оптуженог Потпић Владимира, обавештење Народне Скупштине Републике Србије, Одбора за одбрану и унутрашње послове, 06 број 9-2370/12 од 20.08.2012. године, обавештење Генералног секретаријата Владе Републике Србије, 08 број 06-4939/2012-1 од 21.08.2012. године, извештај Комисије за сарадњу са медијима број 031-00-00001/2012-01 од 09.08.2012. године, саопштење од 13.11.2001. године Бироа за комуникације из кабинета председника Владе Републике Србије, обавештење Бироа за комуникације од 14.11.2001. године, обавештење Безбедносно-информативне агенције број 02-16913 од 25.08.2012. године о телефонском саобраћају и базним станицама, диплому и другу документацију, која се односи на оптуженог Петраковић Мићу, решење Министарства унутрашњих послова, Ресора државне безбедности бр.6503/2000 од 17.08.2000. године, о распоређивању овде оптуженог Радић Драгише, систематизацију радних места Јединица за специјалне операције, под ознаком ДТ 01-297/2000 од 11.02.2000. године, решење Министарства унутрашњих послова, бр.6503/2001 од 04.10.2001. године, о ванредном постављењу овде оптуженог Радић Драгише у чин мајора, чланак из новина-интервју са председником СРЈ [REDACTED] - „Конференција за новинаре председника Савезне Републике Југославије“, „Протест специјалаца није угрозио безбедност земље“, 14 фотографија, које је приложио бранилац, адвокат Градимир Налић, дана 29.11.2012. године, допис БИА број 03-6977 од 05.11.2012. године, упућен овде оптуженом Звездану Јовановићу, одговор Генералштаба Војске Југославије бр.2019-2, од 22.03.2013. године, обавештење Народне Скупштине 03 број 9-1119/13 од 26.03.2013. године уз које су достављене фотокопије записника и стенографских белешки са седница Народне Скупштине Републике Србије и Одбора за одбрану и безбедност Народне Скупштине, документ Владе Републике Србије под редним бројем 06-00-2/2013, од 25.03.2013. године, са извештајем са конференције за новинаре председника Владе Републике Србије [REDACTED], која је одржана 14.11.2001. године, у Прес сали Владе Србије, ул.Немањина 11, решење Министарства унутрашњих послова, Ресора државне безбедности бр.761/99 од 13.01.1999. године, о пријему у радни однос на неодређено време овде оптуженог Петраковић Миће у МУП РС- РДБ, радна књижица Петраковић Миће број 176/96 од 30.07.1996. године, решење Министарства унутрашњих послова, Ресора државне безбедности бр.5761/2001 од 10.08.2001. године којим се потпоручнику Петраковић Мићи додељује на поклон пиштољ са оружаним листом за држање истог, одговор Војно-безбедносно агенције – Пов.бр. 4401-2 од 15.04.2013. године, допис Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора број 03-1917/3 од 17.04.2013. године, документацију коју је приложио оптужени Јовановић Звездан на главном претресу одржаном 19.04.2013. године и то уверење МУП-а бр.5760/2001 од 28.09.2001. године које је издато у циљу добијања дозволе за набавку ловачког оружја и решење МУП-а Ресора државне безбедности, број 5760/98 од 31.07.1998. године, о распоређивању Јовановић Звездана са 01.08.1998. године, допис Дирекције полиције ПТЈ 03/14 број 801/13 од 26.04.2013. године, и у прилогу овог дописа 15 копија реверса, који се односе на период од 08.11.2001. године до 20.11.2001. године, документација из радног односа коју је предао оптужени Звездан Јовановић, на главном претресу 31.05.2013.године, допис Генералног секретаријата Председника Републике 03 број 713-896/2013-71 од 26. јуна 2013. године, копију стенографских белешки са Пете седнице Одбора за безбедност и одбрану, која је одржана дана 14.11.2001. године, транскрипт аудио записа са главног претреса одржаног дана 11.04.2005. године, у предмету КП број 5/03, документ који је приложио оптужени Јовановић Звездан на главном претресу 31.10.2013. године, копија такозване „Беле књиге криминалних група и појединаца, које се баве организованим криминалом“,

почев од 1 до закључно 31 странице, транскрипт аудио записа са главног претреса одржаног дана 04.04.2005. године, у предмету КП број 5/03, транскрипт аудио записа са главног претреса одржаног 15. марта 2005. године, у предмету КП број 5/03, извештај лекара специјалисте од 28.02.2014. године за овде оптуженог Петраковић Мићу, лекарски специјалистички налаз васкуларног хирурга за Петраковић Мићу од 27.03.2014. године, Одлуку о оцењивању уставности и законитости Уредбе о поступку сарадње са Међународним кривичним трибуналом, ради се о „Службеном листу СРЈ“ од 28.12.2001. године, а који је предао оптужени Звездан Јовановић на главном претресу од 07.04.2014. године, извод из књиге [REDACTED], „Повленске магле и видици“ од стране 147, закључно са страном 165, извештаје лекара специјалисте за овде оптуженог Петраковић Мића од 17.04.2014. године, од 27.04.2014. године, од 19.05.2014. године и од 29.05.2014. године, решење Безбедносно-информативне агенције (БИА) број 15-4756 од 17.04.2014. године којим је овде оптужени Лечић Веселин враћен на рад у БИА почев од 17.04.2014. године, извештај Комисије о узроцима протеста Јединице за специјалне операције (ЈСО) - Влади Републике Србије и Савету за државну безбедност, допис Генералног секретаријата Владе Републике Србије 050-08 број 031-00-4646/2014-1 од 09.06.2014. године, документ насловљен са „Господо министри, чланови комисије“, у потпису [REDACTED], без датума и штампала, извештај [REDACTED] од 16.11.2001. године достављен комисији Владе РС, извештај Центра Ресора државне безбедности на околности везано за хапшење [REDACTED] од 16.11.2001. године, фотографију коју је предао на главном претресу дана 09.02.2015. године оптужени Лечић Веселин, пресуду Врховног Касационог суда Кзз ОК 11/2014 од 04.06.2014. године, коју је бранилац адвокат Мајкић Бранкица предала на главном претресу 02.03.2015. године, документацију која се односи на оптуженог Јовановић Звездана, коју је приложио у списима предмета: решење број 17-4600/2002 од 10.09.2002. године, о додељивању новчане награде Звездану Јовановићу, повељу о одликовању на основу Указа 1/2-01-001/99-54 од 13.05.1999. године, решење Министарства унутрашњих послова од 13.05.1999. године да је Звездан Јовановић награђен златником „манастир Хиландар“, захвалница ДБ од 15.11.1996. године, службену белешку истражног судије у фотокопији састављена дана 19.05.2003. године, у предмету Ки-П број 2/03, пресуду Окружног суда у Београду Посебног одељења КП број 3/04 од 18.01.2008. године, пресуду Врховног суда Србије Кж1 ок број 9/08 донета после седнице већа одржане дана 28.09, 29.09, 30.09, 01.10, 12.10, 13.10, 14.10. и 15.10.2009. године, пресуду Окружног суда у Београду Посебног одељења КП број 5/03 јавно објављена 23.05.2007. године, пресуду Врховног суда Србије Кж1 ОК 11/07 донета у дане од 08. до 17.09.2008. године, пресуду Врховног суда Србије Кж 3 ОК 1/09, донета у дане 02, 03. и 04.09.2009. године, транскрипте са главног претреса КП 3/04 од 29.01.2007. године и од 30.01.2007. године, транскрипте са главног претреса у предмету КП број 5/03 („убиство премијера“) од 13.09.2004. године, 11.04.2005, 13.04.2005, 16.05.2005, 17.05.2005. године, 23.11.2006, 24.11.2006. и 28.11.2006. године, саопштење за јавност коју је предао сведок [REDACTED] командант Жандармерије, те је извршен увид у здравствени картон оптуженог Маричић Душка достављен од стране Управе за извршење кривичних санкција КПЗ Пожаревац Забела број 713-5170-2/4/2015-01 од 15.04.2015. године, Одлуку Владе Републике Србије о образовању Савета за државну безбедност од 11.01.2002. године, објављена у „Службеном гласнику РС“ број 1/2002 од 14.01.2002. године, допис ПУ за Град Београд УКП Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата број 03/31/2/3-916/15 од 20.04.2015. године, у чијем прилогу је извештај полицијских службеника ПУ за Град Београд УКП Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата заведен под

овим бројем и датумом 20.04.2015. године, обавештење Жандармерије 03/13 број 230-1886/15-1 од 23.04.2015. године, допис Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора број 15-3042 од 02.05.2015. године, пресуду Вишег суда у Београду, Посебно одељење К-По1 број 61/11 од 19.10.2012. године, правноснажна 08.11.2013. године, пресуду Апелационог суда у Београду Кж1 По1 број 12/13 од 08.11.2013. године и решење Апелационог суда у Београду Кж1 По1 број 12/13 од 10.02.2014. године, акт којим је овде оптуженом Јовановић Звездану од стране Републике Србије Министарства унутрашњих послова Ресора државне безбедности, додељено наградно почасно оружје за храброст дана 29.12.1995. године, пресуду Вишег суда у Београду Посебног одељења К-По број 22/10-Кв-По1 број 855/13 од 27.01.2014. године, правноснажна 02.04.2014. године, пресуду Окружног суда у Београду, Посебно одељење КП број 6/03 од 18.07.2015. године, транскрипт из предмета КП бр.5/03 са главног претреса од 19.04.2004.године, транскрипте из предмета овог суда КП 3/04 од 05.09.2005. године, 06.09.2005. године, 29.10.2007. године, одговор, односно достављене информације од стране Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора, СП број 12-26203 од 25.05.2015. године, одговор компаније „Теленор“ доо, који се односи на број телефона из „временика догађаја“ 063/355-955, странице списка, допис Фондације за унапређење демократије „Љубо Давидовић“ број 500-10/03-839/15 од 07.07.2015. године, одштампани садржај са сајта „Б-92“, тачније вест насловљена са „Неуставна Уредба Владе СРЈ о сарадњи са Хагом“, објављена на овом сајту у уторак, 06.11.2001. године, Одлуку о оцењивању уставности Одлуке Владе Републике Србије, 05 број 713-3796/2002 од 27.03.2002. године, објављена у „Службеном листу СРЈ“, број 42 од 02.08.2002. године, допис Безбедносно-информативне агенције – Кабинет директора бр.15-4625 од 27.06.2015. године, са прилозима: временници догађања који су вођени у Центру у Кули, у периоду од 09-17.11.2001. године, са прегледом телефонских разговора припадника за дане 13.11.2001.године и 16.11.2001.године, допис ЦРДБ број 12096 од 16.11.2001.године, којим се Влади Србије доставља извештај на околности везане за хапшење [REDACTED], извештај ЦРДБ на околности везане за хапшење [REDACTED] од 16.11.2001. године, изјаву [REDACTED], изјаву [REDACTED], информацију РДБ-ЈСО од 18.11.2001. године бр.01-2231/2001, у вези ангажовања припадника ЈСО РДБ у хапшењу [REDACTED] у Обреновцу (није потписана), информација РДБ-ЈСО од 18.11.2001. године у вези ангажовања припадника ЈСО РДБ у хапшењу [REDACTED] у Обреновцу (без деловодног броја), службену белешку ЈСО од 09.11.2001. године (као прималац подвучен начелник РДБ), службену белешку ЈСО од 09.11.2001. године (као прималац подвучен министар унутрашњих послова), службену белешку ЈСО од 09.11.2001. године, извршен увид у 3 ЦД-а, достављен од стране оптуженог Звездана Јовановића, копију 21 странице књиге [REDACTED] „Госпођа Тужитељка-суочавање с најтежим ратним злочинима и културом некажњивости“, копију документа БИА-е бр.15-3748 од 16.06.2016. године, акт МУП-а РС Ресора ЈБ-Управе за информатику, Одељења за развој и пројектовање од 30.08.2002. године, који носи наслов „Подаци о службеним легитимацијама и значкама полиције, које се достављају организационим јединицама“, а који је предао оптужени Веселин Лечић, Правилник о систематизацији радних места Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности из јануара 2000.године, који је предао бранилац оптуженог Радића, фотокопија службене легитимације овлашћеног службеног лица МУП РС-регистарски број 9651 која гласи на име Петраковић Мићо и фотокопија решења МУП РС, Ресор јавне безбедности од 15.04.2003. године, извештај МУП РС, Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одељење за аналитику за ПУ Београд Стр.пов.број 235.2.1/9764 од 05.06.2017. године за оптуженог Улемек

Милорада, извештај МУП РС, Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одељење за аналитику за ПУ Београд Стр.пов.број 235.2.1/9762 од 05.06.2017. године за оптуженог Лечић Веселина, извештај МУП РС Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одсек за аналитику и полицијске евиденције за ПУ Нови Пазар, Стр.пов.број 235-1/3/90 од 06.06.2017. године за оптуженог Крсмановић Драгослава, извештај МУП РС, Дирекције полиције, Координациона управа за Косово и Метохију, Полицијска управа за Пећ, Стр.пов.број 03/15/5-4-ПУ-1199/17 од 05.06.2017.године за оптуженог Јовановић Звездана, извештај МУП РС Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одељење за аналитику у Нишу, Стр.пов.број 235/1-2267 од 06.06.2017. године за оптуженог Поттић Владимира, извештај МУП РС Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одељење за аналитику у Новом Саду 05/15/1 број стр.пов. 01-3666-235-45587/16-1, примљен у суд дана 16.06.2017. године за оптуженог Радић Драгишу, извештај МУП РС Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије – Одељење за аналитику за ПУ Нови Сад 05/15/1 Стр.пов.број 01-3664-235-45590/17-1, за оптуженог Петраковић Мића.

У доказном поступку, **одбијени су** предлози одбране и то:

-заједнички предлог бранилаца и то оптуженог Улемек Милорада, адвоката Ковачевић Александра и оптужених Петраковић Миће и Поттић Владимира, адвоката Налић Градимира и Мајкић Бранкице да се из списка предмета издвоји документација, јер се ради о фалсификатима на основу извршеног графолошког вештачења, а која је таксативно наведена под тачком 2. у поднеску адвоката Налић Градимира и Мајкић Бранкице од 25.10.2016. године и то: документ од 09.11.2001. године-копија (страна 1594, истражни регистратор број 7), документ од 09.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „г“, документ 64, претресни регистратор број 12), документ од 09.11.2001. године-копија (страна 632/1554, претресни регистратор број 9), документ од 09.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „г“, документ 65, претресни регистратор број 12), документ од 09.11.2001. године-копија (страна 632/1566, претресни регистратор број 9), службена белешка од 11.11.2001. године-копија (страна 1595, истражни регистратор број 7), службена белешка од 11.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „д“, документ 66, претресни регистратор број 12), службена белешка од 11.11.2001. године-копија (страна 632/1565, претресни регистратор број 9), Временик догађања за дан 09.11.2001. године-копија (страна 1596-1601, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 09.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, документ 67, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 09.11.2001. године-копија (страна 632/1567-1569, претресни регистратор број 9), Временик догађања за дан 10.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 10.11.2001. године-копија (страна 1602-1604, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 11.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 11.11.2001. године-копија (страна 1605-1606, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 12.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 12.11.2001. године-копија (страна 1607-1608, истражни

регистратор број 7), Временик догађања за дан 13.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 13.11.2001. године-копија (страна 1609-1611, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 14.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 14.11.2001. године-копија (страна 1617, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 15.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 15.11.2001. године-копија (страна 1618, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 16.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 16.11.2001. године-копија (страна 1619, истражни регистратор број 7), Временик догађања за дан 17.11.2001. године-оригинал (уз пропратни акт страна 820/2004-2007, сегмент „а“, претресни регистратор број 12), Временик догађања за дан 17.11.2001. године-копија (страна 1625, истражни регистратор број 7), Информација РС, МУП, РДБ-ЈСО, од 18.11.2001. године, број 01-2231 (копија), страна 1592-1593, истражни регистратор број 7, Информација РС МУП, РДБ-ЈСО, од 18.11.2001. године, Београд (без деловодног броја и факсимила), стране 632/1546 - 632/1550, претресни регистратор број 9 и Информација РС МУП, РДБ-ЈСО, од 18.11.2001. године, Београд (са деловодним бројем, без потписа и оригинал без деловодног броја са факсимилом, уз пропратни акт страна 820/2004, претресни регистратор број 12),

налазећи да се ради о документима који су на захтев суда достављени од стране државног органа – Безбедоносно-информативне агенције, која је правни следбеник Ресора државне безбедности, у чијем се саставу 2001. године налазила Јединица за специјалне операције, при чему ће се оцена ових доказа вршити у склопу осталих изведених доказа;

-предлог браниоца оптуженог Улемек Милорада, адвоката Ковачевић Александра да се из списка издвоје вештачења која су обављена на околност процесне способности оптуженог Маричић Душка, који предлог је уопштено постављен од стране адвоката Ковачевић Александра, налазећи да су наредбе о вештачењу донете у складу са Законом о кривичном поступку, при чему ће се оцена истих вршити у склопу осталих изведених доказа;

-предлози бранилаца оптужених Петраковић Мића и Потих Владимира, адвоката Налић Градимира и Мајкић Бранкице да се из списка предмета издвоје: пресуда Окружног суда у Београду, Посебно одељење КП бр.3/04 од 18.01.2008. године и пресуда Врховног суда Србије Кж1.ОК. 9/08 од 15.10.2009. године, пресуда Окружног суда у Београду, Посебно одељење КП бр.5/03 од 23.05.2007. године, пресуда Врховног суда Србије Кж1.ОК. 11/07 од 17.09.2008. године и пресуда Врховног суда Србије Кж3.ОК. 1/09 од 04.09.2009. године, јер су прибављене супротно члану 15 став 4 Закона о кривичном поступку (иако се не односе на њихове браћенике), налазећи да су наведене пресуде прибављене на законити начин, те да њиховим прибављењем није повређена претпоставка невиности из члана 3 Закона о кривичном поступку;

-предлог браниоца оптуженог Улемек Милорада, адвоката Ковачевић Александра, који је истовремено био и предлог оптужених Улемека Милорада и

Јовановића Звездана да се изведе радња суочења: између сведока [REDACTED] и [REDACTED], сведока [REDACTED] и [REDACTED], те сведока [REDACTED] и [REDACTED], на околности контрадикторности исказа поменутих сведока поводом одређених питања, налазећи да би извођење ових доказа било сувишно и непотребно, јер је чињенично стање довољно разјашњено и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка;

-заједнички предлог браниоца оптуженог Лечић Веселина, адвоката Прелевић Боже и браниоца оптужених Петраковић Миће и Потих Владимира, адвоката Налић Градимира, да се у наставку доказног поступка у својству сведока испита [REDACTED], налазећи да би извођење овог доказа било сувишно и непотребно, јер је чињенично стање довољно разјашњено и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка;

-предлог браниоца оптужених Петраковић Миће и Потих Владимира, адвоката Мајкић Бранкице да се, осим читања исказа сведока, преслушају тонски записи са главних претреса у овом предмету на којима су исказе дали сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], јер се из тога може закључити о ономе на који начин су сведоци Тужилаштва говорили у овом предмету, налазећи да транскрипт аудио записа са главног претреса представља саставни део записника о главном претресу, а да на садржину транскрипата странке нису имале примедби, те да би извођење ових доказа на предложени начин било сувишно и непотребно и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка;

-предлог браниоца оптужених Петраковић Мића и Потих Владимира, адвоката Налић Градимира изнетог на уводном излагању на главном претресу 22.02.2018. године да се, због измене у саставу већа и упознавања новог члана већа, прочитају записници са главних претреса који садрже примећивање и примедбе одбране поводом изведених доказа – видео записа и фотографија, имајући у виду да се нови члан већа упознао са списима овог предмета и са свим изведеним доказима;

-предлог браниоца оптужених Крсмановић Драгослава и Радић Драгише, адвоката Живковић Милована „да се“, како је формулисао „пред нама појави тужилац Радисављевић Миљко“, без прецизирања у ком својству, да ли да заступа оптужницу или као сведок, налазећи да је у сваком случају такав предлог сувишан и непотребан;

-предлог браниоца оптуженог Радић Драгише, адвоката Јовановић Мироја да се одреди вештачење од стране вештака антропомоторике, те да се одреди вештачење степена угрожености Владе Републике Србије, „РТС“ и аеродрома у Срчину у односу на активности Јединице за специјалне операције (ЈСО) на мосту „Газела“ дана 12.11.2001. године, односно на уопштено поступање ЈСО у критичном периоду, на спремност на одговор органа Републике Србије у односу на поступање ЈСО у критичном периоду, на однос оружане и тактичне надмоћи или немоћи ЈСО насупрот свих других оружаних формација и снага Републике Србије и СРЈ у критичном периоду, на анализу опреме наоружања и логистике ЈСО у односу на могућност временског трајања активности ЈСО у критичном периоду и анализу у односу на снаге МУП-а РС и Војске СРЈ и на начин на који су у критичном периоду биле моделоване снаге МУП-а РС и Војске СРЈ за супротстављање безбедоносној претњи, а које вештачење поверити запосленима при Генералштабу Војске Србије,

налазећи да је чињенично стање у овој кривично-правној ствари у потпуности утврђено на основу доказа који су изведени на главном претресу, те да би извођење ових доказа било сувишно и непотребно и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка;

-предлози браниоца оптуженог Радић Драгише, адвоката Јовановић Мироја да се испитају у својству сведока:

[REDACTED]

[REDACTED], чија су својства и околности ближе наведене у поднеску; затим од Генералштаба Војске Србије прибавити службеним путем податак о чињеници ко је у периоду 01.11.2001. до 30.11.2001. године био командант односно старешина јединице „Кобре“, те то лице позвати и испитати; од Народне скупштине Републике Србије прибавити службеним путем информацију о томе која лица су у критичном периоду била чланови Одбора за безбедност и одбрану тог органа, те позвати та лица и испитати; од Безбедоносно-информативне агенције прибавити списак лица која су у критичном периоду била запослена у Јединици за специјалне операције, како би се прецизирао предлог за испитивање појединих лица; од Министарства спољних послова Републике Србије прибавити службеним путем податак о томе које лице је у критичном периоду обављало дужност руководиоца Службе за информисање и документацију и потом испитати то лице; надаље, да се службеним путем прибаве: службена белешка МУП-а, ПУ за град Београд, УКП, Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата примљена од [REDACTED] дана 18.03.2001. године, службена белешка примљена МУП-а ПУ за град Београд, УКП, Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата од [REDACTED] дана 22.03.2011. године, службена белешка МУП-а ПУ за град Београд, УКП, Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата, примљена од [REDACTED] дана 28.03.2011. године; да се из МУП-а Републике Србије, прибаве службени подаци и веродостојна документација о броју припадника оперативног (униформисаног) састава Специјалне антитерористичке јединице у новембру 2001. године; да се прибаве подаци о опреми, оружју, возилима и техничким средствима наведене јединице у истом периоду, да се од МУП-а Републике Србије прибаве службени подаци и веродостојна документација о броју припадника оперативног (униформисаног) састава Жандармерије у новембру 2001. године, као и да се прибаве подаци о опреми, оружју, возилима и техничким средствима наведене јединице у истом периоду; да се од МУП-а Републике Србије прибаве службени подаци и веродостојна документација о броју припадника интервентних бригада (јединица) у новембру 2001. године за читаву територију Србије и посебно за град Београд, као и да се прибаве подаци о опреми, оружју, возилима и техничким средствима наведене јединице у истом периоду; од МУП-а Републике Србије прибавити службене податке и веродостојну документацију о броју припадника униформисаних полицајаца (садашње Полицијске бригаде) у новембру 2001. године за град Београд, као и да се прибаве подаци о опреми, оружју, возилима и техничким средствима наведене јединице у истом периоду; од Безбедоносно-информативне агенције прибавити службене податке и веродостојну документацију о броју оперативаца који су дужили службено наоружање, а припадали су РДБ-у у новембру 2001. године и то за град Београд, као и да прибаве податке о опреми, оружју, возилима и техничким средствима наведених оперативних састава у истом периоду; од Министарства спољних послова Републике Србије, прибавити депеше и сву другу

писмену кореспонденцију и документацију коју је Министарство надлежно за иностране послове СРЈ имало са амбасадама и конзулатима у вези са критичним догађајима; да се од БИА-е прибаве безбедоносне провере за све оптужене које су рађене у периоду од критичног догађаја до момента лишења слободе; да се од МУП-а прибаве безбедоносне провере за све оптужене које су рађене у периоду од критичног догађаја до момента лишења слободе; да се од Архива Србије или другог правног лица које чува наведени материјал прибаве стенографске белешке или записници седница Већа грађана и Већа република у периоду од 09.11.2001. до 31.12.2001. године; да се од Архива Србије или другог правног лица које чува наведени материјал прибаве стенографске белешке или записници седница Одбора за безбедност Већа грађана Скупштине СРЈ и Одбора за одбрану и безбедност Већа република Скупштине СРЈ у периоду од 09.11.2001. године до 31.12.2001. године; да се од Архива Србије или другог правног лица које чува наведени материјал прибаве стенографске белешке или записници седница Владе СРЈ у периоду од 09.11.2001. године до 31.12.2001. године; да се од БИА-е прибаве службени подаци и веродостојна документација о лишењу слободе браће Бановић у новембру 2001. године; да се од Архива Србије или другог правног лица које чува наведени материјал прибаве стенографске белешке или записници седница Посланичког клуба ДОС у Народној скупштини Републике Србије у периоду од 09.11.2001. године до 31.12.2001. године; да се од МУП-а Републике Србије прибаве службени подаци и веродостојна документација о томе да ли су и на који начин Влада и МУП Црне Горе били обавештени о критичном догађају; да се БИА-е прибаве службени подаци и веродостојна документација о томе да ли су и на који начин Влада и МУП Црне Горе били обавештени о критичном догађају и да се од Владе Републике Србије прибави закључак који су сачинили министри [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у вези критичног догађаја,

налазећи да је чињенично стање у овој кривично-правној ствари у потпуности утврђено на основу доказа који су изведени на главном претресу, те да би извођење ових доказа било сувишно и непотребно и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка;

-предлози одбране оптуженог Јовановић Звездана:

да се од министра унутрашњих послова, директора полиције затраже обавештења и извештаји и то: сва саопштења за јавност републичког Министарства унутрашњих послова Републике Србије, из новембра 2001. године, која се односе на протест Јединице за специјалне операције и спровођење одлуке Владе Републике Србије, у циљу превазилажења насталих проблема у функционисању Ресора државне безбедности, решење о формирању и Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији ЈСО из 2002. године, фото-документ изгледа службене легитимације припадника ЈСО из 2002. и 2003. године, извештај о ангажовању дела припадника ЈСО у акцији „Добросин“ из 2002. године, као и одлуку тадашњег министра [REDACTED] на предлог Владе Републике Србије, о новчаној награди учесника те акције, извештај о ангажовању дела припадника ЈСО на двадесетчетворочасовном дежурству у антитерористичкој заштити обезбеђења аеродрома Београд, током 2002. и 2003. године, извештај о ангажовању дела припадника ЈСО на обуци припадника Жандармерије, како полазничког курса, тако и официрског кадра током 2002. године, извештај о ангажовању дела припадника ЈСО на обуци припадника интервентних јединица МУП-а РС током 2002. године, извештај о упућивању дела припадника ЈСО на обуку у НАТО базу у Грчку, током 2002. и 2003. године, затим извештај о упућивању дела припадника ЈСО на алпинистичку обуку на Аконкагву током 2002.

године, извештај о упућивању дела припадника ЈСО на ронилачку обуку на црногорско приморје током 2002. године, извештај о набавци оружја и специјалне опреме за ЈСО током 2002. и 2003. године, извештај о набавци ципова марке „Нисан“ и луксузних аутомобила марке „BMW“ за ЈСО током 2002. и 2003. године, извештај о грађевинским радовима који су се изводили у Центру „Радослав Костић“ у Кули и осталим базама ЈСО током 2002. и 2003. године, наредбу тадашњег министра [REDACTED] о оснивању Спасилачке службе од дела припадника ЈСО из периода 2001. – 2002. године; надаље да се у својству сведока испита [REDACTED], који је у време предметног догађаја био шеф обезбеђења Центра „Радослав Костић“ у Кули; да се од министра унутрашњих послова, директора полиције, начелника УКП-а, начелника СБПОК-а, директора БИА затражи достављање докумената из 2001. године, тзв. „Бела књига“ оригиналног назива „Криминалне групе и појединци који се баве организованим криминалом“ које су сачинили тадашњи Ресори јавне и државне безбедности; да се од министра унутрашњих послова, директора полиције, затраже сва саопштења за јавност која је МУП и тадашњи министар [REDACTED] износио у јавност током предметног догађаја и то за период од 08.-21.11.2001. године; да се од Тужилаштва за организовани криминал и Вишег суда у Београду прибаве споразуми са Тужилаштвом и решење суда о давању статуса сведока сарадника [REDACTED] и [REDACTED], у предметима овог суда КП 5/03 и КП 3/04; да се изврши увид у службену белешку УБПОК-а број 304 од 27.03.2003. године, о обављеном разговору са Маричић Душком званом „Гумар“, службену белешку УБПОК-а број 901 од 21.04.2003. године, о обавештењу грађанина [REDACTED], записник УБПОК-а број 1248 од 07.04.2003. године, о саслушању осумњиченог Звездана Јовановића, у службену белешку УБПОК-а број 2358 од 13.04.2003. године, о информативном разговору са [REDACTED], у службену белешку УБПОК-а број 2388 од 29.03.2003. године, о информативном разговору са [REDACTED], у службену белешку СБПОК-а број 15890 од 26.12.2007. године, о обавештењу примљеном од грађанина [REDACTED] и у акт СБПОК-а 03/4-1 број 3312/07 од 03.01.2008. године, те да се са ових докумената укине ознака забране умножавања, ознака тајности и поверљивости; да се изврши увид у приложену службену белешку УБПОК-а од 21.04.2003. године или да се иста прибави од МУП директора полиција, начелника УКП-а, начелника СБПОК-а; да се изврши увид у приложену службену белешку начелника Службе за обезбеђење и командира јединице Окружног затвора у Београду [REDACTED] и [REDACTED], сачињене дана 21.04.2003. године или да се иста прибави од министра МУП-а директора полиције, начелника УКП-а и начелника СБПОК-а; да се изврши увид у приложену службену белешку УБПОК-а од 22.04.2003. године или да се иста прибави од МУП-а директора полиције, начелника УКП-а, начелника СБПОК-а; да се од Уставног суда прибави решење IV У број 103/01 о обустави извршења налога Савезног министарства правде за изручење окривљених лица, донетог на основу Уредбе о поступку сарадње са Међународним кривичним трибуналом, број 2/1-12/8-01-06 од 25. јуна 2001. године и радње других државних органа предузетих ради извршавања тог налога дана 28. јуна 2001. године; да се изврши увид у приложену копију Уговора о донацији [REDACTED] [REDACTED] Дому здравља Земун од 25.03.2002. године; да се од министра унутрашњих послова, директора БИА-е затражи информација да ли су МУП и БИА за период од 09.-17.11.2001. године применом мере тајне контроле телефонских разговора, евидентирали разговор било ког припадника ЈСО са [REDACTED] и [REDACTED], као и да уколико су такви разговори евидентирани, да се доставе копије извештаја и аудио записи самих разговора; да се од министра унутрашњих послова, директора БИА-е затражи информација да ли МУП и

БИА за период од 09.-17.11.2001. године су применом мере тајне контроле телефонских разговора, евидентирали разговор лица [REDACTED] и [REDACTED] са било којим представником тадашње власти, те уколико су такви разговори евидентирани да се доставе копије извештаја и аудио записи самих разговора; да се из предмета овог суда КП 5/03 прибаве транскрипти аудио записа са главног претреса од 12.04.2005. године и да се изврши увид у транскрипте од 11. и 12.04.2005. године, а који садрже сведочење, посебно примедбе на сведочење сведока Тужилаштва, [REDACTED]; да се изврши увид у документ БИА под називом „Информација од 07.02.2004. године“, чији препис је оптужени доставио уз предлог те да се прибави копија тог документа од БИА-е; да се од МУП РС прибави службена белешка од 13.09.2002. године у којој је садржана изјава [REDACTED] од 10. до 13.09.2002. године; да се изврши увид у ЦД у коме је садржан аудио-видео запис ванредне конференције за штампу Владе Републике Србије одржане 28.06.2001. године; да се од БИА-е затраже информације по ком основу, када, ко и одакле је прибавио односно сачинио документацију коју је суду доставила БИА актом 15-4625 од 27.06.2015. године; да се изврши графолошко вештачење парафа и потписа начелника Центра Ресора државне безбедности (ЦРДБ) потпуковника [REDACTED] и то на наведеним документима ЦРДБ и да се из предмета овог суда К.П.5/03 у електронској форми прибаве транскрипти аудио записа са главних претреса одржаних дана 15.03.2005. године и 04.04.2005. године, а који садрже сведочења [REDACTED], те да се потом изврши увид у исте;

налазећи да је чињенично стање у овој кривично-правној ствари у потпуности утврђено на основу доказа који су изведени на главном претресу, те да би извођење ових доказа било сувишно и непотребно и да би само допринело непотребном пролонгирању овог кривичног поступка, као и да су на главном претресу 22.02.2018. године прочитани изводи из транскрипата К.П. 5/03 од 15.03.2005. године и 04.04.2005. године, који су прочитани и на главном претресу 05.06.2017. године.

Суд је одбацио следеће доказне предлоге оптуженог Јовановић Звездана:

- да се испитају припадници УБПОК-а капетани [REDACTED] и [REDACTED] и да се од БИА-е прибави документ под називом „Пресек сазнања о сурчинско-земунском клану“, имајући у виду да је оптужени на главном претресу одустао од ових предлога.

Одбране оптужених

Изјашњавајући се о оптужби на главном претресу, **оптужени** Милорад Улемек, Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Мићо Петраковић, Драгослав Крсмановић, Драгиша Радић и Поттић Владимир су се изјаснили да нису криви.

Оптужени Милорад Улемек није желео да износи одбрану, нити да одговара на постављена питања пред *истражним судијом*, према записнику Ки-По1 бр.43/11 од 14.10.2011. године. Потом је на *главном претресу* поновивши да неће износити одбрану јер нема од чега да се брани, изразио спремност да одговара на постављена питања свих учесника процеса. *На главном претресу* 22.11.2016. године није говорио о кривичном делу које му је стављено на терет, већ о политичкој позадини, о Тужилаштву за организовани криминал, о Хагу.

Одговарајући на питања процесних учесника, навео је да је био командант Јединице за специјалне операције од јуна 1996. године до јуна 2001. године. Та функција му је престала тако што је дао отказ, међутим, пошто у служби нису волели да им се даје отказ, на састанку је нађено компромисно решење, тако што су направили споразумни раскид радног односа, па је у септембру или октобру 2002. године добио решење о пензионисању. Пре пензионисања, имао је чин пуковника. До протеста Јединице није одлазио у команду или у Центар у Кули, јер је у то време живео у иностранству, у Грчкој. Вратио се у земљу јер је добио судски позив, ради сведочења за случај „Ибарска магистрала“. Убрзо после тога, после пар дана, по његовом сећању, дошло је до протеста Јединице. Мисли да је 09.11.2001. године био у Кули, али је сигуран да је у Кули био од петка од поподневних, вечерњих сати, па до краја протеста. Након престанка функције команданта Јединице, задржао је обезбеђење, односно након одласка из службе отишао је у иностранство, а по повратку у земљу, по одобрењу начелника Службе тадашњег министра унутрашњих послова, додељено му је обезбеђење.

О вези учешћа припадника Јединице за специјалне операције у хапшењу браће [REDACTED] није имао сазнања, све док није, након тог хапшења, обавештен о томе шта је урађено, што је било дан раније у односу на дан када је дошао у Јединицу. О хапшењу браће [REDACTED] је обавештен од стране тадашњег команданта Јединице за специјалне операције Душка Маричића, дан након њиховог хапшења, који му је том приликом рекао да Јединица није добила такав задатак, већ да је припадницима Јединице речено оно што је већ речено у овом поступку и да су припадници Јединице, када су те вести изашле у средствима информисања, били прилично резигнирани и узбуђени, да су тражили објашњење и да је Маричић у Јединици осећао нека блага померања и узнемиреност, а посебно јер се тако нешто у Јединици није десило никада раније, па се зато обратио њему – оптуженом Улемеку за савет, с обзиром да је Маричић у то време био командант тек неких пет месеци. Маричићу је саветовао да позове начелника службе, обавести га о томе и изнесе му целу проблематику. Сутрадан, док је био у кући у Београду, њега – оптуженог Улемека позвао је [REDACTED] из Ресора државне безбедности и питао га да ли зна шта се дешава у Кули. Обавестио га је о свом разговору са Маричићем, на шта му је [REDACTED] рекао да то сад није више тако и да је ситуација ескалирала, те му је рекао и да би било добро да и он – оптужени Улемек оде тамо, као и да се са тиме сложио и начелник Службе. До Куле је отишао возилом које му је, на његову молбу, послато из Института безбедности, са два припадника из Института. У Кулу је стигао, предвече, у петак, тог 09.(11.), на капији су га препознали, он се представио, али су га зауставили и рекли му да о његовом доласку морају да обавесте дежурног официра, односно команданта, што му је већ тада било необично, јер га раније, када је долазио, нису никада заустављали на капији, већ су га пуштали да уђе у Центар. Одмах се видео са Маричићем, који га је кратко упознао да су они ступили у протест, да је обавестио начелника Ресора државне безбедности, који га је игнорисао и није хтео да разговара са њим, а да је он – Маричић имао велики притисак од стране припадника који су били страшно незадовољни, јер нико није хтео да им се обрати и да им објасни о чему се ту ради. Рекао је Маричићу да се чуо са [REDACTED] и да је на основу тог разговора и дошао у Центар да поразговара и са њим и са осталим официрима. Маричић му је саопштио да, од почетка протеста, постоји договор да никога ко није припадник Јединице не пуштају у Центар, док им се неко званично не обрати из министарства или из Ресора. Истакао је да жели да буде ту и да присуствује на неки начин, сматрајући то и својом обавезом, с обзиром да је био

њихов претходни командант, да схвата шта се дешава и да жели да својим присуством да подршку, те је тако и ушао у Центар, с тим што је напоменуо да ће у понедељак морати да изађе у „Палату правде“, на сведочење.

Објашњавајући у ком својству је [REDACTED] од њега – оптуженог Улемека тражио да оде у Кулу, навео је да је [REDACTED] од формирања Јединице био начелник задужен за безбедност у самој Јединици, испред начелника службе, те да су њих двојица били сарадници, ратни другови и пријатељи пет година уназад, за које време су обојица били у Јединици. Навео је да је [REDACTED] фактички најбоље познавао Јединицу, а да је после 05.октобра 2000. године био постављен за начелника Седме управе и да је [REDACTED] а звао начелник службе и замолио га да и он иде у Кулу. [REDACTED] је на половини протеста дошао, испред начелника службе и тада разговарао са Маричићем или са оптуженим Лечићем, али и са њим – оптуженим Улемеком, када је пренео поруку начелника и министра. Том приликом [REDACTED] је дошао са [REDACTED], који је имао поруку и за њега – оптуженог Улемека.

Даље је навео да је одвојено разговарао и са [REDACTED], који је ушао у Центар и са [REDACTED], који је „био пуштен“ на задњу капију, у објект дежурне службе. [REDACTED] га је том приликом питао да ли је у реду да премијер [REDACTED] дође у Кулу, на шта му је он – оптужени Улемек одговорио „што се мене тиче, не видим разлога да..., он је премијер, може да дође где хоће, не мора он никог да пита“. На питање заменика тужиоца да ли је оптужени Улемек или неко из командног кадра Јединице, слао поруку премијеру, да премијер дође на преговоре у Кулу, навео је да је то измишљено и да се та прича појавила за време суђења за убиство премијера само из једног разлога, да би се дао легитимитет [REDACTED], а у смислу да је он био човек који је имао информације из прве руке и да би он имао веродостојну улогу као сведок сарадник, као и да је цела та прича, како претпоставља измишљена у „кухињи“ [REDACTED], да би самог премијера дистанцирали од неких ствари у које га је увукао сам [REDACTED]. Све и да је слао било какву поруку премијеру, он му је сигурно не би послао преко [REDACTED], нити уопште преко било кога, јер је сам, све то време, имао могућност директног контакта са премијером, и у то време је био у одличним односима са [REDACTED], као и са [REDACTED] и на крају био и друг из детињства са браћом [REDACTED], који су били дугогодишњи премијерови припадници обезбеђења и са њима је био у телефонском контакту најмање једном недељно. Премијеру никако не би слао поруку у отвореној коверти, да неко ко је преноси може да је прочита и да је после „изрецитује“ на суду, што, по његовом мишљењу и јесте била намера целе те приче. Колико му је познато, нико из Јединице тада није контактирао премијера. Објашњавајући своју тврдњу да је могао непосредно да контактира премијера, навео је да није имао ни његов број мобилног телефона, ни кућног, али да га је углавном контактирао преко његове тадашње секретарице [REDACTED].

Контакте о којима је причао као могућим могао је да оствари телефоном, јер је из Куле свако, ко је имао неку потребу, могао да телефонира. Мобилни телефони нису одузимани од припадника, већ су их они сами предали, те да је од момента кад су 1997. године званично уведени мобилни телефони у Јединици, било правило да, у току радног времена, у самом Центру у Кули, осим дежурног официра и неколицине других официра, ниједан припадник од 07,30 часова до 15,30 часова, када су припадници одлазили кући, није смео уз себе да има мобилни телефон. У време протеста, Јединица је била на двадесетчетворочасовном дежурству, а постојао је и разлог да се онемогући стварање евентуалне конфузије приликом случајног и добронамерног „цурења“

информација око тога шта се дешава, тако да је то била једна рутинска ствар која се радила и у Јединици и у самој служби.

Није могао да се изјасни ко је организовао конференцију за медије на којој је прочитано саопштење Јединице, али је навео да он у организацији није учествовао, већ да је конференција вероватно била у организацији Маричића и руководиоца око њега, који су чинили оптужени Петраковић Мићо и оптужени Јовановић Звездан. Није био присутан у сали у тренутку одржавања те конференције, нити је знао да се она организује и да ће саопштење бити прочитано, већ је за све то сазнао после конференције. У тим тренуцима, био је у официрском клубу, а конференција је била у „Спомен соби“, која је, у односу на официрски клуб, у истој згради, али у другом крилу зграде. Тада није ни знао ко је читао саопштење, већ је накнадно сазнао да је саопштење прочитао оптужени Поттић, који је био у униформи, али није обраћао пажњу на плочицу са презименом на његовој униформи. Једини захтеви Јединице су били доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом и смена министра [REDACTED], који су јасно изнети на једној или две конференције за штампу, које је и опт. Поттић прочитао, а да колико је њему познато, није било никаквих тајних захтева.

Изјашњавајући се о доласку пок.премијера [REDACTED] у Кулу и његовом боравку тамо, навео је да је пок.премијер дошао у Кулу неких пет сати по одласку [REDACTED] и [REDACTED], који су у Кули били у недељу, а пок.премијер је у Кулу дошао негде око четири сата ујутру. У тим тренуцима „сва војска“ је била на спавању, додајући да је он – оптужени Улемек „дремао у привременом смештају“ у канцеларији, на једном треседу. Након посете [REDACTED], очекивао је долазак пок.премијера, али не ту ноћ, већ ујутру. Није видео тренутак премијеровог доласка, јер је тада био у канцеларији, а о доласку премијера обавестили су га или Маричић или дежурни официр. Када је изашао из канцеларије, у том тренутку пок.премијер [REDACTED] је улазио са Маричићем на главна врата у хол, те је пок.премијер, чим је видео њега – оптуженог Улемек, одмах пошао према њему, поздравили су се и одмах је њега – оптуженог Улемек питао да ли њих двојица могу да разговарају. Премијер му је рекао и да је много уморан, да је дошао са пута и да није концентрисан, те да не познаје никог од официра, па да га он – оптужени Улемек информише о тренутној ситуацији. На то му је одговорио да нема проблема, након чега су, њих двојица сами, а како је то премијер тражио, отишли у један део „спомен собе“. Маричић, који је чуо то што је премијер рекао њему – оптуженом Улемеку, остао је у холу. Описујући разговор, навео је да му је пок.премијер рекао шта се десило на састанку у МУП-у, да се он изнервирао и да је зато и дошао у Кулу да се увери лично. Премијеру је пренео свој утисак о томе шта се дешавало та два дана и оно што је знао из разговора са припадницима, подофицирима и официрима и пренео му је да је била конференција. Пок.премијер му је рекао да схвата све то, да је упознат, да је на неки начин направљен пропуст од стране [REDACTED] и [REDACTED], да је он са њима разговарао и то им већ рекао, али је рекао да он неће да „пристане да се мењају министри у Влади“ и онда је објашњавао шта би се десило када би свака радна организација тражила смену министра свог сектора и како би изгледала та Влада и какав би утисак то оставило о њему као премијеру. На то је рекао премијеру да он може само да пренесе садржај разговора. Тај разговор се није завршио никаквим закључцима, нити захтевима од стране премијера да се протест прекине под неким условима.

Није знао да ли је још неко у Јединици знао да ће пок.премијер доћи у Кулу, а на питање заменика тужиоца за организовани криминал, како онда објашњава да је долазак премијера сниман, навео је да верује да је премијеров долазак био најављен од

стране обезбеђења, од дежурног официра, да премијер није право с пута дошао у Центар, да је био и задржан, јер се „тражило“ да уђе само он у Центар са својим обезбеђењем, а да [REDACTED] нису хтели да пусте у Центар, те да се у тренутку уласка премијера цео Центар разбудио и да су сви знали да је он дошао. Навео је и да је био убеђен да је тај снимак потекао од некога из Одељења безбедности, јер нема објашњење како је уопште било који новинар могао да буде у Центру, у коме је био цео састав Јединице. Немогуће је било да неки цивил или неко ко је ван Јединице буде у згради команде, те је стога дозволио могућност да је сама служба имала неку своју позицију у Јединици, за коју нико није знао, али некога унутар, из Јединице, што је манир рада службе, јер је [REDACTED] био велики професионалац да би препустио да он, у једној таквој ситуацији, нема своју позицију у Јединици. На даље питање заменика тужиоца за организовани криминал, да ли је он организовао то снимање, навео је да је то апсолутно нетачно и да он није имао ниједан разлог за то, јер би тако компромитовао некога с ким је тада био у веома пријатељским односима и ко је одлучио да дође у Јединицу и ко се према њој пријатељски поставио.

Даље је навео да, када је завршио разговор са пок.премијером, изашао је из „спомен собе“ и дошао до хола, те ушао у официрски клуб, где су седели [REDACTED], [REDACTED] и можда још неко из премијеровог обезбеђења. Након што се са њима поздравио, они су изашли и отишли. Након разговара са пок.премијером, навео је да је разговарао са Маричићем и опт. Јовановићем, у клубу је било доста људи, можда и опт. Лечић или опт. Крсмановић, за чије присуство није сигуран. На телевизији се тада више пута емитовала изјава министра [REDACTED], раније дата, да је то политички протест, да Јединицом управља неко други ко злоупотребљава Јединицу, због чега је у клубу настало комешање и коментарисање те његове изјаве, што је запамтио као упечатљив тренутак. Није имао сазнања да ли је приликом посете премијера, [REDACTED] био у неком конфликту са неким од припадника Јединице, те је навео да су они, када их је он – оптужени Улемек видео после разговора са премијером, седели и пили кафу, да су се поздравили и изашли.

Објаснио је да је пок.премијер у Кули био у понедељак рано ујутру, а да је Јединица изашла код „Сава центра“ тог дана кад је био премијер. Није знао ко је организовао тај излазак Јединице, ни да ли је неко давао директна наређења. То јутро је замолио Маричића да му обезбеди превоз до Београда, јер је требало да иде да сведочи, а да га је то јутро, у једном моменту, није знао у колико тачно сати, пробудио неки метеж, те је он изашао у хол и видео да су сви припадници били спремни и чуо је да се иде за Београд, што је он прокоментарисао као своју шансу да се превезе до Београда, те је тако и отишао за Београд, у једном од возила „Хамер“. Маричић му је рекао да се иде за Београд, да се Јединица прикаже у протесту, због тога што очигледно нико не жели да схвати њихов проблем, да нико не жели да им се обрати, те да ће решити то „на прави начин, како то треба“. По доласку у Београд, можда неких сат времена био је са Јединицом, након чега је таксијем отишао кући да се пресвуче, одакле је отишао на сведочење, а након тога, пошто се информисао мобилним телефоном да је Јединица тада већ кренула назад за Кулу, вратио се у Кулу.

Приликом протеста испред „Сава центра“ (12.11.2001. године) припадници Јединице су носили своје „радне униформе“ и своје лично наоружање. Од возила било је 11 трупних „Хамера“, којима се само трупа превозила и 9 „Хамера“, на којима је било фабрички инсталирано одређено наоружање. Није могао да се сети да ли му је

неко рекао да је тада, код „Сава центра“, неко разговарао са неким од старешина Ресора, односно вероватно му је речено да је био [REDACTED].

Пре изласка код „Сава центра“, припадници Јединице су изашли и на ауто-пут према Суботици, у висини града Врбаса (10.11.2001. године), додајући да тада није знао ко је то наредио, нити је видео да су они изашли, јер је он у Кулу дошао као цивилно лице, боравио међу припадницима и разговарао са свима. На питање заменика тужиоца за организовани криминал, да ли је он својим ауторитетом дошао да помогне смиривању ситуације, навео је да у моменту када се све то дешавало у Јединици, дакле, после она два инцидента које је направио и због којих је на неки начин и отишао из службе, његов ауторитет тада није био ни приближан ауторитету какав је имао док је био командант Јединице, већ је био веома пољуљан и у току целог тог протеста, није имао ауторитет да наређује или приговара. Пре свега, желео је да буде ту присутан, с обзиром да је на неки начин осећао и ту потребу и жељу и сматрао је да му је и дужност да буде ту, с обзиром да се једна таква ствар у Јединици никада раније није десила.

Објашњавајући околности боравка министра [REDACTED] у Кули (13.11.2001. године) изнео је да је министар одмах по доласку разговарао са Маричићем и са неколико официра, опт. Јовановићем, опт. Лечићем, можда и опт. Крسمановићем. Он – оптужени Улемек није присуствовао том разговору, седео је „са стране“ са [REDACTED] и са начелником кабинета министра, [REDACTED], који су дошли заједно са министром. Док је трајао тај разговор била је припремљена и конференција за штампу на којој се министар и обратио новинарима.

После изласка Јединице код „Сава центра“, у уторак или среду, од премијера послата му је усмена порука по [REDACTED], да је премијер тражио да у одређено време буде у Влади Републике Србије. Није знао ко је ту поруку донео, али је знао да је стигла преко капије Центра и да је дежурни официр обавестио о томе Маричића, а Маричић њега – оптуженог Улемека, који је, када је кретао, питао и Маричића, да ли и он жели да иде, а који му је одговорио да не жели јер он – оптужени Улемек познаје те људе. Навео је да је Маричић већ тада имао аверзију према министру и начелницима. У Београд је стигао службеним возилом и уз пратњу, што му је све додељено, пошто је Јединица имала информације да је полиција правила неке заседе, препреке на мосту код Бешке, на Дунаву.

По доласку у Београд, у дворишту Владе Републике Србије затекао је [REDACTED] и [REDACTED], који су га питали да ли иде код премијера, на шта им је он потврдно одговорио. [REDACTED] ништа није коментарисао, а [REDACTED] је прокоментарисао „треба да идете до краја“. Отишао је код премијера у његов кабинет и [REDACTED] питао да ли треба да му преда оружје – пиштољ, који му је одговорио: „ма не, не треба, слободно уђи, није никакав проблем“. Премијер је био љут због изласка Јединице код „Сава центра“ и рекао је да је мислио „да је то договорено“, да се ради на смиривању ситуације. Одговорио му је да се он ту ништа не пита, као и да он није ништа организовао, на шта му је премијер резигнирано рекао „Слушај, врати се у Кулу и пренеси команданту и коме већ тамо, да ово треба да се прекине одмах, да су у суботу избори на Косову, да ја као председник Владе не желим да ми ова ситуација дестабилизује ситуацију доле, јер ако ово не прекинете, ја ћу учинити све да Јединицу прогласим кривцима, ако се нешто деси доле на Косову“, у смислу неуспеха избора. Такође му је рекао да им пренесе да ће цела ова ситуација бити амортизована, да се

неће тражити кривци, нити било чија одговорност и да кад се све то заврши, свако треба да настави да ради свој посао, те да је то његова, није могао да се сети тачних речи, порука или понуда. Премијер му је саопштио и да дође сутра да га обавести о исходу. Додао је и да су том приликом дошли до идеје да он – оптужени Улемек на неки начин покуша да помогне Јединици у смислу организовања одређених обука у иностранству, пошто је имао доста контаката са одређеним службама и специјалним јединицама ван земље и у погледу набавке одређене специфичне опреме, која је у то време била потребна Јединици.

По повратку у Кулу, пренео је садржај разговора са премијером, Маричићу који му је рекао да треба да одржи неке састанке са припадницима Јединице, како би им објаснио. Маричић га је ујутру обавестио да ће бити онако како је премијер тражио и да је та ствар, што се њега тиче, завршена. Није присуствовао том састанку Маричића са припадницима Јединице, али је видео да је он позвао вође борбених група, односно командире водова, њих 15-20, у салу за састанке.

Након Маричићевог саопштења да ће бити тако како је премијер рекао, поподне је поново отишао за Београд и премијеру, на састанку који је трајао 10 минута, то саопштио, а премијер му је рекао да оде у МУП, где га чекају [REDACTED] и министар, што је он – оптужени Улемек и урадио. Они су му рекли да су [REDACTED] и [REDACTED] добили отказе, да је договорено са премијером да се не тражи ничија одговорност, да се то пренесе припадницима, односно Маричићу, па да им он то пренесе. Том састанку је присуствовао и [REDACTED], са којим се он – оптужени Улемек тада упознао и за кога је сазнао да је он нови начелник службе. Након тога, разговарало се и о томе да треба направити саопштење за јавност, које је већ било спремно и дато њему – оптуженом Улемеку да га прочита, који је имао замерку на одређене делове, па је предложио да се преправи тако да ниједна страна не буде ни победник ни губитник, након чега је министар издао директиву његовом шефу кабинета у том правцу. Тада је и обавештен да је одлучено да Јединица буде изузета из Ресора државне безбедности и да буде стављена под ингеренцију Владе директно, а да ће логистички бити наслонена на Ресор јавне безбедности, те му је речено и да ће они сутра доћи у Кулу. На тај начин се цела та ситуација завршила. Он је све то, по повратку у Кулу, пренео Маричићу и пошто се то сматрало завршеним, ујутру се вратио за Београд кући, а касније тог дана, како је сазнао, у Кулу су дошли и [REDACTED] и [REDACTED] и детаљно разговарали са Маричићем. У официрском клубу, чуле су се приче да је, још за време протеста, у Центар долазио и покушао да уђе [REDACTED], да су [REDACTED] отерали са капије, као и да је долазио [REDACTED], али он лично о томе није био обавештен.

Изјашњавајући се о улози [REDACTED] у протесту Јединице, навео је да [REDACTED] није био организатор протеста, нити је имао било какву улогу од стране Јединице, нити од стране било кога блиског Јединици. Био је апсолутно сигуран да се [REDACTED] пред неким својим аудиторијумом и пред својим људима представљао као апсолутни вођа и руководилац целом ситуацијом. Његов ауторитет је, због тога што је био осумњичен да је учествовао у отмици [REDACTED], а затим ухапшен и изручен Србији, па касније пуштен, док су његови људи остали у затвору, у многеме био пољуљан, тако да је он морао некако да тај ауторитет поврати пред својим шефом [REDACTED] и пред осталима, па се он тако представљао да је неприкосновени вођа и да се он пита за све. Због тога је он сведоку [REDACTED], преко телефона за који је он знао да се слуша и рекао „дизи људе, скуп и екипу“, а

није ни имао појма о чему се ту ради, па је говорио и да се организују пекари, молери, пензионерско одељење, да иду да дају подршку. При том, злоупотребљавао је своје познанство и са њим – оптуженим Улемеком и са [REDACTED] и са покојним [REDACTED]. На одређени начин дозирао је и коју ће и коме информацију да изнесе. У реалности [REDACTED] није био блиски сарадник Јединице, нити је у то време имао било какве везе са било којим припадником Јединице да би он на било какав начин могао да остварује некакве контакте. Током трајања протеста од 09. до 17.11.2001. године, једном приликом се чуо телефоном са [REDACTED] ем и то је било по одласку премијера из Куле, а пошто је од [REDACTED] првобитно и дошла та порука од премијера. Оног дана када је Јединица била у Београду, испред „Сава центра“, није се чуо са [REDACTED].

На питање заменика тужиоца за организовани криминал како онда објашњава да [REDACTED] ипак долази у Кулу и довози [REDACTED], навео је да је он тада доносио поруку премијера, а да га у Кулу није звао ни он – оптужени Улемек, нити је [REDACTED] сам дошао у Кулу, нити га је [REDACTED] позвао, већ је [REDACTED] [REDACTED] звао да иду заједно у Кулу. На даље питање да ли је [REDACTED] на било који начин био донатор Јединице, навео је да јесте, почетком 2003. године, као и многи други. Појаснио је да је током бомбардовања 1999. године, Центар у Кули био сравњен са земљом, те да је од тада, па до расформирања Јединице, било десетине донатора: разних фирми, појединаца, из свих структура, око чега се он лично највише ангажавао. Навео је да се сећа ко је у време протеста био донатор, али да не жели да спомиње та имена, јер су то и даље успешне фирме, те није желео да им евентуално угрози пословање. Сви донатори који су давали донације за Јединицу морали су да добију одобрење министра унутрашњих послова и начелства служби.

Одговарајући на даља питања, навео је да се није изненадио када је преко [REDACTED] примио поруку од премијера, јер је знао да он има добре контакте и са [REDACTED] и са [REDACTED] и са [REDACTED], за кога је знао да је у блиским односима и са [REDACTED] и са [REDACTED] и са премијером, те да је знао, ако му је [REDACTED] тако рекао, да је та порука сигурно дошла одатле. Касније је сазнао да је [REDACTED] то било предложено од стране [REDACTED]. Објаснио је да је [REDACTED], на неки начин, неформално, био нека врста сарадника службе - „динкароша“, те да је он у једном периоду 2000. године доносио одређене информације служби и јавној безбедности. Службу су тада највише интересовали контакти одређених криминалних група са лидерима тадашњег ДОС-а, а пошто се [REDACTED] кретао у тим круговима, он је долазио до неких одређених сазнања и то је и преносио служби. До његовог познанства са пок.премијером [REDACTED] дошло је на тај начин што је његов тадашњи шеф, [REDACTED], био у пријатељским односима са [REDACTED], који је био у пријатељским односима са [REDACTED] и [REDACTED], а они са [REDACTED]. Пред све те догађаје од 05.октобра 2000. године, [REDACTED] струја је затражила помоћ од [REDACTED] и онда је и [REDACTED] дошао до својих позиција, преко [REDACTED].

Приликом доласка у Кулу, иако није био у званичном саставу Јединице, предао је свој мобилни телефон и то један сигурно, а могуће и два, чијих бројева није могао да се сети. Верује да је премијер имао његов број мобилног телефона, зато што је неколико пута добијао позиве од њега, поготово после протеста, када га је звао да га пита да ли ће бити присутан на слави Јединице која је била 21. (новембра) и када га је питао да ли је у реду да поведе сина. Мисли да је оне ноћи када је долазио у Кулу,

премијер знао да је он – оптужени Улемек у Кули, чим је [REDACTED] поруку донео њему, али није знао шта би се десило да га премијер није затекао у Кули и да ли би у том случају разговарао са Маричићем или са неким другим. На питање због чега је премијер њему слао поруку преко [REDACTED] да дође у Владу, а не у некој непосредној комуникацији, навео је да не зна, те да је један од могућих разлога био тај што оно вече када су разговарали у Центру у Кули, када је премијер био, они нису направили никакав конкретан договор како и на који начин ће евентуално успостављати неку даљу комуникацију, а са друге стране, вероватно је премијер био и обавештен да су све везе према Центру, на неки начин, биле у прекиду, па је вероватно зато послао поруку да би био сигуран да ће та порука и сигурно стићи до њега.

Осврћући се на навод оптужнице да је – на више састанака и разговора одбијао захтеве председника Владе [REDACTED] и Владе Републике Србије за прекидом побуне и разрешењем настале ситуације док се не испуне сви постављени захтеви – навео је да он тада није уопште био у позицији да било шта одбија, није имао улогу неког ко заступа Јединицу, већ је тада његова улога била врло незахвална, јер се налазио између две стране, те да је у целу ту ситуацију ушао стицајем околности, тако да на та три састанка у Влади и у министарству, није ни у позицији да прихвата или не прихвата услове, већ је фактички био само „потрчко“ између Владе и Јединице. Негирао је да је имао намеру да угрози уставно уређење и безбедност државе и онемогући остваривање активности Владе Републике Србије у борби против организованог криминала, а посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика, наводећи да Јединица за специјалне операције није била против хапшења лица везано за Хашки трибунал, јер за то није имала разлога, а захтев Јединице да се донесе Закон о сарадњи са Хагом је нешто друго и то никако не може да угрожава државу и онемогућава републичку Владу да остварује уставне активности, нити је пак, деловање Јединице, описано у оптужници, у било ком смислу угрожавало Владу Републике Србије, у обављању уставних активности и борбе против организованог криминала.

Одговарајући на питања процесних учесника, навео је да је након суспензије, затражио одобрење од тадашњег начелника [REDACTED] да контактира и посећује команду ЈСО, што му је [REDACTED] и лично одобрио у непосредном контакту. Такође, након суспензије, контактирао га је заменик начелника [REDACTED] и тражио од њега да се врати са одмора и да се јави министру, што је и урадио након два дана, те примио задатак да оде на југ Србије, где је Јединица већ била, да преузме команду над Јединицом и да се стави на располагање [REDACTED], који је тада био шеф координационог тела за југ Србије. Имао је и контакте са генералом [REDACTED] и руководством МУП-а, по питању разних логистичких потреба за Јединицу, те је узимао и учешће у конкретним акцијама МУП-а и БИА-е, конкретно у хапшењу групе познатије као „Макина група“.

Изјашњавајући се о улози оптуженог **Веселина Лечића** у време догађаја из оптужнице, навео је да је оптужени Лечић имао специфичну функцију у самој Јединици, јер је био официр за безбедност у Јединици, подређен директно начелнику службе, коме с обзиром на ту функцију, ни командант Јединице није могао да нареди. За **Душка Маричића** је навео да је захваљујући својим способностима, својим истицањем, знањем, храброшћу, доследношћу, постао најпре помоћник команданта, а затим и командант Јединице, те да је одликован и награђиван више пута, и пре и после протеста Јединице. За оптужене **Крсмановића, Јовановића и Петраковића** је навео да су били припадници Ресора државне безбедности од 1992. године. За **оптуженог Радића** је навео да није имао никаквих додирних тачака са оперативним делом, да Радић није могао да издаје било

каква наређења било коме, осим својим механичарима и лимарима, јер је био задужен за комплетан возни парк Јединице, али у логистичком, а не у оперативном делу. Објаснио је да су припадници Јединице пролазили психофизичке тестове на шест месеци, а оперативно-борбени кадар на три месеца.

Током боравка у Центру у Кули није имао сазнања, нити је стекао утисак да се Јединица припрема за сукоб са полицијом и војском. Навео је да у случајевима, када се Јединица спрема за било какав оружани сукоб, са било којом формацијом или групом, ништа није препуштано случају, већ је све било унапред организовано, па чак и пројекција могућих дешавања. Надаље, навео је да је Јединица у то време била јачине једне ојачане чете, а да су припадници Јединице најбоље знали праву моћ војске и полиције и да је ментални склоп припадника Јединице био такав да никад није могло да се догоди да неко од њих изведе било какву оружану или насилну акцију према било ком припаднику Министарства унутрашњих послова или Војске. У Кули, за време протеста, није видео било какав облик борбене готовости, све се одвијало нормално и у току су биле редовне, свакодневне активности, као и да се спремао за прославу, те да, осим тога што је оперативни састав спавао у Центру, све друго било је уобичајено. Испред “Сава центра”, сем 20 „Хамера“, једног возила одељења безбедности и једног возила интервентне или саобраћајне полиције, није приметио ни возило санитета, ни центра везе, ни било које возило које је додатно возило за муницију. Негирао је да је Јединица била у стању да предузме активности на заузимању Владе, Радио-телевизије Србије или Аеродрома, нити да је видео да било ко из команде врши планирање таквих активности, у ком случају би структура изласка, поставке, обезбеђења и снабдевања, те обавештајног рада, извиђања, контраобавештајног покривања морала бити комплетно другачија.

Истакао је да није имао неограничени утицај и фактичку власт над командантом и припадницима Јединице, јер тако нешто не постоји, како у теорији тако ни у пракси. Додао је да би „прави“ начелник службе, по његовом мишљењу, отишао у Кулу, постројио би Јединицу и рекао „Ајмо, лево-десно, идемо, ко није задовољан, капија, град и довиђења“, те би се протест решио за 120 минута, колико је потребно да се оде до Куле и врати назад, а чак је могао и телефоном Маричићу да нареди да се то заустави, али да [REDACTED] то тада очигледно није занимало.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени Звездан Јовановић је пред *истражним судијом* навео да није извршио кривично дело за које се терети називајући га „политичким памфлетом предизборне кампање“, те је одговарао на постављена питања према записнику Ки-По1 бр.43/11 од 14.10.2011. године. Потом, је на *главном претресу*, поновивши да неће износити одбрану, одговарао на постављена питања свих учесника процеса. *На главном претресу* 14.02.2017. године је изнео своју одбрану, при којој је остао у даљем току поступка.

Пред истражним судијом је, одговарајући на питања, навео да није у питању никаква оружана побуна јер нису нигде „упадали“ са оружјем већ се радило о протесту. Наиме, изнео је да се у МУП РС запослио у јулу месецу 1994. године као службеник Ресора државне безбедности, а у време критичног догађаја у периоду од 09. до 17.11.2001. године радио је као помоћник команданта Јединице за специјалне

операције за резервни састав. После хапшења [REDACTED] као и неких других догађаја, саопштио је Душку Маричићу, када је постао командант Јединице за специјалне операције, да тражи да Јединица не учествује у хапшењу лица по оптужницама Трибунала у Хагу, што је био и његов услов да буде помоћник команданта за резервни састав. Потом је био обавештен да је Маричић са два помоћника ишао код заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] у више наврата и да су му пренели да се Јединица не осећа способном за хапшење тих лица. Што се тиче хапшења браће [REDACTED], навео је да га је два дана пре њиховог хапшења, командант Маричић обавестио да му је начелник Ресора преко свог заменика [REDACTED] издао задатак да се ухапсе „неки опасни криминалци“ чије хапшење није било могуће спровести на уобичајени начин. Након тога, у центар београдске Службе државне безбедности на Новом Београду отишао је на састанак са командантом Душком Маричићем и помоћником за безбедност Јединице Веселином Лечићем. Тамо су их сачекала три мушкарца, заменик центра са двоје колега, који су им предочили фотографије двојице мушкараца и рекли да је реч о опасним криминалцима који су добро организовани и имају своје јатаке, а у улици где живе постоје и људи који осматрају ко у улицу улази. Зато су постигли договор да их ухапсе у јутарњим часовима на путу од куће до пијаци. Пошто су најозбиљније схватили тај задатак, ради његовог извршења, ангажовали су припаднике Антитерористичке групе, најелитнијег дела Јединице, тако да је у акцији учествовало четири припадника те јединице, један оперативац њиховог одељења безбедности, помоћник команданта за безбедност Лечић Веселин, командант Јединице Маричић Душко и он – оптужени Јовановић Звездан. Око њих је у том реону било још наоружаних припадника Ресора, али до хапшења та два мушкарца није дошло због стицаја околности на путу до пијаци, већ им је речено да сачекају и да акцију хапшења изведу на самој пијаци. Веселин Лечић је све време радио везом био у контакту са београдским центром државне безбедности. На крају су их ухапсили 08.11.2001. године на самој пијаци док су продавали купус, око 05,00-06,00 часова, нису пружали никакав отпор, били су безопасни, а код њих никакво оружје није нађено. Након тога су их одвезли у ОУП Стари град или Савски венац и предали их.

Истог дана, након одласка у њихову команду у Београду, вратили су се у Центар у Кули, одакле је отишао својој кући. У вечерњим сатима, јавио му се, преко телефона, пријатељ који као полицајац ради на београдском аеродрому и саопштио му да је тог дана на аеродрому припадницима енглеске обавештајне службе извршена предаја два мушкарца који су одвежени војним авионом, као и да је један од њих добио батине јер се опирао. Такође га је звао и командант Маричић и питао да ли гледа телевизију, након чега се и сам уверио да су [REDACTED] депортована у Хаг, што је одмах повезао са хапшењем два мушкарца истог дана у Обреновцу, које су они извршили.

Након тога, почела је интензивна телефонска комуникација између припадника Јединице који су учествовали у том хапшењу, а исте вечери се састао и са једним адвокатом, који му је објаснио да закон о сарадњи са Хашким трибуналом не постоји, да није донет и да процедура изручења није ни регулисана.

Сутрадан ујутру (09.11.2001. године) по доласку у Центар у Кули, састао се са командантом Маричићем и од њега захтевао да позове начелника Ресора [REDACTED] и да од њега тражи да дође у Кулу и припадницима Јединице објасни све околности хапшења браће [REDACTED], а нарочито да Маричић и он нису ни знали кога су хапсили и да су обманути. Током боравка у официрском клубу, где се по правилу

ујутру кратко размењују информације, били су присутни руководиоци у Јединици, од којих су сазнали да у Јединици постоји револт због тог хапшења од претходног дана. Независно од тог револта, остао је при захтеву да Маричић позове [REDACTED] што је он на крају пред њим и учинио и чак је тај разговор слушао јер је Маричић причао телефоном преко спикерфона. [REDACTED] је одбио да дође у Центар. Након тога, Маричић је позвао Лечића, свог помоћника за безбедност, који је истовремено за свој рад одговоран начелству које га је и поставило и саопштио му да он мора да обавести [REDACTED] да постоји врло јако незадовољство у Јединици и да [REDACTED] због тога треба да дође у Кулу што пре. Касније је из разговора са Лечићем сазнао да је овај тако и урадио, а да је [REDACTED] и њему рекао да одбија да дође и наложио да Лечић дође за Кулу. У међувремену, он – оптужени Јовановић тражио је од Маричића, а тако је и учињено, да се позову сви припадници Јединице који се налазе ван Центра у Кули, на један састанак у Кулу, на којем би Маричић и он – оптужени Јовановић припадницима објаснили да су преварени и злоупотребљени и да нису знали да хапсе хашке оптуженике. Како је која група припадника пристизала у Центар у Кули, тако су их Маричић и он (Јовановић) информисали о ситуацији и шта се догодило, а то је да нема лажи између команде и њих, да су тражили да начелник [REDACTED] дође у Центар у Кулу и потврди припадницима да нису знали да хапсе хашке оптуженике и да је [REDACTED] то одбио да учини, већ је Маричића позвао да тек за два дана (у понедељак) дође код њега у Београд. Након тога, у вечерњим сатима (09.11.), Маричић је телефоном још једном позвао [REDACTED] и од њега захтевао да дође у Центар у Кулу и упозорио га да ће у супротном Јединица ступити у протест. Том приликом је чуо како је [REDACTED] почео да виче, да их псује и да прети, пре свега Маричићу да ће да га смени.

Након тог разговора, на његову (Јовановићеву) иницијативу, одузети су сви мобилни телефони припадницима Јединице и целом командном саставу, а инсталиран је само један телефон и то у канцеларији код команданта Маричића. Оптуженима Крсмановићу и Лечићу, као и осталим официрима лично је одузео мобилне апарате. Сви одузети апарати стајали су у кабинету команданта, а од те просторије је само он (Јовановић) и имао кључ. После тога, одлучили су да ступе у протест који су организовали Маричић и он – оптужени Јовановић. Објаснио је да је се у медијима увелико представљало да је заправо реч о отмици браће [REDACTED], што је све припаднике погодило, јер су схватили да су их слагали, што је представљао емотивни моменат, а са друге стране, у свим изјавама у медијима се говорило о незаконитости, а и често се догађало да се припадници, који су извршавали наређења, позивају на одговорност.

Апсолутна је неистина да су протест Јединице организовали Милорад Улемек „Легија“ и [REDACTED]. Захтеве током протеста заједнички су формулисали Душко Маричић и он – оптужени Јовановић и тражили су смену [REDACTED] и [REDACTED], оставку министра [REDACTED] и доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом. Разлог је био не само хапшење браће [REDACTED], већ и зато што је располагао информацијом да је [REDACTED], као заменик начелника Ресора наредио овде оптуженом Веселину Лечићу и још двојици оперативаца Ресора да оду у вилу Липовица где се налазила комплетно уредно сложена и пописана архива „Црвених беретки“, као јединице која је претходила оснивању ЈСО-а и да ту архиву отворе и из ње изваде одређена документа, те да се њему предају. О томе никаквих сазнања није имао ни командант Јединице за специјалне операције па није ни могао да одобри тако нешто, што је иначе требао да уради. Тада је и сазнао да је део те документације [REDACTED] предао [REDACTED], једном од заменика тадашњег Тужиоца

██████████. Та његова сазнања су и била разлог зашто није имао поверење у помоћника команданта за безбедност Веселина Лечића и зато он није ни могао да учествује у доношењу одлука које су се тикале протеста Јединице.

Мисли да су путем факса њихове захтеве доставили и у начелство Ресора и у МУП, уз обавештење да су до испуњења тих захтева у протесту. Након тога појачали су блокаду улаза у Центар у Кули јер су почели да им долазе политичари – ██████████, затим председник општине Кула, већ исто вече (09.11.) су то учинили око 17-18 часова. У једном тренутку те вечери у Центар у Кулу је дошао Милорад Улемек, кога су пустили и обавили разговор са њим, прво Маричић и он – оптужени Јовановић, а затим и цела команда, разговор је био кратак и ништа посебан, приликом којег су га упозорили да, ако хоће може да остане у Центру, нема шетње. Дозволили су му да у Центру остане пре свега знајући да је он у добрим односима са премијером ██████████ и са ██████████ и другим политичарима, а њима је било битно да се њихови проблеми реше што пре, јер се Јединица први пут нашла у таквој ситуацији односно протесту. Такође, на капију Центра је дошао и ██████████, у то време ██████████, због чега је лично изашао да разговара са њим, те му је у том разговору понудио да са Јединицом Жандармерије дође код њих у Центар, ради давања подршке њиховим захтевима што је одбио, а он – оптужени је знао да га шаље ██████████, који га је у том тренутку због „некакве свињарије“ коју су имали ██████████ и генерал ██████████, држао у шапи. Рекао је ██████████ да, ако хоће подршку да им дају, онда нека се огласе у јавности, тако да ни њега као ни претходно наведене у Центар нису пустили. У неком тренутку на капији Центра појавио се и ██████████, па ни он није пуштен унутра, јер је радио у начелству, а није сигуран да је било ко из команде излазио да разговара са њим.

С обзиром на изнете тврдње у јавности, како није реч о протесту целе јединице него само мање групе припадника, одлучио је и сутрадан (10.11.) је са једним делом Јединице изашао и блокирао ауто пут Нови Сад – Суботица, код Врбаса. Објаснио је да је он на видео снимку официр Јединице са фантомком који се руковао са полицајцем, рекао му да ће се Јединица задржати око сат и по времена на том месту и да неће бити никаквог насиља од стране припадника Јединице. Није могао да се сети са колико људи и возила је изашао на тај пут, могуће да је било 4-5 возила „Хамер“ и сви припадници Јединице који су били са њим су као и он били маскирани фантомкама, због тога да припаднике Јединице не показују у јавности, надајући се да ће протест врло брзо бити завршен. Припадници Јединице том приликом су били наоружани како личним наоружањем пиштољем, тако и тзв. дугим цевима које су дужили, а није био сигуран да ли је на возилима „Хамер“ било оног наоружања која формацијски припадају тим возилима. Приликом тог изласка Јединице, појавио се и тадашњи начелник СУП-а Нови Сад, ██████████, кога је из посла и раније познавао, с тим што се није сећао да ли је и њему казао оно што је рекао поменутим полицајцима у погледу дужине трајања њиховог протеста ту код Врбаса на ауто-путу и да ће њихов протест бити ненасиљан. Један од разлога изласка на ауто-пут код Врбаса је био и привлачење медијске пажње, те су се појавиле неке новинарске екипе са којима нису разговарали, осим што их је обавестио да ће то исто вече новинарима бити дозвољен улаз у Центар у Кули и да ће им тада поделити саопштење за јавност. Када су се вратили у Центар (10.11.), а обзиром на протек времена од тада, није сигуран, али мисли да су тада стигли у Центар министар ██████████ и ██████████ и да су они тек након разговора са њима одржали конференцију за штампу на којој је саопштење Јединице са захтевима прочитао оптужени Потих Владимир, за кога је

навео да је био припадник Јединице без икакве моћи одлучивања, а изабран је на предлог шефова тимова, пошто је био потпуни анонимац и пошто је добро говорио и није имао никакав нагласак. Да би заштитили његов идентитет ставили су му ознаке мајора и плочицу са презименом [REDACTED], коју су нашли у магацину, тако да мисли да је некада и био неки припадник са тим презименом.

На инсистирање министра [REDACTED] у Центар у Кулу је ушао и [REDACTED]. Разлог томе је био тај што је једном приликом [REDACTED] на почетку протеста дошао у Центар у Кулу и неко из команде га је пустио те је он насамо разговарао са Милорадом Улемеком, што је касније сазнао и то је заправо и био разлог што је захтевао да се [REDACTED] не пусти у Центар, када је дошао са [REDACTED], него је пуштен тек на [REDACTED] инсистирање. [REDACTED], као политичар, није био присутан састанку са њима из команде Јединице, већ само министар [REDACTED], а из команде, поред Маричића и њега – оптуженог Јовановића, били су и остали помоћници, овде оптужени Петраковић, Лечић и Крсмановић. На том састанку објаснили су разлоге протеста Јединице и у детаље предочили све што се претходно дешавало, затим шта се дешавало тих дана у комуникацији са [REDACTED], због чега су и тражили његову смену, а такође и зашто траже смену [REDACTED] и тада су министру рекли да траже и његову оставку, јер је био челни човек МУП-а и сматрали су да је и он због тога макар објективно одговоран за све што се десило. Министар је тада тражио папир и оловку и руком написао своју оставку и потписао, а затим тражио да се она и откуца, што је учињено у администрацији на спрату зграде где је састанак био. Он је затим по сазнању да су ту и новинари сам кренуо да се њима обрати и обавести их да је поднео оставку, а не да га је неко на то натерао. Он је на том састанку са њима, одржао читав један политички говор који је завршио писањем оставке. Међутим, тада се појавио [REDACTED] који је почео да се дере, да хистерише и који је министрову писмену оставку поцепао, наводећи да га је тада он – оптужени избацио из канцеларије где се одржавао састанак, тачније истерао вербално, без икакве претње њему или ма каквог физичког контакта па је апсолутна лаж да га је том приликом наводно тукао и потезао нож да га коље. Само му је рекао „марш напоље“ и он је изашао. Даље је навео да се тада посвађао и са „Легијом“ који је стао на страну [REDACTED] и да је „Легија“ као и [REDACTED] тражио, да [REDACTED] буде искључен из захтева Јединице, па је и њега избацио из канцеларије, када је касније дошао поново [REDACTED], а он био са њим у друштву. Напоменуо је да су „Легија“ и [REDACTED] били у одличним односима. Епилог тог састанка је био да се на крају [REDACTED] заиста појавио пред новинарима и саопштио им да нуди своју оставку Влади Републике Србије односно ставља је на располагање.

Непосредно после тога, да ли исте вечери или можда сутрадан, „Легија“ им је саопштио да ће у Центар у Кулу доћи и [REDACTED] и сећа се да је одлучио и организовао да се његов долазак видео сними, а да је премијер дошао касно ноћу. Маричић је премијеру предао рапорт и са њим је врло кратко поразговарао, свега пар речи, јер су ту били Лечић и Крсмановић. За себе је навео да је био са људима који су снимали на спрату. Премијер је тражио да се види са „Легијом“ и то му је омогућено и они су разговарали без њиховог присуства, не дуго, можда до сат времена можда и краће и потом се премијер са њима само поздравио и отишао из Центра у Кули, при чему им није било јасно зашто није разговарао са командом Јединице и позвали су „Легију“ да им то објасни. Он је премијера [REDACTED] правдао умором, јер долази са пута из иностранства и још им је казао да премијер никако не пристаје на смену

министра [REDACTED] и да никоме неће дозволити да министре у његовој Влади, било ко смењује.

Имајући у виду да премијер [REDACTED] том приликом није хтео да одржи састанак са командантом и командом Јединице, а и због тврдњи у медијима не само [REDACTED] него и министра [REDACTED] и других, да је само мали део Јединице у штрајку, а да су сви остали њихови таоци, инсистирао је код Маричића да сутрадан Јединица изађе код „Сава центра“ у Београду. Напоменуо је да су остали припадници команде, овде оптужени Лечић, Петраковић, Крсмановић били против тог његовог предлога, а био је и оптужени Улемек, управо због тог свог односа са [REDACTED]. Јединица је изашла испред „Сава центра“ дана 12.11.2001. године, на основу његове иницијативе и договора са Маричићем. Том приликом изашао је највећи део оперативног састава чији су припадници тада били наоружани само пиштољима, а не и дугим цевима, а што се тиче возила „Хамер“, којима су блокирали ауто-пут, могуће је да је на неким од „Хамера“ било оружје које је тај тим и дужио. У сваком случају и да је то оружје било на возилима, оно је било покривено цирадом и није се могло употребити, а да се претходно не скину арњеви. Истакао је да ни у примисли није било употреба ма какве силе и што су на састанку још са [REDACTED] изричито нагласили.

Протест пред „Сава центром“ је трајао неколико сати и за то време једино је дошао [REDACTED], са којим је врло кратко попричао и који је потом попричао са командантом Маричићем и отишао. Протест се завршио њиховим повратком у Центар у Кулу и потпуно случајно је коинцидирало са суђењем који је имао „Легија“ тог дана, али је знао да „Легија“ са њима није био испред „Сава центра“ нон стоп, јер су му тог дана дали возило и обезбеђење да оде на то суђење, а он је у неком тренутку долазио до њих током протеста, пред „Сава центар“, барем је тако мислио да је у неком тренутку долазио. Вратили су се у Кулу, независно од „Легије“ и мисли пре него он.

Наредних дана или два није се дешавало ништа, сем што су почели добијати сигнале да би их политичари могли оптужити за неуспешност избора који су се тада спроводили на Косову и затим су преко „Легије“ добили информацију да је премијер спреман да поново разговара са њима у Београду и онда су одлучили да на тај састанак пошаљу „Легију“. По повратку, „Легија“ их је обавестио да су смењени начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] и његов заменик [REDACTED], да је премијер [REDACTED] обећао доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, да је гарантовао да никакве консеквенце неће сносити Јединица због тог протеста и да им је поручио да министра [REDACTED] ни по коју цену неће сменити, па макар протествовали и наредних годину дана.

Даље је навео да је „Легија“ поново отишао на разговор код премијера и потом су донели одлуку да се протест завршава, а преко медија је објављено смењивање [REDACTED] и [REDACTED], додајући да је он – оптужени Јовановић инсистирао да се министар [REDACTED] извини, што је и био разлог се одржи концерт у Кули када су свирали „Бајага и инструктори“ и други. Након неколико дана у Кулу је дошла Комисија, коју је предводио министар [REDACTED], а у којој су били и министри [REDACTED] и [REDACTED] и која је од њих узела и прибавила листинге о телефонским разговорима са [REDACTED] на почетку протеста и саставила агенду дешавања током протеста, што им је иначе командант дао, јер је о свему сачинио извештај.

Иако није био командант Јединице, поводом неких дешавања је могао лично да доноси одлуке, јер је имао утицаја на Маричића, пошто су били ратни другови и пошто су били и приватно пријатељи. Све што је он предлагао, Маричић је прихватао као командант.

███ није познавао и није имао никаквих сазнања да је Милорад Улемек „Легија“ преко њега писменом поруком позвао премијера ███ и ███ да током протеста дођу на разговор у Кулу. Није имао сазнања да је тај човек провео једну ноћ у Центру у Кули заједно са Улемек, само се сећа да су га обавестили са капије, да је једног дана долазио неки човек са поруком за „Легију“, али није знао ко је тај човек био.

Није могао више да се сети да ли је „Легију“ директно питао за мишљење поводом његовог инсистирања да Јединица изађе испред „Сава Центра“, али у сваком случају сматрао је да је добро чути и његово мишљење, као и мишљење других људи о томе. Истакао је да „Легија“ није донео никакве одлуке везано за протест Јединице, нити за поступање Јединице током протеста, нити је могао он да одлучује. „Легија“ је само три пута излазио из Центра у Кули, како је већ објаснио, а нису му забрањивали повратак у Центар јер су знали за његов добар однос са премијером ███ и другим лицима из коалиције која је у том тренутку била владајућа у Србији.

Додао је да нису имали захтеве која лица треба да дођу на место оних чију су смену тражили (███ и ███) или оставку (министра ███). Њему лично ништа није значило постављење ███ и ███, на место начелника и заменика начелника, ███ није ни познавао, а сем тога, Јединица је након протеста из државне пребачена у Ресор јавне безбедности и њена употреба је била могућа само на основу одлуке Владе РС, а не ресорног начелника или министра.

Истакао је да је су апсолутно неистините тврдње како су имали план да заузму зграду аеродрома Београд, Владу Србије и зграду „РТС“. На дан изласка Јединице у Београд, министар унутрашњих послова ███ отпратио је свог страначког колегу, ███, који се добровољно предао Хашком трибуналу, односно није ни био у земљи иако је протест трајао.

Приликом саслушања на главном претресу, на постављена питања, одговорио је да од самог почетка формирања Јединице, још из времена „Црвених беретки“, пред сваку акцију, односно задатак, била је детаљна припрема сваког задатка који се унапред знао. У погледу навода из оптужнице које се односе на план заузимања аеродрома, Владе, телевизије, појаснио је да Јединица за специјалне операције никада није имала намеру да тако нешто уради, додајући да је Јединица једна релативно мала формација, иако изузетно обучена, која не би могла да се супротстави војсци која је далеко борбено оспособљенија или полицији или жандармерији, које су далеко бројније од Јединице, као и да би по питању само обавештајног рада припреме трајале месецима. Објаснио је да се магацин Јединице у коме су се држала материјално-борбена средства већег калибра, минско-експлозивна средства налазила у месту Руски Крстур, у близини Куле. Из тог магацина није било изузимања било каквих средстава у инкриминисаном периоду, додајући да се за издавање било каквих средстава издају магацински реверси. Такође, Јединица је имала и организациони део који је био задужен за обавештајне припреме, у чији састав су улазили Веселин Лечић, ███, ███, ███, али они, по његовом сазнању,

нису напуштали Центар у Кули за време протеста, осим Лечића и [REDACTED], који су били испред „Сава центра“ 12.11.2001. године.

Поновио је да је Јединица ступила у протест због тога што је била злоупотребљена приликом хапшења браће [REDACTED] – хашких оптуженика, али да став Јединице није био заснован на страху од колективног хапшења и испоручења припадника Јединице за специјалне операције Хашком трибуналу. Главни разлог покретања протеста је чињеница да су припадници Јединице звали [REDACTED], тадашњег начелника Ресора државне безбедности, да дође и да појасни законитост (предузетог хапшења) и одговори зашто су их преварили, кад су им издавали задатак. До протеста не би ни дошло да је [REDACTED] тада дошао, јер би све завршило прихватањем његове одговорности.

Даље је навео да је код истражног судије изјавио да су тражили и смену [REDACTED] и [REDACTED], иако се у саопштењу које је оптужени Поттић прочитао, то није помињало. Као разлог за такву своју изјаву, навео је да је 15-ак минута пре саслушања код истражног судије обавештен да иде на саслушање, а имајући у виду целу процедуру када га изводе, вероватно је употребио грубљу реч, јер су заправо тражили њихову одговорност, а не смене. Додао је да је дуги низ година у самици и да мало говори, али да је потписао изјаву код истражног судије и да је потпис његов.

Истакао је да је свега четири дана након прекида протеста, дана 21.11.2001. године, Јединица прослављала своју славу Аранђеловдан, а чије припреме су трајале и током протеста (увежбавање показних вежби, постројавање). На славу су дошли премијер [REDACTED] са сином, званичници МУП-а: [REDACTED], нови начелник РДБ [REDACTED] са замеником [REDACTED] и владало је добро расположење. У књигу утисака су се сви уписали, а која је стајала у „Спомен соби“. У ту књигу се уписао и тадашњи министар унутрашњих послова [REDACTED], приликом посете. Такође, приликом прославе дана Јединице 04.05.2002. године министар [REDACTED] је делио награде и Владимиру Поттићу као и другима је уручио пиштоље, а команданту Маричићу сабљу, а општепозната ствар је да награде добијају само најбољи официри из класе за изузетне заслуге.

Оптужени је своју одбрану дао на главном претресу одржаном дана 14.02.2017. године, када је навео да „у суштини“ остаје при својим одговорима датим током истраге, али да постоји пар „нетачности“ које су садржане у његовој тадашњој изјави, а које се огледају у томе што је он тада изјавио да су током предметног догађаја, у Кулу прво дошли [REDACTED] и [REDACTED], а потом [REDACTED] и [REDACTED], што није тачно, као и да је није тачно оно што је тада изјавио - да су постојала четири захтева Јединице за специјалне операције, већ је тачно да су постојала само два захтева: оставка [REDACTED] и прекид хапшења и изручења хашких оптуженика до доношења Закона о сарадњи са Хашким трибуналом. Навео је и да је [REDACTED], током предметног догађаја, у Кулу, долазио два пута, једном са [REDACTED], једном са [REDACTED], а не три пута. Објаснио је, пошто би се из његове одбране дате у истрази могао стећи утисак да је он предузимао нешто самостално, не питајући команданта Марића, да то није тачно, већ да су Маричић и он једини који су организовали и спроводили све поступке Јединице за специјалне операције.

Негирао је наводе оптужнице да је оптужени Улемек Милорад „Легија“ наредио да сви припадници Јединице напусте своје обавезе и задатке, које су обављали ван центра у Кули и да се врате у центар, наводећи да је Улемек дошао тек након што су, најпре, припадници позвани да се врате у Центар у Кулу, јер су очекивали долазак [REDACTED]. Такође, негирао је да је Улемек издао наређење да се за Београд крене возилима марке „Хамер“ и блокира и онемогући саобраћај на ауто-путу. Истакао је да су пре поласка за Београд, о томе обавестили командира станице у Кули и да су до Београда, а и у повратку имали пратњу саобраћајне полиције.

Истакао је да је нејасно како то да од тренутка када се наводна оружана побуна десила од 2001. године па до 2010. године, нико од државних институција није реаговао, већ је Тужилаштво реаговало по кривичној пријави физичког лица. Министарство унутрашњих послова је још 15.11.2001. године издало саопштење у којем је догађај децидно окарактерисало као протест, којим није угрожена безбедност, те је поновио да је након предметног догађаја министар [REDACTED] наградио скоро све припаднике те наводне оружане побуне, а тадашњег команданта Маричића унапредио у чин потпуковника и наградио га сабљом, а овде оптуженог Потића, наградио пиштољем. Навео је да ниједан припадник ЈСО-а због предметног догађаја није дисциплински кажњаван. Такође, навео је да је нејасно да [REDACTED], који је током предкривичног и истражног поступка децидно тврдио да је учествовао у оружаној побуни, није оптужен, нити су оптужени остали припадници Јединице, за које се у оптужници наводи да су неидентификовани, иако је само тужилаштво располагало целокупним списком припадника Јединице.

Навео је да је протест трајао до 17.11.2001. године, кад је у Кули, са тадашњим начелником Ресора јавне безбедности [REDACTED] и тада још увек непостављеним, али именованим начелником Ресора државне безбедности, [REDACTED], договорен прекид протеста.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени Веселин Лечић је износећи одбрану *на главном претресу* негирао наводе оптужбе, остајући у свему при исказу који је дао *истражном судији* према записнику Ки-По1 бр.43/11 од 22.09.2011. године и у *полицији* 20.09.2011. године у присуству браниоца.

Навео је да је пет месеци пре протеста, у јуну 2001. године дошао у Јединицу за специјалне операције (ЈСО), на место помоћника команданта за безбедност, са места главног обавештајног инспектора у Обавештајној управи Безбедоносно-информативне агенције. У ЈСО га је распоредио тадашњи начелник Ресора државне безбедности [REDACTED]. Његов непосредни старешина му је био [REDACTED]. У ЈСО је постојало Одељење безбедности, које су чинили начелник и оперативци деташирани из Ресора, којима је он био надређен. По природи посла и делокругу рада, сви они, па и он (као помоћник команданта за безбедност) су за свој рад одговарали искључиво начелнику Ресора, а не комаданту Јединице. На тој позицији је остао све до расформирања Јединице, средином марта 2003. године. Објаснио је да је посао помоћника команданта за безбедност била провера сазнања која служба прими везано за Јединицу и провера сазнања које су добијали мимо службе, а односе се на

безбедоносно интересантне податке везано за припаднике, о чему су извештавали руководство. Када би Јединица ишла на неке задатке, ишли би увек са њима као безбедњаци који су вршили припрему акције на терену на ком је дејствовала јединица.

Дана 07.11.2001. године позвао га је телефоном [REDACTED], заменик начелника београдског центра државне безбедности уз саопштење да по налогу руководства службе треба да дође да прихвати одређени задатак. То је пренео команданту Маричићу и заједно су отишли у београдски центар где су се у канцеларији [REDACTED] још налазили и [REDACTED], начелник једног од одељења београдског центра и [REDACTED], начелник пратећег апарата београдског центра. Том приликом [REDACTED] им је саопштио да наредног дана у јутарњим часовима у Обреновцу треба да лише два лица слободе, да се ради о лицима из криминогене средине и да се очекује пружање отпора, а да ће им поред фотографија лица које су им предате то вече, дати на коришћење пратећи апарат београдског центра. Идентитет тих лица им није саопштен, а поготову не чињеница да су то лица за којима трага Хашки трибунал и да треба да буду изручена Хашком трибуналу. Кад је чуо захтев заменика начелника београдског центра, командант Јединице Маричић је одлучио, због озбиљности посла и очекиваног пружања отпора, да употреби не тим за хапшење као један од специјалистичких тимова у Јединици за специјалне операције, него антитерористичку групу, најелитнији део Јединице за специјалне операције. Дана 08.11.2001. године у јутарњим часовима је отишао заједно са том групом – са Маричићем, са оперативцем безбедности [REDACTED], са Јовановић Звезданом у Обреновац и са колегама из београдског центра лишили су слободе поменута лица и без разговора са њима одвезли их и предали колегама из државне безбедности на деташману Савски венац. Након тога, остао је у Београду, а остали припадници су отишли у Кулу.

Дана 09.11.2001. године у јутарњим часовима контактирао га је заменик начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и наложио да са оперативцем безбедности [REDACTED] оде у објект за посебне намене Ресора државне безбедности у Липовицу, што су и учинили. Негде у преподневним часовима контактирао га је командант Маричић и скоро љутитим гласом питао да ли зна кога су претходног дана лишили слободе у Обреновцу. На то му је одговорио да не зна, на шта му је Маричић одговорио – „имаш ли новине, узми и прочитај, ради се о браћи [REDACTED] који су већ на путу за Хашки трибунал да буду испоручени.“ Том приликом, Маричић је навео да је он од стране руководства службе изигран, изманипулисан, да је преварен, да је добио налог који није смео да добије јер је имао усмени договор са начелником Ресора државне безбедности [REDACTED] да припадници Јединице за специјалне операције не буду ангажовани у таквим пословима за потребе Хашког трибунала из разлога што је већина припадника Јединице за специјалне операције и сама учествовала на ратиштима на просторима бивше Југославије. Такође је рекао да има проблем са припадницима, који сматрају да их је он слагао, што је уопште прихватио такав задатак.

Непосредно после, контактирао га је телефоном и [REDACTED], заменик начелника Ресора државне безбедности и питао га да ли зна шта се догађа у Кули. Препричао му је разговор који је претходно имао са Маричићем, на шта га је [REDACTED] позвао да дође код њега у канцеларију. По доласку у канцеларију код [REDACTED] на Институт безбедности, дошао је и [REDACTED], начелник Ресора државне безбедности, који је саопштио да нема намеру да иде у Кулу и

објашњава припадницима зашто је издат такав налог и истовремено њему – оптуженом Лечићу су наложили да оде у Кулу да то пренесе команданту Маричићу.

Испуњавајући налоге својих непосредних и јединих старешина, начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и заменика [REDACTED], којима је по природи посла једино одговарао, са оперативцима безбедности [REDACTED] и [REDACTED] упутио се за Кулу. У току пута за Кулу телефоном га је још једном контактирао Маричић, који је навео да повлачи све припаднике који су били ван Куле распоређени, уз наређење да дођу у Центар у Кулу, те је позвао и њега да дође. У Центар је дошао заједно са оперативцима и после необично дугог задржавања на капији, ушли су у Центар и у згради команде сачекао их је командант Маричић. Командант Маричић је у једној просторији одржао заједнички састанак са њима тројицом, којом приликом им је саопштио да се Јединица налази у протесту, да могу да остану или да иду, али уколико одлуче да остану, остају под следећим условима: не могу да напусте Центар у Кули, морају да предају мобилне телефоне, а да једини који је одржавао везу са спољним светом је био Маричић. Такође, исти им је рекао да је на његов позив у Центар дошао и Милорад Улемек „Легија“, претходни командант, због угледа који је имао међу припадницима и због добрих веза које је имао у МУП-у и власти. Никада пре доласка у Јединицу, а и када је дошао у јуну 2001. године, није му речено да Улемек Милорад има неки невероватан односно неограничен утицај на припаднике Јединице.

Надаље, због деликатности ситуације, није желео да изда наређење својим официрима, него им је препустио да они сами донесу одлуку. Једногласно су донели одлуку да остају у бази у Кули, мотивисани искључиво професионалним разлозима јер су проценили да им је место, у том моменту кад се Јединица налази у протесту, да буду у Јединици, а не на улици. У конкретном случају, његови безбедњаци су били стално са припадницима, да чују расположење, те су му пренели да се припадници осећају обманути од стране руководства службе. Командант Јединице је због осетљивости које имају припадници, због њиховог учешћа у ратним дејствима, руководство службе замолио да се Јединица не ангажује на тим пословима, јер је МУП имао довољно снага за те задатке. Сва његова сазнања заснивала су се на раду оперативаца безбедности. У то време редовно су се одвијале све активности у Кули, имали су гађања, редовну обуку, чак је и за време протеста, асфалтирана база у Кули.

Претходно, док се са припадницима Одељења безбедности кретао за Кулу, командант Јединице је упутио факс начелнику Ресора [REDACTED], а по њиховом доласку у Кулу, прочитано је саопштење за јавност припадника везано за догађања у вези хапшења браће [REDACTED]. Компарацијом та два текста (факса и саопштења) лако је уочљиво да су идентични, чак неке реченице у целисти, што указује да ни на који начин није био укључен у било каква саопштења. Чак оног дана када је започео протест није ни био у Кули.

За време трајања протеста, није напуштао базу у Кули нити је контактирао са било ким ко није био припадник Јединице, осим изласка код „Сава центра“ где је био целокупни оперативни састав Јединице. Из два разлога је био са оперативцима испред „Сава центра“, први јер је у питању био комплетан оперативни састав коме су припадали официри безбедности, а други због чињенице да Јединица напушта своју базу, а налази се у протесту, јер је то била пракса, када Јединица напушта базу у Кули и у мирнодопским и у ратним и ванредним догађајима, покривао се њихов боравак.

Додао је да су он и претходно поменута двојица оперативаца били у тој колони, али у ципу, не у возилима марке „Хамер“, били су у униформама са пиштољем-личним наоружањем које се увек носило када се носила униформа. Додао је да у реону „Сава Центра“, Јединица није блокирала ауто-пут, јер је преусмерила саобраћај на аутобуско стајалиште, преко пута „Сава Центра“ смер према Нишу. Испред „Сава центра“ припадници су први пут у животу показали своје лице, без фантомки, први пут ставили црвене беретке на главу, без панцира, без дугог наоружања и стајали мирно са леђима на рукама поред својих возила. У колони за Београд није било санитетског возила Јединице. Испред цивилног ципа у коме се налазио, била су кола саобраћајне полиције, која су их чекала чим су изашли из базе и која су се зауставила, доласком у Београд, на делу ауто-пута у смеру ка Нишу, испред „Сава центра“, тако да је полиција имала најаву изласка Јединице, од стране команданта. Командант је имао могућност да радио везом обавести МУП где ће стати. До Београда су ишли мирном, лаганом вожњом, никакве препреке на путу нису имали, као и назад до Куле.

У другим случајевима није напуштао базу у Кули, није издавао никакво наређење, није учествовао у било каквом доношењу одлука. Није напуштао базу ни кад су припадници излазили на ауто-пут у близини Врбаса, а није излазио нити један од његових официра, а при том нису ни знали да је то организовано. Касније је сазнао да је тај излазак организовао Звездан Јовановић и да су излазили возилима „Хамер“. Једини је базу напуштао „Легија“, у више наврата је одлазио и враћао се, додавши да је био у цивилу као и да је користио возила која му је начелник [REDACTED] вратио, иако више није био комадант, заједно са враћеним обезбеђењем. На једном од тих одласака, кад се вратио рекао је само да је био у Влади код покојног премијера [REDACTED] и да му је покојни премијер рекао да неће дозволити да му улица мења министре и да је тада „Легија“ саветовао команданту да се прекине са протестом, јер су у међувремену већ били испуњени захтеви, односно Влада Републике Србије је на својој седници донела одлуку о разрешењу [REDACTED] и [REDACTED]. Након тога дошло је до прекида протеста, иако сугестија од команданта која је ишла преко шефова тимова да се прекине са протестом, а да се не тражи смена министра [REDACTED], чак је у једном броју код њих изазвала незадовољство, али је ипак дошло до прекида протеста. Сврха изласка испред „Сава центра“ је била да се скрене пажња на испуњење захтева, јер после првог изласка код Врбаса, није одреаговано на захтеве припадника Јединице.

За време протеста, у Центар у Кули су долазили покојни [REDACTED], министар [REDACTED], [REDACTED], додавши да није присуствовао разговорима команданта Маричића и „Легије“ са премијером и министром и није знао садржај тих разговора нити му је икад ико од њих дао повратну информацију око чега су разговарали. Када је [REDACTED] дошао са министром [REDACTED], био је у њиховом официрском клубу и није присуствовао разговорима јер му није било дозвољено да присуствује разговорима министра [REDACTED].

Јануара месеца 2002. године у Кули је боравила Комисија Владе Србије у саставу министар правде пок. [REDACTED], министар [REDACTED] и министар [REDACTED], где је извршена анализа догађаја из новембра месеца 2001. године и донети су закључци да је Јединица злоупотребљена и да је у питању био миран протест. Регулисана је даља употреба Јединице за специјалне операције на тај начин што је Јединица издвојена из Ресора државне безбедности и прикључена Ресору унутрашњих послова уз закључак да нико од припадника и учесника протеста неће

сносити никакве дисциплинске ни кривичне санкције. Никада није чуо да је постојао план око заузимање аеродрома, зграде Владе, зграде телевизије. Није имао икаквих сазнања у погледу [REDACTED], а није био ни предмет његовог интересовања.

Након сведочења његових претпостављених старешина, од стране тадашњег руководства Безбедносно-информативне агенције враћен је у радни однос 17.04.2014. године, што му је највећа сатисфакција.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени Мићо Петраковић је износећи одбрану *на главном претресу* негирао наводе оптужбе, тврдећи да није крив. Остао је при наводима из *преткривичног* и *претходног поступка* са записника о саслушању МУП Србије, Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата од Ку. 17227/11 од 20.09.2011. године, у присуству браниоца и пред истражним судијом Ки-По1 43/11 од 22.09.2011. године.

Навео је да је у Министарству унутрашњих послова Републике Србије запослен од 1994. године, а у Јединици за специјалне операције (ЈСО) је од њеног оснивања, као радник Ресора државне безбедности. У инкриминисаном периоду од 09. до 17. новембра 2001. године је радио на радном месту помоћник команданта Јединице за специјалне операције (ЈСО) за оперативне послове, са седиштем у Центру у Кули, на које место је постављен у октобру исте године. Његов посао је био да организује обуку, свакодневни рад борбеног састава Јединице, дневни распоред рада, одласке на терене, повратке, затим да води евиденције о боловањима, годишњим одморима, слободним данима, дневницама, по потреби да покреће дисциплинске поступке, прави планове обуке. У то време, оперативни састав Јединице је бројао око 150 људи и састојао се од противтерористичке групе, пет специјалистичких тимова и четири за подршку. Оперативни састав од личног наоружања је био опремљен пиштољима, аутоматским пушкама, аутоматима, снајперским пушкама, затим од средстава подршке, пушкомитраљезима, митраљезима, безстрзајним топовима, аутоматским бацачима, гранатама, минобацачима, ронилачком опремом, алпинистичком опремом, падобранском опремом, униформама и возилима. Имали су маскирну и свечану униформу.

Дана 09.11.2001. године командант ЈСО Душко Маричић обавестио је своје помоћнике да је Јединица учествовала претходног дана у хапшењу браће [REDACTED] који су испоручени у Хаг, али да су мислили да хапсе опасне криминалце из Обреновца, наоружане, како су им предочиле старешине из београдског центра Ресора државне безбедности, а уствари се испоставило да су у питању хашки оптуженици, што су сазнали исто вече, након обављеног хапшења. Због тога је командант тражио од начелника Ресора државне безбедности и заменика да дођу у Кулу и да објасне због чега се то тако десило, али су исти одбили да дођу. Већ тада се осетило неко незадовољство. Није учествовао у лишењу слободе браће [REDACTED] нити је знао да је оно у току. Даље је навео да је командант Маричић наредио да до даљњег не напуштају базу, да не иду кући на крају радног времена, него да остану док не виде да ли ће им се обратити начелник Ресора. У то време, чини му се, министар [REDACTED] није био у земљи, као ни премијер. Нико није преузимао одговорност од политичара за то и

испало је да је Јединица испоручила лица у Хаг о свом трошку и за свој рачун да би узела неку накнаду или премију за лица која се траже по потерницама. Колико му је било познато, међу припадницима није постојао страх да ће неко из Јединице бити испоручен суду за ратне злочине у Хагу, јер су знали да су радили свој посао и да нема зашта да их терете.

Наредбу команданта о томе да се не напушта база пренео је својим потчињенима, а касније су почели да пристижу и припадници осталих делова Јединице, вероватно по позиву команданта. Командант је одржао састанке са свима, а сви су већ били упознати и из медија. Припадници су исказали неодобравање због свега што се десило, начина на који су их третирали руководиоци из Ресора као и начина на који је Јединица злоупотребљена. Мобилне телефоне су предали из безбедоносних разлога, због прислушкивања, али су могли да користе фиксне телефоне, преко централе. Након тога, у Кули је одржана конференција за штампу, којом приликом је саопштење за јавност прочитао припадник Поттић, овде оптужени. Није знао ко је саопштење сачинио. Захтеви су били, колико се сећао, оставка министра [REDACTED] и доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом. Следећи догађај који се десио је био долазак премијера [REDACTED] у Кулу. То је било у вечерњим часовима, био је већ мрак. Видео је долазак премијера, којем је командант Маричић предао рапорт и увео га у зграду. Премијер је разговарао са командантом или са Улемеком, који је већ био присутан у команди зграде Центра у Кули. Додао је да је Улемека видео тај дан, био је у цивилу, али није ни од кога тражио објашњење у вези присуства Улемека. Надаље, након неког времена, командант га је позвао да му каже да сачека [REDACTED] на паркингу и да га уведе у зграду где је већ био премијер, што је и учинио. Допратио га је до улаза у зграду и до официјерског клуба, где је сео, а колико се сећа, дошли су и његови припадници обезбеђења, који нису били припадници Јединице, додавши да су га до протеста обезбеђивали припадници Јединице, све док се нису повукли у Кулу. Кад је премијер завршио, отишли су.

Након тога, навео је да је командант Маричић одржао састанак са припадницима, рекао је да су људи око премијера њему сервирали погрешну интерпретацију, да је премијер у медијима негирао да је уопште био у Кули, због чега је навео да Јединица треба да изађе у Београд код „Сава Центра“ и да блокира део ауто-пута. Питао је да ли има неко да се не осећа способним да изађе са Јединицом, један припадник је дигао руку да не жели, он је остао у бази. Иако је првобитно њему – оптуженом Петраковићу, командант Маричић наредио да остане у бази са обезбеђењем центра, касније је ипак отишао по наредби команданта. Изашли су возилима марке „Хамер“, колона је кренула током ноћи, још је био мрак или рано јутро за Београд. Још у току ноћи је прецизирано како да се возила поставе да не блокирају све траке ауто-пута, да би саобраћај могао да функционише. Припадници су били у маскирним униформама, са црвеним береткама на глави, наоружани пиштољима и у борбеним прслуцима. Испред „Сава центра“ су возилима заузели три траке ауто-пута у правцу ка граду, а остала је слободна трака до аутобуске станице. Возила су била постављена уз ограду ауто-пута, са обе стране. Ту су провели од јутарњих часова до 13-14 часова. Није се сећао да су са собом носили суви оброк хране, већ само да су грађани доносили храну, воду, слаткише и цвеће. Шефови тимова су имали средства везе, мотороле. Излазак на ауто-пут код „Сава Центра“ је протекао мирно, без икаквих конфликта, сва средства су била у маршевском положају, припадници су били без дугих цеви, није било санитетског обезбеђења, припадници нису били у борбеном поретку. У конкретном случају, никаква средства нису изузимана из њиховог магацина, никакво

додатно наоружање, иако су имали средстава на претек за масовније уништавање било чега. Није се отишло ни пред зграду Владе, није се отишло ни пред телевизију, није се отишло ни пред Аеродром, иако нико није спречавао било какво кретање Јединице.

Изласком код „Сава центра“ су хтели да покажу да није само „шачица људи“ незадовољна, већ цела Јединица. Самим тим што су били јавно приказани, грађани су могли по први пут да виде лица припадника Јединице без фантомки, маски, шлемова и других облика маскирања. Акценат је био на томе да јавност створи другачију слику о њима, да су и они људи од крви и меса, а не онако како су их приказали у медијима, као [REDACTED], убице, пси рата, криминалци са значкама. Испред „Сава центра“ су били командант Маричић, Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Владимир Потих, овде оптужени. Није био присутан оптужени Драгослав Крсмановић, док је за оптуженог Драгишу Радића навео да се касније појавио.

По повратку у базу у Кулу, вратили су се редовним активностима, обука је текла редовно, спортске активности, никаква борбена готовост није постојала. Након тога, дошао је министар [REDACTED] са [REDACTED], разговарао је са командантом, а после и са помоћницима команде. Разговор су водили у официрском клубу, он је износио нека своја виђења и он им је тада саопштио да је дошао да поднесе оставку. Свако од помоћника је говорио о свом делокругу рада, који су проблеми који се не решавају и након тога је министар отишао у канцеларију, срочио је тамо текст, отишао је онда у спомен собу, тамо су били новинари и саопштио је да ће дати мандат на располагање премијеру. За себе је навео да му је командант наредио да буде присутан у „спомен-соби“ и да се захвали након министра и да каже да Јединица прелази на редовне активности, што је и учинио. Међутим, нису прешли на редовне активности јер оставка није усвојена. Након што су дошли да разговарају са њима и [REDACTED] и [REDACTED], завршили су са протестом. На тим разговорима је речено да ће бити другачији модус организације Јединице, да ће Јединица бити издвојена из Ресора државне безбедности, да ће прећи у састав редовне полиције, да ће једину ингеренцију ангажовања Јединице имати Влада Републике Србије на предлог министра.

На крају министар Михајловић је остао на функцији министра, закон је донет касније, а у међувремену је формирана Комисија Владе Републике Србије да испита протест, која је дошла у Кулу, сачинила извештај и доставила га Влади РС. Влада је усвојила извештај да не постоји никаква одговорност ни кривична нити дисциплинска. Касније је организован концерт групе „Бајага и инструктори“, негде у јануару 2002. године и дошли су министар [REDACTED], политичари [REDACTED], а све је то било у смислу успостављања неког редовног живота и рада Јединице у Кули као поклон МУП-а грађанима Куле.

Пре изласка испред „Сава центра“, био је излазак на ауто-пут код Врбаса, на ком није био присутан и за који је накнадно сазнао. То је било могуће, јер није цео оперативни састав био у згради у којој је он био, тако да није видео ни када су изашли ни када су се вратили.

Навео је да није познавао [REDACTED], нити му је позната било која улога бившег команданта Милорада Улемека у организацији протеста. Појављивање бившег команданта у Кули у време протеста је схватио као његову помоћ да се превазиђе неразумевање између руководиоца Ресора државне безбедности и ЈСО. Он је

уживао велики углед, користио је службена возила уз пратњу, што им је био јасан знак да се ради о човеку блиском Влади Републике Србије. Наредбе је примао искључиво од команданта Маричића.

Посебно је истакао да није изоловао [REDACTED] током посете премијера Републике Србије Наставном центру у Кули. Том приликом, премијер је дошао без појачаног обезбеђења, са својим редовним обезбеђењем и редовним возилима. Предао му је рапорт командант Маричић, те је појаснио да је предаја рапорта чин којим се врши подчињавање неком ауторитету. Као примере је навео да генерал Пиноче није предао рапорт Салвадору Аљендеу, већ га је стрељао уз први зид, у Турској нису предали рапорт председнику Ердогану, већ су пуцали на улици у све што се креће. Одговор државе је био – десетине хиљада војника, судија, тужилаца су били у затвору. То је одговор државе на оружану побуну, а не наоружавање, не унапређење, не додела пиштоља, сабљи и слично.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени Драгослав Крмановић је износећи одбрану *на главном претресу* негирао наводе оптужбе, остајући у свему при наводима из *преткривичног* и *претходног поступка* са записника о саслушању МУП Србије, Одељење за сузбијање крвних и сексуалних деликата од Ку. 17227/11 од 21.09.2011. године, у присуству браниоца и пред истражним судијом Ки-По1 43/11 од 22.09.2011. године.

Навео је да је своје полицијско службовање започео 1986. године, а да је од 1993. године радио у Ресору државне безбедности. У Јединици за специјалне операције (ЈСО) је био од њеног формирања 1996. године до 2003. године, када је расформирана. У критичном периоду радио је као помоћник команданта Јединице за логистику, водећи рачуна о свему ономе што припада пратећем саставу Јединице: санитет, возни парк и администрација, односно опремање, снабдевање и административна питања. У том тренутку Јединица је бројала око двеста људи оперативног састава и нешто још толико пратећег састава, када се узму у обзир све базе и сви центри. Седиште Јединице је било у Кули, а поред седишта, биле су базе у Липовици, где је био више логистички центар него оперативни и у хотелу „Тара“ на планини Тари, где је, када је Јединица изводила обуку, боравила тамо. Имали су команду у Београду, на Сењаку. Његово радно место је било у Кули.

Даље је навео да дан пре него што је протест Јединице започео био је у редовној посети Београду, у бази на Сењаку. Тог дана је разговарано о неком задатку који је Јединица требало да обави у Београду, а с обзиром да то није било у домену његовог интересовања, јер није било први пут да се то тако договара и ради, није се посебно освртао на то. Сутрадан је отишао редовно на посао у Центар Кула. Као помоћник команданта Јединице за логистику дана 09.11. (2001.), од команданта Душка Маричића је сазнао да је командант, након обиласка оперативног дела, од шефова тимова обавештен да има проблема у Јединици, незадовољства због хапшења браће [REDACTED] претходног дана, који су изручени Хагу и да Јединица тражи објашњење команданта и начелника Ресора. Командант Маричић је тада рекао да су их обманули начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] и његов заменик [REDACTED], зато што је од раније постојао договор са министарством односно са [REDACTED] да се њихова

Јединица не користи у хватању хашких бегунаца, јер је у Јединици било доста људи који су са разних делова ратишта, који су имали и рођаке и пријатеље по ратиштима. Додатно је изиритирало Јединицу то што на Маричићев телефонски позив, начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] и његов заменик [REDACTED] нису хтели да дођу у Кулу. [REDACTED] је рекао чак да има преча посла, тј. карте за позориште. Био је убеђен да су дошли и понудили објашњење да до свега каснијег не би ни дошло. Иначе, није било први пут да се Јединица користи у лишавању слободе и у другим активностима које је служба радила, али је било први пут у односу на хашке оптуженике и то је изазвало нервозу међу припадницима. Тада је командант издао наредбу да се оперативни састав повуче у базу и да прекине комуникацију са начелником Ресора, [REDACTED], односно са Ресором.

За себе је навео да ништа није предузимао пошто су његови људи отишли редовно кућама, јер није било потребе за њиховим ангажовањем. То вече је само појачано обезбеђење центра. Негде око 21 сат, са капије су јавили да је дошао [REDACTED], који је тражио да уђе у базу. Душко Маричић је рекао да он није више њихов, у смислу – није више у Јединици и да ван Јединице неће да пуштају никога и одбио је да га прими, јер је мислио да га шаљу [REDACTED] или [REDACTED].

Навео је да су сутрадан имали редовне активности, додајући да је већ имао планирано асфалтирање базе у Центру, које су радили са Републичком дирекцијом за путеве, пошто су се већ у Кули асфалтирале неке улице. То јутро га је Маричић питао шта мисли о свему томе, мислећи што су прекинули комуникацију са Центром и што су повукли Јединицу. Одговорио је команданту да је то неуобичајена, опасна ствар, да је Јединица оружана формација, да се прибојава политичке конотације, да ће доћи до неких проблема и да то не ради. Рекао му је да није за то и да неће излазити ван и у томе је био изричит, иако тада још увек није било речи о неком изласку Јединице ван центра. Бојао се да не дође до неког екцеса, јер је цео живот био у служби и знао је да ће доћи до различитог тумачења тог начина протеста и тог начина понашања. Још је напоменуо команданту да су они државни орган, те да имају и другог начина да се тај протест изрази, на пример да поднесу оставке. Маричић му на то ништа није одговорио. Након тога, за себе је навео да је отишао да ради своје послове, у току којих је излазио и враћао се у Центар у Кулу.

Тог дана, у вечерњим сатима, командант их је на састанку информисао да су начелник и заменик Ресора државне безбедности одбили да дођу у Кулу, због чега су прекинули комуникацију, којом приликом је предложио захтеве Јединице и то: да се донесе Закон о сарадњи са Хагом и да се смене [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. Даље дискусије није било и те захтеве је прочитао један припадник Јединице – Поттић, не знајући тачне разлоге зашто је баш он изабран, верујући да је то зато што је елоквентан. То писано саопштење није нико потписао. Када је дошло до прекида комуникација са спољним светом, једино је командант Душко Маричић имао комуникацију преко Центра везе и једини директни телефон је био код њега. По наредби Маричића, одузети су сви мобилни телефони и службени и лични, додајући и да је свој мобилни телефон предао. Сви телефони су држани на једном месту, у Центру везе.

Након тога, у базу је дошао и Улемек Милорад – „Легија“, бивши командант Јединице, за кога је Маричић рекао да има добре везе са Владом Републике Србије и да може да помогне у свему томе. „Легију“ је видео први пут у ноћи када је премијер

██████████ дошао у Кулу. О доласку премијера је био информисан од команданта Маричића. Душко Маричић је предао рапорт премијеру, негде око 01,00 сат иза поноћи и провео га кроз клуб, где су они седели и одвео директно у канцеларију код „Легије“. Премијер са њима није разговарао. После неких 15-20 минута, Маричић је рекао да неко оде и доведе ██████████, за кога нису ни знали да је у ауто. Када је дошао, ██████████ је седео у клубу, пио је кафу. Није коментарисао ништа, није ни питао ништа, осим – „како сте момци“. Седео је ту једно 15 минута и рекао да иде у ауто, припадник га је опет испратио до аута и за једно пет, до десет минута премијер је изашао и отишао и он према ауто. Комадант га је испратио и када се вратио у клуб, где је било више људи, официра и подофицира, рекао је да се ништа нису договорили и да се протест наставља. Додао је да је „Легију“ тих дана повремено виђао, као и да је био углавном у канцеларији команданта и то у цивилу.

У погледу изласка Јединице ван Центра, навео је да је оперативни састав Јединице изведен прво у Врбас (10.11.2001.), близу ауто-пута, са возилима „Хамер“. За себе је навео да није излазио, али да од њега то нико није ни тражио. Други излазак Јединице је био код „Сава центра“ (12.11.2001.), додајући да ни ту није излазио. Тог дана када је Јединица била код „Сава центра“, учествовао је у асфалтирању базе у Кули. Такође, људи којима је руководио и којима је био надлежан, нису излазили, нити је ко од њих то тражио. Нико од њих није остао у Кули у те дане, нити је радио нешто што је било у смислу припреме и организације. Сећа се да је приликом изласка код „Сава центра“ била наредба да се излази у униформама, али без оружја. Само су официри имали пиштоље.

Сутрадан, након изласка код „Сава центра“, у базу су дошли министар полиције ██████████ и ██████████. ██████████ је отишао да разговара са „Легијом“ у другу просторију, а о томе шта су разговарали, није био информисан. Министар ██████████ је њих окупио и тада га је комадант упознао са ситуацијом, изневши му исте оне захтеве, који су достављени јавности. Министар је тада рекао – „ако сам ја проблем, имате моју оставку“, али је министар тражио да се не изјашњавају ту пред њим, него да га одведу у „спомен-собу“, а да се они изјасне о том његовом ставу. За себе је навео да га је одвео у „спомен-собу“, где су провели 15-так минута, министар га је питао за поставку „спомен-собе“, за погинуле, за материјалну ситуацију Јединице. Када су се вратили, комадант је рекао да Јединица остаје при својим захтевима. За себе је навео да више није био присутан, јер је отишао да нешто ради по кругу. Чуо је касније да је министар писао оставку, коју је ██████████ поцепао, али то није видео. Након тога, министар је дао изјаву за медије у којој је навео да ће понудити оставку ономе ко му је мандат и дао и након тога заједно са ██████████ напустио Центар.

Следећи ко је дошао у Центар је био начелник Ресора јавне безбедности ██████████, затим ██████████, тада постављени нови начелник државне безбедности и ██████████, као заменик начелника. Тада их је ██████████ информисао да су смењени ██████████ и ██████████, а да је постављен за новог начелника Ресора, ██████████ и да су они као формација пребачени у Ресор јавне безбедности. То је био крај, након чега су припадници отишли кућама. Истакао је да су га предметни догађаји затекли на свом радном месту, на којем је и остао све време предметног догађаја од 09. до 17.11.2001. године.

После два или три дана, у Кулу су дошли представници Владе Републике Србије, министри [REDACTED], [REDACTED] (према даљем изјашњењу, очигледно се ради о члану комисије [REDACTED], а не [REDACTED]) и [REDACTED], са задатком да утврде разлоге протеста. Саопштили су им на састанку, на којем је био присутан, да је смењен [REDACTED], да ће Јединица бити пребачена у Ресор јавне безбедности и да нико од учесника протеста неће бити прогањан, нити суспендован, те да ће направити закључак и о томе информисати Владу Србије. Једино је било негодовање са њихове стране што је [REDACTED] (према даљем изјашњењу, очигледно се ради о члану комисије [REDACTED], а не [REDACTED]) стално помињао побуну, а они протест, што говори у прилог томе да је Јединица стално употребљавала термин протест, а на то [REDACTED] је одреговао – „ма, мани, то више није ни битно“. У вези предложеног дела његовог исказа у истрази, где је изјавио „И то је био крај протеста и крај те побуне“, објаснио је да је реч „побуна“ употребио нестручно. Ради се о формулацији која „не стоји“. Појаснио је да је реч „протест“ чуо прво вече после састанка који је командант Маричић одржао са официрима безбедности и после када их је позвао да се изјасне да ли остају у Центру.

Истакао је да тих дана њему није био издат ниједан захтев за издавање муниције нити за дељење хране оперативном саставу који је био испред „Сава центра“. Припадници оперативног састава су дужили две маскирне униформе, једну радну и једну свечану, а уз униформу и припадајући борбени прслук.

Додао је да, поред оптужених Звездана Јовановића и Миће Петраковића, који су били помоћници команданта, био је присутан у критичном периоду у Кули у Центру и оптужени Веселин Лечић, помоћник за безбедност, који је дошао у Центар у Кулу већ првог дана, негде у вечерњим сатима, када их је командант Маричић информисао да неће да дође начелник Ресора. Веселин Лечић је дошао са његовом целом екипом безбедњака, односно официра за безбедност који су били саставни део његовог тима и који су углавном боравили у Београду. Такође, био је присутан и оптужени Драгиша Радић, шеф возног парка, који је по функцији припадао њему – оптуженом, као помоћнику за логистику. Није знао да ли је једно време Радић био заменик начелника Центра, али је обављао функцију и био шеф задужен за возни парк.

Никада није чуо да је у команди ико помињао заузимање аеродрома, зграде телевизије, Владе Републике Србије. Никада у животу није видео [REDACTED], нити је чуо да је то име спомињано у Кули. Није имао сазнања да је „Легија“ организатор предметних догађаја, нити је чуо да је икоме, па ни њему, издавао наређења у спорном периоду, додајући да то „Легија“ не би ни могао да чини јер је тада био у пензији. Објаснио је да је у Јединици био пре „Легије“, још од самог почетка њеног формирања и да је један од најстаријих припадника Јединице. Када је „Легија“ дошао за команданта Јединице 1996. године, често су, по многим питањима, имали другачија мишљења, која је командант некада уважавао, а некада није. Никакав проблем није био, али фактичку власт над њим није имао нико, па ни „Легија“. Када је исти постао пензионер, уважавао га је као човека који је био са њима свуда и који је имао одређени углед у Јединици и ништа од тога више.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени Драгиша Радић је *на главном претресу* навео да неће износити своју одбрану, већ да ће направити само једну исправку одбране из истраге, приликом његовог изјашњавања *пред истражним судијом* Ки-По1 бр.43/11 од 29.09.2011. године. При томе је остао и у наставку главног претреса. Односи се на то да је у међувремену прибављено решење о његовом радном односу у Ресору државне безбедности и систематизацији, према којем је новембра 2001. године био заменик начелника Центра у Кули [REDACTED]. Стога је негирао да је био „шеф возног парка“, како је то изјавио у истрази или „заменик команданта Центра“, јер тако нешто није ни постојало.

Пред истражним судијом, навео је да као „шеф возног парка“ (према претходно изнетом са главног претреса) није имао овлашћење да возило да или не да, да је наређења добијао директно од команданта или његовог помоћника и да није припадао командном саставу. Био је запослен у Центру у Кули од 1996. године, па све до њеног расформирања 2003. године. У пензију је отишао из МУП-а 2008. године. Као „шеф возног парка“, није дужио униформу, ни оружје, јер је припадао логистици. Његова надлежност је била брига о возилима, возачима, аутомеханичарима и возном парку. Није сигуран да ли му је непосредно претпостављени старешина новембра 2001. године био [REDACTED], зато што се то мењало (што је прецизирао на главном претресу). Када је био болестан, мењао га је помоћник команданта за логистику Крсмановић. За време протеста, остао је у Кули, а речено им је да се остаје због протеста поводом хапшења хашких оптуженика [REDACTED]. Остали су и запослени који су били цивили, механичари, возачи, а којима је он руководио. Предали су мобилне телефоне, али је постојала могућност комуникације преко централе, на којој је радио везиста.

Нису му били познати захтеви током протеста, нити ко је те захтеве формулисао, јер није присуствовао састанцима. Накнадно је чуо од припадника из клуба који су то захтеви. Истакао је да није излазио са Јединицом 10.11.2001. године на петљу код Врбаса, односно знао је само да су возила „Хамер“ изашла из круга тог дана, али није знао разлог. Тек после када су се вратили, чуо је да су блокирали пут возилима „Хамер“ и да је повод био око Хага и хашких оптуженика. Објаснио је да се за излазак борбених возила не издаје путни налог, већ само за цивилна возила, за које је био надлежан.

Везано за излазак Јединице код „Сава центра“ 12.11.2001. године, навео је да је претходно вече чуо да ће се сутрадан ићи за Београд, те како му је 12.11. рођендан, а како му се супруга налазила у Београду, одлучио је да са њима пође за Београд. Из Центра је кренуло 15-ак возила „Хамер“. Кренуо је у цивилу, без оружја, јер није имао оружје нити униформу. После ручка са супругом, посматрао је са надвожњака код „Сава центра“ око сат времена ситуацију на том делу ауто-пута, те када је видео да се возила припремају за покрет, сишао је доле и вратио се са њима до Куле. Возила су била постављена тако да је саобраћај могао да се одвија обилазном траком. Враћали су се борбеним возилима „Хамер“. Додао је да је у новембру 2001. године Јединица имала око двадесет возила „Хамер“.

За време протеста, у Центар у Кулу је долазио Милорад Улемек, бивши комадант Јединице, видео га је једном приликом у њиховом клубу, био је у цивилу. Није се чудио, јер је повремено долазио. Такође, чуо је и да су долазили премијер [REDACTED], [REDACTED], министар [REDACTED], да је тема разговора била

смена [REDACTED] и [REDACTED]. Није имао сазнања да је у Центар долазио [REDACTED], а није ни знао ко је он. Додао је да је комуникацију највише имао са Драгославом Крсмановићем, који му је био шеф и који му је везано за предметне догађаје, рекао да то није добро, јер је био против тога да се протестује. Лично, везано за протест није имао став, али став Јединице је био против хапшења хашких оптуженика.

Одговорио је и на постављена питања приликом саслушања, да му није познато да ли је оптужени Милорад Улемек на било који начин учествовао у организацији тог протеста, доносио било коју одлуку или издао какво наређење, као и да Улемек, док је имао својство команданта Јединице, није имао неограничени утицај и фактичку власт на њега и на остале припаднике Јединице, као ни у критичном периоду од 09. до 17. новембра 2001. године, када је био пензионер. Није имао било каква сазнања да је оптужени Веселин Лечић учествовао у формулацији захтева.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Оптужени **Владимир Потих** је износећи одбрану, *на главном претресу*, негирао наводе оптужбе, остајући у свему при ранијим изјавама у *полицији* 20.09.2011. године у присуству браниоца и пред *истражним судијом* 22.09.2011. године.

Навео је да је по завршетку Војне академије добио чин потпоручника 1997. године, а у Јединици за специјалне операције (ЈСО) је био од новембра 1998. године до њеног расформирања 2003. године. Поводом предметног догађаја, навео је да мисли да је био петак, крај радног времена када су кренули аутобусом кући, када је јављено да се аутобус окрене и врати назад у Центар у Кулу. Када су се вратили, командант је имао састанке са шефовима група, како је која пристизала у Кулу и саопштено им је да су у штрајку и да до даљњег остају у бази, без саопштавања разлога штрајка. Пошто мобилни телефон није ни имао, није ни могао да му буде узет. Они који су имали, предали су телефоне, а то су чинили и раније у специфичним акцијама из безбедносних разлога. Сви припадници су били распоређени у своје спавоне односно боравак где су иначе били распоређени. Пошто је објект где су били припадници мало издвојен од зграде команде, није имао сазнања ко је долазио у Центар нити одлазио. Није видео оптуженог Милорада Улемекa тих дана у бази. [REDACTED], за кога се исто помињало да је долазио, никада није ни видео, нити је знао ко је он. Такође је тек гледајући телевизију у спаваони сазнао да је у Центар у Кули долазио премијер [REDACTED]. Додао је да је у протесту учествовао као „обичан припадник“. Као и сви остали припадници Јединице, извршавао је наређења и задатке претпостављених старешина, што је конкретно било читање три саопштења, по наређењу команданта ЈСО Душка Маричића. У то време, његов претпостављени шеф тима је био [REDACTED], који му је пренео наредбу команданта да му се јави на пријем задатка, тј. даље наредбе.

Прво саопштење за јавност ЈСО Ресора државне безбедности је прочитао 09.11. 2001. године, увече (о ближој садржини ће бити речи приликом даљег излагања садржине изведених доказа), пред новинарима у „спомен-соби“ Центра у Кули. Није се сећао тога ко му је дао текст саопштења, могуће да му је и командант Маричић дао откуцано да то прочита. Тај текст саопштења је провежбао два – три пута, онако у себи

и није улазио дубље у његов смисао. Када је дошло време, обавештен је од команданта да уђе у „спомен-собу“, где су чекали новинари, те када је прочитао саопштење, вратио се редовним задацима. Везано за униформу у којој је прочитао прво саопштење, навео је да је по наређењу команданта задужио нову униформу, јер је по доласку у Јединицу новембра 1998. године, задужио две маскирне тзв. зелене униформе, у којима је све радио, а пошто је имао две униформе за три године, биле су испране, можда су негде почеле и да се цепају, па је по наређењу команданта Маричића отишао у магацин и задужио нову униформу, да би пред новинарима изгледао уредно, чисто и онако како треба. За плочицу са именом и презименом – М. Батић, није знао како се нашла на униформи, да ли је била на униформи заједно са чином мајора када ју је задужио у магацину или му је касније неко дао или командант Маричић. Свакако то не би урадио самоиницијативно.

Напоменуо је да је **друго саопштење** за јавност ЈСО, које је прочитао 10.11.2001. године, још више говорило о томе да је у питању био протест, а не оружана побуна (о ближој садржини ће бити речи приликом даљег излагања садржине изведених доказа). Објаснио је да је током читања другог саопштења на униформи носио плочицу са именом и презименом – Д. Михајловић и чином капетана. Додао је да је начелник [REDACTED] 11.11.2001. године у медијима саопштио његово име и презиме.

Најзад, **треће саопштење** за јавност ЈСО, које је прочитао 15.11.2001. године у истој униформи, али без чина и плочице са именом, није садржало ниједан ултиматум држави, нити се претило неком силом, већ су се као и претходним, објашњавали разлози протеста и тражила одговорност оних коју су употребили Јединицу без основа у Уставу и закону (о ближој садржини ће бити речи приликом даљег излагања садржине изведених доказа). Из тог саопштења, како је истакао, види се да је тражена одговорност министра полиције. У првом саопштењу је наведена смена министра полиције. То може да се схвати, како је објаснио, као неко попуштање и смиривање ситуације. Одговорност је тражена због незаконитог поступања. Министар [REDACTED] је, дан или два пре трећег саопштења, јавно пред новинарима и ТВ екранима, понудио своју оставку. Пар месеци после протеста и тих догађаја, уручивао је награде и поклоне у бази Јединице у Кули, за постигнуте резултате у раду у обављању безбедносних послова.

Сва три саопштења је прочитао, по његовом мишљењу, јер је био међу школованијим људима у Јединици, елоквијант је, а и наређења команданта Маричића да он прочита саопштења није смео да одбије. То је објаснио тиме да никада није чуо да је ико одбио неко наређење односно да нешто уради у Јединици. Та саопштења су била откуцана на папиру формата А4, нису била потписана и била су без заглавља. У погледу промене плочица са презименом на униформи и чина, навео је да ништа није радио самоиницијативно, већ је претпоставио по наредби команданта и није знао зашто је сва три пута када је читао саопштења било разлике у напред наведеним околностима.

Након што му је на главном претресу предочено од стране председника већа да је у **ранијем току поступка** навео да је плочице стављао на своју стару униформу, коју је иначе редовно носио, док је **на главном претресу** први пут навео да је задужио нову униформу, оптужени је навео да је у тренутку давања такве изјаве био у стању шока, због лишења слободе и испитивања од стране тужиоца, те да због тога то није нагласио и да је тачно да је задужио нову униформу.

Кад је у питању излазак Јединице за специјалне операције код „Сава центра“, на ауто-путу, није могао да се сети да ли је пре изласка код „Сава центра“ био неки састанак као и од кога је сазнао да ће се ићи за Београд, али је по спремању, паковању, изласку на писту, постројавању, уласку у возила и покрет сазнао да ће Јединица да изађе. Сазнао је тачно одредиште у Београду када су се возила зауставила код „Сава центра“. Из Куле су пошли у раним јутарњим часовима борбеним возилима марке „Хамер“, око 15-ак возила је било, додајући да је био у трупном возилу за превоз људи. Припадници Јединице су имали борбене прслуке са џеповима за оквири од аутоматских пушака, а није могао да се изјасни да ли су и шта имали од наоружања, **како је навео код истражног судије**, односно да су имали пиштоље, неко за опасачем, неко у прслуку, додајући да се муниција увек носила у пиштољу, **како је навео на главном претресу**. Упитан да појасни ову разлику, навео је да се код истражног судије стварно није сећао, имајући у виду протек година од критичног догађаја, али да је приликом извођења доказа на главном претресу видео да су имали пиштоље код себе. Нису носили дуге цеви. Изашли су у маскирним, камуфлажним униформама у којима су радили, тренирали. Били су сви без маски на лицу, такозваних „фантомки“, што се мисли први пут десило у историји те службе. Провео је у протесту са свим осталим припадницима неколико сати и вратио се у Центар у Кули. Реч је било о мирном протесту, без икаквих инцидената или експреса. Са колоном возила, није пошло ниједно возило са медицинском опремом. Није требована било каква убојна муниција, додатна муниција, убојна средства. Нису са собом имали ни суве оброке. У прилог својих тврдњи, навео је као пример, када је крајем новембра 2000. године, после октобарских дешавања, цела Јединица отишла у копнену зону безбедности, да припадници Јединице, нису могли да се сместе у тзв. транспортним „Хамерима“, истим оним којим су тог дана поводом предметног догађаја дошли код „Сава центра“, због разноврсне опреме, муниције, средстава и свега осталог што су понели у копнену зону. Припадници су се онда превозили аутобусима. Навео је и неке друге примере, потом, поновивши да није крив за дело које му се ставља на терет, додајући да никакве оружане побуне није било, нити би употребио ватрено оружје. Разлози њиховог незадовољства су били оно што је званично саопштено тада, као и што је прочитао у првом саопштењу пред новинарима, а то је да су били обманути хапшењем браће [REDACTED]. Никада није чуо да је у организацији протеста био умешан [REDACTED], нити да је протест организован због изазивања кризе, пада Владе, онемогућавања проналажења хашких оптуженика, њиховом изручењу и онемогућавања борбе против организованог криминала. Такође је навео да оперативни састав није био повишене борбене готовости. Пошто је био у тиму за блиску борбу, нико у тиму није помињао заузимање аеродрома, зграде Владе, телевизије, нити су разрађиване неке варијанте о томе.

За време док су стајали испред „Сава центра“, саобраћај је могао да се одвија испустом са ауто пута где је аутобуско стајалиште. Пошто су ту били од раних јутарњих часова па до поподне, прилазили су им грађани и доносили чајеве, кафу, сендвиче, што су прихватили, јер им је било дозвољено. Мисли да је сврха изласка код „Сава центра“ била да се Јединица покаже народу, да се види да су они сасвим обични људи, а не неки плаћеници. Познато му је да је Јединица пре изласка код „Сава центра“, излазила код Врбаса, али у томе није учествовао, а и то је сазнао гледајући телевизију у спаваони. Додао је да у својој каријери нема „ниједну мрљу“, да је више пута награђиван, као и да сада ради у полицији.

У завршној речи је сам и преко браниоца навео да није крив, да није учинио кривично дело које му је стављено на терет, те је предложено да га суд ослободи од оптужбе.

Писани докази

Након саслушања оптужених, у вези чињеничних навода оптужнице Тужилаштва за организовани криминал, изведени су и други бројни писани докази, извршен је увид у видео записе телевизија „РТС“ и „Б92“ и у фотографије, испитани су бројни сведоци и обављена су вештачења.

Наиме, на основу Правилника о унутрашњој организацији Јединице за специјалне операције (ЈСО) Ресора државне безбедности, из јануара 2000. године, утврђено је да је престанак тајности овог документа евидентиран, на основу одлуке руководиоца органа јавне власти број 03-34 од 15.01.2012. године, услед промене значаја података и измењених околности, те између осталог, у самом Правилнику у члану 8. је наведено да пратећу логистичку подршку чине возни парк, магацин, интенданска служба, четири базе, док је под тачком 2. Правилника „Начин руковођења Јединицом за специјалне операције“, у члану 12. наведено да Јединицом за специјалне операције руководи командант, који има заменика и помоћнике, а за рад Јединице и свој лични рад одговара начелнику Ресора државне безбедности, да заменик командата замењује команданта у његовом одсуству, обавља друге послове које му одреди командант и учествује у непосредном руковођењу Јединицом; да помоћник команданта за контраобавештајне, обавештајне и безбедносне послове руководи радом свих безбедносних и других сегмената јединице који су систематизацијом стављени у надлежност КОБП, остварује координацију са другим сегментима службе и заједно са командантом организује вршење задатака и послова из делокруга Јединице у вези са спровођењем посебних акција у условима ванредног стања, непосредне ратне опасности и рата; за безбедносно стање Јединице за специјалне операције директно је одговоран начелнику Ресора државне безбедности; помоћник команданта за оперативне послове координира рад антитерористичке групе, специјалистичких тимова и чете за подршку; помоћник команданта за ескадрилу обавља послове везане за употребу ескадриле итд; помоћник команданта за резервни састав непосредно је одговоран за организовање и вршење послова и задатака везаних за руковођење резервним саставом; помоћник команданта за логистику координира радом свих организационих јединица и сегмената за специјалне операције по питању логистичке подршке саме Јединице. У члану 13. се наводи да су у извршавању послова из делокруга ЈСО, командант ЈСО и остали руководећи радници дужни да се придржавају налога и упутстава начелника Ресора државне безбедности; затим која се правила примењују, ако нису уређена овим Правилником, то је Правилник о унутрашњој организацији Ресора државне безбедности, а чланом 16. да је овај Правилник саставни део Правилника о унутрашњој организацији Ресора државне безбедности и да овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а донет је 11. фебруара 2000. године. У потпису министар унутрашњих послова [REDACTED].

У погледу материјалних доказа који се односе на радна ангажовања оптужених, суд је утврдио да је оптужени Улемек Милорад био командант Јединице за специјалне операције – пуковник МУП РС до јуна 2001. године, када је дошло до

споразумног престанка радног односа, након чега је добио решење о пензионисању, а да је оптужени Крсмановић Драгослав у критичном периоду био помоћник команданта Јединице за специјалне операције за логистику, а припадник Јединице за специјалне операције је био од њеног формирања 1996. године до 2003. године, када је расформирана, што међу странкама није ни било спорно, а за остале оптужене **извршен је увид у доказе достављене суду:**

-за оптуженог Јовановић Звездана, у персонални картон достављен уз допис Министарства унутрашњих послова, Управа за људске ресурсе, 06/2 број 112-37-61/2013 од 07.05.2013. године, из ког произлази да је засновао радни однос на неодређено време у МУП РС, Ресор Државне безбедности са 01.07.1994. године па све до 24.03.2003. године када му је, као раднику МУП-а, Јединице за специјалне операције, престао радни однос на основу писменог споразума послодавца и запосленог; да је у међувремену решењем МУП од 16.08.2001. године постављен у чин мајора; да нема података да је био удаљен из Министарства унутрашњих послова, нити да је водио судски спор против тог министарства; затим да су му додељене награде на основу два решења МУП-а од 13.05.1999. године и 10.09.2002. године, због истицања у обављању безбедносних задатака, као и повеља о одликовању СРЈ од 13.05.1999. године;

-за оптуженог Веселина Лечића у решење Безбедносно-информативне агенције (БИА) број 15-4756 од 17.04.2014. године, којим је враћен на рад у БИА почев од 17.04.2014. године и распоређен на радно место према Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у БИА са звањем главни саветник;

-за оптуженог Мићу Петраковића у решење МУП РС, Ресор државне безбедности број 761/99 од 13.01.1999. године из ког произлази да је примљен у радни однос на неодређено време у Ресор државне безбедности са 23.01.1999. године; у решење МУП РС, Ресор државне безбедности број 5761/2001 од 10.08.2001. године из ког произлази да се потпоручнику Мићи Петраковићу додељује на поклон пиштољ марке „ЦЗ-99“, због нарочитог истицања у обављању безбедносних задатака; затим у дипломе и другу документацију, коју је доставио бранилац, из којих произлази да је оптужени добитник бројних сертификата о учешћима на семинарима у вези са тероризмом у периоду од 2000. године до 2011. године; затим у службену легитимацију овлашћеног службеног лица МУП РС, регистарски број 9651 која гласи на име Петраковић Мићо и у решење МУП РС, Ресор јавне безбедности од 15.04.2003. године, из ког произлази да се мајор Мићо Петраковић, радник МУП, распоређује на радно место командира 1. Противтерористичког вода у Противтерористичкој јединици у Београду;

-за оптуженог Драгишу Радића у решење МУП РС, Ресор државне безбедности број 6503/2000 од 17.08.2000. године, у систематизацију радних места Јединице за специјалне операције, под ознаком ДТ 01-297/2000 од 11.02.2000. године и у решење Министарства унутрашњих послова, бр.6503/2001 од 04.10.2001. године, из којих произлази да се капетан Драгиша Радић радник МУП ДБ, од 01.08.2000. године распоређује на радно место из члана 47. редни број 10. Правилника о систематизацији радних места Ресора државне безбедности у Министарству унутрашњих послова ДТ 01-297/2000 од 11.02.2000. године; да члан 47. редни број 10. Правилника носи назив радног места –заменик начелника Центра, као и да се по решењу од 04.10.2001. године капетан Драгиша Радић ванредно поставља у чин мајора од 01.10.2001. године;

-за оптуженог Владимира Потиха, у персонални картон достављен уз допис Министарства одбране, Сектор за људске ресурсе Управе за кадрове, број 6780-2 од 09.08.2012. године, из ког произлази да је завршио Војну академију, смер инжењерија, да је у професионалној војној служби био у периоду од 27.09.1997. године до 19.06.1998. године, када је разрешен на лични захтев, због нађеног боље плаћеног посла, службовао је у Гардијској бригади и вршио дужност командира 3. вода у Инжењерској чети; током професионалне војне службе није вођен дисциплински поступак против њега.

У погледу материјалних доказа о узроцима каснијих дешавања у Јединици за специјалне операције у периоду од 09. до 17.11.2001. године, о утврђивању захтева које је поставила Јединица за специјалне операције и за догађања приликом изласка Јединице из Куле на ауто-пут код Врбаса дана 10.11.2001. године и испред „Сава центра“ у Београду дана 12.11.2001. године, извршен је увид у: писану документацију везану за хапшење дана 08.11.2001. године браће [REDACTED] и [REDACTED], „Временике догађања Цента везе Кула“, у видео записе телевизија „РТС“ и „Б92“, те у стенографске белешке 61. и 62. седнице Владе Републике Србије, у саопштење од 13.11.2001. године Бироа за комуникације из кабинета председника Владе Републике Србије, документ Владе РС под редним бројем 06-00-2/2013 од 25.03.2013. године, у извештај Комисије Владе Републике Србије о узроцима протеста Јединице за специјалне операције од 19.01.2002. године, у обавештење Безбедносно-информативне агенције број 02-16913 од 25.08.2012. године.

Наиме, из извештаја МУП РС, Ресора државне безбедности, ЦРДБ-а Београд од 16.11.2001. године, произлази да су 07.11.2001. године у просторијама Центра Ресора државне безбедности (ЦРДБ) Београд радном састанку пред хапшење браће [REDACTED] присуствовали позвани командант ЈСО Душко Маричић, помоћник команданта за резервни састав Звездан Јовановић и помоћник команданта за безбедност Веселин Лечић, овде оптужени; из информације МУП РС, РДБ, ЈСО број 01-2231/2001 од 18.11.2001. године у вези ангажовања припадника ЈСО – РДБ у хапшењу браће [REDACTED] у Обреновцу, произлази да је као потписник информације наведен командант ЈСО мајор Душко Маричић, у којој су наведена хронолошки сва збивања од 07.11.2001. године – припреме акције хапшења, 08.11.2001. године – самог лишења слободе браће [REDACTED], до 09.11.2001. године – када је из средстава јавног информисања саопштено да су браћа хашки оптуженици, што припадницима Јединице који су учествовали у хапшењу није било познато, као и да након одбијања да начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] дође у Кулу (на позив команданта који је уследио тога дана у 15.53 сата), припадници ЈСО су се одлучили на протест.

Увидом у „Временике догађања Ц.В. Кула“ (Центар везе Кула) за период од 09. до 17.11.2001. године, који су вођени као интерна евиденција телефонске централе по времену, са прегледом телефонских позива припадника (који су на захтев суда достављени од стране Безбедносно-информативне агенције), утврђено је:

-да је дана 09.11.2001. године забележено, између осталих, прво време 06,30- „Руски Крстур“ – пријавница, 09,59- Радић Драгиша – приватни број, 10,58- Крسمановић Драгослав – Лечић Веселин, 11,12- Командант – Лечић Веселин, 11,35- Командант – Лечић Веселин, 14,34- Јовановић Звездан – Петраковић Мићо, 14,40- „Петраковић Мићо рекао да се сви припадници из оперативног састава позову да дођу

одмах у Центар“, 15,53- Командант – [REDACTED] – НРДБ, 16,38- „Командант рекао да нема позивања из Центра без његовог одобрења“, у 17,10- „Командант наредио да Центар везе не прима више позиве.“ У 17,12- „Звао [REDACTED] НРДБ и тражио команданта, речено му да Центар везе не прима више позиве.“, 17,52- Командант – [REDACTED], 18,09- Командант – [REDACTED], 18,14- [REDACTED] – Командант, 18,50- [REDACTED] – Петраковић Мићо, 18,51- Крсмановић Драгослав – [REDACTED], 18,54- Крсмановић Драгослав – [REDACTED], 19,00- Искључени локали са излазима и говорнице по наређењу команданта, 19,15- [REDACTED] – Крсмановић Драгослав, 22,52- Јовановић Звездан – приватан број;

-да је дана 10.11.2001. године забележено, између осталих, да је у 11,45- „Из кабинета начелника Ресора државне безбедности питали да ли неко може да разговара са [REDACTED] (немамо могућности)“, 12,00- укључен ПТТ број Мићи Петраковићу (интернет), 13,35- „Пренето од Маричић Душка да новинари могу да иду на ауто-пут код Врбаса јер је тамо тренутно блокада пута и да тамо могу да добију све информације.“, 15,26- „Мала олуја“ – јавио да се упале транспортери на улазу, како би се направио пролаз када возила буду улазила у Центар, 18,06- Маричић Душко – [REDACTED], 20,37- „Јављено је Јовановић Звездану да је [REDACTED] из РПГ чуо преко везе да су вероватно из СУП-а Врбас пустили једну групу полицајаца који су задржали у станици полиције због претпоставке да ће бити окупљање народа. Међутим, како се појавило око 20-ак људи на улици, онда је та група полицајаца пуштена да иде кући.“;

-да је дана 11.11.2001. године забележено, између осталих, у 02,11- [REDACTED] тражио Маричић Душка, 02,15- Маричић Душко – [REDACTED], 10,56- [REDACTED] – командант; да су у неколико наврата оптужени Радић, Јовановић, Крсмановић и Поттић комуницирали по одобрењу команданта са приватним бројевима, 22,00 „Стигао у Центар премијер [REDACTED]“;

-да је дана 12.11.2001. године забележено, између осталих, у 01,02- „Отишао премијер [REDACTED]“, 06,28- Капија – Руски Крстур, 09,35- [REDACTED] тражио Команданта, 10,52, 11,26 и 13,17- Командант – Крсмановић Драгослав, 13,05- Крсмановић Драгослав – Командант, 13,50- „Представио се неко као [REDACTED] из Шапца и рекао „свака част момци, наставите, немојте да вас пољуљају.“, 15,12- Секретарица из кабинета премијера [REDACTED] тражила команданта, оставила број телефона 011/361-7719, 15,16- Крсмановић Драгослав – Командант, 16,30- „Командант да пренесемо Крсмановићу да буде вечера спремна за 1 сат и 30 минута, пренета порука“;

-да је дана 13.11.2001. године забележено, између осталих, да је у 08,05- „[REDACTED] звао „Зверка“ да му да број мобилног телефона од [REDACTED] (политичара), за команданта.“, 09,47- „Стигли [REDACTED] и [REDACTED] и неки са наочарима средњих година.“, 11,28- пренета порука [REDACTED], „Мистер Мартини“ је поручио да одмах седнеш у кола и дођеш код нас.“ – „порука пренета лично“, 18,48- [REDACTED] – Душко Маричић;

-да је дана 14.11.2001. године забележено, између осталих, у 06,28- Руски Крстур – пријавница, 08,34- [REDACTED] (дежурни) – „наређење команданта да се искључе све телефонске линије до даљњег и о томе обавесте базу „Липовица“, базу

„Марина“ и [REDACTED] у „Вили“, ако нешто требају, звати команданта на мобилни“, 08,36-08,39- обавештени и у 8,40- искључене све телефонске линије;

-да је дана **15.11.2001. године** забележено, између осталих, у 16,30- укључен птт број 025/723006, ради слања факса на одређени број, 16,34- искључен птт број, а у 22,36 евидентиран је „Пуковник“, са 063/355-955;

-да је дана **16.11.2001. године** забележено, између осталих, у 9,35- укључени птт бројеви, 10,3 до 10,44- Петраковић Мићо позива три броја телефона, 10,46- „Пуковник“ 063/355-955, 12,52- укључен интернет, 13,22- искључен интернет, 17,25 - „Пуковник“ – [REDACTED]-НРДБ;

-да је дана **17.11.2001. године** забележено, између осталих, у 00,22- „Пуковник“ 063/355-955, 01,42 и 01,46- „Пуковник“ – 06/42505, у 02,03- [REDACTED] – генерал-пуковник [REDACTED], 02,22- „Пуковник“ – 063/314-504, 02,25- „Пуковник“ – 06/42505, у 04,29- „Пуковник“ – Маричић Душко, 06,47- пренета порука од „Пуковника“ за команданта „Да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“, 08,10- капија „Вијадукт“, 08,22- Мића Петраковић – База „Липовица“, 08,23- Мића Петраковић – База „Марина, 10,40- Маричић Душко – Јовановић Звездан, 13,27- Радић Драгиша – База „Липовица“, 16,50- „Новинар са телевизије Нови Сад питао да ли ће бити конференција за штампу - неће бити никакве конференције“.

Изјашњавајући се на ове изведене доказе, оптужени Улемек Милорад је навео да је пре пензионисања, имао чин пуковника. На питање заменика тужиоца за организовани криминал да ли може да објасни на шта се односи констатација из **„Временика догађања“ за дан 17.11.2001. године, када је у 06 сати и 47 минута** забележено – „пренета порука од пуковника за команданта да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“, није знао на шта се односи и какве то везе има са њим, а на даље питање да ли је он – оптужени Улемек тај пуковник, навео је да он није тај пуковник, да уопште не разуме ту поруку као и да не зна да ли је постојао још неки пуковник који би то могао бити, али да у министарству постоји десетине пуковника. Није имао сазнања да је Маричић, као командант Јединице, за време протеста, осим са министром [REDACTED], разговарао са још неким, јер му се Маричић није поверавао. Напоменуо је да су податке у „Временике догађања“ могли да уписују припадници из службе везе у Центру за комуникације и из службе обезбеђења, на улазу у Центар и по магацинима, те да је постојао правилник о томе како и на који начин се то води, али да му то ни најмање није личило на то како та евиденција треба да изгледа. Објаснио је да су се у књигу временика, односно позива на центру везе, уносили позиви, односно комуникација која се вршила преко центра веза, те да, по правилу службе, оператер на центру везе није смео да уноси податке о надимцима, већ је морао тачно да пита ко зове, именом и презименом, те је временик морао бити потписан од стране оператера, онога ко је примио смену у вези и дежурног официра.

Након што су му предочене странице број 1605 и 1606 из истражног списка, односно **„Временик догађања“ за дан 11.11.2001. године**, оптужени Милорад Улемек је навео да не зна шта је то, да је временик био у тврдо укориченој свесци, наменски штампан деловодник, који је имао свој облик, са предвиђеним местима за уписивање датума, ко је, колико је трајао разговор, да ли је везиста слушао разговор или не, коме је пребацио разговор и у колико сати је завршен, а да приказани документ нема ту форму, те да се ниједна евиденција није водила у форми предоченог документа. Објаснио је да је

дежурни везиста у претходној смени, као и дежурни везиста који је примио смену, морао да потпише евиденције за чије је вођење био надлежан, као и дежурни официр, који је потписивао све књиге које су циркулисале Центром. Након што му је предочено да је у „Временику“ од 11.11.2001. године, забележено да је у 22,00 „у Центар стигао премијер [REDACTED]“, остао је при својој тврдњи да је премијер дошао у раним јутарњим часовима, јер се сећа те сцене пустог хола и његовог касног доласка и касног одласка. Навео је да је премијер сигурно остао неколико сати.

Након што му је предочено да је у **Временику констатовано да је 13.11.2001. године, у 11,28 часова** пренета порука [REDACTED]: „Мистер Мартини је поручио да одмах седнеш у кола и одмах дођеш код нас“, те да је констатовано да је порука пренета лично, он – оптужени Улемек није имао објашњење за ту констатацију. На даље питање да ли му нешто значи број телефона 063/355-955, а имајући у виду да у „Временицима“ за дане 15. новембар, 16. новембар и 17. новембар 2001. године, стоји констатација „пуковник са 063/355-955“, што би могло да се тумачи да са тог броја зове „пуковник“, навео да после 14 година, не може да се сети броја телефона забележеног у временнику. Није знао зашто је у временике унето само „пуковник“, а не евентуално неко ближе одређење тог лица, те је навео да њега нико никада није тако звао, нити је то био његов надимак, те да су га, док је био командант, звали командантом, а када је то престао да буде, његова шифра је била или „Шарени“ или „Лека“. На питање председника већа који би то био, а на основу његовог искуства, евентуално пуковник који би команданту оставио поруку да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање, а имајући у виду да је тог дана и прекинут протест, односно побуна, оптужени Улемек се изјаснио да не може да одговори односно да то може бити евентуално [REDACTED], који је имао тај чин у то време, а тек касније је био унапређен у генерала.

Изјашњавајући се на ове изведене доказе, оптужени Мићо Петраковић је навео да је 06/42505 „специјал“ у кабинету министра унутрашњих послова, односно специјална телефонска веза намењена за директну комуникацију и ти специјали постоје само у Влади, Министарству унутрашњих послова, Министарству одбране, Државној безбедности и сродним службама.

Вршењем увида у видео запис „Радио телевизије Србија“ (РТС), утврђено је да је целокупан снимак у трајању од 31 минут и 52 секунде, да је у боји и да се састоји од 4 фолдера.

Најпре се у првом фолдеру налази снимак који траје 06 минута и 37 секунди на којем се уочава „спомен-соба“ у унутрашњем делу центра у Кули (која локација је учињена неспорном), која је испуњена цивилима – новинарима, фоторепортерима и техником – опремом за снимање, затим уочава се да у 00,30 секунди у ту просторију улази овде оптужени Владимир Потић (учињено неспорним), у маскирној униформи, са црвеном беретком, на његовој униформи са његове десне стране изнад десног џепа у висини груди уочава се везени натпис „М.Батић“, исписан црним штампаним латиничним словима; који чита прво саопштење за јавност Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности следеће садржине: “У циљу објективног информисања Јединица за специјалне операције Ресора државне безбедности, овим путем жели да се обрати јавности следећим саопштењем: Дана 08.11.2001. године, извршен је један срамотан чин хапшења браће [REDACTED], који су одмах затим пребачени у истражни затвор у Хагу. Хапшење су извршили припадници ове Јединице, по усменом наређењу министра унутрашњих послова господина [REDACTED], а преко начелника Ресора државне безбедности господина [REDACTED], уз

образложење да се ради о лицима која су починиоци тешких кривичних дела. На овај начин Јединица је обманута и наведена на извршење једног незаконитог и противуставног акта мимо своје воље. С обзиром да Закон о сарадњи са Хашким трибуналом још није донет, акт у том правцу сматрамо незаконитим и противуставним, те с тим у вези одбијамо свако наређење, издато у том правцу. Припадници ове јединице неће да буду ловци, на као звери, прогоњене Србе, без икаквог основа у закону. Питамо се да ли су Срби предодређени на издају баш на ове свете српске празнике – Видовдан и Митровдан. Пут ове Јединице је дуг, славан и тежак, недовољно познат широј јавности. Зато у име свих оних који су дали животе за одбрану своје земље, ми не желимо и немамо никакво право на оваква противуставна и незаконита поступања. Стога тражимо обуставу свих хапшења свих лица са оптужница хашких до доношења Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, као и смену министра унутрашњих послова господина [REDACTED], како би се убудуће понашање овог министарства увело у законске и уставне оквире. Хвала вам.“ Након прочитаног саопштења, оптужени Поттић напушта просторију у 04 минута и 15 секунди, а на снимку се даље уочава унутрашњост „спомен собе“, грб Јединице за специјалне операције, урамљене фотографије припадника ЈСО, изложено наоружање и делови разних униформи у стакленим витринама; уочава се и да присутни цивили настављају да разгледају спомен собу, шетају по просторији у опуштеној атмосфери, уз присуство два припадника јединице.

На следећем снимку који траје 07 минута и 13 секунди препознаје се локација „Сава центар“ у Београду, дневна је видљивост, уочавају се возила „Хамер“ која су заустављена у обе саобраћајне траке ауто-пута у правцу ка граду, у дужини искључења за аутобуско стајалиште, а са обе стране колоне стоје по два возила „Хамер“ која су попречно заустављена у односу на правац кретања и уочава се застава Републике Србије која је закачена на наведене „Хамере“; уочава се да је укупан број заустављених возила „Хамер“ око 20, да је велики број униформисаних лица са црвеним береткама распоређен тако што стоји поред обе колоне возила „Хамер“ и то са спољне стране возила, односно поред заштитне оgrade са обе стране, једни су окренути ка делу ауто пута који води ка Новом Београду, где се саобраћај неометано одвија, а други ка искључењу са ауто-пута које води ка аутобуском стајалишту у правцу граду и где је преусмерен саобраћај због претходно заустављених возила, који се успорено одвија; униформисана лица су у маскирним униформама, са борбеним прслуцима и са црвеним береткама, без дугог наоружања и без маски на лицу, с тим да су им руке претежно на леђима; уочава се једно возило полиције „Застава 101“ заустављено испред попречно паркираних возила марке „Хамер“ односно код скретања за искључење са ауто-пута ка аутобуском стајалишту, саобраћајни полицајац, који се види у близини службеног возила, који усмерава саобраћај према десној страни. Надаље, у 06 минута и 22 секунде уочава се неколико окупљених грађана, њих око 5-7, углавном старије жене, који се налазе у непосредној близини припадника ЈСО-а и заустављених возила односно испред заштитне оgrade ауто-пута на травнатој површини.

Након краће паузе, наставља се снимак у 7 минута и 18 секунди, уочава се у ноћним условима покојни премијер [REDACTED], који излази из аутомобила и испред њега се налази једно униформисано лице у у маскирној униформи са црвеном беретком које му предаје рапорт и наводи - да је стање у Јединици ванредно и да рапорт предаје командант Маричић, те се премијер удаљава у пратњи три униформисана лица; надаље уочава се и [REDACTED] у пратњи оптуженог Миће Петраковића (како је то учињено неспорним) у маскирној униформи са црвеном беретком. У 08 минута и 25 секунди уочава се премијер [REDACTED] у пратњи три униформисана лица са црвеним

береткама и двојице мушкараца у цивилу и улази у аутомобил, те се у 9 минути и 29-30 секунди уочавају три аутомобила који напуштају ту локацију и ту се завршава овај део снимка.

На следећем снимку уочава се спољашност Наставног центра у Кули (која локација је учињена неспорном), испред се уочава неколико тенкова и окупљени цивили – фоторепортери и камермани као и неколико лица у униформи и тај део снимка се завршава у 00,13 секунди. На наредном снимку у 00,17 секунди уочава се унутрашњост „спомен собе“ у Кули, приказују се урамљене фотографије припадника Јединице, а у просторији су присутни цивили – новинари и фоторепортери са опремом за снимање, да би у 01 минут и 24 секунде оптужени Владимир Потић, у маскирној униформи са црвеном беретком, без плочице са презименом на униформи, прочитао је треће саопштење за јавност, следеће садржине: „Поводом саопштења која су преко неких медија прослеђена јавности око постизања компромиса са Јединицом за специјалне операције, категорички демантујемо да су у ноћи између среде и четвртка вођени било какви разговори између представника Министарства унутрашњих послова и Јединице за специјалне операције. Јединица за специјалне операције је раније одбила све предлоге представника министарства, који су у циљу смиривања ситуације давани у правцу будућег бољег положаја Јединице и обећања да више неће бити кориштена мимо законских оквира. Категорички смо да у овом правцу компромиса нема. Недостатак правне регулативе у поступању и избегавање прихватања одговорности надлежних за издавање наређења, претварају наша претходна поступања у хајдучију и отимачину. То су и разлози који су нас навели на овакве кораке. Зато и устајемо у одбрани професије, части и угледа службе, Јединице и сваког њеног појединца. За озбиљне недостатке у руковођењу Службом Државне безбедности и последица које су из тога произашле, консеквенце не може да сноси Јединица, већ конкретни појединци у хијерархији одговорности. У том правцу видимо одговорност министра полиције. Пут ове Јединице је дуг, славан и тежак и недовољно познат широј јавности, јер она је живела и радила у тешким околностима међународних притисака и претњи Србији и њеном народу. У тим искушењима припадност Јединици подразумевала је посебна одрицања, дисциплину и у крајњој линији потпуну оданост служби и држави. Господине председниче Владе, не преувеличавајући место у одбрани српског народа у овим ратовима, значај наше борбе против тероризма на Косову и Метохији је велики. Упркос гласинама које нас повређују, уверавамо Вас да би „Црвене беретке“ по сличним околностима поновиле исти пут, зато смо поносни и спремни да на прави начин послужимо нацији и држави онако како захтева садашње време и нове безбедносне околности. Ова Јединица је дете ове службе, створена у тешким временима по српску земљу и њен народ, ратовала по свим правилима Женевске конвенције. Зато смо поносни на службу у чијим оквирима видимо своје будуће деловање, јер она је срце ове Јединице. Хвала вам на разумевању.“

Вршењем увида у видео запис телевизије „Б92“, утврђено је да је целокупан снимак у трајању од 01 сат и 47 секунди, да је у боји и да се састоји од 4 фолдера.

На првом снимку приказана је телевизијска репортажа која траје 01 минут и 18 секунди, покривена текстом који чита мушки глас и који говори о атентату на премијера [REDACTED], на којој се уочава полигон на ком се изводе извесне вежбе, уочава се и објект у непосредној близини тог полигона, затим се у репортажи приказује како оптужени Потић чита саопштење Јединице за специјалне операције, када се приказује кајрон на доњем делу екрана са натписом „мајор Батић, новембар 2001“, у 00:40 минути, што траје свега пар секунди и онда се репортажа наставља

приказивањем кадрова са непознате локације униформисаних лица који су са дугим наоружањем и са шлемовима на глави, маскама на лицу, тако да се виде очи и део носа и имају аутоматско оружје, а у близини су и транспортери са дугим цевима, на којима се купола покреће, с једне на другу страну.

Надаље, на другом снимку се уочава прилаз унутрашњости „спомен собе“, а након тога у 00,36 секунди оптужени Поттић улази у спомен собу у маскирној униформи и са црвеном беретком на глави, уочава се да на његовој униформи изнад џепа са његове десне стране у висини груди пише везено „И.Михајловић“, штампаним латиничним словима, црне боје; те чита друго саопштење за јавност Јединице за специјалне операције, следеће садржине: „Поводом новонастале ситуације и шпекулације у делу јавности око поступка Јединице за специјалне операције, овим путем желимо да се обратимо јавности следећим саопштењем: Целокупни састав Јединице за специјалне операције у потпуности подржава јуче изнето саопштење око противуставног и незаконитог поступања у случају хапшења лица са хашких потерница. Поступак Јединице за специјалне операције није политички мотивисан, већ је њена намера да се будуће ангажовање заснива на основама устава и закона. Посебно желимо да скренемо пажњу да је Јединица за специјалне операције део Министарства унутрашњих послова, поштујемо државне одлуке које се односе на сарадњу са Хашким трибуналом, али не желимо да овај наш поступак тумачите као одбрану браће [REDACTED] и њихове евентуалне одговорности за дела која су оптужени, већ смо против незаконите употребе Јединице. Јединица за специјалне операције ће се вратити својим редовним активностима и неће изаћи из оквира законитог поступања остајући верна начелу професионализма, али не жели да на себе прихвати последице непромишљених, једностранних одлука појединаца. Хвала вам.“

Надаље, снимак се наставља са у 02 минута и 54 секунде са приказом разних карти и фотографија. У 05 минута и 06 секунди започиње репортажа у којој се приказују борбена оклопна возила, транспортери и новинар који води репортажу, а затим изјаве поводом инкриминисаног догађаја дају локални одборници општине Кула као и грађани Куле, који наводе да се не осећају угрожено. Репортажа се завршава у 06 минута и 49 секунди.

На трећем снимку приказана су борбена возила маскирне боје, паркирана на неком уском асфалтном путу, снимана из више различитих углова, да би у 01 минут и 25 секунди се снимак наставио, уочена је дневна видљивост, приказом дела пута, на коме је видљива испрекидана линија за двосмерно одвијање саобраћаја, који је блокиран паркираним возилима марке „Хамер“ и извесним бројем лица у маскирним униформама, са шлемовима, са маскама на лицу и са дугим наоружањем у близини возила „Хамер“, али се уочава и више цивила; наоружање неки држе на рамену, а неки у рукама, уста цеви су према доле; уочава се и колона возила која је онемогућена да даље пролази, ту су путничка возила, шлепери, камиони; уочава се и да је једно лице диктафон принело једном од тако маскираних лица са питањем „Докле ће бити оваква ситуација на путу?“ да би у 03 минута и 34 секунде одговорило „До 15 часова“; уочава се да коментар дају цивили у возилима који чекају, затим у 05,00 минута уочавају се два саобраћајца у кадру, у непосредној близини униформисаних лица и цивила, нешто разговарају. Уочава се моторола на леђима једног од припадника, борбени ранац на леђима код других припадника, грб Јединице и специфични знак који су носили на левом рукаву. У 07 минуту и 03 секунде укључује се новинар који саопштава „...аутопут Суботица-Београд и држали га у блокади сат времена“. У 7 минуту и 30 секунди припадници су сели у возила и у колони од уочених 5-6 возила „Хамер“

напуштају место где су се налазили претходно, с тим да се уочава на неким од возила горе по двоје – троје припадника који се виде у близини оруђа која се налазе на тим возилима. Затим се прате возила како одлазе да би у 09 минути и 34 секунде уочено да возила улазе у насељено место, а снимак се завршава у 09 минути и 54 секунди тако што полицијско возило „Застава 101“ се налази на зачељу колоне возила „Хамер“. Надаље, на истом снимку у 16 минути и 05 секунди приказана су у дневним условима два борбена возила маскирне боје на неком прилазном путу, који је обележен саобраћајним знаком „Стоп“, испред оба возила стоји по једно униформисано лице, са шлемом, маском на лицу, окаченим дугим наоружањем око врата, које држе у рукама, с тим што су уста цеви окренута на доле, да би у 20 минута и 54 секунди био приказан део репортаже о предметном догађају, са исечком саопштења за јавност које чита оптужени Поттић; снимак се завршава у 22 минути и 23 секунде.

На четвртм снимку уочава се простор испред „Сава центра“ у Београду, с тим што се констатује да је у погледу изгледа лица места овај снимак идентичан са снимком „РТС“, где је детаљно описан изглед и положај припадника Јединице за специјалне операције и возила „Хамер“; уочава се у кадру у 2 минути и 12 секунди оптужени Јовановић Звездан како завршава комуникацију неком везом, уочавају се делови возила „Хамер“ у крупном плану у 03 минути и 26 секунди, затим уочава се у 05 минути и 52 секунде оптужени Поттић како стоји са још 3 припадника Јединице поред једног од возила, уочава се у 08 минути и 46 секунди да се на лицу места налази [REDACTED] (како је то учињено неспорним) окружен са 4 мушкарца у цивилу – као обезбеђење, како разговара са оптуженим Звезданом Јовановићем, затим прилазе једном возилу – цип, испред којег се уочава разговор [REDACTED] са неким другим припадником Јединице, те се снимак даље наставља приказом припадника Јединице, да би у 09 минути и 46 секунди [REDACTED] са 4 припадника обезбеђења напустио лице места, на оближњем паркингу ушли у аутомобиле и у 10 минути и 24 секунди се удаљили. Надаље, у 13 минути и 14 секунди уочава се оптужени Звездан Јовановић који прилази једном од возила „Хамер“, који има залепљен број 2, комуницира у опуштенијој атмосфери са троје – четворо припадника, затим оптужени даље обилази припаднике који стоје; уочава се комуникација извесног броја цивила са припадницима, затим у наставку комуникација новинара са припадницима и то у 17 минути и 20 секунди се уочава како неко од припадника Јединице даје изјаву окупљеним новинарима, а у наставку се чује изјава али снимак је не прати, већ су у кадру припадници Јединице и окупљени камермани, којима се не дозвољава да снимају. У 22 минути и 53 секунде уочава се комуникација једног цивила са дететом са три припадника Јединице и припадници се поздрављају са дететом, надаље у 24 минути уочава се како нека жена у белој јакни дели припадницима униформисаних лица чоколаде у љубичастом паковању. Надаље се приказују припадници како у опуштеној атмосфери разговарају са окупљеним грађанима, виде се путничка возила која им у пролазу свирају и машу, нека друга жена у белој јакни дели припадницима цвеће, које они прихватају и стављају за прслук, а потом такође жене им дају бомбоне и служе им неки напитац у белим пластичним чашама, што углавном прихватају. У 31 минути поједини припадници се налазе у возилима или делимично се виде неки и да стоје, пролазе цивили у мањем броју са подигнутим транспарентима поред заштитне ограде аутопута, али и између возила „Хамер“ и у 36 минути возила „Хамер“ се стављају у покрет и одлазе у правцу града, у смеру „Мостарске петље“. Уочава се да након што су напустили лице места, успостављен је поново саобраћај на истом делу пута, код „Сава центра“. У наставку снимка уочава се да се колона возила враћа у супротном смеру, испред колоне је возило саобраћајне полиције „Застава 101“, а затим возило са заставом, бели цип марке „Пајеро“, па се у кадру уочава још 4-5

возила „Хамер“, колона која иде у правцу Новог Београда; на возилима у покрету се уочавају на горњем делу цираде. Док стоји колона на делу према „Генексу“, види се двадесетак возила „Хамер“ и скоро сва имају цираду и налазе се у десној, жутој зауставној траци. Снимак се завршава у 44 минута и 40 секунди.

Након извршеног увида, оптужени Јовановић Звездан је учинио неспорним своје присуство код петље Врбас дана 10.11.2001. године, када је имао маску – „фантомку“ на лицу, као и своје присуство испред „Сава центра“ дана 12.11.2001. године, наводећи да апсолутно прихвата сву одговорност за све што су ти припадници тога дана урадили, док је негирао било какву спремност на оружје. Потврдио је и да је код петље Врбас дао изјаву новинару, која се не налази на снимку у целини, а чује се када одговара новинару и наводи да ће до 15 часова ту бити, као и да је испред „Сава центра“ долазио [REDACTED] који се прво њему обратио тражећи да разговара са командантом.

Такође, и оптужени Петраковић и Потих су учинили неспорним своје присуство испред „Сава Центра“, као и Потих да је читао саопштење за јавност у „спомен-соби“ Центра у Кули, иако му је на плочици писало „мајор Батић“ дана 09.11.2001. године и „Михајловић“ дана 10.11.2001. године, јер је то било ради заштите идентитета. Оптужени Петраковић Мићо је навео да је сачекао и био у пратњи [REDACTED] када је дошао у Кулу. Поводом приказаног дела возила „Хамер“ на 4. снимку „Б 92“ у 03 минути и 26 секунди, оптужени Петраковић је навео да се ради о аутоматском баачу гранате, али да је празан, јер би у супротном граната била видљива, као и да муниција није понета јер је ускладиштена у магацину у Руском Крстуру. Додао је и да чињеница да су возила била покривена цирадама довољно говори да није било намере да се оружје употребљава. Говорећи о борбеном прслуку, који су припадници на себи имали приликом изласка код „Сава центра“, оптужени Петраковић је навео да су горњи џепови, који служе за ручне бомбе, били празни, односно у равни са прслуком, што се може уочити и на телевизијским снимцима. У том смислу, оптужени Петраковић је предао ради увида прслук, маслинасте боје, који визуелно подсећа на прслук који је виђен гледајући снимке са лица места, пре свега код „Сава центра“ и две тениске лоптице, које одговарају величини ручних бомби; да са предње стране тог прслука који је иначе у мрежастом делу, постоје с десне стране у односу на рајсфешлус на средини, три џепа који су на „чичак“, величине можда 10-ак до 12 центиметара, у које може да стане неки мањи предмет, као кутија цигарета. С друге стране, постоји унутрашњи џеп који је већи, где може да стане мањи нотес или неки роковник. Што се тиче леве стране прслука, идентично се налазе три џепа са леве стране рајсфешлуса. У горњем делу је један џеп у који могу да стану на пример две тениске лоптице класичне висине и када се затвори такође на „чичак“, види се и спољним прегледом да тај џеп одступа од џепова који су доле. Са задње стране прслук се скопчава.

Увидом у стенографске белешке са 61. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 11.11.2001. године, утврђено је да је седницом председавао [REDACTED], председник Владе Републике Србије, на којој је усвојен дневни ред - 1. Информација о посети делегације републичке Владе Сједињеним америчким државама; 2. Извештај Министарства унутрашњих послова о сарадњи са Хашким трибуналом и закључци у вези са тим; 3. Разно. У наставку, везано за тачку 2. дневног реда, реч је дата министру унутрашњих послова [REDACTED], који је, између осталог, навео да у Јединици за специјалне операције укупно има 419 запослених, да су од тога 70 тзв. борци, 17 је припадника антитерористичке групе и 58 припадника

специјалног тима, а остало су подршка људи за обезбеђење објеката и лица и логистика. Надаље, Влада Републике Србије је закључила да органи Републике Србије у извршавању обавеза и опште прихваћених правила међународног права о раду Међународног суда за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права, почињена на подручју бивше Југославије, поступају у складу са Одлуком Владе Републике Србије од 28.06.2001. године. Затим, Влада РС је закључила да је у случају хапшења [REDACTED] и [REDACTED], Министарство унутрашњих послова Републике Србије поступало у складу са наведеном одлуком као и да је Влада прихватила извештај МУП-а у вези са испољеним незадовољством јединице МУП смештених у Кули, без даљих квалификовања и доношења закључка.

Из саопштења од 13.11.2001. године Бироа за комуникације из кабинета председника Владе Републике Србије, произлази да ће Влада на седници од 14.11.2001. године утврдити предлог мера за решавање настале кризе у Ресору државне безбедности, јер је хапшење браће [REDACTED] био непосредни повод за незадовољство припадника ЈСО, те да ће Влада на седници 14.11.2001. године утврдити предлог мера за решавање настале кризе у Ресору државне безбедности.

Вршењем увида у стенографске белешке са 62. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 14.11.2001. године, утврђено је да је седницом председавао [REDACTED], председник Владе Републике Србије, на којој је усвојен дневни ред са једном тачком – 1. Информација о проблему функционисања Ресора државне безбедности. Најпре је председник Владе у својој уводној речи тј. обраћању навео да је одмах по повратку са пута, отишао у Јединицу за специјалне операције у Кулу, на њихов позив и разговарао са њима 3 сата; након његовог одласка, добио је информацију да су кренули борбеним возилима за Београд, а добио је из њихових редова информацију да ће то бити миран протест и да се не ради о покушају државног удара или оружаног побуне; након повратка Јединице из Београда за Кулу, министар [REDACTED], на њихов позив, отишао је у Кулу и разговарао са њима. Надаље, у изношењу свога мишљења, председник Владе је навео да је неколико професионалних пропуста направљено приликом спровођења хапшења браће [REDACTED]: у поступку су без икакве потребе учествовали припадници специјалних јединица, које су у Ресору државне безбедности, а такви видови интервенције су задатак Јавне безбедности; да је у питању била непримерена организација читаве операције, јер се за хапшење два цивила ангажовало 15 људи; да је све урађено у сред дана, на пијаци, у присуству великог броја грађана; да припадници ЈСО, који су у томе учествовали, нису обавештени ко су [REDACTED]; по сазнању из медија, да је реч о хашким оптуженицима, руководство државне безбедности се није одазвало на позив команданта ЈСО да дођу у Кулу и објасне им да ли је законски та њихова интервенција била покривена; да Министарство унутрашњих послова није објавило званичну информацију ко стоји иза хапшења браће [REDACTED], а да Министарство правде није било обавештено о томе, због чега је и настао проблем тј. незадовољство; да је захтев демонстраната, штрајкача, протестаната била смена министра унутрашњих послова и прекид привођења и испоручивања у Хаг, док се не донесе Закон о томе; да су то били захтеви који су формулисани оног дана када су кренули у протест и да су ти захтеви до краја остали непромењени. Влада је, након тога, на седници, прихватила Информацију о проблемима у функционисању Ресора државне безбедности, констатовала оставке начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED], те је са два уздржана гласа одлучила да ће убудуће Јединица за

специјалне операције бити организована у саставу Ресора јавне безбедности, а једногласно је усвојила предлог да се оформи Комисија Владе Републике Србије (у саставу министар [REDACTED], министар [REDACTED] и министар [REDACTED]) која ће испитати све околности предметних догађаја и утврдити одговорност и у року од 14 дана поднети извештај Влади. С тим у вези, задужено је Министарство унутрашњих послова да за наредну седницу Владе припреми одговарајући текст предлога за измену и допуну Правилника о организацији МУП и Правилника о систематизацији радних места у МУП.

Из документа Владе Републике Србије под редним бројем 06-00-2/2013, од 25.03.2013. године, са извештајем са конференције за новинаре председника Владе Републике Србије [REDACTED], која је одржана 14.11.2001. године, у Прес сали Владе Србије, Немањина 11, после седнице Владе од истог датума, произлази да премијер није прихватио понуђену оставку министра унутрашњих послова [REDACTED], али да је Влада прихватила оставке [REDACTED] и [REDACTED] и да ће Јединица за специјалне операције прећи у Ресор јавне безбедности.

Из извештаја Комисије Владе Републике Србије о узроцима протеста ЈСО од 19.01.2002. године, насловљен Влади Републике Србије, Савету за државну безбедност, произлази да је Комисија била у саставу министара Владе Републике Србије: [REDACTED]

[REDACTED]. Извештај се односи на испитивање узрока протеста Јединице за специјалне операције (ЈСО - „Црвених беретки“) у новембру месецу 2001. године, а Комисија је у настојању да расветли све околности догађаја прибавила документацију – писани извештај бившег начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], писани извештај помоћника начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], писмени извештај начелника ЦРДБ Београд, [REDACTED], писмену информацију команданта ЈСО мајора Душка Маричића, службену белешку команданта ЈСО, допис команданта ЈСО начелнику РДБ и министру унутрашњих послова, Временик догађања Ц.В. Кула, више саопштења за јавност ЈСО и писмене изјаве браће [REDACTED]. Даље је наведено да су чланови комисије обавили усмене разговоре са министром унутрашњих послова [REDACTED], командантом ЈСО Душком Маричићем и његовим помоћницима, Веселином Лечићем и Звезданом Јовановићем и начелником Ресора јавне безбедности [REDACTED], који је био присутан разговорима са припадницима ЈСО у Кули. Комисија је навела да су до протеста ЈСО довели следећи узроци: неадекватан Правилник о раду Ресора државне безбедности (РДБ) који није дефинисао позицију ЈСО, анахрон Закона о унутрашњим пословима, претходни третман ЈСО који је номинално био у саставу РДБ, али је фактички деловала углавном аутономно и без нарочите контроле, безразложна употреба Јединице приликом хапшења браће [REDACTED], необјашњиво необавештење о каквом се задатку ради, претерана самољубивост, искључивост и јак емоционални набој припадника Јединице, створен у специфичним ратним околностима, одређени степен политизације читавог догађаја, како због опште политичке ситуације, тако и због политичке злоупотребе Јединице у прошлости. **На крају је Комисија дала свој закључак да су претходно наведене околности довеле до протеста који није имао карактер оружане побуне, али је имао карактер политичке побуне ([REDACTED]), односно карактер политичког протеста ([REDACTED]), што је имајући у виду карактер Јединице несвакидашње.**

Из обавештења Безбедносно-информативне агенције број 02-16913 од 25.08.2012. године, утврђено је, између осталог, да против припадника бивше ЈСО који су учествовали у догађајима од 09.-17.11.2001. године није вођен дисциплински поступак.

У погледу материјалних доказа за утврђење да ли је безбедност земље била угрожена поступањем Јединице за специјалне операције у периоду од 09. до 17.11.2001. године и да ли су све структуре власти и све службе биле на редовним задацима, извршен је увид: у саопштење за јавност МУП РС, Команда Жандармерије од 10.11.2001. године, у стенографске белешке са Пете седнице Одбора за безбедност и одбрану Народне скупштине Републике Србије, која је одржана дана 14.11.2001. године, извештај Генералштаба Војске Југославије бр.2019-2 од 22.03.2013. године, извештај Војно-безбедоносне агенције Пов.бр. 4401-2 од 15.04.2013. године, допис Генералног секретаријата Председника Републике 03 број 713-896/2013-71 од 26.06.2013. године, извештај Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора број 03-1917/3 од 17.04.2013. године, извештај МУП РС, Дирекције полиције, Противтерористичке јединице 03/14 број 801/13 од 26.04.2013. године, извештај МУП РС, Дирекција полиције, Жандармерија 03/13 број 230-1886/15-1 од 23.04.2015. године,

Из нацрта саопштења за јавност МУП РС, Команда Жандармерије од 10.11.2001. године (које је предао сведок [REDACTED] на главном претресу дана 02.04.2015. године), произлази да команда Жандармерије даје подршку захтевима Јединице за специјалне операције, да реаговање Жандармерије нема политичку позадину, без намере да се угрожава уставни поредак, а што је потписао командант Жандармерије [REDACTED].

Из стенографских белешки са Пете седнице Одбора за безбедност и одбрану Народне скупштине Републике Србије, која је одржана дана 14.11.2001. године, утврђено је да је истом председавао [REDACTED], председник Одбора, да су одређене две тачке дневног реда: 1. Разматрање информација Министарства унутрашњих послова о раду тог министарства, у периоду од 25.01. до 30.09.2001. године и 2. Разно. Начелник Ресора јавне безбедности [REDACTED] се, пре излагања везаног за прву тачку дневног реда, осврнуо на догађаје у претходних пет дана који су се односили на Јединицу за специјалне операције, који је у свом излагању навео да за време штрајка односно протеста Јединице за специјалне операције, све јединице полиције су редовно извршавале своје задатке и ниједна јединица Ресора јавне безбедности није била ангажована у решавању тог протеста, а по налогу министра [REDACTED].

Надаље, **проверавајући да ли је уставни поредак Савезне Републике Југославије (СРЈ) био угрожен у вези са догађајима од 09. до 17.11.2001. године**, затражени су извештаји од Кабинета председника Републике, начелника Генералштаба и Војно-безбедоносне агенције. Тако, **из извештаја Генералштаба Војске Југославије бр.2019-2 од 22.03.2013. године**, утврђено је да немају податке о томе односно да би евентуално угрожавање суверенитета територије, независности и уставног поретка СРЈ морало имати за последицу проглашење ванредног стања од стране Савезне Скупштине након чега би и председник СРЈ имао разлога да донесе одлуку о употреби Војске (а што је у конкретном случају изостало). **Из извештаја Војно-безбедоносне агенције Пов.бр. 4401-2 од 15.04.2013. године**, утврђено је да не располажу сазнањима, чињеницама и подацима на основу којих би дали став о томе да ли је у радњама оптужених било угрожавања уставног поретка. **Из дописа Генералног**

секретаријата Председника Републике 03 број 713-896/2013-71 од 26.06.2013. године, утврђено је да председник Републике не располаже траженим документом.

Такође, проверавајући да ли је уставни поредак Савезне Републике Југославије (СРЈ) био угрожен у вези са догађајима од 09. до 17.11.2001. године, да ли постоје службени подаци и веродостојна документација о евентуалним плановима и поступању у вези угрожености Владе Републике Србије и Радио-телевизије Србије (РТС) у критичном периоду, као и евентуални планови за спречавање ЈСО за прелазак моста код Бешке у истом периоду, те да ли постоје службени подаци и веродостојна документација о евентуалном степену угрожености уставног уређења и безбедности СРЈ, као и да ли постоје оверене копије евиденционе књиге улазака у касарну у Кули за критични период, затражен је извештај **Безбедносно-информативне агенције. Из извештаја поменуте агенције, Кабинет директора број 03-1917/3 од 17.04.2013. године**, утврђено је да у документационим фондовима не располажу траженим материјалом и документацијом, а да се део документације некадашње ЈСО налази у бази Противтерористичке јединице у Липовици. **Из дописа Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора, под бројем 03-6977 од 05.11.2012. године**, који је достављен на захтев оптуженог Звездана Јовановића, произлази под тачком 6. да не располажу подацима и документацијом да су у периоду од 09. до 17. новембра 2001. године над припадницима ЈСО или фиксним телефонима Центра ЈСО „Радослав Костић“ у Кули, примењиване тајне контроле телефонских разговора.

Из извештаја МУП РС, Дирекције полиције, Противтерористичке јединице 03/14 број 801/13 од 26.04.2013. године, утврђено је да нису у поседу евиденционих књига улазака у Наставни центар Кула у периоду од 09. до 17.11.2001. године нити знају где се налазе, већ остављају могућност да су наведене књиге изузете из архиве још 2003. године када је преузимања документација по расформирању ЈСО од стране Команде Жандармерије. **Из извештаја МУП РС, Дирекција полиције, Жандармерија 03/13 број 230-1886/15-1 од 23.04.2015. године**, утврђено је да не поседују евиденционе књиге улазака у Наставни центар у Кулу као и евентуалну другу документацију за период од 09. до 17.11.2001. године.

У погледу навода оптужнице који се односе на то да су оптужени својим радњама имали за циљ онемогућавање остваривања уставних активности Владе Републике Србије, а посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика, извршен је увид у писану документацију коју је суду доставила одбрана оптужених. Увидом у одштампани садржај са сајта „Б-92“, под насловом „Неуставна Уредба Владе СРЈ о сарадњи са Хагом“, објављен на овом сајту у уторак, 06.11.2001. године, у 18,00 часова, произлази да је „југословенски Уставни суд, у уторак прогласио неуставном Уредбу Савезне Владе о сарадњи са Хашким трибуналом; Уредба је првобитном мером Савезног Уставног суда стављена ван снаге, а најновија одлука је да се по њој не може поступати и да југословенски грађани не могу на основу тог акта бити изручивани Хашком трибуналу“. Увидом у Одлуку о оцењивању уставности и законитости Уредбе о поступку сарадње са Међународним кривичним трибуналом, објављена у „Службеном листу СРЈ“ број 70 од 28.12.2001. године, утврђено је да је Савезни Уставни суд дана 06.11.2001. године донео одлуку којом се утврђује да Уредба о поступку сарадње са Међународним кривичним трибуналом (Службени лист СРЈ број 30/2001) није сагласна са Уставом СРЈ и Законом о кривичном поступку. Увидом у Одлуку Владе Републике Србије 05 број 713/6483/2001 од 28.06.2001. године, објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 37/2001 од 28.06.2001. године, произлази да је у истој наведено

да у извршавању обавеза и општеприхваћених правила међународног права о раду Међународног суда за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињених на подручју бивше Југославије од 1991. године, органи Републике Србије ће поступати по процедури која је одређена Статутом и Правилником о поступку и доказима тог суда. Увидом у Одлуку о оцењивању уставности и законитости Одлуке Владе Републике Србије 05 број 713/6483/2001 од 28.06.2001. године, објављена у „Службеном листу СРЈ“ број 19/2002 од 12.04.2002. године, произлази да је Савезни Уставни суд донео одлуку којом се утврђује да Одлука Владе Републике Србије од 28.06.2001. године није сагласна са Уставом СРЈ и Законом о кривичном поступку. Увидом у Одлуку о оцењивању уставности Одлуке Владе Републике Србије, 05 број 713-3796/2002 од 27.03.2002. године, објављена у „Службеном листу СРЈ“, број 42 од 02.08.2002. године, под тачком 482, утврђује се да Одлука Владе Републике Србије 05 број 713-3796/2002 од 27.03.2002. године, у време важења, није била сагласна са Уставом СРЈ.

У вези навода оптужнице о намери демонстрације силе и моћи оптужених, оспоравајући их, оптужени Јовановић Звездан је у току поступка доставио три ЦД-а на околност да излазак Јединице код Врбашке петље и „Сава центра“ није био у намери демонстрације силе и моћи и да није постојала спремност на употребу оружја. Увидом у ЦД достављен дана 06.10.2017. године, утврђено је да се на истом налази видео запис, у оквиру спота за конкурс за Јединицу за специјалне операције, о показним вежбама Јединице за специјалне операције извршеним на броду, аутобусу, возу, авиону и др, као и фотографије борбених возила. Надаље, увидом у ЦД, означен под бројем 2, утврђено је да на истом налазе снимци Радио-телевизије Србије, „Програмски архив телевизије Београд“ односно „Дневника 2“, који се односе на хапшење браће [REDACTED], а затим на предметне догађаје из новембра 2001. године везане за Јединицу за специјалне операције и садрже изјаве тадашњих представника савезне и републичке власти, затим делове са конференције за штампу министра [REDACTED] у Кули, као и фотографије показних вежби Јединице са видео снимцима који су датирани у годинама непосредно пре и после критичног догађаја.

О томе како су се званичници односили према Јединици, након предметних догађаја, утврђује се и из: из књиге утисака Јединице за специјалне операције: својеручно написан текст од 21.11.2001. године у потпису [REDACTED] (тадашњи председник Владе Републике Србије) „Са признањем и захвалношћу, за све што је Јединица учинила за српски народ током рата, са уверењем да ће наставити да побеђује и у миру, бранећи народ, закон и државу.“ (испод потписани и [REDACTED]-који је потврдио свој потпис приликом сведочења, [REDACTED]); својеручно написан текст од 17.01.2002. године у потпису [REDACTED] (тадашњи министар правде Републике Србије) „Веома сам импресиониран озбиљношћу, радом и одлучношћу чланова ЈСО, да истрају у својим напорима за враћање поноса и достојанства српског народа“; својеручно написан текст од 17.01.2002. године у потпису [REDACTED] „Сазнање да постоји овако квалитетна Јединица даје сигурност свим грађанима Србије. Желим да ова Јединица буде и даље најбоља“; својеручно написан текст од 17.01.2002. године у потпису [REDACTED] „Желим свим припадницима, да у здрављу, чувајући своје животе, дочекају најбоље дане.“; својеручно написан текст од 04.05.2002. године у потпису [REDACTED] „Поносан сам што Министарство унутрашњих послова има овакву

Јединицу и овако спремне борце против тероризма, ма где био. Уверен сам да ће и убудуће ова специјална Јединица баштинити светле традиције наших предака, у служби модерне Србије и њених грађана.“ Увидом у фотографије које је доставила одбрана оптужених Петраковића и Потиха и у два ЦД-а, утврђено је да се на фотографијама из Куле са славе Јединице за специјалне операције од 21.11.2001. године, уочавају тадашњи премијер [REDACTED] са малолетним дететом, министар унутрашњих послова [REDACTED], начелник Ресора јавне безбедности, генерал [REDACTED], командант Маричић у свечаној униформи, затим 50 фотографија са прославе дана Центра Јединице 04.05.2002. године у Кули, на којима се уочава министар унутрашњих послова [REDACTED], који између осталог дели припадницима одређене повеле, па тако и на фотографији број 19 исту додељује оптуженом Потиху Владимиру (уочиено неспорним), као и фотографија број 33 на којој се види да се министар [REDACTED] уписује у књигу утисака, затим у наставку фотографије како министар разгледа „спомен-собу“, те 35 фотографија са концерта у Кули, на којима се уочавају [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у опуштеној атмосфери.

Из дописа компаније „Теленор“ од 01.06.2015. године произлази да је корисник броја 063/355-955 у периоду од 01.11. до 30.11.2001. године био Фонд „Љуба Давидовић“, улица Крунска број 69, Београд. Из дописа Фондације за унапређење демократије „Љуба Давидовић“, број 500-10/03-839-15 од 07.07.2015. године, произлази да увидом и контролом свих телефонских бројева, као и увидом у базе података немају информацију о кориснику наведеног телефонског броја (063/355-955).

Суд је напред наведене доказе ценио свестрано и савесно, појединачно и у њиховој међусобној вези, у склопу навода оптужбе и одбрана оптужених.

Искази сведока

Надаље, суд је напред наведене писане доказе, које је у потпуности прихватио, јер се ради о исправама надлежних државних органа или надлежних других установа које су издали у границама своје надлежности или овлашћења која су заснована на закону, а чију веродостојност странке ни браниоци током поступка нису довели у сумњу, довео у везу са исказима испитаних сведока током овог кривичног поступка и то: [REDACTED]

[REDACTED]

Наиме, из исказа сведока [REDACTED], датог у полицији у смислу члана 504 Њ став 4 ЗКП дана 24.08.2011. године, у претходном поступку и на главном претресу, произлази да је у време предметног догађаја био потпредседник Владе Републике Србије и министар унутрашњих послова. Догађај га је затекао у иностранству, мисли да је то био 08.11.2001. године, када је обавештен од [REDACTED], који је тада обављао функцију начелника Ресора државне безбедности, како је од команданта Јединице за специјалне операције – ЈСО Душка Маричића сазнао да је Јединица отказала послушност, да тражи да начелник Ресора дође у Кулу и разговора са припадницима Јединице. Саветовао га је да оде у Кулу и да разговара. Међутим, он је већ команданту Маричићу рекао да неће доћи у Кулу, него да Маричић дође у понедељак, у 11 часова, на рапорт или разговор у Београд. После тога, практично је Јединица отказала послушност и поред позива начелника Ресора да се Јединица врати својим редовним задацима. Као разлог отказивања послушности је наведено да су припадници Јединице били узнемирени јер су сматрали да су злоупотребљени у акцији хапшења браће [REDACTED], који су били на листи Хашког трибунала. Додао је да се сутрадан вратио у Београд. Колико се сећао, тада је Јединица већ изашла и блокирала ауто-пут Београд – Суботица. За то време премијер [REDACTED] је био у Њујорку. У међувремену се десила још једна демонстрација Јединице, тако што су изашли код „Сава центра“, где су блокирали ауто-пут, а што је у каснијем току поступка објаснио да се радило о непрецизности, односно да су биле блокиране две траке једне стране ауто-пута. Поводом лишења слободе браће [REDACTED], објаснио је да има податак да су руководиоци службе имали састанак са премијером пред његов пут у Њујорк и да је био неки захтев да се служба постара да се нека лица, која је потраживао Хашки трибунал, ухапсе.

Они су у министарству унутрашњих послова направили процену и оценили да се ради о оружаној побуну Јединице за специјалне операције која је требало да буде најлојалнија министарству и Влади којој припада, да нису успели покушаји Јединице за побуну и захтеве које су испоставили, а који су били чисто политичке природе и везани за прекидање даљег хапшења лица са хашких оптужница, за доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом и смену руководиоца Службе државне безбедности и смену министра унутрашњих послова. Јединица за специјалне операције није успела да добије подршку ни у полицији, ни у специјалним јединицама полиције и жандармерији, која је тек тада била у формирању, а које структуре су исказале пуну лојалност министарству и Влади. Тада је био јасан став Жандармерије, када је решавано питање у смислу да се не тражи од њих да иду да пуцају на своје саборце или припаднике Јединице, али ако они крену да освајају министарство или Владу, да ће бранити те институције. Редован састав полиције није био подобан да оде у Кулу и разоружа Јединицу, већ да је то могла да уради само нека јача, снажнија јединица, којом је располагала само војска, те су у склопу претходне процене добили

обавештења да су најближи тенкови у Суботици, да немају ниједну јединицу на располагању која би могла бити употребљена за интервенцију, али ни за блокаду Јединице, тако да је из свега произашла њихова процена да немају снаге да разоружају Јединицу, која је била тада најбројнија специјална јединица, најбоље опремљена у министарству и држави у то време, али да имају снаге да се одбране од ње. Нису добили подршку што је касније постало јасно, јер је врховни командант председник Савезне Републике Југославије (прим. [REDACTED]) изашао на конференцију за штампу и рекао да „свако има право на миран протест, лекари протестују у белим мантилима, специјалци у својим радним униформама“, те према томе никакве више наде није било да ће он одобрити употребу војске. То је био неки закључак колегијума МУП-а, с тим да су чекали премијера да дође и да са њим донесу коначну одлуку. Када је премијер дошао, питао је: „Имате ли јединицу која може да разоружа „Црвене беретке?“ Уместо да одговори, окренуо се према генералу [REDACTED] као помоћнику и начелнику Ресора јавне безбедности, који је по договору требао да изнесе њихову процену, коју су претходно усагласили и коју је изнео. Међутим, генерал [REDACTED] је почео неспретно и рекао: „Немамо!“ Хтео је да настави, да исприча ову причу, ту њихову процену, међутим, премијер, такав какав је био, практично је устао и рекао: „Кога не можеш да победиш, с њим мораш да разговараш“ и практично из министарства је отишао у Кулу на разговор са Јединицом. Пошто је напетост и даље трајала, [REDACTED] га је сутрадан назвао и тражио да иду у Кулу, како би разговарао са командантом Јединице (при чему мисли на себе), уз чврсто обећање да је договор постигнут и да ће Јединица одустати од тих политичких захтева. Покушао је да га увери да то није могуће, јер ако неко премијера „провуче кроз прашину и блато и направи са њим оно што је направио, да му дође на ноге и да не буде од тога никаквог договора, онда је јасно да неће направити договор ни са министром чију смену траже“. Међутим, пошто је [REDACTED] био веома упоран и да не би испало да се нечега плаши или да избегава разговор који би могао да реши проблем, са [REDACTED] и својим шефом кабинета [REDACTED], отишао је у Кулу дана 13.11.2001. године.

Дочекали су га по свим прописима како се дочекује министар, припадници су били постојени, застава је била као што је уобичајено, командант је изашао, рапортирао, поздравио га и увео. Чим су дошли, практично [REDACTED] и [REDACTED] су удаљени и речено им је да не могу учествовати у разговору министра са командом, док је он са осталима сео у официрски клуб. На том састанку била је присутна цела команда. Познавао је Маричића, као команданта, док остале није познавао, али их је вероватно видео приликом вежби и слично, мислећи на Крсмановића који је био помоћник за позадину. Оптужени Улемек није био присутан на том састанку. Командант је почео да износи разлоге за узнемирење Јединице, за „протест и незадовољство“, да образлаже те захтеве. Брзо је прекинуо команданта и рекао му да нема потребе да образлаже разлоге, да то може утврдити нека заједничка државна комисија, да су они тражили разговор уз обећање да имају неко решење. Поменутом је такође рекао да није он проблем, као ни његова оставка, јер ако је то проблем онда имају његову оставку одмах, будући да због те функције неће дозволити да дође у питање ниједна глава, нити да се било која кап крви пролије због тога. Замолио их је да се врате својим редовним задацима, те да сами одлуче да ли имају неко решење које подразумева одустајање од тих политичких захтева и даље побуне или остају при захтеву да поднесе оставку. Том приликом у Кули, на њега није био вршен било какав притисак у било ком облику од стране било кога да поднесе оставку, Маричић му лично није претио, већ је све протекло са дужним поштовањем по правилима службе и

чак пријатељски. Објаснио је то тиме да се није радило о притиску, већ о захтеву. Што се тиче [REDACTED] и [REDACTED] а у вези претходних изјава сведока [REDACTED] (спис стране 226 и 1166) да је лично видео да су били изоловани, спроведени, да их је водио стражар, одговорио је да је суштина да нису присуствовали разговору, да им је онемогућено да присуствују његовом разговору са командом, што значи да буду у истој просторији, али да то није било насилним путем него речима, те да је очито да ниједан ни други нису били баш много задовољни таквим третманом.

После неког времена, пошто се удаљио, док команда не одлучи, позвао га је командант да се врати, саопштио му да су разговарали, консултовали се са припадницима Јединице, да су они толико незадовољни и узнемирени и да не могу да одустану од захтева за његовом оставком. Затражио је папир и написао неопозиву оставку и кренуо заједно са њима да то саопшти јавности, новинарима који су већ све то време чекали у њиховој свечаној сали, или „ратној соби“. Излазећи из те сале, у ходнику је наишао на [REDACTED], ту негде је био и бивши командант Улемек. [REDACTED] га је упитао шта су се договорили, шта су решили, па када му је рекао да су се договорили да да оставку и да иду да то саопште новинарима, [REDACTED] је љутито реаговао, истраго му практично оставку из руку и поцепао, након чега је почела жупра расправа између [REDACTED] и Улемек. Ту расправу је ћутке посматрао, расправу о томе ко је прекршио неки договор, ко није испоштовао договор, где се Улемек правдао да није учествовао у томе, описујући исто „драмском представом“. На крају је направљен договор да поднесе оставку у Влади која га је именовала и предложила, са чиме се сложила и команда Јединице. Већ тада је Јединица обећала да неће употребљавати оружје, одрекла се неког насиља, што је како тврди потом саопштио новинарима да је поднео оставку коју ће предати премијеру чим се врати у Београд, што је и учинио, а успут је рекао и ту реченицу: „Да Бог чува ове момке“, јер је и тада као и у тренутку изјашњења мишљења да они нису криви за то што се дешавало, већ су испали колатерална штета. Када је претходно рекао да је био постигнут договор, да је Јединица обећала да неће употребљавати оружје, што значи да се одрекла неког насиља или употребе силе, прецизирао је да му је то наведено приликом саопштио командант Маричић.

Од тог његовог чина, цео посао у своје руке поново је преузео премијер и Влада РС, као целина. Одржано је неколико седница редовних и ванредних по том питању, после се формирала и Владаина комисија, коју је предводио тадашњи министар [REDACTED], чији чланови су били министар [REDACTED] и министар [REDACTED]. Сутрадан су већ на Влади имали предлог који је дат, који је практично променио све њихове дотадашње оцене и практично предметни догађај окарактерисао не више као оружану побуну, него као један миран протест припадника Јединице, што је чак сматрано на неки начин и да је био оправдан. Том оценом Јединица је била аболирана за оно што је учинила. Тај договор је подразумевао испуњење једног њиховог новог захтева, а то је да Јединица не буде више у Ресору државне безбедности, него да се издвоји у засебну организациону целину у оквиру МУП-а, задобије посебну намену, а то је само антитерористичка борба. Посебно упитан на главном претресу у вези навода да је накнадно испостављен захтев Јединице за специјалне операције да се измести из Ресора, да буде самостална, што је сведок изјавио у предистражном и истражном делу поступка, одговорио је да се то треба исправити, те да је „направио лапсус“, додајући да му није познато шта је био „пакет договора“ између премијера и организатора побуне, али зна да је премијер после дошао и рекао: „Јединица иде из Ресора“. Није му познато одакле премијеру тај предлог.

Даље је навео да је после тога Влада за ту намену формирала Савет за националну безбедност, који је имао овлашћење да даје сагласност за употребу Јединице. Имајући у виду да је за себе сматрао да је део проблема и да је због тога поднео оставку, изјавио је да није могао да буде тај који ће ометати сада сопствену Владу којој припада да усвоји неке ставове који решавају проблем и ослобађају државу од опасности да избије грађански рат или да „падне крв“, па је прихватио та решења која је предложио премијер и која су идентична после и са овим што је предложила комисија коју је споменуо. Незадовољни тим обртом и тим новим оценама које је Влада заузела, [REDACTED] и [REDACTED], начелник и заменик Ресора државне безбедности су поднели оставке. Влада је прихватила њихове оставке. Именовани су други људи на њихова места, док је о његовој оставци премијер одбио да расправља. Због тога је, по његовом мишљењу, на наведени начин нанета политичка штета тим догађањима и да се у ствари радило о „трулом компромису“, који је Влада направила да би решила тај проблем, што је практично довело после и до пада те Владе и растурања владајуће коалиције, али и свега онога другог што је уследило укључујући и последице за припаднике те елитне Јединице у сваком погледу.

Одговарајући на постављена питања, у односу на оптуженог Лечић Веселина, изјавио је да је Лечић био официр безбедности у команди Јединице, али да са њим није сарађивао, нити га познавао и да није знао о коме се ради. Међутим, када је дошло до свега тога, разјашњено му је да је Служба државне безбедности имала свог официра који је био задужен за безбедност у Јединици и да је његов задатак био да обавештава своје претпостављене, а то значи руководство Службе државне безбедности о стању у Јединици и посебно проблемима безбедности у Јединици. У претходном смислу релативизовао је у вези поменутог Лечића и свој претходни навод са записника од 24.08.2011. године, где је навео: „Ову дилему износим због тога што се показало да тај официр безбедности у Јединици, који је требао да буде контролор безбедности у тој Јединици и да контролише у име начелника и службе, није био лојалан ономе ко га је поставио, начелнику и заменику републичке службе ДБ-а, већ лојалан Милораду Улемеку „Легији“. Тај начелник Службе је био Лечић. Он не само да није обавестио руководство службе о побуни која се припрема, него је одмах по избијању побуне стао на страну команданта Јединице“. Дао је објашњење на главном претресу да му је тако било пренето, међутим, да су после тога имали пуно других информација о његовој улози, тако да једноставно његово сведочење у вези претходног, не треба узети јер је „из друге руке“. Посебно упитан изнео је да су му тако пренели они са којима је имао једини контакт тим поводом, а то су [REDACTED] и [REDACTED]. Прецизније, није се сећао ко му је од те двојице пренео, односно да то нису била његова изворна сазнања.

Према информацијама које је добијао у то време, они који су водили сва предметна догађања били су бивши командант Јединице оптужени Улемек Милорад, тадашњи командант преко кога је то формално спровођено Маричић Душко и њихови како је навео „да не каже спонзори или покровитељи“ који су подржали то и помагали, [REDACTED] и покојни [REDACTED]. Због тога, у свему осталом није видео неку велику одговорност осталих припадника. Своје претходне наводе да је један од организатора побуне Милорад Улемек, објаснио је тиме да је Улемек одржао конференцију за штампу, био у Кули, те да није знао шта би тражио тамо ако није руководио у томе. Додао је да није организатор Маричић, нити је он учествовао у томе. Поред тога, имао је сазнања из транскрипата прислушких разговора [REDACTED] и

██████ које је имао на располагању још у времену трајању побуне. Није могао да се сети да ли је лично издао налог да се примењују те мере, јер је у то време потписивао најмање 50 аката дневно. Није се сећао да ли је та сазнања изнео приликом подношења извештаја на 61. седници Владе 11.11.2001. године и 62. седници Владе 14.11.2001. године. О томе ко је ██████ сазнао је оног тренутка када је добио тзв. „Белу књигу“, у којој су се налазили оперативни подаци ко се све бавио организованим криминалом у Србији, између осталих и „сурчински клан“, за чијег је шефа је означен ██████. Након тога је постојала прича да је наведени престао да се бави криминалом те да је почео да асфалтира путеве. Познато му је и то да је у једном моменту ██████ био на састанку у Влади код премијера ██████, о чему су га обавестили његови сарадници, те да је том приликом са ██████ код премијера био и ██████, као и Улемек. Из тога је црпео сазнања да су и ██████ и ██████ учествовали.

Изричито упитан, истакао је да није имао било какво лично сазнање да је Милорад Улемек издао било какво наређење, било којем припаднику ЈСО у току протеста од 09. до 17.11.2001. године. Такође, није имао било каквих сазнања да је Милорад Улемек наредио да Јединица дана 12.11. изађе код „Сава центра“, али је имао сазнање као што је претходно навео да је Улемек одржао конференцију за штампу где се изјашњавао о побуну и друго, да га је видео у Кули када је дошао, те да је присуствовао разговору између Јовановића и Улемека када су постигли договор да се његова неопозива оставка преформулише у оставку коју ће поднети премијеру, на шта команда није имала примедбу. Због тога је истакао да у томе није учествовала ни команда, те самим тим ни Звездан Јовановић, нити Маричић, а није му познато да ли је Маричић овластио Улемека да преговара и прихвати то.

Посебно упитан да ли је имао сазнања да су Милорад Улемек и ██████ претили или слали јасне поруке државним органима Републике Србије, да ће Јединица за специјалне операције радикализовати захтеве и до тада постављене циљеве, да ће побуна у наредним данима обухватати насилно заузимање аеродрома у Београду, заузимање зграде телевизије, зграде Владе Републике Србије и да ли је имао конкретна сазнања у вези тога, навео је да су то биле информације које су тада кружиле, којима су сви располагали, а биле су објављене и у медијима и да у те приче није улазио. На основу направљене процене били су сигурни да Јединица не може урадити ништа, да не може освојити аеродром, да не може освојити телевизију, да не може побити чланове Владе, да не може упасти у министарство и похапсити итд. Према томе, нису се бавили тим причама и то није била његова тема, нити се интересовао. Због „специјала“ које су користили (*говорећи о Улемеку, ██████ и другима*) и који нису били на мерама службе, за разлику од других телефона за које су знали да се прислушкују, користили су их за пуштање „дезинформација“ типа „распада се држава, идемо на телевизију, само онај преко реке може да заустави побуну, мора министар да падне итд.“, по чему оцењује да може да посумња да су се „лепо играли са њима“. Поновио је да нико из Јединице није претио њему радикализацијом захтева или ескалацијом насиља, нити му је познато да је то чињено било ком другом лицу од стране припадника команде. Све у вези напада на Владу, зграду телевизије и слично, потврдио је да се радило о „кулоарским причама и гласинама“. Такође упитан навео је да у време предметног догађаја није извршено било какво појачано обезбеђење зграде Владе.

Надаље, поводом колегијума који је одржан 13.11.2001. године, у вечерњим часовима у МУП, када је једина тачка дневног реда била „протест“ како је то названо, а не „оружана побуна“, како је то сведок износио током сведочења, објаснио је да је он наведеном приликом спроводио закључке Владе РС. Поводом саопштења које је Влада издала 13.11.2001. године (спис 462/218), где се наводи да је „констатовано да постоје озбиљни проблеми у функционисању Ресора државне безбедности, како у погледу међуљудских односа, тако и у координацији појединих организационих јединица. До изразитих професионалних пропуста дошло је нарочито у случају хапшења браће [REDACTED], што је био непосредни повод за незадовољство припадника ЈСО државне безбедности“, објаснио је да се радило о закључцима Владе, а не о његовим, али да је гласао за закључак да није у питању оружана побуна.

Упитан у вези изјаве коју је дао у својству сведока истражном судији (спис стр. 223, четврти пасус и стр.1166), где је децидно твдио да је узрок протеста освета Милорада Улемека [REDACTED], зато што га је ухапсио и освета [REDACTED], зато што га је лично ухапсио ([REDACTED]), за случај отмице [REDACTED], објаснио је да је то изјавио у склопу свих тих „бурних догађања“, што је био његов утисак, јер сазнања о томе није имао, али да ће истину утврдити суд.

Сведок [REDACTED] је у **наставку сведочења на главном претресу** на постављена питања изјавио да му је била позната одлука Савезног Уставног суда од 06.11.2001. године, дакле, два дана пре самог хапшења браће [REDACTED], којом је тај суд утврдио да је Уредба Владе неуставна и да је примена Статута Хашког трибунала у хапшењу и изручењу држављана Југославије, као и страних држављана неуставна и незаконита, али да се у тој одлуци наводило шта ће у тим условима радити органи Републике Србије, те како Савезни суд није био надлежан, Влада Републике Србије је прогласила да није надлежан за Републику Србију. Иако је предметни догађај окарактерисао као оружану побуну, која је угрозила безбедност земље, као и да је то први покушај државног удара, објаснио је да није донео одлуку о употреби припадника Жандармерије, САЈ-а, Специјалне бригаде полиције у Београду или било којих других припадника министарстава или о њиховом ванредном ангажовању на сузбијању те наводне оружане побуне у периоду од 09. до 17.11.2001. године, јер је његова политика била јасна да се по сваку цену избегне сукоб и проливање крви. Предлог да се [REDACTED] и [REDACTED] поставе на челне позиције Ресора државне безбедности, лично му је упутио премијер, после наведеног постигнутог договора, што је било у тој ноћи после његовог повратка из Куле. Посебно упитан да ли је Јединица за специјалне операције тражила ко конкретно треба да буде министар, ко начелник и заменик и како би требало да изгледа и гласи тај закон, изнео је да Јединица то сигурно није тражила. Поновио је и да постоје јасно две фазе у оцени догађаја, да је једна фаза била до 13. новембра, као његова јасна оцена, његових сарадника, али и премијера и свих чланова Владе, посебно Колегијума да се ради о „оружаној побуни“, али из разлога које је описао, преименовано је то уместо „оружане побуне“ у „миран протест“, аболирани су учесници. Истакао је да његова оставка аутоматски не би изазвала и пад Владе. Осим наведеног, није поседовао било који званични документ, извештај, службену белешку или било шта друго о евентуалном заузимању Владе, аеродрома, зграде „РТС“ и слично.

У вези каснијег унапређења Душка Маричића, након предметних догађаја, у чин потпуковника, није имао одговор на питање који би био мотив, осим да је направљен „трули компромис“, о чему је говорио. Такође се сагласио у склопу тога и да је мајора

Потића, овде оптуженог, који је прочитао захтев Јединице, након протеста лично наградио пиштољем. Посебно упитан, навео је да, иако је имао сва наведена сазнања о којима је говорио, пре свега да су организатори побуне [REDACTED] и [REDACTED], није поднета кривична пријава против наведених због предметног догађаја, поновивши да су „аболирани“ учесници побуне, што се односило и на оне који су то подржавали. Услед тога није покренут поступак ни против кога, а на основу одлуке Владе РС и закључака Владе РС да се не ради о оружаном побуну, него о мирном протесту. Поводом каснијег саопштења са конференције за јавност у МУП-у, од 20.11.2001. године, промовишући [REDACTED] за в.д. начелника, потврдио је да је том приликом децидно тврдио да није било „трулог компромиса“, говорећи о томе да је проблем решен уз кооперативност Јединице за специјалне операције, што је последица тога јер је био и политичар, тако да је, како је изјавио, „само бранио политику Владе“. Такође је потврдио да је разговарао својевремено и са Милорадом Улемеком као командантом, током ранијих посета у Кули, када су се сложили да се садржај „спомен-собе“ пресели у неки од фрушкогорских манастира, где то неће бити доступно ни CNN-у, ни осталим светским медијима, нити онима који су оптужбе против Јединице третирали на томе да је то иста Јединица која је настала у Книну и која је прошла тај ратни пут који је описан у „ратној соби“, док су сви они укључујући њега као министра и Владу, тврдили да то није иста Јединица, да не постоји континуитет са том Јединицом, да је то била нека друга Јединица, тако да се не могу повезати ти догађаји из Книна, Хрватске, Босне итд, са том Јединицом и њеним припадницима. То је била главна теза и на основу тога су ишли захтеви са свих страна и од међународне и домаће јавности да се укине и расформира Јединица.

Лично није имао било какву бојазан да Јединица за специјалне операције за време тог протеста или оружане побуне, како је то оквалификовао, може на било који начин да угрози Владу. То да одређене информације „цуре“ од [REDACTED] могао је добити само од његових сарадника, када је служба у питању, [REDACTED] и [REDACTED]. Међутим, све оно што је њему било познато, било је познато премијеру и наведеном колегијуму, потврђујући да су о томе разговарали и да је о томе информисао премијера. Када су разговарали и са [REDACTED], као и другима о чему се ради, закључили су да „Јединица није изашла из оквира“. Никаквих индиција није било да ће се нешто ванредно десити. Значи, [REDACTED] је отишао на викенд, [REDACTED] је планирао са женом у позориште, док је он био у Копенхагену, премијер је био у Америци и слично.

Везано за 61. седницу Владе која је одржана 11. новембра 2001. године, у недељу, трећег дана протеста, према дневном реду (страница списка 1465), где је прва тачка „Информација о посети делегације републичке Владе САД-у“, друга тачка „Извештај министра унутрашњих послова о сарадњи са Хашким трибуналом и закључцима у вези са тим“ и трећа „Разно“, упитан ако је трећи дан протеста или како је назвао оружану побуну, због чега та оружану побуну није прва и једина тачка дневног реда на седници Владе, објаснио је да посета премијера Америци није свакодневни догађај и да није он неко ко је одређивао дневни ред, него премијер. То што је био на прослави Јединице након протеста 21.11.2001. године, објаснио је саставним делом „трулог компромиса“. На питање ко је и са ким тачно направио тај „трули компромис“, објаснио је да су сви учествовали у томе и да је подржао премијера.

На предоченој фотографији препознао је премијера, његовог помоћника генерал-пуковника [REDACTED], [REDACTED] као новог начелника службе и његовог шефа кабинета пуковника [REDACTED]. Након тога је уписао одређене наводе у „спомен књигу“ Јединице, похваливши Јединицу. Потврдио је свој потпис на предоченом делу, где се наводи „са признањем и захвалношћу за све што је Јединица учинила за српски народ током рата, са уверењем да ће наставити да побеђује и у миру бранећи народ, закон и државу“, својеручан потпис „[REDACTED]“, 21.11.2001, [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], потврдио је свој потпис.

На основу преписа магнетофонског снимка са конференције за штампу у Кули, [REDACTED], тада подпредседника Владе Републике Србије и министра унутрашњих послова, одржане 13.11.2001. године, произлази, између осталог, да је министар навео да је у Кулу дошао „добре воље и чиста срца“, те да се у разговору са припадницима уверио да је узрок „протеста“ Јединице један број неспоразума и професионалних пропуста који су учињени, посебно око случаја браће [REDACTED] и да у жељи да се оконча „оружана побуна“ која све узнемирава и да се грађанима врати мир и безбедност, уз обећање Команде јединица да је у питању миран протест у коме се неће употребљавати сила, а пошто је Јединица остала при својим захтевима – за смену министра, даље је навео да ће о томе обавестити премијера и ставити му на располагање своју функцију министра. Потом је навео „Нека Бог чува ове момке и желим им све најбоље, а своју личну борбу за идеале и вредности у које верујем за свој сан о Србији на западу, наставићу да се борим са свом вером, надом и љубављу коју имам у себи и као члан Владе и као председник Нове демократије...“ Након министра обратио се помоћник команданта за оперативне послове, оптужени Мићо Петраковић и навео да је Јединица испунила свој захтев и да се враћају редовним активностима.

У вези магнетофонског снимка са конференције за штампу у Кули (лист стр.886), сведок [REDACTED] је потврдио да је оригиналан текст то где се наводи „у разговору које смо имали уверио сам се да је узрок протеста Јединице један број неспоразума и професионалних пропуста који су чинили посебно око случаја браће [REDACTED]“. Посебно упитан који су то конкретно пропусти, одговорио је да су они причали о пропустима, при чему је мислио на команду Јединице и да је остало да обавесте Владу о томе да они сматрају да имају неких пропуста.

Из исказа сведока [REDACTED], датог у полицији у смислу члана 504 б став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да су након формирања Владе Републике Србије, крајем јануара 2001. године, Министарство унутрашњих послова и Ресор државне безбедности, као интегрални део тог министарства, добили неколико задатака од Владе, у оквиру којих је значајан део активности био везан за откривање и лоцирање починилаца ратних злочина, који су били оптужени пред Међународним кривичним трибуналом у Хагу. У то време десили су се догађаји који су јасно показивали да у држаном руководству не постоји сагласност око тога. Било је јасно да се стварају два политичка центра која су предводили и персонификовали носиоци две највише државне функције – председник Савезне Републике Југославије и председник Владе Републике Србије. Тако се дошло и до новембра 2001. године, када је било хапшење браће [REDACTED]. Предузимајући све оперативне-техничке мере и радње, лоцирали су браћу [REDACTED], који су били на хашкој потерници, направили неопходне припреме, договоре, састанке и реализацију, односно хапшење извели без било каквих проблема као што су и планирали. Након тога, дошло је до онога што је предмет овог поступка, до побуне, отказивања послушности

Јединице за специјалне операције (ЈСО) онима који су били њени руководиоци, а то су били он као начелник Ресора и министар [REDACTED] и Влада Републике Србије. Круцијална ствар у целом том поступку је, колико се сећао, позив тадашњег команданта Маричића свим припадницима Јединице да дођу у Центар у Кули и отказивање послушности, која је била и усмена и писмена. Маричић је послао некакав факс њему и министру [REDACTED], у коме је дословце то и написао да Јединица отказује послушност њему као начелнику, као и министру [REDACTED].

На постављена питања поводом састанка о акцији хапшења браће [REDACTED], претпоставио је да је требала да буде направљена нека службена белешка о радном договору или о том састанку, нагласивши да у раду полиције, војске и службе безбедности, не постоје тзв. писмени налози. Радни договор се одиграо у седишту Ресора државне безбедности на Бањици, на коме су присуствовали руководиоци београдског центра и људи из Јединице за специјалне операције. Том приликом је било јасно речено шта је тема разговора и шта треба обавити, а то је да треба приступити лишавању слободе, односно хапшењу хашких бегунаца браће [REDACTED]. Изнете су све информације до којих су дошли оперативним радом, да они живе у Обреновцу, да се крију, да имају лажна документа, да нису пријављени, да су у бекству, да продају нешто на пијаци и да ће се реализација тог хапшења обавити негде на путу од куће до пијаци или на самој пијаци. Такође, да се ради о лицима која су починила злочине, с тим да се тада није знало који је од те браће починио злочин. Наравно да су располагали информацијама да се не ради ни о каквој командној одговорности или о неком безазленом делу, већ да је један од те двојице браће у затвору брутално батинао људе до смрти и да је то проузроковало смрт неколико људи. Према томе, поседовали су информације да се ради о људима који су опасни, с обзиром да су били припадници тих војних или паравојних формација, да су учествовали у ратовима, па је постојала могућност да су наоружани. У том контексту се одвијао разговор.

Сутрадан након хапшења браће [REDACTED], почеле су да стижу информације, јављали су се неки људи, међу њима и оптужени Веселин Лечић, који су отприлике говорили да постоји узнемиреност у Јединици, неко комешање, да су људи незадовољни, да се преносе гласови да је то урађено незаконито, без знања Владе или министра. Мисли да је комуницирао са Лечићем, пошто је он био официр за безбедност и са командантом Јединице Маричићем, у више разговора, углавном телефоном, где је појаснио да је апсолутно све урађено у складу са законом, те да не постоји могућност да није упознат министар и премијер, јер је то био радни задатак и министра и премијера и Владе. Рекао је ако неко буде одговарао, да ће то бити он, министар или руководећи људи у Влади. Ти разговори су се понављали сукцесивно, који су на крају резултирали неким последњим разговором са Маричићем и слањем тог факса, када је прекинута свака комуникација. Упитан да ли је, након сазнања о том неком нерасположењу, разговарао са својим замеником [REDACTED], изјавио је да су они били сваки дан заједно, од јутра до вечери, тако да на такво питање није могао да да прецизан одговор. У погледу тога да је наложио да се припадницима објасни да је све рађено по закону, објаснио је да је комуницирао само са Маричићем и са Лечићем, те да је њима двојици пренео такав налог. Посебно у вези тога ко је наредио оптуженом Лечићу да оде у Центар у Кули и са којим задатком, изјавио је да то наређење даје командант Маричић, не само Лечићу него свим припадницима Јединице. Лечић је био официр за безбедност, који је одговарао начелнику Ресора, који га је поставио на ту функцију, али је наравно морао да буде у комуникацији, у контакту и са руководством Јединице.

Што се тиче састанка који је био у канцеларији министра [REDACTED], коме су присуствовали поред њега, председник [REDACTED], подпредседник Владе [REDACTED] као и генерал [REDACTED], те начелници два ресора, није му познато да ли је неки државни орган правио оперативне планове супротстављања припадницима Јединице за специјалне операције ако крену из Центра у Кули ка Београду, нити да ли су неке институције или функционери тих државних органа или неке полицијске управе, добиле задатак поводом тога, будући да је дан или два након тога поднео оставку. У тренутку када је дошло до тога, министар унутрашњих послова [REDACTED] и премијер [REDACTED] су били ван земље, а прво се вратио министар [REDACTED], кога је као начелник Ресора информисао о томе што се дешава, што је учинио и генерал [REDACTED] са своје стране, а онда је тог истог дана или сутрадан дошао премијер у канцеларију [REDACTED], кога је информисао у кратким цртама шта се дешава. Надаље је објаснио да је на том састанку била нека прича о томе шта да раде, да ли постоје неке друге јединице полицијске или војне, како да се та ситуација реши, у оквиру које је рекао да у оквиру Ресора не постоје никакве друге јединице, при томе изnoseћи стално тезу да та Јединица сама по себи није никакав проблем, да у тој Јединици има „пет убица и криминалаца“, које жели да истера из Јединице, који манипулишу Јединицом и који се крију иза те Јединице и користе је као штит. Пошто је ту био генерал [REDACTED] као и министар [REDACTED], те пошто полиција има 40.000 припадника, од тога су 20 или 30.000 полицајци, логично се наметнула та тема шта сада ту може да уради полиција, на шта су генерал [REDACTED] и министар [REDACTED] углавном износили тезу да то није добро и да они неће, не смеју, када је премијер поставио то једноставно питање: „Шта ја да радим ако они дођу овде у министарство и учине шта им падне на памет?“ Они су слегли раменима, рекли: „Не знамо“, он је рекао: „Шта ако ја сада одем у Владу, они дођу до Владе, избаце ме из Владе, шта ћете Ви урадити?“, те су [REDACTED] и [REDACTED] рекли: „Па ништа, премијеру, не можемо.“ Ту је састанак завршен. Након тога су министар, а потом и премијер ишли у Кулу, док је он сутрадан или већ неког дана, поднео оставку и изашао из свега тога, тако да су сва његова сазнања након тога што је изашао или после побуне, приватна. Додатно упитан у вези састанка који је имао са генералом [REDACTED] и министром [REDACTED], када је било разматрано питање шта ће се урадити ако би Јединица кренула, објаснио је да се радило само о хипотетичком питању, да је наведени састанак био неформалан, надовезујући се на претходни део где је говорио када је Јединица ван контроле и ван система, али је остао при томе да није имао сазнања да су постојали било какви планови да Јединица може некога да нападне јер такве конкретне податке нису имали.

Након што је примио поменути телеграм или факс, којим га је командант Маричић обавестио да Јединица отказује послушност, небројано пута је лично из кабинета покушао да оствари комуникацију са командантом, односно Јединицом. Нису одговарали на телефонске позиве, па је дао налог начелнику новосадског центра, пошто је он тамо био најближи, да оде лично и да разговара са њима, да види о чему се ради. Јавио му је после сат или два, да су одбили да га приме унутра. Након тога и некадашњи официр за безбедност [REDACTED] је такође у разговору са њим изразио жељу да покуша, тражећи његову сагласност да оде тамо, што је и учинио, након што му је исто потврдио, међутим, ни њега нису удостојили разговора, нити га пустили да уђе. Претходно описану комуникацију са оптуженим Лечићем, објаснио је да је Лечић то чинио у функцији официра за безбедност Јединице за специјалне операције, дакле, службено га обавештавао шта се дешавало пре него што је званично

дошло до протеста. У вези оптуженог Лечића, истакао је да није видео ниједан разлог због кога би он био неко ко би организовао ту побуну, поготово што никада до тада, није довео себе ни у какву инцидентну ситуацију, да је нешто нејасно, да је одбио наређење, да је нешто урадио лоше или да је имао било какав проблем са било којим радним налогом и задатком. Лечића је поставио на то место, за официра безбедности, неколико месеци пре него што је та побуна почела, што значи да он није био припадник те Јединице изворно од њеног оснивања.

Што се тиче дописа који је стигао из Трибунала, а радило се о временском периоду који је претходио предметном догађају, навео је да тај списак није био никаква тајна, већ један захтев који је стигао званично преко Савезног министарства правде. Тамо је помињано око 200 имена, надимака, без генералија, што је објаснио у контексту тога да је поводом тог документа у више наврата био у контакту како са Маричићем, тако и са Лечићем, те му је познато да је у вези тога постојала извесна нервоза унутар Јединице. Након тога, мисли да је било неко касно поподне када се десио тај последњи разговор, а иначе разговори су се дешавали током целог дана када је у шест увече, обавештен о некаквом дешавању у Кули. У склопу свих дешавања, допустио је могућност да је у оквиру комуникације Лечићу рекао да оде тамо, мислећи на Кулу. Исто се може разумети као наредба, јер је у том смислу наредба све што каже начелник, чак и у ситуацији када некога нешто замоли. Ту ситуацију је објаснио и у односу на раднике који су били у његовом обезбеђењу, а уједно су били и припадници те Јединице, који су га такође питали шта да раде у смислу да морају да иду, на шта је одговорио да иду и да их неће спречавати, односно да зна да ће тако поступити чак и када би им наредио да остану. Што се оптуженог Веселина Лечића даље тиче, упитан да ли је Лечић био у протесту или је побуњеник или је вршио свој посао, испред „Сава центра“, одговорио је да се познају 15 година, да је био руководилац, озбиљан оперативац, односно да није побуњеник. Додао је да је командант Маричић ултимативно захтевао од њега да дође у Кулу, коме је објаснио да то није било могуће у том тренутку, јер се радило о вечерњим сатима и неким другим обавезама, те им је рекао: „Дођите одмах, сутра“, мислећи на команданта и евентуално друга лица, при чему се није сећао да је дао неки посебан налог Лечићу. Није имао било каквих сазнања о намерама да Јединица нападне Владу, аеродром, „РТС“. Познато му је да су по доласку у Кулу наведеној групи безбедњака, на челу са Лечићем, били одузети телефони и да им је било забрањено да комуницирају, те у том смислу од тренутка када је стигао факс нико се није јављао у Кули, чак ни на центрالي.

Што се тиче његовог заменика [REDACTED] и догађаја испред „Сава центра“, познато му је да је отишао тамо, успео да размени пар реченица, објашњавајући им да то што раде никако није добро, да размисле шта раде, да су изманипулисани, да то неће добро да се заврши. Никакве посебне импресије није имао. Објаснио је да, када једна државна институција, организација или слично, откаже послушност држави, да је то нешто ненормално и ванредно. Уколико се то односи на Јединицу за специјалне операције, која је војно-полицијска формација, која располаже наоружањем и војном опремом, онда је то још озбиљнија ствар. Када при томе припадници Јединице не свуку униформе, не врате наоружање и опрему и оду да протестују, него све то задрже, они су неко ко није у систему или другачије речено неко ко више није у регуларном стању, што за државу представља један вид притиска. Иако они нису ништа планирали да нападну, сама чињеница да нису били под контролом државе, а да располажу врло респектабилном оружаном силом коју контролишу само они, јасно доводи државу и њене институције у врло незавидну

позицију. Као што су дошли на ауто-пут са циповима „Хамер“ и са личним наоружањем, тако за пола сата могу да дођу и са нечим другим. При томе, није му било познато шта се тачно налазило у „Хамерима“, али оно што се видело и што су сви видели, то је да су дошли са тим циповима и да су имали лично наоружање.

Упитан у вези тајне контроле телефонских разговора, изјавио је да је неко од тих припадника Јединице разговарао са неким тамо из „земунског клана“, при чему се не сећа да ли је то био Маричић са [REDACTED], па је рекао да је тај НН припадник „земунског клана“ рекао да „нема прекидања, нема попуштања“, да се отприлике све одвија онако како су замислили и оно „само ако [REDACTED] каже да се прекине, онда ћемо прекинути“. Објаснио је да у тој комуникацији није поменуо ниједно име, али да је парафразирао суштину тог разговора, јер су тада вођене полемике о тој тзв. политичкој позадини, као и да су тада (2001. године) знали за „земунски клан“. Што се тиче претходног разговора који је парафразирао, навео је да му у том тренутку није било важно ко је припадник поменутог „земунског клана“, већ да је битно то да су се потврдила њихова сазнања да та комуникација постоји и да се ту ради о спрези тог криминалног миљеа и овог из Јединице за специјалне операције. О тој комуникацији је постојао траг, јер је читао транскрипт тог разговора, али се није сећао било каквих ближих детаља у вези поменутог.

Истиче да није отишао у Кулу, као што је претходно напоменуо, због других раније планираних обавеза, а сутрадан такође није отишао у Кулу зато што су они тог дана у вечерњим сатима отказали послушност и послали факс, који је стигао негде у вечерњим сатима. Та информација Маричића да отказују послушност је временски наступила након његовог одговора Маричићу да не може доћи у Кулу. Познато му је да су у времену које је претходило овим догађајима, људи из Ресора јавне безбедности преузели оперативно покривање „земунског клана“. У међувремену се десило хапшење [REDACTED] и [REDACTED], након њиховог боравка у Паризу, тако да су људи из Управе криминалистичке полиције и начелник Ресора и многи други сарађивали са припадницима Ресора државне безбедности. У том смислу, говорио је о укупном фонду информација које је поседовао, тако да је било јасно да су одређени делови Јединице за специјалне операције били у вези и контакту са припадницима „земунског клана“, те да су овде оптужени Милорад Улемек, неприкосновени командант и ауторитет, без обзира што је претходно потписао споразум за раскид радног односа, а онда се испоставило да је пензионисан, који је и даље био ауторитет и комуницирао са припадницима Јединице наведен и шеф „земунског клана“ [REDACTED] организатори те побуне. Посебно упитан да ли је имао неки непосредан извор сазнања или макар неку јаку индицију да је Милорад Улемек, овде оптужени, умешан у то, сведок је изнео да не поседује нешто тако, нити му је било ко тако нешто рекао. Упитан због чега у саопштењу за јавност које је дао у наведеном периоду, као организатора или виновника предметног догађаја који карактерише као „побуну“ наводи само Душка Маричића, те да том приликом није спомињао „земунски клан“, а камоли Милорада Улемека и [REDACTED], сведок је објаснио да се радило о јавном наступу, где није нужно било да се износе докази и чињенице, а Маричића је апострофирао у контексту као некога ко се у том тренутку једини експонирао.

У вези навода да је постојала криминализација појединих припадника Јединице, објаснио је да је у том тренутку већ било ухапшено неколико припадника Јединице, због учешћа у злочину на „Ибарској магистрали“, такође су имали информације да су припадници Јединице били употребљени и у отмици и убиству [REDACTED] и

друге. О свим сазнањима везано за почетак предметног догађаја обавестио је [REDACTED], као шефа посланичке групе ДОС-а, те респектабилног политичког фактора и то у највишем законодавном органу, где је био представник 17 партија које су чиниле републичку Владу, као и да је обавестио [REDACTED], који су дошли код њега у канцеларију, пошто није било других руководиоца у земљи, при чему је премијер био у САД-у, са којим је ступио у контакт телефоном. Оставку је поднео зато што се није слагао са начином на који је Влада реаговала на предметни догађај и са идејама које је имала за његово решавање. Такође, упитан изјавио је да му није била позната одлука Савезног Уставног суда у вези противуставности одлуке Владе Србије од 28.06.2001. године, нити о привременој мери којом је обустављено дејство те одлуке (Одлука о оцењивању уставности и законитости одлуке Владе Републике Србије од 28.06.2001. године је објављена у „Службеном листу СРЈ“, 12.04.2002. године).

У наставку испитивања сведок [REDACTED] је на главном претресу изјавио да је као начелник Ресора државне безбедности био главни и одговоран за Јединицу за специјалне операције, те је поводом обавештења које је дао Одељењу за сузбијање крвних и сексуалних деликата као грађанин, од 12.9.2011. године, у смислу члана 504 ђ став 4 ЗКП, навео да је на састанку о којем је говорио (на стр. 242, трећи став), објаснио да је предстојећа акција хапшења двојице хашких оптуженика који се крију под лажним идентитетом у Обреновцу, а били су раније припадници паравојних формација, те да када су у питању [REDACTED], никада није манипулисао својим сарадницима и скривао неке информације, што значи да су сви знали са којима се састајао, да су то људи који се, како им је у то време говорио, налазе на потерници Хашког трибунала, који се хапсе због тог привођења. Негирао је да је одлуку о њиховом хапшењу или налог, примио од покојног премијера [REDACTED]. Након што му је предочено да је сведок [REDACTED] (спис 828, став седам), децидно тврдио да је [REDACTED] добио налог од [REDACTED] да ухапсе наведене особе, објаснио је да за то није био потребан неки посебан налог, као што иначе ниједном полицајцу или припаднику МУП-а нигде у свету, није потребан посебан налог да ради свој посао, у ком смислу је и одговорио на претходно питање, али да је постојао један генералан налог, тим пре што премијер није неко ко даје конкретне налоге, па то није учинио ни у том случају. Познато му је да се ради о два брата који су близанци и да Хашки трибунал није знао који је од њих двојице починио злочине, што је био разлог да је потерница вероватно расписана за обојицом, а то је даље био разлог због којег су обојица ухапшени. Након што је сведоку предочена страница списка која се односи на његов последњи разговор са командантом Јединице од 09.11.2001. године, када је командант од њега захтевао да одмах дође у Кулу (констатовано је да је тај разговор према спису стр.1597, ради се о „Временику догађања“), обављен у 15:53, док је у претходно наведеном спису (страница 1601) констатовано време 17:20, када је начелник Ресора [REDACTED] тражио команданта и речено му је да Центар везе више не прима позиве, те упитан да ли је пре тога добио факс о отказивању непослушности Јединице, сведок је потврдио да то логично произилази из тога.

Што се тиче оптуженог Милорада Улемекa „Легије“, наводио је „оперативна сазнања“ до којих је дошао након што је постављен за начелника Ресора, то је крај јануара 2001. године, мада је неформално таква сазнања имао и пре тог периода, обзиром да је у служби радио претходно 15 година. Дакле, према оперативним сазнањима, Улемек је био персонификација те Јединице, легендарни командант, човек који је имао апсолутни утицај и који је са друге стране имао све разлоге да ту Јединицу инструментализује и да је постави испред себе, као штит, да би избегао ту одговорност,

у погледу чега није имао било какву дилему. У односу на Маричића и разлоге како је навео да манипулише Јединицом, тврди да је „човек починио конкретно дело“, тако што је позвао телефоном, усмено одбио послушност, своју одлуку поновио и писмено, при томе не улазећи у то „које кривично дело“. Посебно упитан због чега Улемек није смењен одмах по његовом доласку на функцију, са места команданта Јединице за специјалне операције, објаснио је тиме зато што су то биле оперативне информације и зато што нису имали доказе који би били валидни јер се нико не може суспендовати на основу оперативних информација. У делу који се односи на тадашњег команданта Јединице Маричића који је отказао послушност, разлоге несмењивања објаснио је тиме да је лично био помоћник министра, изнад кога су били министар и председник Владе, који су били ван земље, да их је одмах по њиховом повратку информисао о свему што се дешава, али након тога, као што је детаљно објаснио, није био инволвиран у тај поступак. То да поступак припадника Јединице није био оно што се представљало, већ да су ту неке ствари изманипулисане и да иза целе те приче стоји Улемек као бивши командант и конкретно [REDACTED], одговорио је да је то схватио у тренутку када је добио наведени факс, када Маричић отказује послушност и када Јединица прекида сваку комуникацију са њим. Тада су потврђена апсолутно сва расположива наведена оперативна сазнања. Додаје да ни у том тренутку није имао пред собом било какав доказ, већ да се ради о чињеницама које су из претходног периода указивале на то. Посебно упитан навео је да овакве наводе није износио у претходним изјашњењима у ранијим фазама, објашњавајући да је то управо доказ да није научио напамет свој исказ, него да се у једном тренутку сети једног, а у неком другом другог детаља.

У наставку испитивања на главном претресу, сведок [REDACTED] је изјавио да се током побуне није осећао да му је безбедност била угрожена. Након Лечићевог одласка у Кулу и останка у Кули, није постојала могућност даље комуникације са поменутиим. Последњи налог који је њему дао је да оде тамо, тако да није могао да му да било какав други налог, јер није био у комуникацији са њим и није му познато шта се тамо дешавало. Остао је при тврдњи да су постојала два захтева, један да се смени министар унутрашњих послова и други да се донесе Закон о сарадњи са Хагом. Директно упитан након што му је исто представљено као део исказа појединих процесних учесника, навео је да није имао тада таква сазнања да је један од захтева био и његова смена, прецизније у време почетка протеста. Као начелник Ресора било коме из Јединице није саопштио, нити обећао да Јединица неће учествовати у хапшењу хашких оптуженика. Сведок је остао при претходним наводима и након што му је предочен извештај ЦРДБ Београд од 16.11.2001. године, где се између осталог спомиње „налог од стране начелника...да привођење мора бити извршено у току наредног дана, 08.11., када су отпочели са припремањем плана за извршење привођења...тражено је да сам чин привођења изврше обучена лица...“ Поменуте речи „мора...тражено је...“, објаснио је да су обављене све оперативно-техничке радње, те му није познато ко је употребио те изразе. Децидно је тврдио да је лаж да је ишао у позориште, објашњавајући исто као „фаму“, тако да није тачно да је то био разлог његовог неодласка у Кулу поменутом приликом. Посебно упитан навео је да је имао сазнање да услед поменутог поступања Јединице, није био угрожен ни председник државе, савезне, ни било који официр, нити руководиоца војске, Министарства одбране или било које друге савезне институције, што је објаснио припадношћу „том другом блоку, тој другој политичкој опцији“. Није имао икаквих замерки за поступање Лечића или било ког другог припадника Јединице који се налазио у Кули у том тренутку.

Из исказа сведока [REDACTED], датог у полицији у смислу члана 504 Њ став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је био заменик начелника Ресора државне безбедности у време предметних дешавања, на које место је дошао из пензије 26. или 27. јануара 2001. године, на позив начелника Ресора државне безбедности [REDACTED]. На то место га је поставио решењем министар унутрашњих послова [REDACTED]. У периоду који је претходио предметном догађају, а након што је постављен на наведено место, изнео је да су [REDACTED] и он саставили списак људи који треба да руководе службом као начелници управа, те да се тадашњи премијер [REDACTED] интересовао за наведени списак, којом приликом им је објаснио да га не интересују начелници било које управе, осим будући начелник 7. Управе, инсистирајући да на то радно место буде постављен [REDACTED]. За њега као старог државног чиновника који је провео у служби пуних 30 година, била је неуобичајена ствар да било који премијер жели да утиче на то ко треба да буде постављен на које радно место у служби државне безбедности. Сматрао је да тај старт није добар, међутим, знао је „одакле ветар дува“, јер је [REDACTED] био човек у кога [REDACTED] и он нису имали поверења, јер су имали сумњу и у неке припаднике Јединице за специјалне операције – ЈСО, а и у њега, да су учествовали у неким стварима које се „косе са законом“. У вези истог догађаја, истакао је да су пре свега политичари, када је у питању побуна, утицали на то да да оставку. Као заменик начелника Ресора био је овлашћен да изда радни задатак Јединици или да остварује контакт са Јединицом, оног момента када начелник то не може да уради и када овласти њега. Пре него што је избила побуна, имали су радни задатак да направе једну анализу организованог криминала на територији Републике Србије, па су направили практично једну књигу о организованом криминалу, по њиховим центрима, који су потом према налогу [REDACTED] однели премијеру [REDACTED], који је то погледао и обратио се речима: „Ко ће све то да чита, колика је та књига?“, уједно рекавши да се спрема да сутрадан иде у званичну посету САД-у. Такође им је рекао да има велики притисак, пре свега од САД-а да се настави сарадња са Хашким трибуналом, да није било довољно хапшење [REDACTED], бившег председника Србије и његов трансфер у Хаг, да Америка и даље врши притисак да се сви људи који се налазе на оптужницама Хашког трибунала, један по један трансферишу. Том приликом им је рекао да иде у радну посету, која има политички карактер, али и карактер одређене помоћи, па би било јако добро уколико могу, док је он у Америци, да евентуално неког од тих хашких људи који се налазе на хашкој потерници, трансферишу за Хаг, те да му то јаве, што би била добра вест док је у Америци. Рекао им је и када то ураде, да исто јаве [REDACTED], који ће са њим бити у Америци. [REDACTED] је на то рекао премијеру да нема никаквог проблема, те да ће то урадити „без бриге“. После тога у разговору са [REDACTED], који је иначе на томе радио, исти му је саопштио да ту има неколико кандидата, као и да ће видети шта је најповољније. Услед тога је (говорећи о себи) имао сазнање да је [REDACTED] наведено рекао премијеру и уједно обећао да ће бити неко ухапшен. Ценећи оно што је премијер рекао, исто карактерише молбом, мада му је као „старом државном чиновнику“ било јасно да то тражи Влада, с тим да му није било познато ко ће бити трансферисан тамо, нити је знао како ће се то радити. Дан пре него што ће се [REDACTED] хапсити, позвао га је тадашњи заменик начелника београдског центра [REDACTED], рекавши му да је звао [REDACTED], који је на неком састанку, да су требали у Обреновцу да хапсе неку браћу [REDACTED], да се један од браће није појавио, па би било ризично да се један ухапси, можда би други побегао, те је том приликом напомињућу да су опасни типови, да није згодно да то чини њихова оператива, затражио да му он то одобри, као и да би било добро да исто изведе Јединица за специјалне операције. Ипак је упутио [REDACTED] на

и након што се сутрадан бавио неким својим пословима, биле су објављене вести преко телевизије да су трансферисани, односно тога дана испоручени Хагу. Потом је описао његову комуникацију са тадашњим окружним тужиоцем, који се распитивао ко је ухапсио браћу и изручио Хагу, као и на основу ког закона је то учињено, с тим да му је између осталог одговорио да је учињено вероватно на основу важеће Уредбе. Други детаљи му нису били познати у вези самог хапшења.

Непосредно пре побуне, 19. октобра 2001. године, је донела један документ који је демантовао све приче да Хаг никада није тражио „Легију“ или Јединицу. Радило се о писму министру, на основу којег се траже први пут написмено подаци о ЈСО, поред осталих података и подаци о „Легији“, Звездану Јовановићу, као и неким другим лицима. Томе је претходио и један интересантан телефонски разговор између једног припадника ЈСО и људи који требају да буду у Жандармерији, где је поменуто да су хапсили и њега трансферисали у Хаг, сада браћу, при чему се мисли на ЈСО, те да ће доћи време када ће једни друге да хапсе и да изручују Хагу, што је била ствар која је почела „мало да љуља те припаднике Јединице, али не у довољној мери да би се они побунили“. То писмо је и њему предао, који им је рекао: „Ви сада радите шта знате и умете“, прецизирајући да је био октобар месец, те да је након скоро три недеље после тога, дошло до побуне Јединице. Тада „Легија“ већ није био у служби, са којим су после другог инцидента који се десио у клубу „Ступица“, склопили споразумни раскид радног односа. Говорио је о односима између Јединице и „Легије“, који је јако добро знао посао који је радио, да је у том смислу био неприкосновена личност, човек кога су у Јединици волели и врло уважавали.

Даље је навео да је, након хапшења браће са супругом и унуком, пошао у Врњачку Бању, јавивши се свом шефу који га је у том тренутку обавестио да се нешто догађа у Јединици, да се буне, да му пуштају неки факс, да нису задовољни нешто око браће, да га позивају да дође у Кулу, да он на то није пристао јер шта има да прича са њима, те да је, између осталог, рекао „Гумару“ команданту Јединице (Маричић Душку) да он и Веселин Лечић дођу код њега у понедељак, да виде у чему је проблем. Напоменуо је да је том приликом предложио да иду у Кулу, иако из комуникације са наведеним није осетио да је неки озбиљан проблем. Тек негде пред Врњачку Бању пратиоци су слушали вести и информисали га у колима да се нешто озбиљно дешава у Кули, те да их зову из Куле на неки састанак. То им је одобрио, мада им је рекао да уколико оду убудуће неће радити код њега, тако да су та двојица пратилаца одлучили ипак да остану код њега. Звао је и кога је питао да ли треба да се врати, на шта му је одговорио да нема разлога. У међувремену те ноћи, када му је рекао да су велики проблеми у Јединици, покушао је да добије Веселина Лечића који је био официр безбедности у Јединици, уједно њихов човек, али је његов телефон био искључен. Навео је да је Лечић Веселина послао у Кулу да види шта има, да је он отишао тамо, они су му рекли да да телефон, пиштољ, те да услед тога није имао комуникацију са њима. Изнео је да Лечић није отишао да тамо „организује“ него је отишао у Кулу зато што му је рекао да као официр безбедности види шта се тамо догађа. Са њим је безуспешно покушао да оствари комуникацију, већ у току ноћи, али током трајања побуне се нису видели, али су се видели потом када је можда прошло и месец дана. Лечић вероватно није имао представу шта ће се десити у Кули, да су му узели телефон, услед чега практично није радио посао, већ остао тамо,

али не својом вољом. То је сазнао много касније када су се срели и разговарали о овим стварима, како је напоменуо једно месец и по, два, касније. Основна улога Веселина Лечића је била контрола Јединице шта ради, али је и „обрађивао“ као безбедњак поједине људе из Јединице који се баве криминалом. Веселин Лечић је за свој рад одговарао команданту Јединице, при чему је радна, дневна наређења, примао од команданта, али се за оперативне мере договарао са начелником Ресора или са њим. Није му било познато да ли је Лечић био са њима и испред „Сава центра“ у неком од „Хамера“. Такође му није познато да је Лечић формулисао захтеве које је наводно мајор Батић прочитао или да је на други начин учествовао у свему томе.

Даље је навео да се у Београд вратио у понедељак, тј. у дану када је Јединица стигла пред „Сава центар“. Претходно му је [REDACTED] рекао да се јавио министар [REDACTED] и упитао да ли може да оде да види шта то Јединица тражи и зашто је дошла пред „Сава центар“, што је сведок и учинио. Када је стигао на лице места, тражио је команданта, кога није видео, али му је пришао Звездан Јовановић који га је питао шта треба. У току њихове комуникације коју је до детаља описао, појавио се командант Маричић Душко „Гумар“ и почео одмах унапред да му се извињава, објашњавајући да они немају ништа против њега, већ да су дошли ту да протестују. Тада су му саопштили свој захтев, који се састојао из две тачке: прва тачка је била доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, а друга тачка је била оставка [REDACTED]. Том приликом му није речено да ће нешто учинити уколико то не прихвате, у смислу ако им не изађу у сусрет, те да је тада „Гумару“ рекао: „Гледај ти то мало то... Немам ја ништа против што ви протестујете... Гледај да тамо негде не падне мрак, налазите се у делу где живе бивши официри и садашњи официри...“, при чему војска није волела њихове јединице, те да ће „припуцати ноћас и побити их“. Тада је рекао поменутом и да окрене Јединицу чим почне да пада мрак, што је он и учинио. Тврдио је да није „звечкало оружје“, да „није претио ништа“, те да је позадина тога страх од Хага, ипак истичући да је то само његов закључак који не мора да буде тачан. Што се тиче односа припадника ЈСО са којима је разговарао испред „Сава центра“, описао је да је имао контакт са Звезданом и „Гумаром“, што је протекло врло коректно, без иједне увредљиве речи и без икакве претње. Није имао сазнања да је код ЈСО тада постојала спремност да употреби оружје у случају да дође до интервенције војске или полиције, објашњавајући да нити су они исказали то, нити је то личило на тако нешто, они су углавном седели у „Хамерима“, при чему мисли на припаднике Јединице, разговарао је са „Гумаром“, није било никакве претње, уцене итд., осим поменута два захтева. За себе каже да је завршио свој посао када је са њима разговарао, окренуо се и отишао, што су и они учинили потом.

Изричито је тврдио да нико из Јединице није тражио његову оставку и оставку [REDACTED]. Поменуто је пренео [REDACTED] који је то даље пренео [REDACTED], да би „сат – два иза тога [REDACTED]“, по старом добром обичају мало Хаг, мало анти Хаг, свог члана странке адмирала [REDACTED] одвео у Хаг, да се овај добровољно преда“. После „Сава центра“, пошто је имао податке отприлике ко је умешан у побуну, одлучио је да окрене [REDACTED], коме је рекао да позове [REDACTED] код њега у стан, те да ће доћи да са [REDACTED] разговара. Објаснио је да је [REDACTED] позвао зато што је знао да може да нађе [REDACTED] без проблема. Када су се сусрели у наведеном стану, рекао је [REDACTED] да осећа одакле „ветар дува“, при чему је мислио на „Сурчин“, ту околину, да се она „петља“ око тога, па је [REDACTED] мало причао, „драмио“, одмах почео да окреће телефоне. Разменили су бројеве мобилних телефона и знајући да од тога „нема вајде“, потом су прекинули сваку комуникацију.

Тада су се укључили критичари, који су ишли у Кулу, поред премијера, међу којима министар [REDACTED], [REDACTED] и други. Било му је чудно да у томе учествују они, али не и човек кога је Влада поставила и који командује Јединицом, а то је [REDACTED]. Након тога одржан је колегијум, с тим да се не сећа тачног датума, али мисли да је то било 13. новембра, који је сазвао [REDACTED], овога пута инсистирајући да поред [REDACTED], на том колегијуму буде и он. Било је присутно двадесетак људи, где је испред сваког човека стајао стенограм онога што је [REDACTED], као поздрав упутио Јединици и захвалност што је утишала побуну. Обратио се министру [REDACTED] речима да би пре него што крене са састанком, прокоментарисао исто, међутим, да ипак то није учинио, јер му је министар рекао да ће то учинити касније. Тамо је писало да је до побуне Јединице дошло због тога што је дошло до неких неспоразума и професионалних пропуста приликом хапшења браће [REDACTED], описујући да је то „лаж“ коју не може нико да „прогута“. Поменуто је код сведока створило неверицу, па је рекао да се обратио [REDACTED] речима да као министар од тог момента може да бира новог заменика начелника Ресора и да је срамота то што је урадио. Обраћајући му се са „господине министре“, рекао је да иде јер са таквим људима као што је он више не може да сарађује као заменик начелника Ресора. Потом се у колима обратио и [REDACTED], речима да он као млад човек може да ради шта жели, уједно за себе поновивши да више ништа нема са службом, те да ни раскид радног односа није потребан, будући да се вратио из пензије. Како није стекао утисак да је министар [REDACTED] његову оставку озбиљно схватио, позвао је шефа кабинета, рекавши да зове дежурног у „Бети“, преко које агенције за информисање је своју оставку озаконио. Агенција је то објавила 14. новембра (2001. године). Након тога, детаљно је описао своју комуникацију са [REDACTED] поводом комисије Владе која је била формирана како би установила праве узроке побуне ЈСО, када је од [REDACTED] сазнао да је упутио један акт, мисли председнику Владе, који му је прочитао. У том акту је поред наведеног тражења да се формира комисија која треба да установи праве узроке побуне ЈСО, [REDACTED] написао да и уколико иста комисија установи да је он направио пропусте, да ће поднети оставку. Међутим, запрепастило га је то што је после два сата Влада прихватила оставку [REDACTED], а онда оформила Комисију, упућујући писмо њему и [REDACTED], које је потписао тадашњи министар [REDACTED], где их обавештава да је Влада својим решењем, или Указом, формирала Комисију која треба да испита све околности везане за хапшење браће [REDACTED] и која треба да установи праве разлоге протеста Јединице. Додао је да је фотокопију тог писма у којем Влада каже да је био „протест“, доставио суду у оквиру списка овог предмета. Дакле, ту се није говорило о „побуни“. Комисију Владе су чинили министар [REDACTED], министар [REDACTED] и министар [REDACTED], који је био министар за [REDACTED].

Потом је детаљно описао питања која се односе на радни одос припадника Јединице, која је, како је навео, формирана 1996. године, напомињући да су сви припадници Јединице били на одређено време на шест месеци, да му је [REDACTED] рекао да је био код министра на неком састанку, где се инсистира на томе да сви они добију стални радни однос, да је када су се побунили припадници, [REDACTED] рекао тог понедељка да уколико три дана не раде, како иде по закону, ко није дошао четири дана на посао, да могу да му дају отказ, а они ако хоће да остану у Кули, нека плаћају воду и струју, нека седе тамо и нека нађу неки посао. Надаље је детаљно описао да су „Легију“ и након суспензије, ангажовали „доле на југу Србије“, на чему је инсистирао према наводима министра, [REDACTED] (говори о [REDACTED]), као и неким другим догађајима. Описао је и да је припаднике Јединице када је изручиван [REDACTED]

██████████, ангажовао на обезбеђењу на делу од ВМА до Института, те да се том приликом Јединица није побунила, иако им је био „дражи председник Србије који је одобрио њихове формирање, него ██████████, које нису видели у животу, нити им је баш много стало“. Била је интересантна ствар да су врло брзо припадници Јединице добили посао у заштити политичара, што је било неуобичајено, наглашавајући да је „██████████“ (говори о ██████████), имао неке људе из Јединице, неке из 6. Управе.

Није му познато да је у том периоду неко спремао напад на „РТС“, аеродром, или Владу, односно да је спреман било какав оружани напад. Поводом наведеног отказивања послушности, сматра да њему лично та послушност није отказана, а да му се истим поводом ни ██████████ „није жалио“. Није било речи о угрожености институција, нити је у најави било података да ће они да иду на Владу и слично. То је описао речима: „Ама ни речи... Окренули се људи и на крају крајева, људи су то урадили што су урадили, окренули се и отишли у Кулу. Никаквог инцидента није било, нити сам ја имао осећај осим тог протеста...“ Такође је напоменуо: „Ми морамо говорити поштено, ниједна најави да ако се не изађе у сусрет, руше се институције...“. Посебно упитан навео је да није имао било каквих сазнања да је неко испред државе припремао запречавање моста у Бешки, цистернама пуним бензина у случају напада, како би се спречио пролаз ЈСО. Није знао где се „Легија“ налазио тог дана, чак ни да ли је жив, а колико му је познато ни ██████████ није имао таквих сазнања.

Негирао је да га је Душко Маричић звао телефоном и питао га о каквој се отмици ради, тражећи да он дође у њихов центар, као и да дође начелник ██████████, а да би свакако много волео да га је Маричић позвао, у ком случају за себе каже да би дошао у Кулу. Такође, није имао било какво сазнање да је Јединица излазила код Врбаса, нити шта се тамо догађало.

Сведок ██████████ је у наставку испитивања, одговарајући на постављена питања, појаснио је да је у погледу разговора између једног припадника ЈСО и људи који требају да буду у Жандармерији, где је споменуто хапшења ██████████, ██████████, то њему познато из мера које су примењивали према људима из јединице, за које су сумњали да су учествовали у одређеним криминалним делатностима. Напоменуо је да је испред „Сава центра“ за њега било нормално да тражи команданта Маричића, а не Лечића као његовог потчињеног. Потврдио је поводом изласка Јединице испред „Сава центра“ своје речи из истраге (страница 33) да је Служба државне безбедности имала на расположењу 1.200 оперативаца који су страшни стрелци, те да би их „макли за 15 минута, ниједан жив не би остао“, као и да је то била његова последња идеја и да не би постојао човек у служби који би се колебао да пуца на њих, јер их нико није волео. Прецизирао је да је при томе мислио да би пуцали на људе за које су знали да имају криминална досијеа, за које су знали да се баве нечасним радњама, за људе које су обрађивали у различитим центрима на различите начине, те ако би било потребно, то би и урадили. Међутим, знали су да до таквих ситуација не може да дође, јер пред „Сава центром“, ни касније, схватио је, ниједну меру насиља неће предузети, јер никакву претњу нису изrekli.

Исказе сведока ██████████, ██████████ и ██████████, суд је оценио као искрене, јасне, логичне и довољно одређене те их прихватио у оним деловима у којима су међусобно сагласни као и сагласни са осталим изведеним доказима, при чему суд **није ценио оперативна сазнања** која су имали

наведени сведоци, а која су претходила инкриминисаном временском периоду, **као ни лична запажања, претпоставке и мишљења ових сведока.** При томе, суд је имао у виду да искази сведока, како појединачно тако и међусобно, нису усаглашени у погледу појединих детаља, али је, сматрајући да је то последица субјективних својстава сведока, па тиме и запажања, а затим и описивања критичног догађаја, нашао да ове околности нису од битног утицаја, па су тиме и без значаја за оцену њихове доказне снаге. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Из исказа сведока [REDACTED], датог у полицији у смислу члана 504 Њ став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је био на месту начелника Седме управе у Ресору државне безбедности, у време предметног догађаја (2001. године). Није се сећао ближе датума, али се сећао дана када су сви који су се налазили у пратњи били позвани да се врате у Кулу, да прекину своје обавезе, а разлог томе је био што су тадашњи начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] и његов заменик [REDACTED], Јединици за специјалне операције – ЈСО дали налог да ухапсе браћу [REDACTED] који су радили на обреновачкој пијаци, саопштивши им да се ради о двојци „тешких“ криминалаца. Потом се у служби причало да они нису криминалци него да су хашки оптуженици, услед чега су „беретке“ ушле у протест. Истог дана је позвао [REDACTED], начелника службе тражећи да разговарају, након чега су се видели и причали на тему протеста „Црвених беретки“, додајући да је пре него што је отишао код [REDACTED] мобилним телефоном разговарао са Милорадом Улемекком „Легијом“, кога је питао да ли је знао о чему се ради, па када му је Улемек одговорио потврдно, упитао га је зашто не оде тамо и смири те људе. Нагласио је да је и [REDACTED] након тога када су се видели, како је претходно објаснио, рекао да то што су они урадили у најмању руку је некоректно, да су требали да им кажу о коме се ради, с тим да се [REDACTED] ту нешто бунио у смислу „не знам ја...“, па је [REDACTED] рекао да ће да крене у Кулу, да покуша да разговара са тим људима, на шта се [REDACTED] сагласио и рекао му да је [REDACTED] отишао у Врњачку Бању.

Када је исте вечери, између 21 и 22 часа, стигао у Кулу, дошао је на главну капију Центра у Кули, где је видео пет до шест припадника који су имали маскирне униформе и „фантомке“ на главама и зауставили су га. Рекао је да хоће да разговара са командом Јединице, на шта су одговорили да сачека и после неких пет минута један од њих се вратио и саопштио му да они са њим неће да разговарају. Захвалио се и окренуо је цип, одвезавши се у центар града Куле. Потом је описао своје телефонске контакте са оперативцем који је био задужен за оперативно покривање Куле и Центра „Штолиц“, затим са [REDACTED] и [REDACTED]. [REDACTED] му је рекао да оде у Осму управу, која је била кадровска управа. Наредног дана, у вечерњим часовима, између 19-20 часова, телефоном га је позвао [REDACTED] и рекао да дође до зграде Владе, како би заједно отишли код министра [REDACTED], кога пре тога никада није видео уживо нити је са њим имао било какав контакт. У кабинету министра унутрашњих послова, [REDACTED] га је упознао са министром [REDACTED], који је тражио да поразговара са њим везано за протест „Црвених беретки“. Након што је министру рекао оно што је испричао и [REDACTED], упитао га је да ли зна некога ко би могао да дође на место начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности уместо [REDACTED] и [REDACTED], који су, како му је [REDACTED] саопштио, претходног дана поднели оставке. Питао га је и да ли би он прихватио место начелника Ресора, што је одбио, али

је препоручио да би то могао да буде [REDACTED], који је у то време радио на Институту безбедности у Научно-обучном центру, претходно је завршио Факултет политичких наука и докторирао на истом Факултету. Даље, на његов позив (мисли на себе) дошао је у исти кабинет [REDACTED], где су и даље седели он и [REDACTED] са тадашњим министром [REDACTED], који је обавио разговор са [REDACTED] пред њима, те му је рекао да напише својеручно биографију, што је [REDACTED] и учинио и сутрадан је на седници Владе постављен на место начелника Ресора државне безбедности. После тог догађаја телефоном га је позвао [REDACTED], саопштавајући му да мора да се види са једним човеком код Хајдучке чесме, у Кошутњаку. Ради се о времену када је [REDACTED] већ био постављен за начелника Ресора, услед чега се консултовао са [REDACTED], који му је потврдио да оде и да види о чему се ради. Такође је позвао генерала [REDACTED] који је био начелник УБПОК-а, коме је објаснио ситуацију, те је обавестио и [REDACTED] који му је такође рекао да иде слободно и да нема никаквих проблема. Када је дошао на поменућу локацију, у аутомобилу је седео [REDACTED], који му је рекао да ће га одвести до тог човека са којим треба да се види. У току вожње [REDACTED] му је рекао како му је познато то да сведок иде по „згради Владе“, да му је то рекао „Мали“, што му је потом објаснио да је „Мали“ у ствари [REDACTED].

После извесног времена стигли су до Куле на једну од бочних капија. Пришао им је припадник Јединице са „фантомком“ на глави и отворио капију, коме је рекао да хоће да види некога од команде, па је пошао за тим припадником и ушао у зграду команде. После извесног времена, како је сведок навео, пет до шест минута, сишао је оптужени Улемек - „Легија“, који му је рекао да је ствар „страшна“, да су их „преварили“, везано за браћу [REDACTED], да је тамо хаос, да су сви узнемирени и да не зна да ли ће моћи да их смири, наводећи као Улемекове речи: „Преварили су и мене, имали смо обећање и од начелника служби и од Владе да нећемо хапсити хашке оптуженике“. У оквиру ове комуникације, истакао је да је на питање Улемекa, наведеном саветовао да одмах то прекину, да не траже смену [REDACTED], јер су то политички разлози, са чиме се Улемек сагласио и рекао да би могли да поразговарају са [REDACTED]. Потом је описао свој одлазак из Куле и повратак у Београд, возило „Голф“ у које је накнадно ушао у Батајници, где је касније препознао лик [REDACTED], који га је одвезао тачно до паркинга и отишао. Након тога је описао своју комуникацију телефоном са [REDACTED], њихов сусрет на Институту безбедности, коме је објаснио све шта се догодило и рекао да би требало он сутра да оде у Кулу и да разговара са „Црвеним береткама“ и да то буде крај тог протеста, на шта је [REDACTED] рекао да ће предложити да са њим иде и генерал [REDACTED], који је био у то време начелник Ресора јавне безбедности, те да ће отићи код [REDACTED]. Сутрадан је [REDACTED] отишао у Кулу и разговарао са људима и протест је био завршен. После два – три дана, била је слава Јединице за специјалне операције – Аранђеловдан, прецизније 21. новембар и у Кулу су дошли сви: [REDACTED], [REDACTED] и остали.

На постављена питања сведок је одговарао да је у вези почетка предметног догађаја покушао да успостави телефонски контакт са командом, јер је у телефонском именику имао телефон централе у Кули. Међутим, сви телефони које је звао су били искључени. Звао је Улемекa, као и можда Крсмановића и Петраковића. У вези свог првог одласка у Кулу и наведених пет – шест људи са „фантомкама“ и маскирној униформи, изјавио је да мисли да нису били наоружани. Такође, том приликом није видео нека возила испред или непосредно у унутрашњости Центра. Такође је појаснио

да је након што је у разговору са тадашњим министром [REDACTED] одбио идеју да буде начелник Службе, поменутом споменуо [REDACTED], након чега је [REDACTED] затим рекао да би било добро да он буде заменик начелника службе, на шта је сведок пристао. Сетио се датума, да је то било 25. у месецу, а да је на решењу писало да је исто откуцано 19. новембра. У тренутку када је добио телефонски позив од [REDACTED] на начин како је то претходно описао, потврдио је да му је било познато ко је [REDACTED] [REDACTED], описујући догађај који се десио 05. или 06. октобра 2000. године, када је цела Јединица дежурала на Институту безбедности где се налазила и „Легијина“ канцеларија, поред његове канцеларије. У једном тренутку „Легија“ је ушао у канцеларију сведока и позвао га, па када је отишао представио му је човека за кога је рекао да је [REDACTED], кога је послао [REDACTED] да закаже састанак са њима. То је био уједно и његов први сусрет са [REDACTED] у октобру месецу 2000. године, за разлику од предметног догађаја који је био новембра 2001. године. Већ у новембру 2000. године Јединица је била послата на задатак на југ Србије, пошто су „Шиптари“ кренули да праве неку побуну. Јединица се тамо „обрачунавала са Шипратима“, налазила силна оружја итд. Тада је чуо да је [REDACTED] имао неке контакте, да се бавио шверцом аутомобила, да је имао контакте са рођеним братом [REDACTED], везано за криминал. Објаснио је то да је [REDACTED] након што је постављен за начелника ишао у Кулу и да је протест завршен, та сазнања добио је од [REDACTED]. На даље постављена питања, одговорио је да се Седма управа МУП, бавила прислушкивањем за целу територију Србије, а у вези претходних навода да је био начелник те управе у време предметног догађаја. У београдском центру који је имао више одељења, налазило се и Одељење за прислушкивање. По истој шеми, радили су и остали центри по Србији, тако што је нишки центар имао своје одељење за прислушкивање, ваљевски своје итд. За време трајања протеста, унутар те службе нису добили било какав званични захтев начелника Ресора државне безбедности или његовог заменика, затим начелника Ресора јавне безбедности нити директно од министра унутрашњих послова да примењујући поменућу технику „обрате пажњу на дешавања везано за протест“. Само функционисање прислушкивања описује да то обично раде оперативци, који лично слушају и раде на писању извештаја, при чему мисли на оперативце из београдског центра (РДБ), тако што им инжењери Седме управе спроведу линију у београдски центар, те оперативац комуникацију директно слуша, пише и доставља начелнику Центра или начелнику Ресора. Када је дошао на место заменика начелника Ресора, изјавио је да су [REDACTED] и он направили две комисије која се бавила испитивањима шта су претходни начелник и заменик начелника радили у том смислу. Када је погледао те податке, спречио је њихово уништење. Ту је дошао до неких података везано за протест „Црвених беретки“, типа: како [REDACTED] зове [REDACTED] и тражи да ступи у контакт са „[REDACTED]“, односно [REDACTED] (сведоком у овом поступку), да се нађу у канцеларији код „[REDACTED]“ и да поразговарају. То је видео у транскрипту те комуникације. Колико му је познато и неки припадници ЈСО у то време су били под мерама, али није знао који тачно, јер мисли да је пола тога уништено. Сетио се и транскрипта у којима је [REDACTED] звао телефоном [REDACTED] и [REDACTED] и тражио да под хитно [REDACTED] са породицом побегне из Београда, да ће бити ликвидирао зато што „Црвене беретке“ иду да га убију и да ће он са својим људима успети да застави „Црвене беретке“, па му је [REDACTED] омогућио да разговара са [REDACTED], који му је у том разговору рекао: „Добро, у реду, у реду је, нема проблема“. Потом да му је [REDACTED] рекао: „Бежи ти што пре тамо да те они не убију, а ја ћу видети са својим људима да зауставим да они иду“. Објаснио је да су исто чинили у име службе [REDACTED] и [REDACTED], у смислу сачињавања наведених транскрипата, додајући

да је транскрипт везано за [REDACTED] и још неке, након што их је прочитао, однео [REDACTED] и ставио на сто, како би се осликала ситуација онаква каква је изгледала. Везано за транскрипте о којима је говорио, појаснио је да су имали неку врсту заглавља, датум и време, али да су били без било каквог потписа, те да је оперативац на основу таквог транскрипта писао службену белешку под бројем који је потписивао. Исто је било у штампаној форми. У вези свог првог одласка код [REDACTED], прецизирао је да му је испричао како је однос [REDACTED] и [REDACTED] према Јединици била потпуно некоректан, у делу који се односио на [REDACTED] и понижавајући. Додао је да је у поменутој комуникацији [REDACTED] рекао да су [REDACTED] и [REDACTED] преварили команду Јединице и рекли да треба да се ухапсе два тешка криминалца у Обреновцу, браћа [REDACTED], затим му је рекао за некоректан однос.

У вези исказа сведока [REDACTED], навео је да је и сам био ухапшен у акцији „Сабља“, те да се тек после те акције створила прича о „трулом компромису“, а да пре тога нико никада није помињао „трули компромис“. Прецизирао је да је њега на место заменика начелника Ресора државне безбедности у време предметних дешавања поставио [REDACTED] у договору са [REDACTED] и [REDACTED], да су [REDACTED] и [REDACTED] били блиски „као отац и син“, те да је, колико је схватио, до његовог постављења дошло тако што се [REDACTED] претходно консултовао са [REDACTED]. Када је завршен протест, ЈСО је истог момента прешла у надлежност јавне безбедности, што значи да је од тог момента све до распуштања Јединице „главни командант“ Јединице – [REDACTED] и генерал [REDACTED]. Током протеста није имао било какво сазнање или информацију да је Милорад Улемек организатор тог протеста, објашњавајући да је његова идеја била да је Улемек човек који би могао да смири протест, због чега му је управо то и рекао да оде тамо и да смири те људе. Док је био на месту заменика начелника службе, тврди да Улемеку није одао било какву службену информацију везано за било шта, нити је то учинио било када у животу било коме, што се односи и на било какве службене информације покојном [REDACTED]. Што се тиче самог предметног догађаја, тврди да званично нигде то није била „побуна“, већ да се у то време стално причало о „протесту“. Нигде није чуо да је била „побуна“. То тврди и за било какву информацију везано за неку другу званичну институцију, објашњавајући да није изашла са таквим саопштењем или званичним ставом да је у питању оружана побуна. Негирао је да је у транскриптима о којима је говорио, пронашао било какву информацију да је било који припадник ЈСО конкретно разговарао са [REDACTED] или [REDACTED] у времену од 09. до 17. новембра. Посебно упитан навео је да нема било какву информацију да је Милорад Улемек издао било какво наређење било ком припаднику у том периоду од 09. до 17.11.2001. године, док је трајао протест. Такође, нема информацију да је [REDACTED] било ком припаднику ЈСО у том периоду док је трајао протест, издао било које наређење. Упитан у вези [REDACTED] и њихове комуникације телефоном, везаном за протест, није могао да се сети да ли му је [REDACTED] рекао да је стигао неки факс из Куле или је рекао да је Душан Маричић „Гумар“ тражио и инсистирао да [REDACTED] дође у Кулу, те да му је [REDACTED] рекао: „Не пада ми на памет да му ја дођем на ноге.“

У наставку сведочења на главном претресу, сведок [REDACTED] је одговарајући на постављена питања изјавио да му није познато да је у време протеста ЈСО хтела да угрози уставно уређење и безбедност државе, поновивши да се „трули компромис“

појавио тек након акције „Сабља“. Такође, навео је да у Седмој управи нити у државној безбедности, није било информација да су припадници код „Сава центра“ били спремни да употребе оружје, нити му је познато да је [REDACTED] том приликом имао контакте са командом Јединице, пружао некакву логистичку помоћ или да је ЈСО хтела да заузме аеродром, „РТС“, Владу. Што се тиче официра за безбедност Јединице, његово место је у то време било у Јединици, подржавао он протест или се противио протесту. На основу транскрипата које је поменуо имао је сазнања да су у време протеста представници криминалних група намерно властима достављали узнемирујуће и нетачне информације у смислу да ће напасти државне институције, а у вези претходних навода да [REDACTED] треба под хитно са породицом да напусти Београд, да је задатак Јединице да заузме зграду Владе, међутим, да ће [REDACTED] то предупредити итд. На поменутој функцији заменика начелника Ресора био је негде око две године, додајући да није била сачињена било каква радна или друга белешка везана за предметне догађаје. Поводом унутрашње организације ЈСО из периода када је и он лично био официр за безбедност, описао је да је њему једино могао да изда наређење начелник Ресора, да је Улемек био командант Јединице који је за свој посао директно одговарао начелнику Ресора, а да је он као официр безбедности имао свој посао за који је такође директно одговарао начелнику Ресора. Између њега и Улемека није било подређености и надређености. Поводом сведочења [REDACTED] по овом предмету у делу где је навео да је „[REDACTED] био најповерљивији човек Улемека“ објаснио је да је Улемек њему доста веровао, јер је то био услов да се преживи на ратишту, а обзиром да су тамо заједно учествовали. Поводом смене [REDACTED] и [REDACTED], сећа се да је писало или је то било на седници Владе да је [REDACTED] рекао да их је сменио због слабе комуникације са Јединицом, да су они то требали да предупреду и да до тога није требало да дође, а радило се о предметном протесту. Конкретно упитан у вези позиције оптуженог Веселина Лечића, објаснио је да није имао било каквих сазнања да ли је он подржавао протест или не, али уједно додајући да нико не може да издаје наређења официру безбедности, осим начелника Ресора. У вези изласка Јединице код Врбаса, имао је сазнања само из штампе. Прецизирао је да је смењен са места заменика начелника Ресора, како мисли 20. јануара 2003. године, пре убиства премијера, с тим да није добио било какво решење. То решење је потом [REDACTED] повукао 2004. године и донео решење да се пензионеше.

Што се тиче односа Улемека и ЈСО у то време, објаснио је да је Јединица њега поштовала, јер су прошли сва ратишта са њим. Многима је спасао живот, па је управо говорећи о себи и „играо“ на ту карту када га је замолио да оде у Јединицу и види о чему се ради, да се обустави тај протест, да се не заврши на неки глуп начин. Познато му је да су Милорад Улемек, Душко Маричић и Звездан Јовановић били одликовани, с тим да је у односу на последње наведеног, лично тражио да буде одликован због борби на Косову. То одликовање дао му је тадашњи председник државе СРЈ – [REDACTED].

Исказ сведока [REDACTED], суд је прихватио као искрен, јасан и довољно одређен те у битним елементима сагласан и са осталим изведеним доказима, при чему суд није ценио оперативна сазнања, личне ставове и мишљења овог сведока. У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа овог сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.

Надаље, у овом поступку сведочили су и тадашњи државни званичници, па је тако из исказа сведока [REDACTED], датог у претходном поступку и на главном претресу, утврђено да је у периоду предметног догађања био потпредседник Владе Републике Србије. У том својству је био обавештен да је дошло до побуне у Јединици за специјалне операције у Кули. Додао је да је на сам дан побуне, која се свела на блокирање једног дела траке ауто-пута код „Сава центра“, сматрао да је у премијеровом одсуству његова дужност, као потпредседника Владе, да оде у МУП, што је и учинио одласком код тадашњег министра [REDACTED]. [REDACTED] је седео у конференцијској сали, уместо у свом кабинету, са тадашњим начелником Ресора државне безбедности [REDACTED] и начелником Ресора јавне безбедности генералом [REDACTED]. Рекао је поменутима да је таква ситуација потпуно неприхватљива, да су блокирали пут, што је једна отворена „демонстрација силе“, на шта је [REDACTED] изјавио да је био у контакту са премијером, да га чека, који се у том тренутку налазио у Паризу. Премијер је по доласку, отишао за тренутак кући и након што је дошао у МУП, на том састанку, питао је генерала [REDACTED] као начелника јавне безбедности о чему се ту ради, на шта му је он одговорио да је дошло до оружане побуне и да су припадници Јединице блокирали део пута, након чега је премијер поново упутио питање генералу [REDACTED]. „Ако они крену даље са том побуном да ли постоји јединица МУП-а која је спремна да им се супротстави“, на шта је генерал [REDACTED] одговорио „Господине председниче Владе, не постоји таква јединица која ће се супротставити, што се мене тиче ја ћу узети аутоматску пушку и стати пред Владу“. Сећа се да је премијер том приликом одговорио „Е, ако је то тако да ви немате јединицу која је спремна да се њима супротстави, онда је то сасвим друга прича“. Потом су сазване две седнице Владе, а премијер му је у кабинету незадовољно рекао да државна безбедност није сасвим адекватно реаговала, те да таква ситуација мора да се реши компромисом. Саветовао је премијера, кога је познавао још из студентских дана, да не иде у Кулу и да је то веома опасно по њега, јер су му већ рекли да нема ко да им се супротстави. Премијер је ипак остао при својој одлуци. Након тога су на седницама Владе донете одговарајуће одлуке, које су се тичале смене тадашњег начелника државне безбедности [REDACTED] и његовог заменика [REDACTED]. Потом је чуо је да је [REDACTED] у једном тренутку био на ауто-путу испред „Сава центра“ и разговарао са неким из ЈСО.

Познато му је да је приликом разговора у Кули од министра [REDACTED] тражена оставка, те да је тадашњи министар оставку и написао, али да је ту оставку поцепао [REDACTED]. Навео је да је реакција премијера у погледу оставке тадашњег министра полиције била таква, како му је лично рекао „Ако они мисле да могу да смене мени министра унутрашњих послова, онда су они власт у овој земљи“. Сматрао је да министра не може да смењује Специјална јединица, која је била у оквиру МУП-а.

Иако је на састанку у МУП-у реакција Јединице окарактерисана као „побуна“, премијер [REDACTED] је сматрао да је потребно другачије одговорити на ту побуну. Он, иако је такође сматрао да је то побуна, није био тип политичара који је волео конфликте. Када је цитирао речи премијера „Ово мора да се реши компромисом“ под тим је подразумевао да му је премијер рекао да пошто нема оружане силе да ту побуну савлада, онда ће морати користити друга средства, мада му није ништа детаљније образлагао. Тадашњи председник државе и најпопуларнији политичар [REDACTED] се није вербално супротставио тој побуни, већ је дао изјаву којом ту

побуну подржава. Односи су били поремећени још од 28. јуна, када су изручили [REDACTED] Хагу. У Уставу Републике Србије, који је иначе донет за време [REDACTED] власти, постојао је члан да Србија није дужна да поштује ниједну одлуку савезног карактера или савезног Устава Југославије, уколико је противна интересима Републике Србије. Због тога су се у наведеној одлуци у вези изручења [REDACTED] позвали на Устав Србије. Констатација ствари, тада у Србији, је била таква да је постојала Влада на нивоу савезне државе и републичка Влада, те да је Савезна Влада контролисала војску и спољне послове, коју је контролисао и председник државе СРЈ [REDACTED], а да републичка Влада није имала никакве везе са војском и да је била ствар добре воље начелника Генералштаба или министра одбране да ли ће републичку Владу обавестити о било чему. Због тога они нису ни могли да зову војску у вези овог догађаја.

Навео је да су припадници Јединице тврдили да је цео догађај узрокован хапшењем браће [REDACTED], а да је тадашњи начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] у Влади категорички тврдио да то није истина „да су они били брифовани“. Даље је износио своје виђење тадашњих политичких догађаја, рекавши да је једном приликом на седници Владе, у делу седнице који није био сниман, покојни премијер присутнима, међу којима су били министри [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], он и још неки, рекао да то јесте оружана побуна која угрожава режим. На седници Владе, премијер је само дао извештај да је био у Кули и да је разговарао, али детаље тог разговора укључујући и то са ким је премијер у Кули разговарао, њему нису познати. Још једном је потврдио свој став да спорни догађај за њега представља „државни удар“ и образложио на тај начин да када било која оружана формација својом вољом уђе у главни град и заузме део пута у било којој земљи на свету, са оружјем, то свакако има наговештај државног удара, имајући у виду и захтеве које су припадници Јединице том приликом износили, а који се односе на смену начелника државне безбедности и министра унутрашњих послова. Није му познато да је руководство Јединице пре овог догађаја тражило састанак у Министарству унутрашњих послова, али му је познато да између оних који су руководили Јединицом и тадашњег шефа државне безбедности [REDACTED], није постојала добра комуникација. Компромис је постигнут онда када је смењен начелник државне безбедности, заменик начелника државне безбедности и када је премијер био принуђен да оде у Кулу „на ноге“ припадницима Јединице. То је све што му је познато око компромиса, који је по његовом мишљењу постигнут. Није му познато са ким је премијер у Кули разговарао. Познато му је да су из Јединице тражили да [REDACTED] оде на разговор у Кулу и да је он то одбио, иако је како је објаснио „искрено говорећи“ требао да оде тамо пре премијера.

Није био упознат са радом Комисије Владе РС која је била формирана поводом предметног догађаја и није видео никакав извештај. Тврди да га министар унутрашњих послова никада није обавестио о томе да ли има сазнања шта су прави разлози или ко заправо стоји иза предметног догађаја. Никада са њим такве разговоре није водио. Колико је њему познато Влада, нити надлежна министарства, нису предузели било какве мере против учесника тј. припадника ЈСО и Влада није донела закључак да је у питању оружана побуна, што је било резултат компромиса. Поводом предложеног *записника са 61. седнице Владе* (спис стр.1493), изјаснио се да му се чини да су прихватили информацију, тј. извештај МУП-а у вези са испољеним незадовољством Јединице МУП-а, смештених у Кули, без даљих квалификација. Није могао да се сети да ли је гласао уопште у вези те тачке, нити који су захтеви ЈСО били, нити шта је у

вези захтева говорио премијер (а у вези предоченог списка стр.1427. са 62. седнице Владе). Сасвим се сигурно сећао да је предмет био смена [REDACTED] и [REDACTED], као и да је премијер после спомињао доношење Закона о „испоруци“ Хагу. Посебно упитан, навео је да на седницама Владе нико није предлагао увођење ванредног стања.

Потврдио је да су све установе из његове области у време тог догађања нормално функционисале и радиле. Нормално се одвијао саобраћај, осим на наведеном делу пута код „Сава центра“. Код „Сава центра“, видео је возила марке „Хамер“, а од оружја пиштоље, које су припадници имали код себе. Није имао сазнања да је постојао какав план за спречавање евентуалне ескалације. Што се тиче улоге [REDACTED] да ли је био у неком договору везано за побуну, није имао директна сазнања, али се о томе причало, у смислу да су говорили поједини из државне безбедности, који су рекли да су пресрели неки разговор. Није имао сазнања да је било ко у Јединици имао намеру да употреби оружје у случају да неко реагује како они не желе. За разлику од претходног, на основу поменутих неких прислушких разговора, односно комуникација, имао је сазнање да је Милорад Улемек у то време, а након што је престао да буде командант, био неформални командант Јединице. Изласком Јединице код Врбаса, тврди да је апсолутно била угрожена безбедност земље, мада о томе није било званичних информација.

Исказ сведока [REDACTED], суд је ценио као јасан и довољно одређен, па га је прихватио у деловима који су у сагласности са осталим прихваћеним доказима изведеним током поступка, док суд није узимао у оцену личне ставове сведока који се на директна питања изјашњавао да о томе не постоји званични став или званична информација. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа овог сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Из исказа сведока [REDACTED], датог у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у време критичних дешавања био министар [REDACTED] у Влади Републике Србије. У вези критичног догађаја, навео је да се није одмах на првој седници Владе изјашњавао око карактера наступа Јединице за специјалне операције, с обзиром да је очекивао од председника Владе, министара полиције и правде, да ће они пронаћи боље решење и боље квалификације од њега.

Своју изјаву с тим у вези је дао на другој седници Владе (14.11.2001. године) док је прва била 11.11.2001. године, када је на основу околности које су се тада догодиле и поступака премијера заузео став да се ту радило о политичком наступу тј. о оружаном побуну, а свакако је реакција Јединице била политички обојена по његовом мишљењу, с обзиром да је група која је протествовала захтевала смену министра полиције. Помињало се да се захтева смена шефа тајне службе и његовог заменика, да Јединица захтева за себе право да одређује кога ће да хапси, а кога неће, а наведен је случај хашких оптуженика. Спремност да се ти захтеви Јединице, поткрепе изласком на улице са борбеним возилима и са оружјем, дало му је за право да констатује да је у питању оружана побуна. Поступак у Кули је, према његовом мишљењу, у односу на премијера био ниподаштавајући, с обзиром на тајно снимање и емитовање тог снимка без његовог знања. То му је све дало разлог због којег је предложио да се Јединица расформира на истој тој седници Владе од 14. новембра, што је прихваћено. На тој седници, Влада је формирала и Комисију која је требало да испита околности под којима се све то догодило, што је често између чланова Владе названо

пацификаторским изразом „неспоразум“. Неко је говорио о „побуни“, „протесту“, итд. Комисију су сачињавали: [REDACTED] (министар правде и локалне самоуправе), [REDACTED] (министар за рад и запошљавање) и он и била је формирала да би истражила околности под којима се део те Јединице „дигао на ноге“. Закључак Владе није био да Комисија да процену или главну карактеристику самог типа те акције, већ је имала за циљ да испита узрок акције. Појаснио је да, како је у међувремену дошло до промене одређених кадровских решења, пре свега смењен је шеф тајне полиције и његов заменик и доведени су нови људи, те како је дошло до те спремности да се уђе у кадровске промене које би на неки начин одговарале обема странама, сматрало се да је случај затворен, то је онда и разлог што је комисија на челу са [REDACTED] отишла у Кулу, да разговара са челницима побуњеног дела Јединице. То се догодило тек два месеца после оформљења ове комисије, када је већ био „широко распрострањен и прихваћен у јавности (узрок) на начин како је то интрепретирао премијер [REDACTED]“. Смисао те интерпретације је био у томе да је премијер видео да министарство полиције, посебно тајна служба, нису до краја професионално деловали, али и да је на другој страни било претеране реакције, те да је било могуће смирити цео тај процес због наведеног неспоразума.

Нису добили никакво писано решење о томе шта треба Комисија да учини, већ је само постојала одлука Владе о томе да Комисија испита узроке оваквог настука дела Јединице, као и да је део задатка Комисије био да се испитају околности везане за хапшење браће [REDACTED]. Комисија је сачинила извештај који је потписан од све тројице чланова комисије, а извештај је сачињен након њихове посете Кули, где је поред [REDACTED], [REDACTED] и њега, био и генерал [REDACTED]. Није се сложио са квалификацијом преостале двојице чланова комисије јер је њихова квалификација ишла у правцу неспоразума, док је он инсистирао да је у питању оружана побуна. Није инсистирао да се та формулација унесе у извештај, али је приликом потписивања извештаја свој глас изузео као засебно мишљење. Прецизирао је да је Комисија имала рок од 14 дана да сачини извештај, како је првобитно изјавио у истрази, а не 15 дана како је изјавио на главном претресу, али тај рок није испоштован. Разлог због кога рок није испоштован видео је у чињеници да је смањена политичка тензија новим избором кадрова на место шефа тајне полиције и његовог заменика, те да су та кадровска решења задовољила обе стране. Након тога му је [REDACTED] рекао да је предао извештај, а потом је на наредној седници Владе премијер констатовао да је рад Комисије завршен подношењем извештаја. Тај извештај никада није стигао на Владу и никада на Влади о том случају није разговарано. На његово питање упућено премијеру: „Да ли постоји могућност да се уђе у директан однос са побуњеном групом и да се та побуна смири на други начин“, премијер је одговорио: „Не постоји јединица за контранапад“. Изјавио је да је премијер на седницама Владе говорио да се [REDACTED], шеф тајне службе и [REDACTED] нису довољно ангажовали у целом том случају, након чега је на место шефа тајне службе дошао проф.др. [REDACTED], а на место заменика шефа тајне службе [REDACTED], док је премијер одбио да се замени и министар полиције, сматравши то претераним захтевом. Навео је да је генерално у пар случајева било прекида снимања тока седнице Владе, али није могао да се сети тачно у којим случајевима је то било, као и да је читао у штампи изјаву [REDACTED] поводом тога, али да није могао да потврди да је тачно и веродостојно оно што је он изјављивао, јер са њим никада о томе није говорио.

Изнео је да је премијер рекао да су без икакве потребе учествовали припадници специјалних јединица из Ресора државне безбедности при хапшењу браће [REDACTED], те

да му је приликом разговора у Кули командант Јединице Маричић са два официра саопштио, да они нису били обавештени кога хапсе. Навео је да су они као Комисија желели да у слободном разговору питају Маричића и Јовановића, који су били узроци њиховог протеста или побуне, те да нису узимали изјаве од лица која су издала задатак Јединици да спроведу хапшење. Маричић и Јовановић су једина лица од којих су узете изјаве поводом тог догађаја, односно са којима су само разговарали. Није могао да се пожали на однос њих двојице према њима. Пре одласка у Кулу није разговарао са [REDACTED], нити са [REDACTED], те је сматрао да није било потребе за прикупљањем додатних информација пре него што је отишао у Кулу. Даље је навео да је Комисија у извештају као организатора те политичке побуне окарактерисала Јединицу за специјалне операције. Такође, у извештају који је Комисија предала Влади, нису наведени никакви предлози да се покрену дисциплински или кривични поступци против било кога. Приликом њиховог одласка у Кулу, нису имали никакве званичне извештаје и податке о учешћу оптуженог Милорада Улемека у том догађају. Појаснио је да Комисија није утврдила шта је узрок тих дешавања, а „дух“ извештаја је говорио у прилог томе да се радило о неспоразуму, то јест о протесту, те да је тако оквалификован наступ Јединице. Нагласио је да је смисао извештаја који је Комисија поднела Влади, да је догађај о иступању припадника ЈСО окарактерисан као неспоразум и при том појаснио да је то неспоразум између Владе и дела Министарства полиције, дакле те Јединице.

Није имао информације о спремности Јединице да угрози Скупштину, „РТС“, Владу, аеродром, већ да су само поводом тога „колале“ гласине, али никаквих званичних информација није било. На питање да ли је имао сазнања да ли су припадници Јединице били наоружани и били спремни да употребе то оружје, те да ли су са наоружањем изашли код „Сава центра“, одговорио је да поводом тога има сазнања на основу међусобних разговора чланова Владе, да је део Јединице изашао наоружан из Куле на „петљу“, на ауто-путу, да су били наоружани, те да су код „Газеле“ била борбена возила, али није имао сазнања да ли је у возилима било наоружања, али је видео код припадника Јединице футроле и претпоставио да су у футролама били пиштољи. Није имао информацију зашто су припадници Јединице стали и због чега су отишли. Није чуо да иза поступања ЈСО стоје било какве криминалне групе, осим неформалних навода у штампи. Сматрао је да је Јединица кренула на побуну из страха да би и они сутра могли бити ухапшени, с обзиром на наводне оптужбе у вези ратних догађања.

Под термином „оружана побуна“, који је употребљавао у свом сведочењу, подразумевао је то када се поједини политички захтеви поткрепљују оружјем, додавши да је за њега као политиколога, врло јасно, да када део државне администрације наступи са оружјем и захтева одређена политичка решења, да је онда у питању побуна. Ако се то чини оружјем, онда је у питању оружана побуна. У том контексту Комисија није разматрала да ли се у активности ЈСО крију елементи истоименог кривичног дела, јер о томе може одлучивати само суд.

Из исказа сведока [REDACTED], датог у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у време критичних дешавања био министар рада и запошљавања у Влади Републике Србије. У вези критичног догађаја, навео је да је био члан Комисије коју је Влада оформила, како би та Комисија установила узроке протеста тадашње Јединице за специјално деловање, тзв. „Црвене беретке“, објаснивши при том, да је његово присуство као министра рада у тој Комисији,

проистекло услед изјаве тадашњег председника СРЈ, [REDACTED], „да људи протестују у својим униформама“ и ондашњег председника Владе, [REDACTED], који је поводом претходне изјаве рекао да „с обзиром да се то третира као штрајк, онда је најбоље да министар рада буде у тој Комисији“. Није знао да ли је Комисија оформљена на основу неке писмене одлуке.

Комисија у саставу [REDACTED] и он се састала могуће једном или чак ниједном, наводећи да су једном посетили седиште у Кули, када је био присутан и генерал [REDACTED], додајући да су у Кулу отишли након месец дана од почетка дешавања, односно када је све већ било завршено. Обавили су разговор са командом Јединице, колико се сећа са Маричићем и Јовановићем. Садржина тог разговора била је везана за узроке протеста. У току разговора било је неких инсинуација да је неко од политичара покушао да их контактира, али да нису хтели да кажу ко је то био. Мисли да је један од оних који су званично покушали да дођу код њих у Кулу био [REDACTED], тадашњи председник Скупштине Војводине. Њему је од стране припадника Јединице, у разговору, као разлог за тај догађај наведено незадовољство Јединице својим учешћем у хапшењу браће [REDACTED]. Припадници Јединице су му том приликом рекли да су они „елитна јединица“ која не учествује у таквим акцијама, као и то да им је пре хапшења речено да је реч о опасним криминалцима, а испоставило се да су то „неки обични људи, који нешто продају на пијаци“. Није могао да се сети да ли су се они као Влада бавили пропустима [REDACTED] и [REDACTED], нити да ли су донели некакав закључак у том смислу. Нису закључили да су припадници Јединице хтели да онемогуће на било који начин обављање уставних активности Владе Србије. Сећа се, међутим, да су супротно томе изјављивали како су спремни да поштују Закон и спроводе све одлуке Владе. Након тога, чланови Комисије су задужили [REDACTED] да прикупи и остале информације и то све сажме у један извештај који би био достављен Влади. По његовом сећању на Влади се о томе није расправљано. Није се сећао да ли је о том извештају расправљано на колегијуму Владе, који су чинили председници партија ДОС-а, које су биле чланови Владе. Тих дана није имао било какво обезбеђење, нити се као члан Владе, на било који начин осетио угроженим.

Пре њиховог одласка покојни премијер [REDACTED] је ишао у Кулу, те је постигнут договор између представника Владе и команданта те Јединице, односно [REDACTED], начелник РДБ је поднео оставку, као и његов заменик, накнадно је донет Закон о сарадњи са Хашким трибуналом, једино што министар унутрашњих послова није поднео оставку. Такође је навео да је Комисија тражила од свих учесника писане изјаве, у првом реду од [REDACTED] и Маричића. Лично је читао „те писане извештаје“. Појаснио је да је писмени извештај, као формални акт, који је званично заведен, поводом овог догађаја, једино поднео Маричић, док су остали поднели изјаве. Унутар Комисије је било неслагања око терминологије, у погледу тога да ли догађај квалификовати као „побуну“, „протест“ или „оружану побуну“, наводећи при том да су [REDACTED] и он били за за термин „политички протест“. Познато му је да су на дан протеста припадници Јединице звали [REDACTED] и [REDACTED] на разговор, те да по његовом утиску, не би ни дошло до протеста да је [REDACTED], који је био њихов начелник, отишао на разговор у Јединицу. Са тадашњим министром [REDACTED], није разговарао на тему тога, који су стварни разлози тог протеста. Додао је да на рад Комисије нико није имао утицај и да је Комисија била слободна, у погледу утврђивања чињеница везаних за тај догађај.

Надаље, изнео је да није било званичних нити незваничних информација о томе да је Јединица желела да освоји Скупштину, Владу, аеродром или „РТС“. Такође је навео да мисли да приликом изласка припадника ЈСО код „Сава центра“, није била угрожена савезна Влада. Није му познато да ли је неко поводом тог догађаја покушао да контактира војску. Приликом изласка код „Сава центра“, где мисли да је Јединица самоиницијативно стала, а не да је била заустављена, припадници Јединице су имали лично наоружање, а сећао се да је ту био и неки „Хамер“. Поред изласка Јединице код „Сава центра“, познато му је да је Јединица изашла на још неку локацију, негде у близини своје касарне у Кули, али се није сећао било којих других детаља. Такође је истакао да, колико се сећа, није било интенција према полицији и тужилаштву да се против припадника ЈСО покрене макар прекршајни поступак, а као разлог томе навео је да је после свега дошло до одређених кадровских промена у неким државним службама, као и чињеницу да је та Јединица променила место, то јест да је пребачена у Јавну безбедност, на који начин је тај догађај завршен. Цео догађај, лично је као члан Комисије окарактерисао као протест, што је био његов став у том својству, истакавши да тим протестом по његовом мишљењу, држава није била угрожена.

Сведок је навео да је на 61. и 62. седници Владе, републички министар [REDACTED] информисао Владу да је организатор протеста Јединица и да Комисија није имала икакве другачије податке, поводом организатора тог протеста, те да на Комисију нису утицали натписи из медија. Сведок мисли да је и у извештају Комисије, као организатор наведена Јединица за специјалне операције. На крају Комисија је закључила и догађај оквалификовала као „политички протест“.

Што се тиче оптужених Маричића, Јовановића, Лечића, они су за њега били људи који командују том Јединицом. Додатно упитан, навео је да не може да се сети од ког је сазнао да је један од захтева био смена министра полиције. Приликом тих дешавања и својих описаних активности истим поводом, тада није чуо да било ко спомиње [REDACTED] да има некакве везе, нити је од било кога спомињан као организатор. За њега је први пут чуо после убиства премијера. Такође се није сећао да је оптужени Улемек у време догађања помињан као организатор. Изјавио је да не зна да ли су седнице Владе у то време биле тонски снимане, али мисли да је вођен стенограм. Након што му је предочен део стенограма са 62. седнице Владе (спис 1500), изјавио је да се не сећа да ли је тадашњи премијер [REDACTED] изјавио предочено у смислу да је проблем био у функционисању служби које су имале ту дужност као и да на време сигнализиралају одређене тешкоће.

Суд је ценио исказе сведока [REDACTED] и [REDACTED], па је исте прихватио као искрене, јасне, логичне и довољно одређене, те у битним елементима сагласне како међусобно тако и са осталим изведеним доказима, при чему суд није ценио лична запажања, претпоставке ни ставове ових сведока. При томе, суд је имао у виду да искази сведока нису усаглашени у погледу појединих детаља (па тако ови сведоци у својим исказима користе термине и „оружана побуна“ и „протест“), али је, сматрајући да је то последица субјективних својстава сведока, па тиме и запажања, а затим и описивања критичног догађаја, нашао да ове околности нису од битног утицаја, па су тиме и без значаја за оцену њихове доказне снаге. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Такође, у погледу навода сведока [REDACTED] да је једном приликом на седници Владе, у делу седнице који није био сниман, покојни премијер присутнима, међу којима су били министри [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], он и још неки, рекао да то јесте оружана побуна која угрожава режим, изјаснили су се и сведоци [REDACTED] и [REDACTED], па је тако сведок [REDACTED] навео да је генерално у пар случајева било прекида снимања тока седнице Владе, али да није могао да се сети тачно у којим случајевима је то било, као и да је читао у штампи ту изјаву [REDACTED], али да није могао да потврди да је тачно и веродостојно оно што је он изјављивао, јер са њим никада о томе није говорио, док сведок [REDACTED] није знао да ли су седнице Владе у то време биле тонски снимане, али мисли да је вођен стенограм. Стога, суд се даље није упуштао у оцену овог дела доказа који са ове временске дистанце не подлеже проверљивости.

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу, утврђено је да је у време предметног дешавања био у Влади Републике Србије копредседник Владе и савезни посланик и председник Одбора за одбрану и безбедност Савезне Републике Југославије. Владу РС је напустио прве половине 2002. године. О конкретном догађају познато му је оно што је било у средствима јавног информисања и што је расправљано на једној или две седнице Владе Републике Србије. На једној од седница, чини му се да је проблем истакнут, као и одређена комисија која ће испитати случај. У Комисији су били такође подпредседник Владе [REDACTED], сада покојни министар [REDACTED] и још неко, кога није могао да се сети. Није му познато шта је та Комисија утврдила, јер колико се сећао њен извештај њима није био потпуно презентиран. Из новина је знао да је дошло до изласка припадника Јединице за специјалне операције на део ауто-пута на Новом Београду, у униформама и да су протестовали због хапшења двојице људи који су учествовали у наводним злочинима у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини. Познато му је да су биле „разноразне“ изјаве у новинама и да је поред осталог и он дао једну кратку изјаву, отприлике да су припадници ЈСО учествовали у многим ратним операцијама на просторима Босне, да је „гро“ тих људи доживело неку врсту посттравматског шока или постратног шока, да су највероватније изманипулисани од стране неких структура, што је била нека „равнотежа“ другим изјавама које су фигурирале. Поводом предметног догађаја, иако је био и председник Одбора за одбрану и безбедност земље, нико га званично од органа републичких власти, конкретно ни министар унутрашњих послова нити било који други функционер републичке Владе, није званично обавестио шта се дешавало у Министарству унутрашњих послова. Такође, током тих дана док је трајао протест, нису добили било какву информацију да ЈСО припрема државни удар, свргавање Владе, напад на било коју државну институцију Републике Србије, односно Савезне Републике Југославије. Да је било издато наређење у смислу каквог спречавања било каквих нежељених потеза, војска и полиција били би у стању да то спрече.

Објаснио је да су конкретно ухапшени људи који су били оптужени за ратне злочине, а да су се и припадници ЈСО који су учествовали у рату, плашили шта ће бити са њима, у ком смислу су били средство, што су знали „манипулатори“, те су тако могли лако да „манипулишу“. У то време када је био посланик у Савезној Републици Југославије „ломила су се копља“ око тога да ли треба донети Закон о сарадњи са Хашким трибуналом или не, те су изгласали тај закон, па је и сам поред осталог био жртва тог закона за који је гласао. Посебно упитан, везано за седнице Владе, конкретно 61. и 62. према предоченим стенографским белешкама, на којима је и он био присутан, те у том смислу да ли је било речи о каквом компромису између оних који су

представљали Јединицу за специјалне операције и владајуће структуре, као и што се тиче карактера тог догађаја да ли се радило о оружаном побуну, уопште о побуну, или о протесту, објаснио је, са дистанце, да је у то време постојала страшна поларизација у смислу става и односа према конкретној појави од стране Савезне Републике Југославије и Републике Србије, тако да је „за неке то била безмало побуна са претњом државног удара, а за неке је то био родољубив акт који безмало значи спас...“. Дакле, услед те „поларизације партијских односа који су били извршни органи“, челни људи унутар тих истих органа су на тај догађај различито гледали, али да било какве конкретне чињенице или сазнања везано за то да може доћи до употребе оружја, нису имали.

Такође није имао сазнање да су [REDACTED] и Милорад Улемек, на било који начин организовали то дешавање, поново истакавши да није постојало сазнање за конкретну намеру да се угрози безбедност државе, већ је све то било у области „шпекулације“. Сагласно томе нису имали било каква сазнања да је постојала намера да се тиме што се дешава изазове криза, а потом и пад Владе и онемогући остваривање уставних активности Владе, посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика и спровођењу активности Владе у борби против организованог криминала. Такође му „није присутно“ да је било ко у ЈСО у то време, конкретно командни кадар, поступао по наредбама Улемек Милорада. Није имао било какво сазнање да су стварани било какви планови других структура, рачунајући војску, полицију, да евентуално интервенишу или да су имали намеру да то чине, рачунајући и Жандармерију, нити било какво сазнање, да је била повишена борбена готовост Јединице, истичући да, ако су већ тако исказали своје неслагање, да су били у некој врсти „ванредног стања“, које ипак подразумева повишен степен, с тим да се према функцијама које је обављао у то време, није осетио да је тај чин био између осталих уперен и против њега. Што се тиче захтева Јединице тога времена, главни разлог који је фигурирао у то време у средствима информисања, а рекло би се и у исказу „тих протестаната“, био је због хапшења неких припадника и испоруке Хашком трибуналу браће [REDACTED], те је у том смислу тражена смена министра унутрашњих послова, тада [REDACTED]. Тадашњи премијер [REDACTED] је сматрао да тај догађај у многоме угрожава ауторитет Владе, али није био експлицитан да је то производ те Јединице, него оних који су злоупотребили ту Јединицу. Посебно упитан у вези евентуалног заузимања телевизије, Владе и аеродрома Београд, одговорио је да би за тако нешто била неопходна политичка подршка у земљи, затим политичка подршка споља и друго.

Исказ сведока [REDACTED], суд је прихватио као искрен и јасан, при том имајући у виду да сведок није имао непосредна сазнања о критичном догађају, већ да се углавном изјашњавао на околности које су уследиле у времену након предметног догађаја, при чему је наводе сведока да су Комисију за испитивање узрока чинили [REDACTED], [REDACTED] и лица чијег имена није могао да се сети, оценио као резултат протекла времена и слабијег сећања услед тога, те је то без утицаја на оцену његове доказне снаге. У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа овог сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.

Такође, сведочили су и припадници тадашњег Ресора државне безбедности, те је тако из исказа сведока [REDACTED], датог у претходном поступку и на главном претресу, утврђено да је био начелник Одељења за контраобавештајне и безбедносне послове (КОБП) у Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности МУП-а Републике Србије. Пре него што се десило хапшење браће

██████████, командант Јединице и помоћник команданта за безбедност били су позвани на радни састанак у београдски центар. На том састанку су им изнети подаци да Јединица треба да ухапси нека лица. Није речено да се ради о лицима која се хапсе по оптужници Хашког Трибунала, него су наведени неки други разлози. Дан или два после тог састанка, једна група припадника ухапсила је браћу ██████████ за које се испоставило да су ухапшени по оптужници Хашког трибунала. После тога дошло је до одређеног незадовољства међу припадницима, због тога што су учествовали у једној таквој акцији. Уследили су неки захтеви према тадашњем руководству Ресора државне безбедности, у смислу да су тражили да начелник Ресора дође у Кулу, да објасни о чему се ради, што су они одбили и онда је Јединица ушла у „протест“. Напоменуо је да су они као орган безбедности, послати да оду у Кулу. Помоћник Лечић је имао задатак да пренесе тадашњем команданту да сутрадан дође у Београд, да ће бити смењен, а да ће на његово место бити постављен помоћник за оперативне послове Мићо Петраковић, како би се амортизовао протест. Током пута према Кули, додао је да Лечић није ступио у контакт са Улемеком, мада је покушавао да га добије. Међутим, када су дошли и када је Лечић пренео то наређење, команда се оглушила и ушло се у протест. Они су остали у Кули, по налогу руководства ресора, где су се налазили до краја протеста. Посебно упитан да ли су се они налазили у Кули због протеста и да ли су тамо били послати по наређењу, те да ли је одлазак ██████████ и Лечића за Београд „био посао или солидарисање са протестом“, навео је да је то био „посао“.

У Кулу су стигли негде предвече (09.11.2001. године), можда око 18-19 сати. Ушли су у једну канцеларију у коју је дошао командант Маричић, а мисли да је био и помоћник команданта Јовановић Звездан. Упознали су их због чега су припадници Јединице незадовољни, наводећи то што сматрају да су злоупотребљени учешћем у хапшењу браће ██████████, након чега су тражили да команда предузме нешто, док је команда тражила од руководства Ресора да дође у Кулу. Руководство Ресора је одбило да дође, због чега су они донели одлуку да ступе у протест. Рекли су им да могу да остану са њима под неким условима у оквиру којих су им узели телефоне. Због тога што су предали телефоне, за време свог боравка у Кули, нису стигли да било шта пренесу својим претпостављенима о томе шта се дешава, односно да су на тако нешто помишљали, али да није било начина да се то изведе. Што се тиче послова из делокруга њиховог рада, пошто је била ванредна ситуација, није могао да обавља редовне активности, у смислу да позове неког на разговор, да се састане са неким у граду. Нису били у могућности да добију извештаје технике из Централе, да буду у контакту са њиховим аналитичарем, тако да се све свело на неку опсервацију, без конкретних задужења. Додаје да су прво или друго вече протеста, новинари ушли у Кулу. Посебно упитан, изричито је навео да током свог боравка у Кули, за време протеста, није приметио било какве припреме за офанзивна борбена дејства или било каква друга борбена дејства, нити транспортовање било каквих већих количина муниције или неких других убојних средстава из магацина у Руском Крстуру.

Потврдио је да је Веселин Лечић напуштао Центар када је Јединица изашла код „Сава центра“. Лечић је дошао и рекао му: „Јединица излази, идемо за Београд. ██████████ и ја ћемо да идемо, ти ћеш да останеш ту, да будеш у Центру“, пошто је увек и била пракса да неко од безбедњака буде са Јединицом. Познато му је да је пре изласка код „Сава центра“ део Јединице изашао на ауто-пут код Врбаса, али никаква друга сазнања везано за тај излазак није имао. У времену од 9. до 17. новембра (2001. године), у Центар у Кулу на разговоре од представника државних органа долазили су тадашњи премијер ██████████, ██████████, министар ██████████, шеф његовог

кабинета, генерал [REDACTED], [REDACTED]. Није могао да се сети да ли је имао било каквих сазнања из тог периода везано за [REDACTED], односно да ли је уопште постојао такав човек у Београду или шире. За разлику од тога, познато му је било да је у Центру у Кули у исто време боравио и Милорад Улемек. Што се тиче првог саопштења за јавност, поновио је да му нису познати детаљи, јер су они, како је претходно изјавио, предвече стигли у Кулу, те да док су били на том састанку, то саопштење је већ било прочитано. Нису се бавили истим саопштењем, нити последицама шта се дешавало у време протеста, ни након протеста, јер је била формирана Владаина комисија. Није се сећао шта је истим поводом урадила, јер се уопште нису тиме бавили, нити је то од њих неко тражио.

Што се тиче захтева, које је Јединица поставила сећао се смене министра и смене руководства Ресора. Уколико је било других захтева, њих се није сећао. За време боравка у Кули, за време протеста, нити касније у раду, није дошао до информације да је Улемек руководио тим протестом, а такође ни [REDACTED]. Изјавио је да Милорад Улемек у то време није могао да издаје било каква наређења било ком сегменту Јединице, такође ни [REDACTED]. Није имао било каквих сазнања да су припадници Јединице за време протеста планирали заузимање било каквих Владињих и државних објеката, радикализацију тог протеста уз употребу наоружања, силе. У Јединици се строго примењивала хијерахија, дисциплина и одговорно понашање по субординацији и линији командовања.

Везано за исказ пред истражним судијом (спис стр.1518,), где је навео да су првог дана били негде по Липовици, у објекту „Липовица“, објаснио је да је реч о издвојеном објекту Ресора државне безбедности, у којем су се налазиле кутије са документацијом из Крајине, те да је Лечић добио задатак од руководства Ресора да оде тамо. Лечић је повео и њега са собом, као и још неко лице, али није могао да се тачно сети ко је са њима био. Сећао се да су вршили преглед тих сандука, али не и других детаља. Након што је сведоку предочен доказ који носи ознаку списка 1017/396, изведен на главном претресу, а ради се о службеној белешци коју је оптужени Звездан Јовановић добио од Безбедносно-информативне агенције, Кабинет директора, под бројем 03-6977 од 05.11.2012. године, преко КПЗ Пожаревац „Забела“ (конкретно у вези пасуса под бројем 6), где се наводи да „не располажу подацима и документацијом да су у периоду од 09. до 17. новембра 2001. године над припадницима ЈСО или фиксним телефонима Центра ЈСО „Радослав Костић“ у Кули, примењиване тајне контроле телефонских разговора“, па упитан у вези тога објаснио је да су примењивали меру према одређеној групи припадника и у том периоду примене дошло је до протеста, те је мера примењивана и даље, односно није прекидана, само са том разликом што нису добијали извештаје у поменутом периоду. Није могао да објасни како у том случају не постоји податак да су примењиване мере, јер ни њему то није јасно.

Није имао сазнања да је према [REDACTED] у Центру у Кули, приликом његовог доласка вршено било какво насиље или претња, да је држан у изолацији или да је у њега уперивано оружје или слично. Нема било каквих сазнања да је конкретно између Звездана Јовановића и [REDACTED] дошло до некакве расправе, или некаквог инцидента. У вези питања да ли је и он био „протестант“, одговорио је да је тамо отишао по задатку, да никоме није отказао послушност, те да ни Лечић никоме није отказао послушност. Није се сећао какав је био Лечићев став према томе шта се дешава, у смислу да ли је он то оправдавао или не, то јест да ли је

сматрао да су припадници који су у протесту у праву или не. Није приметио било какве насилне активности припадника, као ни што се тиче борбене готовости Јединице, било каквих манифестација или активност, који би указивали на повишену борбену готовост. Након протеста, Лечић му је и даље био непосредно надређени, а подређени [REDACTED] (сведок [REDACTED]).

У делу послова које су радили, обавештајне, контраобавештајне и друге, нису приметили било шта атипично, нешто у вези чега би требало да се посебно предузму одређене мере. Нису приметили никакву промену, готовост, наоружавање, или било какву намеру за неки насилни акт. Такође, нису имали сазнања да је неко желео да на неки начин злоупотреби тај протест за неке друге циљеве, нити да се то што се дешава у Кули и испред „Сава центра“ повезује са било каквим судским поступцима.

Није имао сазнања да би Јединица, уколико не би био испуњен било који од захтева или можда један, учинила било шта што би угрозило државно уређење ове земље. Напротив, један од захтева је био смена министра [REDACTED], који је остао на тој функцији и после завршетка тих догађања, те према томе ништа није било, што значи да не би предузели ништа насилно. У време док су боравили у Кули, да се десило некакво кривично дело или да је био неки експрес, свакако би нашли начин да макар неко изађе и да обавесте Ресор, што би учинили свакако, те да је у ситуацији коју је описао ванредном, Лечићево и њихово место било са Јединицом. У вези претходног навода да је приликом изласка Јединице код „Сава центра“ остао са делом Јединице у Кули, објаснио је да није приметио да се тај део који је остао у Кули спремао да крене као нека резерва, наоружана или не, у било каквим камионима, „Хамерима“ и слично, већ напротив било је нормално стање. Није имао сазнања да су циљеви протеста Јединице били пад Владе, онемогућавање остваривања уставних активности Владе, а посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика, као и у спровођењу активности Владе у борби против организованог криминала.

Из исказа сведока [REDACTED], датог у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у критичном периоду радио као оперативац Одељења за контраобавештајне и безбедносне послове (КОБП) у Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности МУП-а Републике Србије. Лично је дошао у Јединицу за специјалне операције средином 2001. године. Навео је да је у новембру 2001. године одржан састанак у Београду, на коме су присуствовали командант ЈСО Душко Маричић, његови помоћници Звездан Јовановић, Мићо Петраковић и Веселин Лечић, као и он, на којем им је предочено да треба да изврше задатак хапшења два лица као Јединица. Позвана су и четири припадника антитерористичке групе како би учествовали у том задатку. Предочено је да се ради о хапшењу два опасна лица из криминогене средине, која су под третманом београдског центра, односно Деветог одељења и налазе се под њиховим непосредним мерама тајне пратње. Обреновачка пијаца је одређена као место где треба да се изврши лишење слободе. Предочене су им фотографије тих лица и уједно да се ради о лицима која су наоружана, склона бегу, пружању отпора. У том смислу, исте вечери је спремио два возила марке „Ауди“, за задатак који су требали сутрадан да обаве. Приликом лишења слободе, које је уследило, утврдили су да се ради о лицима која уопште нису опасна. Лица су предата деташману Савски венац. Сутрадан, Веселин Лечић као помоћник за безбедност и иначе његов надређени их је обавестио да се не удаљавају након радног времена из канцеларије како би се хитно нешто договорили, јер је дошло до неких дешавања у Кули у Центру „Радослав Костић“. То је значило једноставно да не иду

кући. Након што се завршило радно време, дошао је [REDACTED], начелник Одељења, [REDACTED], начелник Одељења за заштиту личности и објеката и [REDACTED], оперативац. У канцеларији на Сењаку, Лечић им је тада изложио да је имао консултације и разговоре у вези дешавања у Кули са начелником Ресора, те да треба хитно да иду тамо. Обукли су униформе и кренули, што је било негде у поподневним сатима. Дуж пута Лечић им је објаснио о неким контактима и разговорима које је имао. Пре свега ујутру рано, звао га је командант Маричић и саопштио да је стање у Јединици ванредно, у смислу што су припадници бурно и врло негативно реаговали на хапшење које се догодило претходног дана. Рекао је да су људи узбуњени и по питању Хага, изузетно узрујани и да је стање ванредно, да је он у том смислу разговарао са начелством Ресора. Након тога, Лечић им је објаснио и да је имао разговор са Драгославом Крсмановићем, помоћником команданта ЈСО за логистику, који га је у ствари звао и тада му рекао да се тамо догађа нешто страшно, да командант Маричић - „Гумар“ хоће да се „скине“, да не може више да буде командант, тврди да нема више ауторитет, да га је срамота и дословце „зајebали смо људе“. Поменуто због хапшења у Обреновцу, за које се после испоставило да се ради о изручењу Хашком трибуналу. Лечић им је рекао и да је [REDACTED] као начелник Одељења КОБП, звао и контактирао Седму управу која примењује оперативно-техничке мере, покушао да добије било каква сазнања да ли има неких резултата од примене тих оперативно-техничких мера и видео да нема ништа. Следећи телефонски разговор, како им је Лечић објаснио, водио је са замеником начелника Ресора [REDACTED], који му је такође рекао да треба да крену за Кулу, да виде о чему се ради, да је то императив и да је потребно да се појави у начелству Ресора. Када је Лечић дошао код начелника Ресора [REDACTED], он му је изнео да мора да иде за Кулу, да донесе команданту поруку да у понедељак заједно са помоћником за оперативне послове Петраковићем, дође код начелника Ресора, да ће „Гумар“ – Маричић, бити смењен, а постављен Петраковић за команданта. Тада је Лечић пред њима покушао да добије пуковника Улемека, у намери да он утиче да са својим ауторитетом ти догађаји се на неки начин избалансирају, односно да се слегне та ситуација. Међутим, Улемек је био недоступан.

У Кулу су дошли након тога, у вечерњим часовима, мисли у време негде око „Дневника“. На капији Центра „Радослав Костић“ задржали су се око 20 минута, па су потом ушли у главну зграду. Нису ишли у своје просторије које су на спрату него су отишли ходником у једну велику просторију за састанке. Ту су били Маричић, Петраковић и Јовановић, а Маричић је навео: „Јединица је у протесту. Ја сам послао телеграм начелству Ресора и министру“, наводећи као разлог због чега је Јединица у протесту, нерасположење, односно једно бурно реаговање припадника и протест због хапшења у Обреновцу, јер је људима обећано од стране државног врха МУП-а, раније, и врха Службе, да Јединица и њени припадници неће учествовати у хапшењу хашких оптуженика. Истакао је да им је јасно речено да је Јединица у протесту. Тада су их питали да ли су са њима или не, па како су сви одговорили: „Да, ми смо са вама“, изложили су им пропозиције, да уласка и изласка из базе самовољно нема, да нема телефонирања с мобилних телефона, односно да ће се телефони депоновати, свима, па и њима. Истакао је да су они све време радили свој посао, који се огледао у запажању, уочавању битних појава и пре свега из сфере интересовања, а то је Хаг. Тог тренутка Лечић је пренео Маричићу поруку начелника Ресора, на шта је Маричић одговорио да га то у том тренутку не интересује, да је Јединица у протесту. Са Лечићем је отишао у његову канцеларију, где су спавали. Једини телефон за комуникацију са спољном средином је био телефон у Центру везе, где је био дежурни везиста који је описивао у разговорник ко је када звао, због чега, кога и тако даље. Тај телефон је могао да се

користи искључиво по одобрењу команданта у случајевима приватних ствари. Све то време они као оперативци користе да буду међу људима, да уоче, запазе и о томе свему извести Лечића. Наведеном приликом у Кулу су отишли са два возила тако што су у првом возилу били Лечић, [REDACTED], [REDACTED] и он, а у другом [REDACTED]. Поменута ситуација је била ванредна, због тога што је Јединица била у протесту, прецизирајући да је у протесту била Јединица, али не и они које је претходно поменуо, јер су они тамо само радили свој посао. Уочили су огроман набој, с тим да то што је уочено и запажено није написано у писаној форми, јер за тако нешто у тој ситуацији није постојала ни обавеза. Такође, ни касније није написан извештај о стању у Јединици у време побуне, јер тако нешто није било тражено, нити је било потребно. О ономе што су уочили и запазили обавестили су свог непосредно претпостављеног [REDACTED] или одмах потпуковника Лечића, објашњавајући да су у ствари они сви заједно били у сталном контакту. Оно што је истакао као битно је да ниједног тренутка ниједан оперативни податак добијен посредно или непосредно није указивао на било каква дешавања која излазе из неких нормалних токова и указују на нешто што би било ненормално или ишло у правцу било какве оружане акције, напада на институције система, појединце, органе власти, уставни поредак и безбедност земље. Објаснио је да се у магацину у Руском Крстуру, који је неких 12 километара удаљен од Центра „Радослав Костић“, налазе сва убојна средства којима се опслужују тешка средства подршке: аутоматски бацач граната, бестрзајни топ „Бровинг“, тешки митраљез, која средства су иначе била увек монтирана на „Хамере“. Нико у Руски Крстур није упутио из команде појачање за обезбеђење тог магацинског простора, а држава, чак и да је очекивала и гледала са сумњом шта ће се десити, није заузела тај магацин, поготову јер је магацин који је био за специјалне опреме у самој Кули, био мали и опскрбљен само ситним, малим калибрима за дневна гађања, која су могла да покрију можда недељу дана.

Што се тиче изласка Јединице испред „Сава центра“, објаснио је да је колона у раним јутарњим часовима од неких 15-16 возила марке „Хамер“ кренула на ту локацију. Лечић и он су возили цип „Пајеро“, који је предводио колону, с тим да су се на вођењу и затварању колоне налазила два полицијска возила са ротационим светлима. „Хамери“ нису имали напакована тешка средства: „Бровинг“, аутоматски бацач граната и бестрзајни топ. Такође није било пушака дугог наоружања, шлемова, фоно комуникације, фоно шлемова, фантомки. Саобраћај није био блокиран него преусмерен. Строго је било наређено да припадници изађу поред банке и остваре контакт са спољном средином, да комуницирају са грађанима, износе свој став. По први пут су показали своја лица и ушли у неку слободну комуникацију. Његов је конкретно задатак био да провери ту комуникацију, евентуално да не дође до неког инцидента, неке провокације и неког нежељеног догађаја који би неко то искористио у неке друге сврхе. До тако нечега није дошло. Колико је имао увида као оперативац у то, циљ је био да се скрене пажња и медијски придобије и прикаже због чега су ти људи протествовали. Сматрао је да је Јединица била обманута и злоупотребљена. Такође, као професионалац нигде нису дошли ни до једног оперативног податка да се планира, припрема, организује било шта што доводи до нарушавања безбедности земље, уставног поретка или напада на институције система. Јединица је по први пут изашла без пет сегмената логистичке подршке на терен, у толиком броју са толико возила. Било какав борбено-оперативни задатак морало је да прати једно возило са муницијом: гранатама и свим средствима која би се користила на „Хамерима“, десет људи из логистичког састава је морало бити ангажовано да се претходни дан, у неко доба оде до Руског Крстура, све то спакује, донесе и припреми за пут. Даље, никад Јединица није отишла на терен, борбени, оперативни задатак, без лекара и без два техничара. Чак

је постојала на једном великом возилу, оном „ТАМ 150“, велика покретна операциона сала, да се санирају тешке повреде без неке евакуације, него одмах. Трећа ствар, они су први пут били гладни у животу. Јединица је била позната по томе да се на прве борбене линије довози свежа и топла храна. Они нису добили ни „ланч пакете“. Кула није спремила ни оно у кесицама. Четврто, велико возило везе је увек пратило формацију, то возило везе је имало задатак да увек припреми разговорник, „скремблуге“ симплекс, такозвану везу и да све то тако обезбеди да тимови на терену могу да комуницирају безбедно, извршавају задатке, да се померају и тако даље, како треба да увек буду увезани. И пето, имали су у њиховом одељењу једно мало возило, у „Ландроверу“, у такозваној радио-прислушној групи која је увек ишла на терен у тој варијанти, борбено-оперативној, како би заштитили комуникацију и евентуално „провалили“ комуникацију супротне стране. Према томе, тих пет сегмената је било неопходно да Јединица озбиљно изврши било који борбено-оперативни задатак. Онако како је Јединица изашла, била је „декорација“, да се пажња привуче, што значи да су људи трубили возилима, прилазили, приносили цвеће, пекаре доносиле пециво које се ту делило, као и када су почеле да се скупљају неке неформалне групе, неких ветерана, рањених, Јединица се окренула и вратила, што је учињено наравно по наређењу команданта. За њих који су били уз Лечића, тврди да уколико би дошло до нечег нежељеног, да је сигурно да сви не би остали са њима (осталим припадницима), односно неко би вероватно остао, а неко би изашао одатле и настојао да извести даље. Према томе, тврди да је „протест“ био усмерен према команди, не према министарству, не према државном врху. Сматрали су да је команда та која је крива, која их је обманула, која је ушла у ту неку причу.

Одговарајући на постављена питања, сведок [REDACTED] је изјавио да је у то време оптуженом Лечићу био надређен начелник Ресора државне безбедности и његов заменик, а да му је био подређен начелник Одељења за КОБП или конкретно [REDACTED]. Такође му је по линији рада био подређен и начелник Одељења за заштиту личности и објеката [REDACTED], као и начелник Одељења за обезбеђење објеката [REDACTED]. Навео је да они лично нису излазили на ауто-пут код Врбаса, нити су били ангажовани у том смислу. За тако нешто није било наредбе. За разлику од тога, када је у питању излазак испред „Сава центра“, истакао је да им је то наредио претпостављени [REDACTED]. У време догађања, познато му је да су у Центар у Кули, од представника државних органа долазили, сада покојни премијер [REDACTED], затим [REDACTED], с тим да није знао коју је функцију обављао, министар [REDACTED]. Видео је и [REDACTED]. Имао је сазнања да је и Милорад Улемек за време од 09. до 19. новембра био у Кули, који је дошао на позив команданта Маричића и настојао је да на неки начин избалансира, односно направи једну помирљиву варијанту за све да се тај неки набој спусти, стабилизује. Маричић им је поред тога рекао да је позвао и „Легију“, да помогне својим ауторитетом и својим утицајем. Посебно упитан, навео је да Милорад Улемек, као пензионисано лице није могао да издаје било каква наређења или да командује било којим сегментом Јединице. Такође, као оперативац није дошао до било каквих сазнања да је Улемек руководио тим протестом, нити да је као тадашњи пензионер могао да руководи тадашњим протестом. У истом својству, није дошао до било каквих сазнања да је тај протест организован од стране [REDACTED], нити да је [REDACTED] као лице из криминогене зоне, могао на било који начин да руководи било којим сегментом Јединице или да издаје наређења било ком припаднику Јединице. Негирао је и да има било каквих сазнања да је Милорад Улемек наредио

припадницима Јединице излазак код „Сава центра“. Изричито је негирао да је Милорад Улемек, над њима имао било какав неограничен утицај и фактичку власт.

Истакао је да је Јединица током протеста изводила уобичајене активности, између осталог вршила се припрема за славу Јединице 21. новембра – Свети Аранђел и асфалтирала се писта која је требала да користи управо за свечаности. У вези свог исказа пред истражним судијом, где је употребио израз „страх од Хага“, односно „константан један страх“ (спис стр.1557), протумачио је да се погрешно изразио и да ниједан припадник од такве ствари није могао да има страх, већ да је мислио на негативан став. Приликом доласка премијера у Центар у Кули, према [REDACTED] није примењивана било каква сила или претња. Поготово је негирао да је он или било који други припадник Јединице, имао намеру да употреби оружје, да би се остварили циљеви протеста. Што се тиче сачињених саопштења за јавност, у време предметног догађања није имао сазнања да је Лечић учествовао у сачињавању саопштења, поновивши да су у Кулу стигли тек око „Дневника“, дакле исто би се односило на први дан протеста, прецизирајући да је при томе мислио на „Дневник“ који се редовно емитује у 19,30 часова. Што се тиче односа Лечића према предметном догађају, а према његовим сазнањима, пре свега упитан у вези изласка код „Сава центра“, објаснио је да се Лечић „није солидарисао с протестом“, већ је то био његов посао, он је све време био у првом возилу, при томе за себе говорећи да је кружио околу, контактирао са припадницима и извештавао га.

Што се тиче факса који је послао командант Маричић, као израз протеста, исти им је рекао, када су дошли на тај састанак у Кулу да је послао факс, те да је у факсу навео да је обавестио министра унутрашњих послова и начелника службе о протесту Јединице. Потврдио је да познаје оптуженог Владимира Потића, те да генерално припадник Јединице, коме је наложено или наређено да прочита одређено саопштење, то није могао да одбије, нити би то уопште било уобичајено у Јединици да се одбију некаква наређења која је била позната по дисциплини. Такође, није имао било каквих сазнања да је неко од припадника, рачунајући и командни део, испред „Сава центра“ имао код себе ручне бомбе, нити да је била повишена борбена готовост Јединице.

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу, утврђено је да је био [REDACTED], у време када се дешавао протест или некакво незадовољство Јединице за специјалне операције. У јединицу је дошао 1998. године, те је убрзо после тога постао начелник Центра.

Непосредно у новембру 2001. године, пред одржавање славе Јединице, у поменутом својству био је задужен за припрему и организацију Центра, који је две године пре тога био бомбардован. Требало је одрадiti некаква пошумљавања, асфалтирање, писте за постројавање, просторе поред зграде и све остало што се тиче организације. Директно је био одговоран за свој рад помоћнику команданта за логистику, овде оптуженом Драгославу Крсмановићу, са којим је сарађивао уско, везано за логистичку подршку Јединице док је боравила у центру. Та некаква дешавања везана за „целу причу“, почела су у петак. Пошто је требао да предузме наведене организационе радове, а Центар има велику површину, неких 36 хектара, са својим пратећим објектима, наведеног дана у касним поподневним сатима, видео је да се нешто дешава, да људи нису отишли кућама и да нису напустили Центар, а што је њима у поменутом организационом смислу одговарало, да када изађу петком кући, организују још некакве додатне активности. У згради је видео Крсмановића и

тадашњег команданта Маричића, како о нечему разговарају, па му је Маричић онако „уз пут“ саопштио да је Јединица незадовољна одзивом [REDACTED], начелника Ресора, да су изманипулисани око хапшења браће [REDACTED] и да ће тражити да [REDACTED] дође да о томе разговарају, појасни неке ствари и да је због тога Јединица задржана да не иде кући до даљњег. Навео је да је са „Крсманом“ (Крсмановић Драгославом) прешао код њега у канцеларију. Договорили су се шта треба да раде, уколико Јединица остаје, што је подразумевало смештај, исхрану, грејање у објекту. Распитао се за њихове активности, за припрему прославе, те му је речено да све активности логистика обавља до даљњег без икаквих померења и проблема.

Сутрадан је дошла екипа која је асфалтирала, донети су из расадника борићи, те је тек у вечерњим сатима приметио да су се појавили новинари, када је први пут саопштено нешто што је било конкретно везано за протест, да је Јединица одбила сарадњу са Ресором, односно тражи смену министра и начелника Ресора [REDACTED]. Истакао је да су радници логистике ишли кући нормално, потом су долазили редовно на посао све те дане. За време тих дана, док је исто трајало, било је неопходно организовати функционисање Јединице у Центру, те по протеклу тог периода, мисли да је била субота преподне, командант је саопштио припадницима да је „протест“ завршен, да је смењен [REDACTED] и да Јединица из Ресора државне прелази у Јавну безбедност. Такође, оперативни састав Јединице имао је редовне активности – ујутру се подизала застава, након тих редовних активности све је било нормално, доручак, ручак, вечера, тренинзи, спуштање заставе и све остало што је у склопу некаквог њиховог плана рада.

Посебно упитан, изнео је да је искључиво у надлежности Центра био магацин у Руском Крстуру, као деташиран део магацина тешких средстава. У Центру је био мали интендантски магацин, везан за оперативни састав. Магационер у Руском Крстуру био је [REDACTED]. Тај магацин је доста велики објекат. Што се тиче тешког наоружања и великих калибара, пошто је то габаритно, изискивало је тај велики простор, значи од минобацачких мина 82мм, 120мм, ракета за вишецевни бацач ракета и друго. Борбени део и оперативни састав Јединице је у писаној форми исказивао све потребе према логистици, с тим да је „у брзини“ могло нешто и усмено да се заврши, али се исто касније морало „покрыти“ папиром. Магационери су морали да издају требовања на основу припремљеног документа. Исписивали су отпремнице да је роба издата, јер су имали годишње инвентаре, што је морало да се поклапа и слаже. Није постојала могућност да било који магацин изда било шта без пратеће документације. Од минско-експлозивних убојних средстава у Руском Крстуру, налазиле су се мине, пројектили, сви велики калибри, пешадијске и тенковске мине и друго, као и ручне бомбе. Што се тиче изласка Јединице на терен, без обзира да ли се радило о „Косову“, или „Пасуљанским ливадама“, Јединица је писала захтев према логистици шта треба припремити од наоружања, хране, интендантске опреме итд. Сваки „борац“ или војник, када крене на борбени задатак, био је опремљен комплетном ратном опремом, што значи од чизама, одела, панцира, прслука, шлема, заштитних рукавица, надлактица, боја за мазање итд, док су ови који су возили оклопна средства, морали да имају „шлемафон“, како би могли да чују инструкције од претпостављеног, односно вође тима, пре свега због буке у возилу. Дакле, „шлемафон“ је био средство везе, како би исти могао да чује инструкције, односно наређења шта треба да ради, подразумевајући и наређења за употребу оружја, јер он не може ништа да ради ако му неко нешто не каже или га не усмери где треба и шта да ради. Посебно упитан да ли је имао обавештење магационера или да ли је преко њихове службе нешто ишло у правцу

појачаног требовања муниције, експлозивних средстава и слично, навео је да у наведеном периоду од логистике ништа није тражено, такође ни храна, санитет, камиони са допунском муницијом, оружје итд. Да је нешто од тога тражено, исто би морало да буде негде регистровано и то апсолутно, јер је то читав процес. Радило се о томе да је на тај начин Јединица изразила „протест“ или „штрајк“ због тога што неко није хтео да послуша те људе, припаднике који су на неки начин били револтирани. Тог петка се осетило некакво дешавање у Центру, јер је у новинама изашло да су ухапшена [REDACTED], да су испоручени Хашком трибуналу и да су људи који су учествовали у тој акцији или операцији, некако били „понижени“. Посебно упитан да ли је у том периоду и тим разговорима чуо да се било шта говори о некаквој евентуалној употреби оружја, о неком заузимању Владе, аеродрома и слично, одговорио је да „нема приче о томе ништа“.

Од политичара у то време у Центру у Кули је лично видео покојног премијера [REDACTED]. За остале нема сазнања. Тадашњем премијеру је предат рапорт испред улаза командне зграде. За себе је навео да је у том тренутку стајао у холу зграде улаза, померио се до врата, испред „спомен-собе“. [REDACTED] је дошао у пратњи Маричића. Мисли да је са њим био још неко из пратње или премијеров возач. Није могао да се изјасни да ли је још неко стајао са позиције одакле је гледао, уз премијера када је предат рапорт. Негирао је да је у том тренутку у близини премијера био [REDACTED], прецизирајући да је посматрао тај догађај са удаљености од 10-15 метара, посматрајући исто кроз „велики улаз“, одакле је изванредно могао да види наведено, јер је тај део прилично осветљен. Маричић је отпратио премијера према „спомен-соби“. У том неком времену појавио се „Легија“ (Милорад Улемек), који је такође ушао у тај део. Посебно упитан у вези коришћења „спомен-собе“, навео је да је та сала последњи пут коришћена код првог изласка на Косово 1998. године, али не и за време овог догађаја. Након што му је предочен снимак доласка покојног премијера [REDACTED] у Наставни центар Кула, као што је наведено 11.11.2001. године (у коју је извршен увид на главном претресу), уз констатацију да се на првом снимку види тадашњи премијер [REDACTED], као и Маричић у то време командант Јединице, који му предаје рапорт, да се ради о ноћним условима, да се примећује још једно униформисано лице, као и потом моменат када се [REDACTED] у пратњи једног униформисаног лица такође налази у сличном амбијенту, сведок је објаснио да је покојни премијер ушао на главни улаз у зграду, што је знао добро, јер је то видео, као и поменути рапорт. Што се тиче снимка где [REDACTED] улази поред зграде, објаснио је да је то вероватно доле, директно са капије, кроз парк, пешачка стаза, те да се радило о том улазу (за разлику од главног улаза који је претходно описао). У вези снимка где се види [REDACTED], приметио је објекат командне зграде, коју је препознао по прозорима „спомен-собе“, где се видело упаљено светло, што се поклапа како је закључио са временом када је премијер био у објекту, седећи у тој „спомен соби“ са Улемеком. Такође у вези овог снимка, посебно упитан навео је да му није познато где се налазио [REDACTED] у тренутку када се сада покојни премијер поздрављао са лицима Јединице, седао у службено возило и одлазио, појашњавајући да [REDACTED] уопште није видео те вечери.

Додатно упитан у вези наведеног доласка премијера у Кулу, прецизирао је да је у односу на место са кога је посматрао премијера и оно како је то описао, могао да уочи и било коју другу особу у његовом окружењу на удаљености од неких пет до шест метара, те у том смислу да је [REDACTED] био на таквој некој удаљености произилази да би могао да уочи и њега. Међутим, како је истакао на поменутом снимку

██████████ је „преко терасе ушао вероватно у официрски клуб“. Такође, није имао сазнања да је према ██████████ примењивана било каква сила или претња, да је држан у изолацији, што се односи и на накнадни период, јер је претходно изјавио да наведеног поменутог вечери уопште није видео.

Што се тиче славе Јединице, иста је била 21.11.2001. године. Ради се о слави „Свети Аранђел“ када је неопходно прилично ангажовање логистике на припреми. Тада се причало да ће премијер бити на слави, са локалним свештенством. Познато му је да је након тога, када је дошло до славе, један део државног и политичког врха био у свечаној сали на ручку, што је за њих, као логистику, представљало активности на плану пријема гостију, послужења у холу, ручак. Пре тога је извођена некаква показана вежба коју су припремили припадници других састава, који су се задржали на стрелишту где је било гађање. Такође, обављено је и постојавање на писти и предаја рапорта. Тадашњи премијер је поздравио заставу, одржао један мали говор. Што се тиче поменутог стрелишта била је израђена велика бина са које се посматрало извођење неких „талачких ситуација“, пресретања аутобуса и све оно што је Јединица могла да демонстрира као оспособљеност за неке сличне ситуације. После ручка лежерно и опуштено су се разилазили гости до неких вечерњих сати, када се све то завршило, те је логистика имала и даље обавеза да све врати у претходно стање, како би могли сутрадан да функционишу уобичајено.

У односу на организациони део, као начелник Центра, имао је заменика овде оптуженог Драгишу Радића, затим шефа техничког одржавања, руководиоца возног парка, магацинску службу – магационере, интендантски део – кухињу и официрски клуб. Драгиша Радић је покривао неке ствари које је покретао као начелник или су исто заједнички организовали, једноставно је контролисао оно што је требало да се заврши. Пошто је често излазио, Драгиша је био тај који је остајао у Центру и руководио логистиком Центра. Посебно упитан, навео је да у то време није постојало радно место „команданта Центра“, нити „заменика команданта Центра“. У то време постојао је по систематизацији „шеф возног парка“, што је у то време био ██████████. Оперативни састав је поседовао борбена возила и тај оперативни део возног парка је био искључиво у надлежности и ингеренцији Јединице. Што се тиче Радић Драгише, он није носио униформу, нити је дужио било какво наоружање. У логистици је униформу носио само „Крсман“ (Драгослав Крсмановић) као помоћник команданта. За себе је истакао да је и он носио униформу као начелник Центра, док сви остали у логистици нису били задужени униформом. Познато му је да је Радић излазио са Јединицом до Београда, што је њему као начелнику било чудно. Међутим, после му је Радић рекао када се вратио, да се јавио команданту и да га је командант пустио да иде да се види са супругом ██████████. Као начелник Центра није имао моћ наређивања оперативним делу, а самим тим ни Радићу као његовом заменику. Дисциплина међу припадницима је била таква да је то била једна од одлика Јединице, дакле „изузетна“. У време протеста предао је свој телефон јер је то тражио Звездан Јовановић. Није имао било каквих сазнања да је у то време појачавано обезбеђење магацина у Руском Крстуру, нити је везано за излазак Јединице код „Сава центра“, примио било какво наређење да се припреме оброци. Нико му се никада од комшија и грађана Куле није жалио због протеста Јединице, у смислу да су били угрожени или да је била угрожена њихова безбедност.

Што се тиче боравка Улемека у Кули, како је касније прокоментарисано, он је дошао да да подршку и оно што му је познато је да је разговарао са премијером тога

дана када је долазио премијер. Улемек је иначе повремено био присутан у Кули, долазио је с времена на време.

Такође додатно упитан, везано за конкретне задатке када Јединица полази на борбени задатак, која би задужења била његова и Радићева, објаснио је да се исти односи на реализацију захтева који се тичу кухиње, обезбеђења горива, утовара средстава: муниције, интендантске опреме, припрема ланч пакета. У време од 09.11. до 17.11. тврдио је да нису имали нити један такав задатак, нити такву наредбу. Познато му је да је Јединица, осим изласка код „Сава центра“, претходно изашла и на ауто-пут код Врбаса. Њихово поступање је и у односу на Врбас било апсолутно исто као и приликом изласка испред „Сава центра“, што значи да ни у вези тог изласка нису имали било каквих посебних захтева. По основу логистике сви задаци иду од претпостављеног Крсмановића, као помоћника команданта за логистику или од оперативног састава, надаље објашњавајући да када добије задатке од оперативног састава, те задатке усклађује или враћа на информисање код Крсмановића, који круг је увек морао бити затворен. Према томе, ван Крсмановића, конкретне задатке могао је да му изда помоћник за оперативне послове, да му каже шта треба да се припреми, поготово ако је био писмени захтев, ако „Крсман“ није био ту.

Што се тиче захтева који су први пут саопштени новинарима у „спомен-соби“, није могао најпрецизније да се сети, напомињући да су прочитани захтеви за смену [REDACTED] или начелства, [REDACTED], односно заменика [REDACTED], али није се сећао најпрецизније. Није имао ни сазнања да је у Центар у Кулу долазио [REDACTED], што се односило и на наведени период. Те вечери када је долазио премијер, било је послужено пиће, питали су за вечеру, међутим, премијер није био расположен за вечеру пошто су разговори трајали до „неког времена“. Премијер се задржао око пар сати, а иначе дошао је доста касно у Центар, нешто после поноћи.

Након што је Јединица расформирана 2003. године, све што се тиче опреме и средстава, као и возила, преузето је од стране Жандармерије и у том смислу Крсмановић и он су највише сарађивали са генералом [REDACTED].

Исказе сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], суд је прихватио као искрене, јасне, логичне и довољно одређене, те у битним елементима сагласне како међусобно тако и са осталим изведеним доказима. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу, утврђено је да је у време предметног догађаја био помоћник начелника Ресора јавне безбедности и командант Жандармерије, која је формирана 1. јуна 2001. године. Са Јединицом је био у Бујановцу, када га је Маричић, како мисли 09. новембра (2001. године), позвао и рекао да треба да се виде јер има неких проблема, о чему је обавестио генерала [REDACTED] (начелника Ресора јавне безбедности). [REDACTED] му је рекао да дође у МУП у седиште у кнеза Милоша 101, питавши га да ли су му познати детаљи око тога, па како је одговорио да не зна ништа детаљније, [REDACTED] му је рекао да треба да иде у Кулу, да види о чему се ради и после тога да дође да га извести. Отишао је у Кулу, где се срео са тадашњим командантом Маричићем и Звезданом Јовановићем, а код Маричића у канцеларији. Објаснили су разлог због чега су незадовољни, а то је „непринципијелна наредба“ око хапшења браће [REDACTED], да им је речено да хапсе

опасне криминалце, што нису били. О томе је накнадно обавестио генерала [REDACTED].

Почетком новембра те године, највећи број припадника Посебних јединица полиције је аутоматски прешао у Жандармерију, што му је познато јер је пре тога био командант Посебних јединица полиције, те су у то време бројали око 2000 припадника у Жандармерији. Те Посебне јединице полиције биле су боље обучене него обичне јединице полиције, јер су учествовале и за време дешавања на Косову, ратовали су, имали су дуго наоружање, као и сво остало наоружање, а од тежих калибра пушкомитраљезе, митраљезе калибра 12,7 мм, ракетне бацаче, ручне ракетне бацаче, бестрзајне топове, оклопне транспортере и минобацаче 60 мм. Иначе, Посебне јединице Жандармерије су бројале у то време 7.500 људи са ратним искуством, те није могао да замисли ситуацију да таква групација људи не може да се супротстави групацији од 150 људи.

Осим команданта ЈСО Душка Маричића и Звездана Јовановића, у Кули је приметио да су били и припадници Јединице, с тим да није приметио било какве ванредне мере, појачане страже, копање ровова или друго. Прве вечери, када је био у Кули, није видео Улемека. За то време одлазио је у Кулу у више наврата, што је определио четири до пет пута. О томе је обавештавао свог претпостављеног, генерала [REDACTED]. На тим састанцима које је имао са Звезданом (оптужени Звездан Јовановић) нико му није рекао да мора да се консултује прво са Улемеком, па да му онда пренесу некакав одговор. У Министарству унутрашњих послова, у то време било је разговора, као и неких састанака, јер је евидентно да је постојала нека врста проблема, међутим ништа специјално, те у том смислу као командант Жандармерије није добио никакав конкретан задатак да на било који начин дејствује према Јединици или нешто слично. Један део Јединице им је био на Југу Србије у копненој зони, други по одредима, који су једноставно сваки дан били у својим базама. Познато му је да су у Јединици за специјалне операције били незадовољни, како су му тада саопштили, јер руководство Ресора односно [REDACTED], није хтео да дође на разговоре када су га звали. Рекли су му и да нема никакве појачане борбене готовости, у смислу да су копани ровови, траншеје, или нешто друго. Да је била у питању „оружана побуна“, Јединица би у смислу тог борбеног задатка, на основу наведеног искуства, морала да крене на тај задатак, након израде оперативне припреме. То значи да су оперативци из Јединице дужни да уоче и сниме место на коме ће Јединица бити, да поднесу извештај да ли има било каквих безбедносних проблема, било каквих других проблема, а поготово ако креће на борбени задатак, креће возило са средствима везе, санитет и наравно читава логистика: храна, муниција, наоружање и све остало. Прави се колона, обезбеђење колоне напред и позади и тако Јединица креће на „борбени задатак“. У борбеном задатку сваки припадник мора да има средство заштите, укључујући и шлемофон. Потврдио је да је учествовао у сузбијању „оружане побуне“ на Југу Србије. Радило се о оружаном побуну Албанаца. Тада је употребљавано оружје којим се претило.

Посебно упитан изјављује да нису имали било каквих сазнања да прети било каква радикализација протеста, напад на Владу, на „РТС“, на Аеродром. У случају таквих ствари, односно уколико би дошло до напада на државне институције, тврди да би као Жандармерија спречили такве догађаје или покушаје. Изричито је негирао да је од било ког припадника команде, помоћника команде, добио било какву информацију о некаквим агресивним наступањима Јединице у односу на државне институције

поновивши да је добио такву информацију да би сигурно пренео свом шефу и онда би вероватно организација Министарства унутрашњих послова била другачија. Имао је уверавања команде Јединице да ће то све да се заврши на миран начин. У противном, сви објекти, Скупштина, Влада, „РТС“, били би штићени на другачији начин. У таквим ситуацијама се формира штаб у коме учествује од министра или његовог заменика, начелника криминалистичке полиције, команданта специјалних снага, оперативаца, саобраћајне полиције и свих осталих, јер у таквој ситуацији мора да се командује из једног центра.

Видео је Јединицу за специјалне операције испред „Сава центра“, али на телевизији. На основу свог искуства, будући да је као генерал полиције више пута одликован, описао је да је видео људе који су стајали без маски, возила „Хамере“ која су била ненаоружана, што се јасно видело, да припадници имају зелене, маскирне униформе, те да се радило о „протесту“ из више разлога: први, јер је Јединица мирно стајала, паркирана на ауто-путу, затим, припадници нису били наоружани тешким наоружањем. На снимцима се, сем личног наоружања, у које сматра пиштољ са опасачем, јер када се носи униформа, носи се и лично наоружање, није видело било шта друго, такође није било претње, јер би то знали сигурно, као и сам државни врх. Људи који су радили у МУП-у у Ресору јавне безбедности и државној безбедности су имали своје људе који су били на терену у Кули. Због одласка генерала [REDACTED], који је био његов први надређени у тој хијерархији, у Хаг, навео је да је и тим поводом организован одређени протест, да су припадници Жандармерије учествовали у протесту, обучени у плаве униформе који су и том приликом код себе имали наоружање, да их је било „пар хиљада“, који су се окупили на Тргу Републике, за разлику од „Сава центра“, где је било отприлике око 150 људи у униформама.

Осврнуо се и на детаље утолико што је имао утисак да неко жели да завади две специјалне јединице, значи јединице Ресора јавне и Ресора државне безбедности, објаснивши да је то био његов лични утисак, због чега је инсистирао да се виде и да причају о свему да би тај проблем покушали да реше како треба. То писмо су написали, међутим, нису га послали јавности, будући да је министар тада био на путу, ван земље, те када се вратио са пута и рекао да оду у Ресор државне безбедности код начелника [REDACTED], дошли су „горе“ у вечерњим сатима, даље објаснивши да су тамо били [REDACTED], министар [REDACTED] и [REDACTED]. Наравно, били су присутни и [REDACTED] и он, те му је [REDACTED] рекао на уласку да их је издао. [REDACTED] је одговорио да не разуме питање, те када му је рекао „упутио си писмо подршке ЈСО“, одговорио је да није упутио то писмо, а на даље инсистирање [REDACTED] да га је упутио у том случају медијима, одговорио је да може да позове медије и да му пошаљу копију тог писма. Извадио је писмо, дао министру [REDACTED], који је прочитао и обратио се [REDACTED] речима да му није тако пренео, односно: „Нисте ми овако пренели, начелниче!“, нагласивши да то писмо никада није упућено медијима. Поновио је да нису подржали смену министра, али да су подржали законско регулисање сарадње са Хашким трибуналом. Објашњење да су они могли да знају за неко такво саопштење, иако никоме није послато, дао је вероватно преко мера.

У то време поводом предметног догађаја, у Министарству унутрашњих послова на Одборима за безбедност и на седницама Владе, свуда се користила реч „протест“. Након што је сведоку предочен записник са Одбора за безбедност Скупштине Србије, који је изнео генерал [REDACTED], сведок је потврдио да се наведени обратио речима

„дозволите ми са неколико напомена да се осврнем на догађања у погледу штрајка, обуставе рада ЈСО МУП-а Републике Србије...“, појашњавајући да је то тако „било оцењено“. У вези изјашњења неких сведока који су говорили о „писму подршке“, које је наводно Жандармерија упутила ЈСО и јавности, сведок је изричито негирао да је исто било икада упућено, али је потврдио да је постојао „некакав нацрт писма“ који је предао суду ради увида, те је констатовано да се ради о оригиналној исправи МУП-а команди Жандармерије од 10.11.2001. године, насловљеној као „Саопштење за јавност поводом најновијих догађаја у вези ЈСО“, у Београду, од стране команданта Жандармерије генерал-мајора [REDACTED]. Што се тиче самог настанка те исправе, објаснио је да је, након што је на телевизији видео да се, између осталог, траже оставке министра [REDACTED] и смена начелника Ресора [REDACTED], у тих пар наврата колико је био у Кули, разговарао са командантом и са Звезданом (Звездан Јовановић), када им је предочио да не могу да траже смену министра, јер то није по Уставу и закону, будући да је то политичко питање, на шта су они рекли да ће они то ипак да траже. Стога је рекао да им не могу дати подршку за смену министра, а да све остале ствари морају да реше у оквиру Ресора државне безбедности, са њиховим руководством.

Као командант Жандармерије имао је једног заменика и око 5 помоћника. Био је у ситуацијама опасним по живот, те посебно упитан и да му је у једној од таквих ситуација Улемек спасао живот на Косову, када је његова јединица била опкољена (заменик тужиоца је искористио из исказа сведока [REDACTED] претходни навод), сведок је изричито негирао тај навод да је због тога што му је Милорад Улемек неколико пута спасао живот, поменутом било кад рекао да „не може ништа против њега“.

Након што му је цитиран део исказа сведока [REDACTED] (спис, стр. 225, први пасус) где у једном делу каже: „У том циљу је вршен стравичан притисак на припаднике МУП-а, а посебно на [REDACTED], али им се он није придружио, тако да је испало да су једину подршку добили од Председника Републике, на конференцији за штампу“, сведок је навео да на њега нико није вршио притисак, а нико му се није пожалио ни од припадника, што значи да ни оптужени Звездан Јовановић нити оптужени Маричић, у то време као командант, од њега нису захтевали да се придружи протесту. Такође је објаснио да поменуто „саопштење за јавност“ („нацрт писма“), није послао, зато што је сумњао да ће то неко злоупотребити, с тим да се тим поводом претходно није консултовао са било киме. У извесном смислу, уколико је постојао притисак, то је био „притисак медија“, јер су они из неких извора чули да ће Жандармерија да се прикључи протесту код „Сава центра“, иако им је управо он рекао да неће, међутим они су упорно звали и рекли да имају информацију да ће Жандармерија да се прикључи, да је направљено такво писмо, на шта је поновио да је одговорио да му пошаљу факсове на које ће им пустити то писмо, рачунајући на то да ће неко то да слуша. Припаднике састава Жандармерије није упознао да је сачињено такво писмо, нико никада од њега тако нешто није тражио да интервенише против Јединице, а да је тражио, он би то одбио, што је рекао [REDACTED], по цену да напусти службу, јер је и тада сматрао да једино мирним путем треба да се реши тај конфликт, а никако да дође до заопштравања између једне и друге специјалне јединице. Све оперативне информације су биле да су они мирни, да су у поретку, да су угашена возила, наравно није долазило у обзир ни одлазак у Кулу, нити било шта друго, те би у том смислу и данас исто тако рекао и поступио. Да је било наређење да се штите државни органи, штитио би их. У случају када је Јединица у протесту, место

„безбедњака“ је у Јединици, уколико је саставни део Јединице, када је читава Јединица у протесту.

После протеста био је на слави Јединице у Кули. То је било 21. новембра 2001. године. На славу су отишли он и премијер са сином. Очигледно је да се премијер у то време није бојао да води дете у такву једну Јединицу. Атмосфера је била срдачна, опуштена „као на слави“.

После расформирања Јединице за специјалне операције, као Жандармерија преузели су део људства, објекте и опрему. Што се тиче људства, највећи део је преузео. Сви људи који су прешли у Жандармерију нису имали икаквих експеса до данашњих дана.

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу утврђено да је до 1999. године био припадник Ресора државне безбедности и уједно начелник Девет управе, која се бави контактима са страним резидентима, страним представницима обавештајних служби у Београду. Истовремено је био и специјални саветник [REDACTED], његов помоћник и незванични шеф кабинета. Након завршетка бомбардовања 1999. године, смењен је од тадашњег начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и није радио у служби до након 5. октобра (2000. године), када је на молбу [REDACTED] и тадашњег премијера [REDACTED] замољен да се врати у службу и да обавља исте послове. Вратио се и постао начелник опет те исте Девете управе. Након извесног времена служба је реформисана. Тада је био шеф кабинета директора БИА-е, професора [REDACTED] и начелник исте те Девете управе. Ове дужности је обављао и новембра 2001. године. Што се тиче Јединице, није имао посебних контаката по природи посла које је обављао у служби. На челу Ресора у то време били су [REDACTED] и његов заменик [REDACTED], који су остали на тим позицијама „до тзв. побуне односно протеста Јединице“. Након тога је дошао професор [REDACTED] и његов заменик [REDACTED].

Везано за излазак Јединице за специјалне операције испред „Сава центра“, објаснио је да је сазнао за тај протест одлазећи на посао. Када је прелазио „Газелу“, са стране је стајала постојена Јединица. Саобраћај се одвијао несметано. Прошао је поред њих својим колима, чак се и поздравио са неким које је познавао и дошао у Ресор, где је чуо да је Јединица из протеста изашла на улицу. Као начелник Девете управе није добио било какве информације поводом тог догађаја, иако је био изложен питањима представника страних обавештајних служби о чему се ради. Није добио ниједан конкретан одговор било од [REDACTED], било од [REDACTED], како би им саопштио шта је у питању. Посебно упитан да ли је у то време поводом тог догађаја у оквиру Ресора одржан било какав колегијум или састанак, изјавио је да на таквом колегијуму није био, а да је по природи посла којим се бавио као начелник морао присуствовати колегијуму. Везано за догађај који је описао приметио је још грађане који су прилазили, одлазили, разговарали са припадницима и како истиче ништа посебно се није дешавало. Што се тиче [REDACTED] и [REDACTED], њихов однос према Јединици за специјалне операције је био врло негативан, сводио се на то да исту треба под хитно расформирати и укинути. За себе је навео да је био и члан Савета за националну безбедност, који је формиран на основу „Службеног гласника“ из 2002. године. Тај Савет је одржао свега четири или пет седница, те мисли да је на првој седници укратко, чисто информативно било речи о некој „истрази“, коју је вршила Комисија у саставу: [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], што је само усмено

нешто и кратко саопштено. Премијеров став је био да је то стицај несрећних околности, да ће Јединица прећи у МУП и да неће бити у Ресору државне безбедности. Под тим „несрећним околностима“, сматрао је неусклађеност у комуникацији између ЈСО и новопостављеног начелства. У време када се одиграо предметни догађај, није имао било каквих сазнања у погледу некакве радикализације, односно да постоји угроженост било ког сегмента државе, било које службе од Владе, „РТС“, аеродрома и др. Такође није имао било каквих сазнања да Јединица за специјалне операције у то време планира евентуалну употребу оружја. Тек после је чуо да су захтеви за смену министра [REDACTED] и руководства Ресора државне безбедности, били њихови захтеви. Објаснио је да побуну разуме као један насилнички акт који је усмерен на рушење уставног система и који се граничи са насиљем, а да том приликом неко насиље није приметио. Чак је, како је претходно описао, нормално прошао колима, саобраћај није био ни блокиран, нити било шта друго. Исто додатно, описао је речима: „Ако хоћете да извршите неку побуну, онда се не стоји на улици, него се за 24 сата заузимају кључни положаји у одређеном месту, хапси се одређени број лица, затварају се границе и позивају се страни амбасадори да би им се објаснило о чему се ради“. Претходно описан изразито негативан однос према Јединици од стране [REDACTED] и [REDACTED], додатно је описао да уколико начелник Ресора државне безбедности када Јединица има одређене проблеме и тражи контакт и жели да разговара, а начелник Службе није у Београду, већ каже да то може да се одложи за пар дана, онда је то довољно говорило какав је био однос тог начелника према тој Јединици и уопште према послу. Имао је сазнања да начелник Ресора државне безбедности није контактирао Јединицу када је требало. Тадашњи премијер [REDACTED] ниједног тренутка било њему или у Савету, није указао да је тај протест евентуално организовао Милорад Улемек „Легија“, [REDACTED] или неко други.

Исказе сведока [REDACTED] и [REDACTED], суд је ценио као искрене и јасне, логичне и довољно одређене, те у битним елементима сагласне како међусобно тако и са осталим изведеним доказима. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Из исказа сведока [REDACTED], датог пред Тужилаштвом за организовани криминал у смислу члана 504 б став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у то време, друга половина 2001. године, био припадник Јединице за специјалне операције (ЈСО) и радио у обезбеђењу личности и објеката при Јединици. Чувао је оптуженог Милорада Улемекa, а пре тога [REDACTED], тадашњег шефа посланичке групе ДОС, као и [REDACTED], а обезбеђивао је и неке објекте у Београду. Код [REDACTED] је дошао након разговора са [REDACTED], који га је питао да ли би прешао да чува једног његовог пријатеља, те када је потврдио да би то чинио уколико је у склопу Јединице званично, исти је рекао да ће то са командантом да заврши, након чега је добио наредбу команданта Маричића да пређе да чува једну штићену личност без имена и презимена, а на локацију га је одвео [REDACTED] зване [REDACTED], тадашњи шеф обезбеђења Милорада Улемекa. [REDACTED] га је одвео код [REDACTED] у кућу, а исту је препознао из разлога зато што је ту пре тога долазио са [REDACTED] у више наврата – једно пет до шест пута. У време када је обезбеђивао наведена лица, исто је чинио искључиво службено за плату, коју је примао од Јединице за специјалне операције. Што се тиче [REDACTED] за време док је истог чувао, познато му је да се састајао са сведоком у овом предмету [REDACTED], као и да је у то време

████████ боравао односно спавао, користио објекте ██████████ у Сурчину, где је више пута затекао ██████████, како излази из тог објекта.

У вези предметног догађаја, навео је да је Јединица за специјалне операције због хапшења браће ██████████, који су изручени Хагу, започела протест, јер је дошло до неспоразума, односно речено им је да се они хапсе као неки опасни криминалци, а не као хашки оптуженици. То је изазвало протест у Јединици, где је тражено да дође начелник Ресора државне безбедности ██████████, који се није одазвао том позиву, па је то касније ишло неким својим током, изласком на улицу. У Кулу су долазили сада покојни премијер ██████████ и ██████████. После протеста ЈСО и даље је остао у обезбеђењу ██████████, те је и у том периоду виђао Чедомира Јовановића да долази у кућу ██████████ у Шилеровој улици. Током боравка у Кули од 09.11. до 17.11.2001. године, било који члан Команде није издао било какво наређење у смислу да буду спремни за употребу оружја, да задуже резервну муницију, храну или било шта друго, противоклопна средства и остала оруђа и оружја. Сво то наоружање се налазило у Руском Крстуру, 12 км од Куле, тако да би приметио да се тамо ишло камионима по муницију и артиљеријско оруђе. Није имао било каква сазнања да је ЈСО спремала да угрози уставно уруђење и безбедност државе Србије, поновивши да је у то време био припадник ЈСО. Није чуо да је за време тог протеста била планирана било каква радикализација протеста.

Што се тиче осталих припадника, није било ниједног припадника који није желео да присуствује и учествује у том протесту. Тај дан када је Јединица била на „Газели“, прошао је туда, уколико је пратио тај дан Милорада Улемекa, али се тог догађаја сећао „кроз маглу“. Поменути су стајали на наведеној локацији, саобраћај није био заустављен, јер су и они прошли туда возилима. Тај догађај је описао као протест јер је протест нешто мирно, а побуна нешто насилно, када се пружа неки отпор, нешто заузима. Ништа насилно није приметио тих дана на страни оних који су учествовали у протесту, а испред „Сава центра“ само су стајали крај возила, држећи руке на леђима. Није имао икаквих сазнања да је Милорад Улемек руководио тим догађањима нити ██████████, уједно изневши тврдњу да ██████████ у било ком тренутку на било који начин није могао да руководи било којим сегментом Јединице. Људи у Јединици су били јако кивни на то што су почели да хапсе оптужене за ратне злочине.

Исказ сведока ██████████, суд је прихватио као искрен и јасан, те у битним елементима сагласан осталим изведеним доказима. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа овог сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Из исказа сведока ██████████, датог у полицији у смислу члана 504 ђ став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у време предметног догађања био посланик у Скупштини Србије и шеф посланичке групе ДОС. За њега је неспорна чињеница да је предметни догађај побуна, а не протест, због тога што су Јединицом за специјалне операције (ЈСО) командовали људи који ни формално нису припадали тој јединици, нити су били припадници МУП-а. Циљеви који су били постављени, били су политички и нису имали било какве везе са доменом и са надлежношћу те Јединице.

Новембра месеца 2001. године, тадашња Влада је месецима претходно била под притиском, изложена идентичној врсти захтева за смену министра унутрашњих

послова и челних људи Ресора државне безбедности. ЈСО је изашла на београдске улице у дану када је у Палати правде сведочио бивши командант Јединице у поступку који је тада вођен против актуелних припадника поменуте Јединице који су били оптужени за злочин на „Ибарској магистрали“. У вези телефонског разговора са Милорадом Улемеком, од 09.11.2001. године, сведок је навео да је претходно био на састанку у МУП-у, у улици кнеза Милоша, где су поред начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], мада дозвољава могућност да он можда није био присутан, били присутни први човек УБПОК-а генерал [REDACTED], командант Жандармерије генерал [REDACTED] и генерал [REDACTED]. Допустио је могућност да је у међувремену дошао и заменик начелника РДБ [REDACTED]. Разговор је на том састанку вођен у врло тешкој атмосфери, након конференције за новинаре коју су одржали припадници ЈСО, тражећи смену министра унутрашњих послова и првог човека РДБ. У то време председник Владе [REDACTED] је био у службеној посети САД. На том састанку се полемисало о реакцијама и ономе што треба учинити. Команди МУП-а је рекао да не могу да праве било какав компромис, а након тога је позван телефоном, уз поруку да не треба да се меша и претње да ће летети главе, као и констатацију да они врло добро знају све што о њима говоре, као и шта раде. Осим овог разговора са Улемеком, било је више разговора, између осталих и са [REDACTED], у Шилеровој улици, где је сведок отишао након телефонског позива тадашњег начелника РДБ-а [REDACTED], који му је рекао да је дошло до побуне ЈСО. У то време још није било званичне информације, па је отишао у пратњи полиције у Шилерову улицу, као формално шеф парламентарне већине и један од најближих сарадника [REDACTED]. Објаснио је да је био у Шилеровој улици пре тога, на неких месец дана, односно 05. октобра и видео Улемека. Тамо је отишао како би разговарао са Улемеком, међутим, пошто њега није нашао, разговарао је са [REDACTED], који је кроз догађаје који ће уследити био директно укључен у организовање побуне ЈСО, њено дневно деловање и све одлуке које су они доносили. У тим разговорима препознао је настојање у конкретном случају да се они увере како је ЈСО злоупотребљена, а њени припадници жртвовани у злоупотреби закона у акцији хапшења оптужених лица, по захтеву Међународног суда за ратне злочине из Хага.

Хапшење браће [REDACTED] није била рутинска полицијска акција. Уопште, сарадња са Хашким трибуналом је била политичка одлука државе, која је донета не само у кабинету [REDACTED] (и о хапшењу браће [REDACTED], као и о сарадњи), већ и на нивоу владајуће коалиције, између осталог и уз формалну подршку тадашњег председника СРЈ [REDACTED]. Коначно и став ЈСО је био да су они злоупотребљени, да су ангажовани упркос чињеници да нема закона и један од њихових захтева уз инсистирање на смени министра полиције и првог човека РДБ је заправо било инсистирање на усвајању закона, због чега постоји идентичност захтева побуне и политичких захтева председника [REDACTED]. По његовом мишљењу, тај догађај је покушај рушења Владе [REDACTED] другим средствима, кога у парламенту није било могуће сменити, тако да се подршка тражила на другом месту, на шта је тачка стављена 12. марта, не гласањем у Скупштини, него убиством испред Владе (убиство премијера 12. марта 2003. године). Што се тиче смене заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], објаснио је да се заменик неизоставно везивао за првог човека, те је просто немогуће наметнути некое заменика, не искључујући из поменутог захтева смену [REDACTED], као неког ко је апострофиран као наводни проблем у раду РДБ-а. Потврдио је да му је била позната одлука Уставног суда СРЈ од 06.11.2001. године, дакле два дана пред хапшење или два дана пре хапшења браће [REDACTED], у којој је наведено да је донета одлука неуставна,

незаконита, да је изручење браће [REDACTED], односно страних и домаћих држављана незаконито, објашњавајући да је „Савезни Уставни суд био друга страна те батине“, а заправо институција чија је основна функција била спречавање трансформације земље. Сарадња са Хашким трибуналом на територији Републике Србије одвијала се у складу са Уредбом Владе Републике Србије, засноване на Уставу и члановима 136 и 176 Републичког Устава, који је тако нешто допуштао. Парламентарна већина у Републичком парламенту је постојала, јер није зависила од Демократске странке Србије, али на нивоу Савезне Републике Југославије, чији је Устав био у колизији са Републичким Уставом, није било те парламентарне већине без Демократске странке Србије, па стога није могао бити донет федерални закон, али су због тога на нивоу Републике потпуно у складу са Уставом и Уредбом републичке Владе сарађивали са Хашим трибуналом, што нико није оспорио.

О наведеним захтевима за смену [REDACTED] и [REDACTED], сазнао је прво из разговора са начелником РДБ-а, о почетку побуне, о тим захтевима, а да је потом имао прилике да се увери у то и у директном контакту са ЈСО, с тим да је као и сви други грађани имао прилике да у информативним програмима прати извештај са конференције за новинаре, одржане у команди ЈСО у Кули, током које је особа која се лажно представљала, прочитала тај захтев. Упитан како објашњава чињеницу да управо председник Владе РС [REDACTED] на 62. седници Владе, када је у више наврата говорио о захтевима, ни у једном случају није споменуо смену [REDACTED] и [REDACTED] као захтев, већ искључиво смену министра [REDACTED] и доношење Закона о сарадњи са Хагом, сведок је навео да се од почетка подразумевало и калкулисало са сменом начелника Ресора и његовог заменика, који су такође били јасно изречени захтеви, при чему су поменути повели истраге о злочинима из тог периода пре 05. октобра, ухапсили ранијег начелника РДБ-а [REDACTED], практично у полицијском смислу решили убиство на „Ибарској магистрали“, водили врло озбиљне истраге у вези масовних гробница на неколико локација у земљи и што је веома важно, својим активностима вршили константан притисак на сам врх ЈСО и Улемека.

Од суботе ујутру (10.11.2001. године) били су под сталним притиском гласина, полуинформација, дезинформација, тачних и исправних чињеница, које су се кретале од најаве доласка припадника резервног састава ЈСО у Београд, при чему нико није знао колики је бројни састав тог резервног састава, јер је сва документација у команди у Кули, до декласирања Јединице у оквиру МУП-а. Описао је састанак на позив [REDACTED], на којем се појавио тадашњи начелник Ресора јавне безбедности генерал [REDACTED], који је ушао са командантом Жандармерије – [REDACTED]. Није стекао утисак да је генерал [REDACTED] био нелојалан човек републичкој Влади, али било је потпуно јасно да није у стању да контролише све припаднике Жандармерије, у стању повишених емоција због побуне ЈСО, која је наводно злоупотребљена у процесу сарадње са Хашким трибуналом. На том састанку је од генерала [REDACTED] тражено да се писмо, у којем се Жандармерија солидарише са захтевима ЈСО, не објављује, али је свима било јасно да не могу да рачунају на припаднике Жандармерије, јер је свима било јасно да осим Жандармерије не могу да рачунају ни на друге организационе целине у МУП-у, те да морају индивидуално да реше ту кризу. Исто је већ наредног дана нешто много озбиљније и теже речено и самом председнику Владе – [REDACTED], на питање: „Па да ли то значи да ми немамо никога и да они могу да дођу и да ме изнесу из Владе, да ли постоји неко ко може да се томе супротстави организовано у министарству?“, тим пре јер је било јасно да је војска

преко тадашњег председника СРЈ [REDACTED] и врховног команданта, заправо отворено на страни побуне ЈСО, [REDACTED] је добио одговор да не може нико организовано да заштити Владу, након чега су заједно отишли на разговоре у Кулу, са организаторима побуне ЈСО. За [REDACTED] и себе је изнео да су они и отишли у Кулу на основу једног папира, на којем је дословце писало: „Ако желите да се ово прекине, дођите вечерас у Кулу. Потпис – Берета.“ Стога тврди да је потпуно било немогуће да на позив „ако желите да се ово прекине“, [REDACTED] оде тамо па каже „наставите даље“.

Поводом састанка у Кули, навео је да су били раздвојени због тога што је [REDACTED] неколико сати пре тога стигао у земљу, да није имао превише информација о томе шта се дешавало, па је због тога за организаторе побуне било веома важно да их раздвоје, како би покушали [REDACTED], кога су погрешно протумачили као човека који је и тога пута био спреман на неку врсту компромиса и дијалога, да увере да то није уперено против њега, него против министра полиције и првог човека РДБ и како је реч о злоупотреби ЈСО, те најзад да радикализује њихов однос (сведок је у овом последњем делу мислио на себе). Тврди да [REDACTED] није тамо позван да би се са њим направио неки договор, већ да је тамо доведен, како би се јавност Србије уверила да је заправо попустио и дошао на ноге, са амбицијом да моли за своју власт. У том разговору, додао је да није било ничега што би могло да компромитује председника Владе: никаквог договора, понуде, обећања да ће оптужница остати у фиоци, да ће моћи даље онако како се ишло до тог тренутка. Организаторима побуне је тада било савршено јасно да више не постоји простор за компромис, па су он и [REDACTED] раздвојени тако што су им гурнули цеви у стомак, а не тако што су замољени да свако оде на своју страну.

Поводом снимка „РТС“ –који је представљен сведоку – долазак премијера у Кулу (време 7:17), у тренутку када се бивши премијер [REDACTED] налазио испред тадашњег команданта Маричића, који му предаје рапорт, сведок је објаснио да се тада налазио једно три метра у мраку, удесно, јер није могао да иде да му неко предаје рапорт, тако да је председник ишао сам, нема ни његовог обезбеђења. У наставку снимка препознао је себе (време 7:47 – 7:50), док је прилазио згради истим путем, а иза њега и униформисано лице. Такође је прокоментарисао да су након свега [REDACTED] и он заједно отишли, али да је могуће да је пре њега ушао у кола. Везано за рапорт који је Маричић предао тадашњем премијеру, описао је да је то било потпуно непримерено и да је „лично на циркус у том тренутку“, јер се поменуто одигривало у поноћ, што се никада пре тога није десило, о чему је са [REDACTED] разговарао у повратку за Београд.

Аргументацију да је то била побуна налазио је и у томе што [REDACTED] није разговарао са командантом ЈСО, нити са командом те Јединице, већ са пензионисаним припадником МУП-а који се у тој згради налазио, који је непрестано координирао са једне стране саму побуну, а с друге стране држао отворене политичке и криминалне везе (овде говори о Улемеку). Надаље, навео је да су тада пресретнути неки телефонски разговори који су потом објављени и у домаћим штампаним медијима, при чему мисли на онај телефонски разговор у којем се каже „како ми долазимо, како нас треба притиснути, а након тога направити и договор са [REDACTED] и њега учинити човеком који враћа мир у наше друштво“. Тај разговор је вођен са [REDACTED], шефом „земунског клана. У то време било је више седница Владе, с тим да је за њега најзначајнија седница од четвртка, на којој су усвојене оставке [REDACTED] и [REDACTED]. Пре тога била је седница у понедељак или уторак,

која је потом коришћена као кључни аргумент којим се релативизује карактер тих догађаја, уз објашњење које је сведок изнео, а то је да [REDACTED] није могао да изађе пред своју Владу и да каже да зависи од неколико људи, да не контролише МУП, да не контролише Ресор државне безбедности, да га отворено руши председник државе СРЈ са војском, уз аргументацију и уједно питање ко би онда у тој држави још у њему видео било какав озбиљан политички ауторитет, чиме је сведок објаснио [REDACTED] свесно релативизовање и тада, али и након тога, карактер и значај те побуне. Тражио је од [REDACTED] да се процес квалификује као оружана побуна, јер је то његово мишљење, објаснивши да се ради о политичким квалификацијама. Додао је да је у поменутом периоду, између петка и недеље, остао без обезбеђења, због тога што је команда ЈСО повукла све своје припаднике са свих дужности, па тако и са наведене.

Навео је да је део политичког тактизирања био и тај да од НИС-а траже да ослободе цистерне како би се блокирала Бешка и спречио долазак ЈСО у Београд, али да до тога није дошло јер не би могли да нађу више од три возача. Тих неколико телефонских позива из кабинета председника Владе упућених руководству НИС-а, објаснио је пре свега амбицијом да се друга страна увери да неће правити компромисе као Влада. Идеја није била да на Бешкој организују неку блокаду моста и на такав начин пруже отпор ЈСО, јер је та Јединица могла са било које друге стране да дође за Београд.

Након изласка Јединице испред „Сава Центра“, за шта је навео да су у потпуној борбеној опреми блокирали централну саобраћајницу у земљи, на најпрометнијем месту, на такав начин да свима пошаљу поруку како они контролишу живот, отишао је у Кулу са министром [REDACTED], у ноћи између уторка и среде, те су тамо затекли [REDACTED] или прецизније у команди ЈСО. Поменути је учествовао у разговорима са њима, прецизирајући да је разговарао и са Улемком, појашњавајући да им је говорио, да их је уверавао како неће бити компромиса који иде у правцу смене министра унутрашњих послова, ни начелника РДБ, те да је једини начин да се из ситуације изађе заправо одлука да се прекине са побуном. Свој однос са тадашњим министром унутрашњих послова [REDACTED] објаснио је кроз парламентарну демократију, у којој је парламент изнад Владе, у ком смислу поменути није био чак ни као министар унутрашњих послова неко чији би став у односу на сведока био обавезујући, у склопу чега је када је министар потписао своју оставку у Кули, сведок пред њима (припадницима ЈСО) поцепао ту оставку, уз коментар да им министар неће подносити оставку, јер га они нису ни бирали. Тиме је исказао и врло јасан политички став да се оставка не подноси у Кули, него у Влади, пред оним ко је [REDACTED] мандат дао, а то је био [REDACTED]. На тако нешто имао је право и као шеф парламентарне већине која га је изабрала и то је једина одлука [REDACTED] коју је променио. [REDACTED] је отишао у Кулу, не да би потписао оставку и прочитао је пред новинарима, али је то учинио зато што није желео да буде повод за неко ново крвопролиће, уједно наводећи да по њему није било спорно питање да ли је било некаквих пропуста у хапшењу браће [REDACTED]. Ако су били пропусти, исти се не решавају на „Газели“ у дану када се Улемек појављује у Палати правде, нити се решавају у координацији са [REDACTED]. За излазак Јединице испред „Сава Центра“ навео је да је Јединица доведена на „Газелу“ због тога што се у Палати правде појавио као сведок Улемек, у страху да ће бити ухапшен због „Ибарске магистрале“. Због тога је Улемек извео Јединицу.

У вези престанка протеста ЈСО, 16.11. у петак увече, навео је да су формално образложење за прекид протеста били избори на Косову, а не чињеница да са Владом више нема калкулисања, што је заправо била суштина. Претходно су у четвртак [REDACTED] и [REDACTED] поднели оставке, када је Улемек разговарао са председником Владе. Председник Владе је тада био више него јасан да не долази у обзир било какав уступак, тако да су „они“ своје интересе делимично остварили. У разговорима које су водили у тим данима, гарантовали су да неће бити консеквенци за учеснике протеста у смислу отказа, смена и слично, објашњавајући да је то био званичан односно политички став Владе, која је после тога формирала комисију, која је ушла у постепено решавање тог проблема. Упитан да ли му је познато да је на конференцији за јавност у Кули 13.11.2001. године управо министар [REDACTED], између осталог, рекао да је добио уверавање Јединице, односно јасно обећање да је у питању миран протест и да се неће употребљавати сила, навео је да је [REDACTED] учинио све како би минимализовао притисак, као и да је та конференција за новинаре била „јефтино политичко позориште ЈСО“. Што се тиче састанка у згради Владе, навео је да је на састанку са премијером био Улемек, на којем је био присутан и он – сведок [REDACTED], одредивши да је трајао тридесетак минута. За себе каже да је у једном тренутку изашао. На том састанку је Улемек помињао [REDACTED] и [REDACTED]. Понуђена су та имена, а која су иначе била истакнута као захтеви још годину дана пре тога, почетком 2001. године. Иако је од почетка заступао мишљење да је то била „оружана побуна“, у то време надлежно Окружно тужилаштво, као ни касније Тужилаштво за организовани криминал нису процесуирали наведена догађања, јер тада није постојало Посебно одељење Окружног суда за борбу против организованог криминала, које је формално почело са радом марта 2003. године, тако да нису постојали механизми да се покрене било какав поступак утврђивања одговорности за тако грубо нарушавање безбедности друштва, као што је то био случај са „оружаном побуном“ из новембра 2001. године. Сигурно да би одговори били затражени много раније да председник Владе није убијен 12. марта 2003. године, а њихова Влада неколико месеци после тога срушена.

У наставу испитивања на главном претресу, изјавио је да им је команда ЈСО у разговору саопштила да су тражили од начелника РДБ [REDACTED] да дође у Кулу, да им је рекао како иде у позориште и да му не пада на памет, што је била једна доза „динизма и сарказма“ у његовим коментарима, како је то сведок доживео и далеко од тога да је наведеном у том тренутку била важнија позоришна представа од побуне ЈСО. Упитан да ли постоји било какав извештај писмени, званичан, белешка, у коме се наводи да је због активности у Кули било угрожено функционисање државе, одговорио је да апсолутно постоје врло јасне одлуке и информације на основу којих се може донети један такав закључак, те да му није познато да је од 1945. године до тог новембра 2001. године било која европска престоница била изложена таквој врсти манифестације силе, као што је била она која је испољила ЈСО када је дошла у Београд и блокирала централну градску комуникацију. Тврди да су располагали са чињеницама да ће у случају наставка протеста неспорно доћи до ескалације, јер се не може после свега што је урађено тек тако одступити и отићи назад.

За оптуженог Милорада Улемек је објаснио да се вратио из иностранства, тако што се појавио у Србији 05. октобра, на годишњицу петооктобарских промена (дакле говори о 05. октобру 2001. године, а промене су биле годину дана раније). Врло добро је упамтио тај дан зато што се налазио у колима на путу ка свом стану, када му је припадник обезбеђења дао телефон. На вези је био Улемек. У том разговору му је рекао да је дошао у земљу и да жели да се виде и да је веома важно, па је до тог сусрета

дошло у Шилеровој улици, где га је довезло исто обезбеђење. Улемек му је објаснио где се налази наведено место, а потом му је рекао да зна да је амбиција РДБ-а да га доведе у везу са злочином на „Ибарској магистрали“, да је он помогао демократске промене, а да су они незахвални, да су га разрешили функције у полицији, да је пензионер и да је у међувремену пронашао подршку на другој страни, а мислио је на [REDACTED] и његово најближе окружење.

У вези оптуженог Веселина Лечића у једном од разговора са [REDACTED], који их је информисао шта се дешава у Кули, речено им је да је Лечић особа која је испред РДБ постављена у ЈСО, како би се тамо бавила питањем безбедности, али не само у смислу неке спољње претње ка Јединици, већ пре свега у неком оперативном раду, који би за резултат добио информације неопходне Ресору, за доношење закључака о стању у ком се налази Јединица. Такође им је речено да је Веселин Лечић у Јединици како би се у РДБ у сваком тренутку знало шта се тамо дешава и на време реаговало уколико дође до било каквог проблема. Његов утисак је да је у том тренутку Лечић у потпуности делио и уверења и изречене ставове команде ЈСО, а не начелника РДБ [REDACTED]. То је због тога што ни у једном тренутку није било неког геста који би ишао у правцу посредовања, нити је било иницијативе која би им олакшала ситуацију у којој су се нашли. Међутим, било је и јасно да у свим разговорима које су водили у тој последњој фази, покушавајући да сазнају шта се заправо дешава у Јединици, да су остали без тих информација зато што их нису добили од некога ко је задужен за та питања, а то је био Лечић.

Што се тиче става који је у то време премијер [REDACTED] имао према предметним догађајима, изјавио је да је постојала разлика у ономе што је наведени заиста имао према тим догађајима, за разлику од онога што је јавно износио, објашњавајући да не би било оправдано да [REDACTED] изађе и да каже да је немоћан и да не може ништа, те да је урадио оно што би урадио сваки одговоран и озбиљан државник, а то је преузимање личне одговорности и настојање да својом појавом, одлукама и потезима које повлачи, јавност и своје најближе сараднике увери да све држи под контролом и да не постоји ниједан разлог за забринутост, што није било тако, јер да је било он не би из авиона после толико сати лета, сео па отишао у МУП, па на седницу Владе, па са седнице Владе у хеликоптер који треба да га превезе у Кулу, те да се хеликоптером врати назад, па у поноћ иде у Кулу итд. Влада је, како је изнео сведок, била угрожена због тога што се стицао утисак, односно било је очигледно да је немоћна. У таквим условима било је природно да се осећа угроженим и председник државе, у којој једна високопрофесионализована специјална јединица, наоружана боље од готово од свих војних формација, отказује послушност Влади и министарству и понаша се у складу са неким својим личним интересима, остварујући и личне циљеве. Међутим, [REDACTED] са својим сарадницима, како је истакао сведок, је „инспиратор тога, он иза тога стоји и зато се није осећао угроженим без обзира на међусобне односе, а председник државе који на конференцији за новинаре упоређује протест у Београду са штрајком белих мантила, док сви његови сарадници отворено то подржавају.“

У вези информација да ће бити нападнут аеродром, Влада итд, први пут је та информација изнета на састанку у згради Владе дана 12. новембра 2001. године у 13,45 часова, на састанку на којем су присуствовали председник Владе, министар унутрашњих послова, он лично, а био је присутан и његов шеф кабинета. То су биле информације да ли ће Јединица остати на „Газели“ или ће ићи даље. Што се тиче

заузимања зграде Владе, Телевизије, аеродрома, потврдио је да је то било речено од стране Улемека и [REDACTED], позивајући се на конференцију за новинаре, на којој се обратио човек са прикривеним идентитетом Батић. Поменуо је и белешке које им је показао [REDACTED], које су код њега стигле од појединих начелника Управе полиције по Србији, који су га обавештавали о ономе што су чули у оквиру своје надлежности, ко планира да дође за Београд, ко стоји иза свега тога, шта се прича, претпоставља, што је било стање повишене тензије, те због тога сматра да је било могуће да дође и до наведене радикализације. По окончању протеста, [REDACTED] отишао је на славу Јединице (21.11.2001. године), врло свесно, што је био начин да се амортизује један притисак који је био превелик и који је могао сломити Владу РС.

Затим, испитани су и други сведоци, на тако из исказа сведока [REDACTED]
[REDACTED], датог у полицији у смислу члана 504 б став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, произлази да је организован протест „Црвених беретки“ (Јединица за специјалне операције) да би оптужени Милорад Улемек „Легија“ заштитио своје другове, иако нико није знао у ствари због чега је та „побуна“, с обзиром на то да су мислили да је због хапшења двојице браће због ратног злочина. То је сазнао из приче са [REDACTED], који је био „комплетни организатор свега“ и са „Легијом“. Навео је да га је [REDACTED], који је у то време био портпарол Владе Републике Србије за односе са јавношћу, телефоном позвао ујутру око 04,00 сата, обавештавајући да су припадници Јединице кренули из Куле за Београд да блокирају ауто-пут. Излазак Јединице за специјалне операције испред „Сава центра“ посматрао је из возила марке „Мерцедес“, заједно са [REDACTED], са којим је био. Направили су, колико се сећа, један круг. Описао је да се Јединица кретала са по троје возила марке „Хамер“, зауставном, средњом и брзом траком, а испред је ишло полицијско возило са ротацијом. У вези тог изласка није видео било шта од наоружања, али [REDACTED] му је причао да су имали наоружање које се није видело. При томе, није могао да прецизира било шта детаљније. Све то испред „Сава центра“ трајало је пар сати, с тим да је све протекло мирно, без било какве ескалације или нереда. Свој излазак је објаснио претходним разговором са [REDACTED], односно да је тамо био само информативно. Није приметио било какве активности Јединице на наведеном месту у смислу неког укопавања, утврђивања, заузимања заклона, агресивних покрета, објашњавајући да су поменути тамо само стајали. Док су били испред „Сава центра“ старији људи су били организовани да им доносе кафу и пиће, што је знао из приче јер је „Легија“ био у једном од возила. Прави окидач за излазак Јединице је био страх појединаца првенствено руководства Јединице да ће од стране Владе, ако их буде потраживао Хашки Трибунал, бити и сами ухапшени, а то све му је познато из приче сада покојног [REDACTED].

Упитан у вези његовог изјашњења у претходном поступку, где је изјавио да су у свему учествовали „Легија“, [REDACTED] и [REDACTED], појаснио је да Јединица ништа није могла да ради без [REDACTED], јер су тако њему причали „Легија“ и [REDACTED]. [REDACTED] је све то организовао да би његови људи изашли из притвора, као и „Легија“ – Милорад Улемек, а предочено је јавности да је то због хапшења браће, чијег се презимена није сећао, што су ухапшени на пијаци, као за ратне злочине. Они су пре тога блокирали у Војводини пут, након чега су људи из државне безбедности снимали Јединицу из неке приватне куће, па им је „Легија“ послао пиће и кафу, како би им ставио до знања да у Јединици знају да их снимају. У погледу захтева Јединице, навео је да су према државним органима били захтеви: смена министра полиције [REDACTED], смена челних људи Ресора државне безбедности, који

су дали оставку после тога дан – два и да се из притвора пусте [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. И ово сазнање је имао од [REDACTED] који му је то рекао.

Надаље, у вези исказа из претходног поступка, где је описао његов одлазак у стан код [REDACTED], сведок је рекао да су га [REDACTED] и [REDACTED] тада питали „да ли може да се смири“, што се односи на ситуацију, јер уколико не може, да ће [REDACTED] као заменик начелника, дати оставку. [REDACTED] је разговарао и са неким старешинама из Јединице, али ништа није могао да уради. Ово сазнање сведок је имао такође из приче са [REDACTED], са којим је нон-стоп био у контакту телефоном. Познато му је да су из државног врха у Центар Јединице у Кули на разговоре ишли [REDACTED] и [REDACTED], што је такође сазнао од [REDACTED], као и да је неко „хтео [REDACTED] ножем да закоље тамо у Кули“. За време побуне [REDACTED] је одлазио и у Кулу, у Центар Јединице, што му је такође [REDACTED] причао, као и да је ишао у Кулу да се то све организује. Делимично су постигнути циљеви, у смислу што није дао оставку министар полиције. После тога мисли да је напредовао [REDACTED]. Држава је предузимала радње у смислу да блокира побуну, да им не дају да дођу у Београд, али нису могли ништа да ураде, јер Јединици нико није могао да се супротстави - „то је најјача сила била тада“. По њему, Јединици није могла да се супротстави ни Жандармерија. Командант Јединице у то време 2001. године је био Душко Маричић „Гумар“. Познато му је да оптужени Милорад Улемек у то време није био командант, али и да је на дан побуне био у једном од возила, као и да је био и у Кули. Све поменуто је сазнао преко сада покојног Душана [REDACTED]. За себе је навео да је у време тих догађаја био у Влади Републике Србије, да би утицао да се побуна повуче. Није присуствовао непосредно пре или током предметног догађаја било ком договору, евентуалном разговору између команде Јединице и Милорада Улемекa – „Легије“, нити је у том истом периоду присуствовао било ком евентуалном договору или разговору између команде и [REDACTED].

Није могао да се сети да ли се пре или после побуне видео са [REDACTED] у његовом кабинету у државној безбедности на Бањици, те није имао сазнања због чега му тужилац „није поверовао да је [REDACTED] организатор протеста“. Упитан од стране оптуженог Звездана Јовановића ко је то од припадника који је хтео тамо неког да „прикоље, закоље“, сведок је одговорио: „Ја мислим баш да сте Ви“, те да му је и то [REDACTED] причао. Потврдио је да му је од стране суда била изречена обавезна мера „присилног психијатријског лечења“, али да је то било пре 25-30 година. Након што му је предочен исказ сведока [REDACTED], у делу где је изјавио да су „Легија“, [REDACTED] и [REDACTED], за њега „стварни организатори ове операције“, сведок за себе изјављује да то није тачно. Након што му је предочен исказ сведока [REDACTED], где је изјавио да се сећа транскрипта у коме је [REDACTED] звао телефоном [REDACTED] и [REDACTED] и панично тражио да под хитно [REDACTED] са породицом побегне из Београда, јер ће бити ликвидиран зато што „Црвене беретке“ иду да га убију и да ће он са својим људима успети да их заустави, те да му је [REDACTED] омогућио да разговара са [REDACTED], да су разговарали, као и друге детаље који се наводе у вези тог истог разговор, сведок је изјавио да то уопште није било. Такође, посебно упитан допустио је могућност да је имао контакте са [REDACTED] можда код [REDACTED], одмах потврђујући да је имао контакте са [REDACTED], још једном потврђујући и у вези свог претходног исказа где је [REDACTED] рекао да „они немају намеру да повлаче...иду до краја...“ да је под тиме подразумевао док се не испоштују услови које су тражили, као и да му је тако покојни [REDACTED]. Такође, све о чему је пред овим судом

говорио су сазнања од [REDACTED], за кога је такође навео да је био склон лажима и преувеличавању, што значи да се код њега „никада није знало 100% шта је“. Није се сећао да су постојали било какви планови за радикализацију тих догађања, заузимање неких зграда по Београду, аеродрома, „РТС“ итд. Сазнање да без „Легије“ није могло ништа да се учини, иако формално није био командант, јер је претходно пензионисан, будући да је он имао фактичку моћ и власт над Јединицом (како је то изговорио у претходном поступку, спис 219), објаснио је да је и то сазнао од [REDACTED], ближе објашњавајући да је „Легија“ то манифестовао захваљујући томе што су га сви волели, слушали и били „сви као један“. Поновио је да је то најјача јединица и „да су хтели да падне Влада, пала би Влада“. Потврдио је свој надимак.

Из исказа сведока [REDACTED], датог пред Тужилаштвом за организовани криминал у смислу члана 504 б став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, утврђено је да је у то време припадао криминалној групи [REDACTED] од почетка 2000. године до 2003. године, када су ухапшени. Навео је да је од [REDACTED] сазнао да је протест Јединице за специјалну операцију био због хапшења браће [REDACTED]. Појаснио је да је [REDACTED] виђао у једном стану, у близини места где су изашли припадници Јединице на ауто-пут, у коме је и тај дан био са [REDACTED]. Из поменутог стана видео је припаднике Јединице када су били испред „Сава Центра“, мисли да су били у униформама и видео је и возила марке „Хамер“, такође из поменутог стана, као и потом када је изашао из стана испред. Испред „Сава центра“ није приметио било какве покрете Јединице који су били агресивни или усмерени на неко оружано дејство, нити је у том смислу приметио било какве активности полиције да је блокирала неке околне улице да би спречила грађане да дођу у близини Јединице, како не би били угрожени, нити су полиција и војска вршили утврђивање неких кључних објеката да би заштитили виталне објекте од Јединице. Тако да за наведени догађај не би рекао да је то била „оружана побуна“. Није имао сазнања ко је организовао тај излазак припадника ЈСО и он није имао било какву улогу у том догађају, нити било ко из „земунског клана“. Добро се сећао да му је [REDACTED] у време када су припадници ЈСО били на „Газели“, рекао да им не може нико ништа, да се у то неће мешати ни војска ни полиција, ни жандармерија, као и да је у свему томе сигурно имао значајнију улогу и Милорад Улемек – „Легија“, те да је [REDACTED] увек помињао „Легију“ у контексту „Легија и ја...“, затим да је чуо од [REDACTED] да су он и „Легија“ хтели да побуну, протестом Јединице, манифестују своју моћ, да су имали своје захтеве да се смени министар унутрашњих послова [REDACTED] и начелник државне безбедности. Појаснио је да је све то чуо од [REDACTED], али да ли је то истина или не, није знао, јер је исти био склон манипулацијама. Објаснио је да је [REDACTED] злоупотребио тај протест и манипулацијама „извадио“ своје људе који су били тада у притвору: [REDACTED], браћу [REDACTED] и [REDACTED]. Није се сећао када је [REDACTED] изашао, али му је познато да је он први изашао. Додао је да учесници протеста нису знали за ту његову манипулацију. Претходни израз „манипулација“ објаснио је тиме да је [REDACTED] представљао другима да је он организовао ту побуну, да он може да је прекине, да може да је учини још гором него што јесте, као и самим тим што је звао њега лично да спреми да зове неке наоружане људе који у то време нису постојали, што је [REDACTED] чинио јер је очекивао да неко слуша његове телефонске разговоре. На тај начин је манипулисао и члановима своје групе. Сетио се и комуникације са [REDACTED] истим поводом, коме је у једном тренутку рекао да нема кога да зове, јер га је [REDACTED] збунио, па је [REDACTED] изгубио стрпљење и рекао му нешто увредљиво и у смислу да дође код њега, што је и учинио, када му је

Душан рекао да слушају његовог телефон са кога га је звао и да је он намерно да би помислили већ с ким манипулише, рекао да се скупљају ту и да зна шта ће се десити.

У фази истраге изјавио је да се [REDACTED] представљао да је он главни и да је организатор, док је накнадно у току поступка на главном претресу појаснио да са ове тачке мисли да је у свему томе претеривао. Тај протест би био „било [REDACTED] или не“, као и да „[REDACTED] ту није битан“. За време тог боравка са [REDACTED], као и за време предметног догађаја, није чуо за било какве планове за напад на аеродром, „РТС“, Владу Републике Србије и неке друге државне институције. Није било икакве приче, нити је могао да примети да може да се деси било шта у смислу да ти људи који су изашли на улице употребе оружје, односно да су спремни да употребе оружје, да дође до неке ескалације, неког сукоба са војском и полицијом. За себе је навео да је био у обезбеђењу [REDACTED] крајем 2000. године, неких месец дана, колико се сећао, истовремено док је био део групе [REDACTED], који га је и довео тамо. Било је очигледно да нико од [REDACTED] људи заиста није стајао иза тог предметног догађаја, већ да је очигледно „фолирао“ неког и да није било подршке његових људи у тој причи.

Познато му је да је [REDACTED] долазио у Шилерову улицу код [REDACTED], те да му је [REDACTED] говорио да је [REDACTED] њега и [REDACTED] посећивао док су били лишени слободе.

Из исказа сведока [REDACTED], датог пред Тужилаштвом за организовани криминал у смислу члана 504 б став 4 ЗКП, у претходном поступку и на главном претресу, произлази да је био присутан у Шилеровој улици када је дошао оптужени Милорад Улемек „Легија“ и рекао [REDACTED] да је „ово сада добро „Мекеру“ што се десило...“ мислећи на хапшење браће [REDACTED] и да мора да иде хитно у Кулу. Додао је да је „Мекер“ била нека њихова лозинка. Улемек је тада дошао у Шилерову улицу службеним возилима МУП-а, које је у то време користио, рекавши да неће да иде тим возилима у Кулу, него [REDACTED] возилима. Предложио му је да оду у гаражу, где су била паркирана возила, како би лично (сведок [REDACTED]) доле променио таблице и да провери да ли има горива, што су и учинили. Што се тиче разговора између [REDACTED] и „Легије“, навео је да су почели „да играју своју игру“, да траже неке захтеве око свега тога, да је Јединица као изманипулисана што се тиче хапшења браће [REDACTED], да су видели свој тренутак и своју моћ око тога, тражећи да се смени министар полиције [REDACTED], начелник и заменик државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED], те да је све то трајало неких 7-8 дана. У тих неколико дана, два пута је одлазио у Кулу, једном да однесе цигаре „Легији“, што му је рекао [REDACTED], а други пут је отишао када му је [REDACTED] рекао да оде по писмо, које је имао за покојног премијера. У овом другом случају [REDACTED] му је рекао да иде у Кулу и само да каже лозинку „Мекер“. Поступио је на тај начин, узео писмо које је било на парчету А-4 формата папира, штампано на машини. Писмо је донео у Шилерову и дао [REDACTED], које је потом [REDACTED] дао премијеру. На истом је било написано: „Ако мислиш да се ово заврши мирно, дођи у Кулу“, у потпису „Берета-92“. Мисли да је прави Душанов и „Легијин“ циљ био или разлози што су неки „Земунци“ остали у притвору, као и то што је „Легија“ имао нека суђења. [REDACTED] је имао своје интересе, напомињући да припадници који су стварно били у том протесту, нису знали праву истину, у смислу онако како је то претходно описао. [REDACTED] му је тада рекао, када су они изашли код „Газеле“, тачније кад су се враћали тамо, да однесе цигаре, да

би ти припадници видели као да народ и да људи стоје иза њих и да их као народ подржава у свему томе.

Описао је и сукоб којем је присуствовао у Шилеровој улици, када је „Легија“ дошао бесан, бацивши јакну о под, рекавши [REDACTED]: „Где је онај [REDACTED]?“ мислећи на [REDACTED], као и питајући ко је он, одакле њему идеја да он као завршава побуну, да се он меша, да ће он да сређује те ствари и друго. Било је доста ургенција, да би се видело ко може у ствари да смири ту побуну, па је у том смислу био присутан када је и [REDACTED] дошао у Шилерову улицу једном приликом, најпре колима у подземну гаражу, поздравио се ту са њим и онда отишао у кућу код [REDACTED], кратко се задржао. Свађали су се, био је повишен тон. [REDACTED] је врло брзо отишао.

Када је премијер одлазио у Кулу, тврди да су они поставили свог камермана да снима тајно премијера, који није ни знао да ће бити сниман, што се завршило „том њиховом победом“, тачније победом [REDACTED] и „Легијином“. [REDACTED] је након свега било више криво што није успео да смени [REDACTED], док је „Легија“ потом у Шилеровој улици, говорећи да је он управо дао паре наведеном камерману, купивши му наведену камеру, рекао да је то највише што су могли да добију, да је постављен [REDACTED], да је то њихов човек, да је [REDACTED] „ок човек“, чак је и за [REDACTED] рекао да је он добар човек и да је „ок“, што је тако испало. Чак је и покојни [REDACTED] одлазио у Кулу на састанке, што му је познато, јер је био присутан када га је [REDACTED] назвао, када је [REDACTED] био у Кули и рекао му да дође на новосадски ауто-пут да сачека њега и [REDACTED], пошто су били заједно у Кули, да би одвезао [REDACTED] до његовог возила где га је оставио.

Изнео је да [REDACTED] није издао било какво наређење било ком припаднику ЈСО у време тог догађаја, већ се договарао само са „Легијом“, који се у то време питао као да је припадник и уједно командант ЈСО, али није присуствовао нити имао било каквих сазнања да је Улемек Милорад „Легија“ издао било које наређење било ком припаднику у време предметног догађаја. Посебно упитан везано за кредибилитет, изјавио је за себе да је био регистрован својевремено као сарадник Ресора државне безбедности, али да је исто престао да буде. После тих догађања заиста су имали „ненормалну моћ“, коју је описао тиме да „интервентна није смела да их заустави“. Колико му је познато тадашњи командант Јединице је био Маричић „Гумар“, који се ништа није питао у Јединици, с тим да за Маричића није имао сазнања да је уочи предметног дешавања или за време дешавања знао о чему се ради. За оптужене Звездана Јовановића, Веселина Лечића, Мићу Петраовића, Драгослава Крсмановића, Драгишу Радића и Владимир Потића није имао сазнања да је било ко од њих знао шта је прави циљ.

Суд није поклатио веру исказима сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], у оним деловима који нису у сагласности са осталим изведеним доказима, а које је суд прихватио, налазећи да су ови сведоци износили само своја виђања ствари и то „post factum“, односно преносили своја посредна сазнања, у чију оцену се суд није упуштао, као ни у оцену чињеница које нису од одлучног значаја у овој кривично-правној ствари. У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.

На главном претресу, усвојени су предлози одбране оптужених Владимира Потиха и Миће Петраковића да се у наставку доказног поступка испитају [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], припадници Јединице за специјалне операције.

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу 12.09.2017. године, утврђено је да је у време догађаја из оптужнице био шеф прве групе за блиску борбу у Јединици за специјалне операције, а његов непосредни претпостављени био је командант Јединице Душко Маричић. За време свог службовања није био кажњаван, а награђиван је више пута.

Навео је да су из средстава јавног информисања припадници Јединице сазнали о хапшењу браће [REDACTED], о томе се говорило као о отмици, због чега су припадници Јединице били преварени и изманипулисани, „обешчашћени“, јер је тиме била доведена у питање професија, част и углед службе, Јединице и сваког појединца. Тога дана, када је извршено хапшење у Обреновцу, јавио се револт, јер је припадницима Јединице, након хапшења [REDACTED], обећано да неће учествовати у хапшењу Срба који су оптужени (пред Хашким трибуналом). Командант Маричић је припадницима сам рекао да су добили информације да је наређење за хапшење стигло из врха службе. Иако је тражено од начелника тадашње државне безбедности да разјасни насталу ситуацију, он то није учинио, јер је био заузет одласком, колико се сведок сећао, у позориште, што је у Јединици изазвало једну врсту револта. Страх од Хашког трибунала није имао утицаја на каснији протест, јер припадници Јединице нису ни имали разлог за ту врсту страха, већ су се плашили последица предузимања једне незаконите радње, тј. хапшења. Сведок је сам догађај окарактерисао као протест, током којег није било нарушавања јавног реда, ни мира, нити било чега што би навело да се ради о побуни. Одлуку о протесту Јединице, донела је команда на челу са командантом Маричићем и колико је сведоку познато, један припадник Јединице се јавно изјаснио да не жели да учествује у том протесту. Све време трајања протеста био је у Центру у Кули, из кога је могао да изађе.

Захтеви Јединице су били смена тадашњег министра унутрашњих послова и да се Јединица не користи (за таква хапшења) док се не донесе Закон о сарадњи са Хашким трибуналом. Није имао сазнања ко је формулисао захтеве протеста, нити је присуствовао када су они формулисани. За време протеста у посету у Центар Кула долазили су [REDACTED], пок. премијер [REDACTED] и министар [REDACTED], али он њиховим посетама није непосредно присуствовао. За време протеста није била повишена борбена готовост Јединице, нити било код њеног дела, нити је вршено утврђивање Центра у Кули нити додатно обезбеђење. У Центру су се спроводиле редовне активности, вршене су припреме за предстојеће прославе – сређивање Центра, увежбавање постројавања и вежби које се за дан прославе репрезентују гостима, као и асфалтирање базе. Није му познато да је оптужени Улемек био организатор протеста. У то време виђао је оптуженог Милорада Улемек у Центру, у цивилу, који тада никоме није издавао икаква наређења, а са Улемеком је имао искључиво личну, другарску комуникацију, никако професионалну. Негирао је да је оптужени Улемек имао неограничени утицај на команданта и на припаднике Јединице, наводећи да је он тада био пензионисан. Командант Маричић је, међу официрима и борцима, имао ауторитет, који је проистикао из његове прошлости, из ратних дана, када се доказао на терену и задобио поверење припадника Јединице.

За оптуженог Потих Владимира је навео да је био припадник његовог - сведоковог тима, са завршеном Војном академијом, који је у Јединици био обичан припадник, извршавао је своје задатке и обавезе професионално и на време. Био је пример за све остале службенике. Објашњавајући како је дошло до тога да оптужени Потих чита саопштења Јединице за специјалне операције, навео је да је једног дана, у послеподневним часовима, дошло до неке врсте спонтаног окупљања, којом приликом је био присутан и командант Маричић и већи број официра, када је дат предлог да се изађе пред јавност са образложењем због чега је Јединица у протесту, а када се размишљало о томе ко ће изаћи пред јавност да то и репрезентује, неко од старешина је предложио да то буде неко од људи који су завршили Академију, с обзиром да су на Академији и то учили, па је одлука, у неком спонтаном договору, пала на оптуженог Потиха, пошто је он био млад и фино је изгледао. Није могао да се прецизно изјасни ко је донео одлуку да саопштење прочита оптужени Потих. Сведоку је било наређено да га доведе у клуб, након чега је оптужени Потих остао са командантом, дат му је текст да га прочита и он је то и учинио. Истакао је да би у том тренутку тако поступило и 99,9% припадника, јер се наређења у Јединици нису одбијала, али и нису била у супротностима са правилима службе. Чињеница да је оптужени Потих приликом читања саопштења на плочици на униформи имао друго презиме била је из намере да се прикрије његов прави идентитет.

Оптужени Веселин Лечић никада, па ни за време протеста, није издао било какво наређење, а припадници Јединице су знали да „безбедњаци“ на неки начин контраобавештајно контролишу Јединицу. Оптужени Мићо Петраковић био је помоћник команданта за операције, те у току протеста од Петраковића није примио наређење да припреми своју групу за борбена дејства, нити му је такву наредбу издао било ко други, а није ни чуо да је таква наредба издата било коме другом у Јединици, у погледу припреме за борбена дејства против војске или полиције.

Није учествовао у изласку Јединице код Врбаса, наводећи да није ни био упознат да је Јединица изашла на ауто-пут код Врбаса, али да је учествовао када је Јединица изашла код „Сава Центра“. Разлог тог изласка припадника Јединице био је да се скрене пажња јер су припадници Јединице професионалци, те да служба мора да их поштује и да нису ни отмичари ни киднапери. За излазак испред „Сава центра“ није требовано икакво накнадно оружје ни муниција, као и да он није требовао ништа за свој тим, нити му је издато такво наређење, нити било какав борбени задатак. Колона је ишла у нормалној формацији и од Куле је била под пратњом саобраћајне полиције, која је, када је колона дошла до „Сава центра“, стала испред колоне. Припадници Јединице су, још приликом поласка из Куле, знали тачну локацију на којој ће се зауставити и знали су да то заустављање неће дуго трајати, односно да неће трајати читав дан, те да ће се тог дана вратити у Кулу. Јединица том приликом није била у борбеном распореду, оруђа нису била у борбеном положају, нису ношени шлемофони, није постојало средство везе, нити је у колони било возило санитета, ни возило везе, ни камиони са материјално-техничким средствима, а што би све било у саставу колоне да је Јединица пошла на борбени задатак, у ком случају би, како је сведок навео, сваки припадник морао да носи са собом, поред личног наоружања, дуге и кратке цеви и допунско наоружање – зоље, тромблоне, наставке за пушке за избацивање граната, заштитне прслуке, шлемове, заштитне наочаре, а највероватније и маскирне боје или заштитне мрежице и фантомке. Испред „Сава Центра“ сарадња са полицијом је била максимално професионална, грађани су им прилазили и није дошло ни до једног инцидента. Није имао сазнања да је Јединица током протеста припремала заузимање

неких објеката, па ни Владе, Аеродрома, Телевизије. Њему лично нико није рекао да је циљ протеста да се изазове криза, а потом и пад Владе Републике Србије и онемогући остваривање уставних активности Владе Републике Србије. Сведок је у време ових догађаја које описује чуо за [REDACTED], али га није упознао и није имао сазнања да је он био у Центру у време догађања.

Даље је навео да је на слави Јединице, која је била непосредно после завршетка протеста, био пок.премијер са [REDACTED], начелници државне и јавне безбедности, командант [REDACTED], оптужени Улемек, што су све припадници Јединице схватили као знак да се ситуација смирује и да је ушла у редовне токове. На прослави дана Јединице, који је уследио након славе, министар унутрашњих послова доделио је пиштоље појединим припадницима, а командату Маричићу је уручена сабља. Те награде се додељују за професионално извршене задатке и допринос безбедности земље. Изјашњавајући се о томе каква је била хијерархија у Јединици, сведок је навео да је Јединица била можда једна од најбољих и најелитнијих јединица, не само у Европи, него и у свету, састављена углавном од искусних људи и једним делом од нових припадника, који су сви били војнички устројени.

На питање браниоца, у коју сврху су се користиле „шок-бомбе“, с обзиром да је на реверсу број 910 (страна списка 469/1188, претресни рег.7) констатовано да је оптужени Потих за њега (сведока) преузео 20 комада шок-бомби дана 09.11.2001. године, сведок је навео да је Потих то могао да узме само по његовом наређењу, а да их је узео највероватније за увежбавање неке тактичке радње, које су тих дана увежбаване, као што је упад у аутобус или у неке просторије, јер те бомбе служе само за одваљачење пажње. Даље, сведок је навео да је он, заједно са Антитерористичком групом, одмах након окончања протеста Јединице, учествовао у вежби поводом славе Јединице 21.11, која је била приказана у Кули пок.премијеру [REDACTED] и осталим гостима.

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу 12.09.2017. године, утврђено је да је учествовао у хапшењу браће [REDACTED], као припадник Јединице за специјалне операције, односно Антитерористичке групе, на чијем челу је био [REDACTED]. Тог дана, он и још тројица његових колега су од команданта Маричића добили наређење да на пијаци у Обреновцу ухапсе опасне криминалце, нарко дилере, који су наоружани и склони пуцању, а које су потом извршили без већих компликација и ухапшена лица предали у станицу Савски венац. Према ухапшеним лицима није примењивана прекомерна сила. Након тог хапшења, из средстава јавног информисања сазнао је да су ухапшена лица хашки оптуженици, што је доживео као један вид манипулације и због чега су се сви у Антитерористичкој групи осећали непријатно. Своје незадовољство тим сазнањем, није исказивао ни пред ким, већ у разговору са колегама.

Описујући излазак припадника Јединице за специјалне операције код Врбаса, навео је да су наређење да изађу примили док су били на редовној обуци, у униформи, те да пре самог изласка није било неких посебних припрема, да нису носили „нека“ оружја, будући да у бази нису носили муницију, те да је то све било прилично на брзину. Том приликом нису имали наређење да евентуално употребе оружје, нити да некога нападу. Колико се сећао, том приликом није био блокиран саобраћај, већ су они били распоређени поред пута. На лице места дошла је врбашка полиција и неко од њихових представника је причао са оптуженим Звезданом Јовановићем и са

командантом. Није знао шта је био разлог изласка оперативног састава Јединице код Врбаса, односно касније код „Сава центра“.

Такође, када је Јединица кренула на протест у Београд, а што је била одлука команданта Маричића, ни тада се није носило посебно наоружање, већ редовно, лично наоружање. Колона возила је била под пратњом саобраћајне полиције и зауставила се код „Сава центра“, са десне стране, гледајући из правца Куле према Нишу, на зауставном делу где скрећу аутобуси. Налазио се у једном од возила, на зачељу колоне. Њихова опрема је тада одговарала њиховом тадашњем поступању, односно чињеници да су кренули на протест, а не на борбени задатак, јер када иду на борбени задатак то изгледа много озбиљније, јер постоје разлике у борбеној готовости, постоји тактика, постављање, а основно је да тада са припадницима иде и веза, санитар и посебна требовања хране, а што приликом изласка код „Сава центра“ није било. За време протеста није било наређења за припрему за борбена дејства против војске или полиције, нити наређења или упутства за употребу оружја, уколико дође до ангажовања полиције и војске, нити би сведок такво наређење извршио. Код „Сава центра“, Јединица није била у борбеном распореду, јер такав распоред није подразумевао да се иде главним путем, ауто-путем, јер то представља на извештан начин и ризик, односно припадници су тиме што се налазе међу грађанима и угрожени. Негирао је да су имали наредбу да угрозе уставно уређење земље, да угрозе безбедност државе, да изазову кризу или пад Владе. Није имао сазнања да је Јединица током протеста припремала заузимање неких објеката, Владе, телевизије или аеродрома.

Није могао прецизно да се изјасни да ли су, када је Јединица кретала за Београд, њени припадници за то сазнали то јутро или дан пре, али мисли да је то, колико се сећао, било тог дана. Припадници Јединице нису знали да ће колона стати код „Сава центра“, а могло се наслутити да ће се вратити истог дана за Кулу. Навео је да су од хране имали, можда, само неки ланч пакет, а од наоружања само лично наоружање, односно пиштољ који иде у свакој опреми. Иначе, припадници су том приликом први пут изашли негде без маске, која служи за заштиту идентитета, те је његов доживљај био да је народ тај њихов акт прихватио као нешто спектакуларно и да су им грађани прилазили и причали са њима.

Оптуженог Улемек Милорада у то време није виђао у Центру у Кули, нити му је познато да је он издавао било каква наређења. За команданта Јединице за специјалне операције Душка Маричића је навео да је исти био одличан командант, који је имао ауторитет и добру репутацију и кога су сви припадници слушали. Касније у свом исказу, навео је и да је оптужени Маричић приликом побуне терориста на Косову и Метохији 1998. и 1999. године, а у акцији чијег сузбијања је учествовао и сам сведок, био вођа једног тима, и да се у његовом руковођењу показао као веома успешан и цењен, јако дисциплинован и јако добар, те да је реално да најбољи увек дођу за команданта. Тек након протеста, из штампе сазнао је ко је [REDACTED], а пре тога није ни чуо за њега.

На слави Јединице, 21. новембра (2001.године) био је покојни премијер [REDACTED] и министар полиције [REDACTED].

Из исказа сведока [REDACTED], датог на главном претресу дана 12.09.2017. године, утврђено је да је у време протеста био магационер специјалне опреме (снајперске пушке, опрема за ноћно извиђање и осматрање и др.) и његов

претпостављени је био тадашњи [REDACTED]. Сећа се да је протест почео у петак (09.11.2001. године), а да претходно ништа није указивало на догађаје који ће се десити. За протест Јединице сазнао је док је боравио у Љубовији, код брата, а по повратку из Љубовије, у суботу увече, отишао је у Центар у Кулу, јавио се, а мобилни телефон није предао, нити му га је ико тражио, јер га он на посао није ни носио, пошто је његово радно место било у котлини коју, у то време, сигнал није покривао. Те ноћи је, по свом нахођењу, остао да преноћи у Центру. У току трајања протеста два пута је ишао кући на спавање, (у чему га нико није спречавао, чак је комплетна логистика одлазила кући), а остатак је, такође по свом нахођењу, спавао у Центру. Накнадно, кад је протест почео, сазнао је од припадника за разлоге протеста који су били узроковани хапшењем неких грађана.

Објаснио је да је магацинска служба била подељена у три сегмента - магацин специјалне опреме (за који је једино био задужен), магацин интендантске опреме, углавном одевних предмета и потрошног материјала и магацин наоружања и муниције, минско-експлозивних средстава, који је био у Руском Крстуру. Након расформирања Јединице, радио је исти посао у Жандармерији у бази у Липовици, до одласка у пензију 2008. године. Током свог рада у служби није кажњаван, а јесте симболично награђиван.

Када је на почетку протеста дошао у седиште Јединице у Центар у Кули, није му речено да логистика мора да буде приправна, нити је добио неку поруку те врсте, нити наредбу. За време трајања протеста, снабдевање Центра основним потребама, али и свим другим текло је на уобичајени начин, додајући да лично ништа није ни требовао, нити је имао неке посебне радње. У то време, вршене су уобичајене припреме за прославу дана Јединице и крсне славе и свако је био задужен за по неки сегмент, а он – сведок конкретно је био задужен за уређивање круга и за припрему одређеног контингента репрезентативног наоружања и електронске опреме за показивање гостима, а они који би изразили жељу, могли су да гађају на стрелишту. Такође, вршено је и асфалтирање базе.

За време протеста није било захтева за ванредно задужење средстава, оружја и муниције или опреме, односно онога што је он дужио, као и да изузимање средстава из магацина за који је био задужен није могло бити учињено без његовог знања. Објаснио је да је магацин покривао издавање уз наређење претпостављених, али је и вршио једну врсту сервиса, односно помоћ у сервисирању оштећеног, поквареног и за то му није требала ничија сагласност. Једноставно је могао неисправно да замени истом врстом или категоријом наоружања, електронске опреме или нешто слично. О томе је издаван реверс у три примерка, један примерак за архиву, други је остајао код њега, а трећи примерак је добијала странка која се обратила. После протеста, против њега није био покренут ни дисциплински поступак нити кривични поступак.

Када се одлазило у неки борбени задатак, Јединица се опсежно припремала, припадници су имали своје лично наоружање и по један борбени комплет код себе, затим храну, медицински санитет и средства везе. Није био у саставу колоне која је кренула за Београд, већ је све то после гледао на снимцима и фотографијама и према томе, Јединица није изгледала као да је кренула на борбени задатак. Није било шлемофона, који су неопходни за комуникацију између припадника на борбеном возилу и команди, јер је без тога немогуће функционисати у буци коју стварају борбена дејства.

Додао је да на улазу у Центар постоји стамбени објект, који није припадао Центру и чији станари су били у тој кући за време протеста. Никада није чуо да је Јединица имала циљ да се онемогући остваривање уставних активности Владе Републике Србије, на проналажењу и изручењу хашких оптуженика и борбу против организованог криминала.

Изнео је и да је непосредно након завршетка протеста била слава Јединице, на коју је дошао премијер са дететом и још неки други политичари. За дан Јединице му је познато да је тадашњи министар [REDACTED] делио пиштоље за награду, а команданту Маричићу је доделио сабљу за заслуге за безбедност земље и оданост држави. После протеста, Министарство унутрашњих послова је наредило повећање средстава, у смислу набавке нових.

Исказе сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], суд је у потпуности прихватио оценивши их као искрене, јасне, довољно одређене и у битним елементима међусобно сагласне те ценећи да су одређене, мање разлике у њиховим исказима у погледу појединих детаља критичног догађаја, последица субјективних својстава сведока, њихове могућности опажања, задржавања у сећању, а затим и описивања критичног догађаја, те су као такве без утицаја на оцену доказне снаге њихових исказа. **У овом делу пресуде, суд је дао уопштену оцену исказа ових сведока, док ће детаљнија анализа исказа бити у наставку образложења.**

Вештачења

Читањем писаног налаза и мишљења комисије вештака са Електротехничког факултета у Београду, од 10.04.2013. године у саставу проф.др Рељин Ирини, Зајић Горан и Гавровска Ана, са 4 прилога, уз извршен увид у материјал који се односи на реконструкцију одласка премијера у Кулу у вези са вештачењем видео снимака са натписом „РТС“ и „Б92“, уз усмено образложење вештака Горана Зајића и Ане Гавровске на главном претресу, утврђено је да је предмет вештачења аутентичност видео записа са ознаком „РТС“ и „Б 92“ који се односе на догађаје везане за Јединицу за специјалне операције у Кули, обавила др Рељин Ирини, ванредни професор на предметима из области видео-технологије, заједно са својим студентима докторских студија, дипломираним инжењерима Зајић Гораном и Гавроски Аном. Надаље, утврђено је да се видео секвенце означене као „РТС“ и „Б 92“ састоје од по четири сложена видео записа који приказују догађаје везане за Јединицу за специјалне операције у Кули, да су записи снимљени на два засебна ДВД диска, те да је монтажа појединачних видео клипова у оквиру сваког од појединачних записа извршена на уобичајени начин, применом методе познате као „рез“, никакви видео ефекти нису примењивани у монтажи; ни на једном од записа није могуће наћи податке познате као „метадата“, који би садржали опис секвенце, датум и време њиховог генерисања и слично, док је провером утврђено да „РТС“ не поседује скупа техничка решења која би то омогућила; четири секвенце означене као „РТС“ одговарају стандардном начину извештавања, уобичајеном за информативне програме; секвенце означене као „Б 92“ дају утисак „сировог“ записа – секвенце су изразито дуге и приказују нединамичне записе и методама обраде видео сигнала, на свим секвенцама произведеним и од „РТС“ и од „Б 92“ пронађена су места на којима је извршена монтажа, то јест спајање видео клипова. За сваки „рез“ извршена је визуелна провера.

На основу наведеног, мишљења су да преправљање снимака (у смислу измене неког од „фрејмова“) није било и да су све секвенце начињене уобичајеним методама монтаже намењене информативном програму. Утисак је да су сви (почетни) видео клипови настали у истим условима и у истом окружењу. С обзиром да не постоје егзактни подаци о настанку сваког појединачног видео записа, процену времена у коме су настали нису могли извршити прецизно. Посебно су анализирани снимци уласка премијера др [REDACTED] и шефа Посланичког клуба ДОС-а [REDACTED] у Наставни центар ЈСО, али су мишљења да су учињени истом камером, која је или статична или се у току снимања наведених улазака није померала, о чему сведоче углови обележени на сликама (приказ улазака у ЈСО). Постоји велика вероватноћа да су снимци начињени истог дана (на то указује структура јесењег лишћа на дрвету), али се њихов тачан временски размак не може утврдити. Даље је наведено да средњи осветљај „фрејма“ показује да су кадрови који приказују два уласка (премијера и шефа Посланичког клуба ДОС-а) сличног осветљаја, те да дакле постоји велика вероватноћа да су начињени у блиском интервалу, али се не може рећи са којим тачним размаком. Израчуната корелација за два наведена уласка указује на сличност записа који се односе на „прелаз камере преко стуба“. Снимак је учињен без додатног светла, на шта указују преласци преко стубова, који дају тамну позадину.

На главном претресу дана 31.05.2013. године, вештак Гавровска Ана је навела да у свему остаје при налазу и мишљењу. Поводом тачке 2. извештаја, објаснила је да је заједно са професорком Ирини Рељин била на састанку код техничког директора „РТС“ и да оно што су добили као одговор је да искључиво једини видео-материјал који поседују је управо онај који су и добили на вештачење.

На главном претресу дана 31.05.2013. године, вештак Зајић Горан је навео да у свему остаје при налазу и мишљењу. Објаснио је да сваки означени кадар у прилогу 1. и 2. је нови померај камере, укључивање или искључивање, те да је то метода одређивања новог кадра. По питању секвенце „РТС“, доласка премијера [REDACTED] у Наставни центар ЈСО, ту су за параметре узети ивичњаци. Зато што су то ивице које су фиксне, које се могу и машински детектовати, не само визуелно. Друго, камера јесте статична, али је у неком тренутку дошло до померања, измештања због ширине угла посматрања, као да је на трonoшцу и онда се изврши померање и враћање уназад у стари положај. Што се тиче самог осветљења сцене у комплетној секвенци или појединим кадровима, сцена је осветљена са две лампе – једна се налази са десне стране камере, а друга лампа се налази са леве стране, осветљавају пролаз испред зграде, из које је снимана читава сцена, односно улазак особа у Центар ЈСО. Те лампе се налазе изван просторије из које се снима и дају више дифузно светло.

Даље, одговарајући на питања оптуженог Јовановић Звездана, вештак Зајић је навео да нису били у могућности да технички утврде када је свака од сенценци изворно временски настала, док је потпуно друга ствар када је секвенца креирана, јер је то време када је секвенца „прекодована“ у други формат. Навео је да су поједини снимци слични јер су рађени различитим камерама под различитим углом, камера „Б-92“ је снимала у исто време када и камера „РТС“, па онда у том су настали врло слични снимци који су само из других углова камере. Изјаснио се да је у прилогу 2. код 4. видео секвенце у питању њихова штампарска грешка јер су обе секвенце (4.1 и 4.2) део „Б-92“ материјала.

Одговарајући на питања оптуженог Петраковић Миће, вештак Зајић је објаснио, поводом прилога 3, да су две слике-прва је долазак покојног премијера, а друга долазак [REDACTED], начињене различитим зумом, што говори о томе да су та два снимка настала у различито време. Надаље, одговарајући на питање да је под претпоставком [REDACTED] ишао непосредно из премијера, а сниматељ мора да промени зум, односно да зумира крупнијом сликом, да ли би дошло до замућења снимка у том моменту зумирања, вештак је потврдно одговорио, додајући да би то било видљиво на снимку. Поводом тачке мишљења „да су снимци уласка премијера др [REDACTED] и [REDACTED] у Наставни центар ЈСО учињени истом камером која је или статична или се у току снимања наведених улазака није померала...“, вештак је навео да камера није могла да сними већи угао него што дозвољава то физичко ограничење грађевине из које је снимак урађен, с обзиром да су зидови са десне и са леве стране. Из тог разлога је камера у неком тренутку ради проширења угла, померена и после враћена у одређени положај, са одређеног неког постоља на коме је стајала. Није био сигуран да ли је то била секвенца уласка [REDACTED] или је излазак лица. Иначе, звучни запис је део снимка и он може да буде додат, тако да се не може утврдити да ли је баш у потпуности интегралан део.

На главном претресу дана 31.05.2013. године, на сагласан предлог странака, изведен је као доказ материјал који се састоји од 16 страна, а који је суду предао бранилац оптужених Петраковића и Потића, адвокат Градимир Налић, а који се односи на реконструкцију одласка премијера у Кулу и на браниочеву анализу и закључак на основу изведених видео снимака (који су претходно анализирани) да је минималан размак између долазака у Кулу [REDACTED] и [REDACTED] неколико минута. Посебно упитан вештак Горан Зајић је навео да је јако тешко на то одговорити, из разлога што, када се секу кадрови, није једноставно утврдити када је тај тренутак, ако је сцена врло слична, да ли је пет минута, педесетпет минута и с друге стране, могу два кадра да замене места у видео-секвенци.

Суд је напред наведено вештачење ценио у склопу видео записа преузетих од телевизија „РТС“ и „Б92“, као и исказе вештака Зајић Горана и Гавровски Ане датих на главном претресу 31.05.2013. године, па је нашао да је дато вештачење аргументовано, јасно и детаљно образложено, те дато у свему у складу са правилима струке и науке, а имајући при томе у виду да су испитани вештаци, на сва питања суда и странака, дали јасне и аргументоване одговоре, као и да на овак дат налаз и мишљење ниједна од странака током поступка није имала примедби.

Докази који се односе на оптуженог Маричић Душка, саоптуженог према коме је кривични поступак раздвојен

Оптужени Душко Маричић је изнео одбрану пред **истражним судијом**, према записнику од 14.10.2011. године (који је прочитан на главном претресу 29.01.2013. године, јер оптужени није желео да износи одбрану), као и **на главном претресу** 22.11.2016. године.

Навео је да је постао командант Јединице за специјалне операције (ЈСО) неколико месеци пре предметних дешавања, када је покренут кривични поступак против претходног команданта Јединице Милорада Улемека. На тој функцији се

задржао све до марта 2003. године. Догађај из новембра 2001. године никако не би дефинисао као „оружану побуну“, пошто је тај термин „превише груб и подразумева некакво убијање људи“, већ је заправо реч о протесту Јединице за специјалне операције насталом као последица задатка коју су претходно добили и извршили. Сматрао је да су тим задатком злоупотребљени, због чега је хапшење браће [REDACTED] доживљавао као „отмицу“. Усмену наредбу за хапшење браће [REDACTED] издао је заменик начелника Ресора државне безбедности, [REDACTED]. Цео план, преко начелника Центра у Београду, разрадили су Веселин Лечић, Звездан Јовановић и он. У Центру у Београду им је предочено да се ради о опасним дилерима дроге, те да се при хапшењу очекује њихов оружани отпор. Њихово хапшење извршено је у Обреновцу. Хапшење није пратило писмено наређење, које је само једном добила ЈСО и то за акцију код Кончуља, које је потписао тадашњи министар унутрашњих послова [REDACTED], које су урамили и чували у спомен соби. Хапшење је сматрао „отмицом“, јер га је тако доживела и читава јавност Србије кроз чланак објављен у листу „Вечерње новости“. На чланак му је, по објављивању, први указао Милорад Улемек. Након читања текста, позвао је телефоном заменика начелника Ресора [REDACTED], питао га о каквој се отмици ради и тражио да дође у Центар у Кули, заједно са начелником [REDACTED], како би о томе разговарали. [REDACTED] га је обавестио да неће доћи ни он, а ни [REDACTED]. Чуо се потом и са [REDACTED], који му је поручио да у понедељак дође на рапорт у Београд, што није учинио и није се одазвао позиву. Како су и [REDACTED] и [REDACTED] одбили да дођу и образложе догађаје у вези хапшења браће [REDACTED], односно те „отмице“, дошао је на идеју да се организује протест Јединице, са циљем да злоупотребе престану, у ком контексту су, **како је најпре навео у претходном поступку**, тражили смењивање [REDACTED], као начелника и [REDACTED], као његовог заменика, а касније и [REDACTED] као министра унутрашњих послова. **Касније, такође у претходном поступку**, променио је наводе па је изнео да је захтев за смену [REDACTED] осмислио лично, јер му је као команданту Јединице, издао наређење да се ухапсе [REDACTED] и других захтева није било и да захтев није био да министар [REDACTED] поднесе оставку, већ да је сам понудио своју оставку када је касније дошао у Кулу. Његова је жеља била да убудуће Јединица буде ангажована само на основу писменог наређења, пре или после извршења задатка, дакле и ретроактивно.

Пре него што је одлучио да Јединица ступи у протест, наредио је и да сви припадници Јединице који су били ван Центра у Кули дођу у исти, што је подразумевало и оне који су били на разним пословима и задацима, па и на задатку обезбеђења појединих објеката и личности. Лечић је имао код себе списак лица која су они обезбеђивали и припадника Јединице који су у томе учествовали. Њих је, по његовом наређењу, позивао везиста на телефонској централни, а по списку који су добили од Лечића и сви су се појавили у Центру у Кули. Када су стигли, одржао је састанак са свим припадницима и упознао их о свему што се догађало у вези браће [REDACTED]. Након тога, пре него што је одлучио да Јединица ступи у протест, позвао је све своје помоћнике, овде оптужене – Мићу Петраковића, као помоћника за оперативне послове, Веселина Лечића, као помоћника за безбедност, Звездана Јовановића, као помоћника за резервни састав и Драгослава Крсмановића, као помоћника за логистику и са њима се појединачно консултовао, изнео им своју идеју да Јединица ступи у протест и сваки понаособ се са том његовом идејом сложио. Додао је да је оптужени Драгиша Радић у време протеста Јединице вршио дужност заменика начелника Центра у Кули, а мисли да је [REDACTED]. Наредбу о протесту су потом сви присутни његови помоћници пренели својим припадницима.

Наредио је свим припадницима Јединице да не смеју напустити Центар у Кули и да предају мобилне телефоне, јер није желео да се врши комуникација са цивилима. Одобрио је он или Лечић, да сваки припадник може телефонирати из централе из разлога хитности. Поводом тога, прво саопштење Јединица је издала писмено, које је написао његов помоћник за безбедност Лечић, по његовом наређењу. Припадника Јединице Потиха су, као најхрабријег, одредили да прочита саопштење за јавност, додавши да је Потих том приликом носио плочицу са презименом Батић, што је одштампано накнадно (у ту сврху), јер нису имали припадника са тим презименом у Јединици. Све у вези тог његовог наступа су осмислили Лечић, Крсмановић и он.

Први излазак Јединице је био код Куле. У питању је био један тим, 12 људи, са два борбена возила марке „Хамер“. Није се сећао ко је био вођа, али су тамо изашли по његовом наређењу, иако лично није био присутан. Желео је да на тај начин скрену пажњу на проблеме ЈСО. Други излазак Јединице је био у Београду, а циљ изласка је био да Јединица изађе у јавност, како би се престало са злоупотребом Јединице усменим наређењима. Извршили су „темељну припрему“ у којој су поред њега учествовали Мићо Петраковић, као његов помоћник за оперативне послове, Веселин Лечић, помоћник за безбедност, Звездан Јовановић, помоћник за резервни састав и Драгослав Крсмановић, помоћник за логистику. Та припрема је подразумевала да се тачно знало када ће изаћи, где ће бити у Београду, како ће бити обезбеђено присуство Јединице, да би све прошло безбедно и без инцидента, као и где ће стајати. Забрањено је сваки контакт са цивилима. На протест су изашли у реону „Сава центра“, испред моста „Газела“. Својим возилима су затворили траке ауто-пута, али тако да возила из правца Новог Београда, могу да прођу помоћном траком, према аутобуском стајалишту. Било је свега неколико контаката са цивилима, који су им доносили храну. Неки су им добављивали речи подршке, а неки погрде. Тада је на лице места дошао и [REDACTED], инсистирајући да разговара са њим и са припадницима Јединице. Одбио је, одговоривши [REDACTED] да је касно, да су већ изашли на протест и да је требао да дође у Кулу у суботу када су га звали. На протест је изашао цео оперативни састав, који је у том тренутку бројао 180 људи, без учешћа припадника логистике. О протесту је обавестио [REDACTED] или [REDACTED], мада пре мисли [REDACTED]. На протесту је Јединица била наоружана припадајућим ватреним оружјем, закључно са калибром 12,7 мм. То значи да су припадници имали код себе пиштоље, аутоматске пушке, а на возилима марке „Хамер“ су били митраљежи тог калибра који формацијски припадају тим возилима. Бестрајни топови су такође формацијски припадали појединим возилима марке „Хамер“, али није могао да се сети да ли су на њима били монтирани током протеста. У сваком случају, није било монтирано ниједно оруђе за употребу. Објаснио је да су припадници у реону „Сава центра“ протествовали по изласку из возила само носећи пиштоље за појасом, док су им аутоматске пушке остале у „Хамерима“. Додао је да Милорад Улемек није био у протесној колони у Београду, а где се у то време налазио, није му било познато. Уопште није тачно да су планирали наводно заузимање аеродрома, зграде Владе и „РТС“. Додао је да је полиција у Кули била обавештена о протесту, а да је довољно било да се једна станица полиције обавести, а да они обавесте све центре.

Објаснио је да појачана борбена готовост није постојала ни приликом изласка Јединице код Врбаса нити испред „Сава Центра“, јер није појачавано оружје ни људство.

За оптуженог Милорада Улемек -„Легију“ је навео да није организовао било какав протест, већ им је само лично дао подршку. Улемек је сам дошао у Центар у Кули, као чин подршке њима, јер је сматрао да је њихов протест оправдан и да не би били злоупотребљени као што је и он био, од стране надређених. Напоменуо је да Улемек није био у позицији да било шта наређује или захтева, већ је једино могао да изнесе своје мишљење или предлог, а све одлуке је доносио он као командант.

Када је министар [REDACTED] био у Кули, с њим су причали он и његови помоћници. Захтев Јединице није био да министар [REDACTED] поднесе оставку, али када је министар дошао на разговор у Кулу током протеста, сам је понудио своју оставку. Са [REDACTED] су том приликом разговарали он и његови помоћници. Касније је са [REDACTED] службено разговарао искључиво он. Лично је био присутан док је [REDACTED] писао своју оставку.

Премијер [REDACTED] је такође долазио у Кулу по повратку из иностранства. Премијер није знао да им је био дат задатак да ухапсе [REDACTED] и да им не би ни био дат тај задатак да је он у то време био у земљи. Долазак премијера је сниман, по договору између њега и Веселина Лечића. Премијер је дошао у вечерњим сатима, а снимак је пуштен средствима јавног информисања, тек након што је премијер негирао да је те вечери уопште долазио у Центар у Кули. Није имао сазнања да је том приликом премијер [REDACTED] током боравка у Центру у Кули причао са „Легијом“, а сећао се да је Милорад Улемек био у Кули те вечери у Центру.

Доласка [REDACTED] се сећао, али не и са ким је тада дошао, да ли са премијером или министром [REDACTED]. Што се тиче [REDACTED], њега је знао само из виђења и није имао било каквих сазнања да је он током протеста Јединице у било ком тренутку долазио у Центар у Кули.

Приликом *саслушања* на главном претресу, одговорио је да је наведени исказ пред истражним судијом, који је дат у затвору у „Забели“, његово „чисто признање“ у односу на чињенично стање и у односу на које нема шта да дода. Додао је да Звездана Јовановића – „Звекија“, није могао „да употреби“ као командант, без одобрења начелника или заменика начелника службе. Након што му је предочено да се оптужени Поттић различито у току поступка изјаснио о униформи, оптужени Маричић је навео да је Поттић вероватно задужио нову униформу, јер су ипак биле камере и они су о томе водили рачуна.

Читањем писаног налаза и мишљења судског вештака графоскопске струке Свичевић Радослава од 21.10.2015. године, уз усмено образложење на главном претресу, утврђено је да је задатак вештачења био да се утврди да ли је Маричић Душко потписао следећа документу садржана у спису (коју је суду као оригиналну доставила Безбедносно-информативна агенција, Кабинет директора под бројем 15-4625 од 27.06.2015. године):

1. неименовани документ од 09.11.2001. године (број 64, сегмент г),
2. неименовани документ од 09.11.2001. године (број 65, сегмент г),
3. „службена белешка“ од 11.11.2001. године (број 66, сегмент д),
4. „временик догађања за дан 09.11.2001. године“ (број 67, сегмент а).

Наведено је да потписи у документима од редног броја 1. до 4. имају карактеристике спорних потписа.

Даље је наведено да карактеристике неспорног потписа има факсимил на документу са насловом „Информација“ од 18.11.2001. године, као и непосредно узроковани потписи Маричић Душка, узети у КПЗ Пожаревац.

На основу примерене методологије за предметно графоскопско вештачење, као и на основу резултата графоскопске анализе спорних и неспорних потписа и извођења закључака након компарације спорних и неспорних потписа, вештак је дао мишљење да спорни потпис, који је исписан хемијском оловком, на неименованом документу од 09.11.2001. године (број 64, сегмент г) није аутентичан потпис Маричић Душка, да спорни потпис који је исписан хемијском оловком, на неименованом документу од 09.11.2001. године (број 65, сегмент г) није аутентичан потпис Маричић Душка, затим да спорни потпис, који је исписан хемијском оловком, на документу „Службена белешка“ од 11.11.2001. године (број 66, сегмент д) није аутентичан потпис Маричић Душка, као и да спорни потпис, који је исписан хемијском оловком, на документу „Временик догађања за дан 09.11.2001. године“ (број 67, сегмент д) није аутентичан потпис Маричић Душка. Спорне потписе није исписала особа чији се потпис налази на факсимил печату „Д Маричић“. Четири спорна потписа су настала имитирањем факсимил потписа, а коју констатацију је вештак засновао на чињеници да се у свим узрокованим, скраћеним неспорним потписима прво пише презиме, а почетно слово имена, слово „Д“ се пише иза презимена. Констатација да четири спорна потписа нису аутентични потписи Маричић Душка заснива се на застајању у писању спорних потписа, док су у потпису „Временик догађања“ приметни и знаци подешавања у писању слова „М“. Такође, између четири спорна потписа изражен је висок степен варијабилности у писању слова „а“, „р“, „и“, „ч“, као и међусловног повезивања. Висок степен подударности у начину писања и форми завршног слова спорним потписом, слова „ћ“ указује да је особа која је имитирала потпис у имитирани потпис унела и свој начин писања тог слова. Та идентификациона карактеристика је од посебног значаја када се то слово, које је исписано у спорним потписима, пореди са истим словом на факсимил потпису и узоркованим ћириличним потписима. Тврдња да четири спорна потписа нису аутентични потписи Маричић Душка, потврђује се компарацијом општих и посебних идентификационих карактеристика спорних потписа са факсимил потписом. Значајне разлике су утврђене и компарацијом спорних потписа са узоркованим потписима исписаним ћириличним писмом, као и компарацијом слова „М“ и „а“ која су исписана у узоркованим потписима писаних латиницом и тексту у документу „Завршне речи“, с обзиром да су та слова иста у ћириличном и латичном писму и да се пишу одвојено, без повезивања са другим словом. Већа брзина писања неспорних потписа, исписаних латичним писмом у односу на неспорне потписе исписане ћириличним писмом, указује да се базични потпис Маричић Душка исписује латичним писмом. С обзиром на форму и садржај писања документа насловљеног као „Информација“, на чијем се крају налази стављен факсимил печат са потписом „Д Маричић“, констатује се да је текст писан у трећем лицу, чиме се доводи у питање ауторство текста особе којој се на основу факсимил потписа приписује ауторство тог текста. У вези са наведеним може се сматрати да на тај текст факсимил није ставио непосредно Маричић Душко.

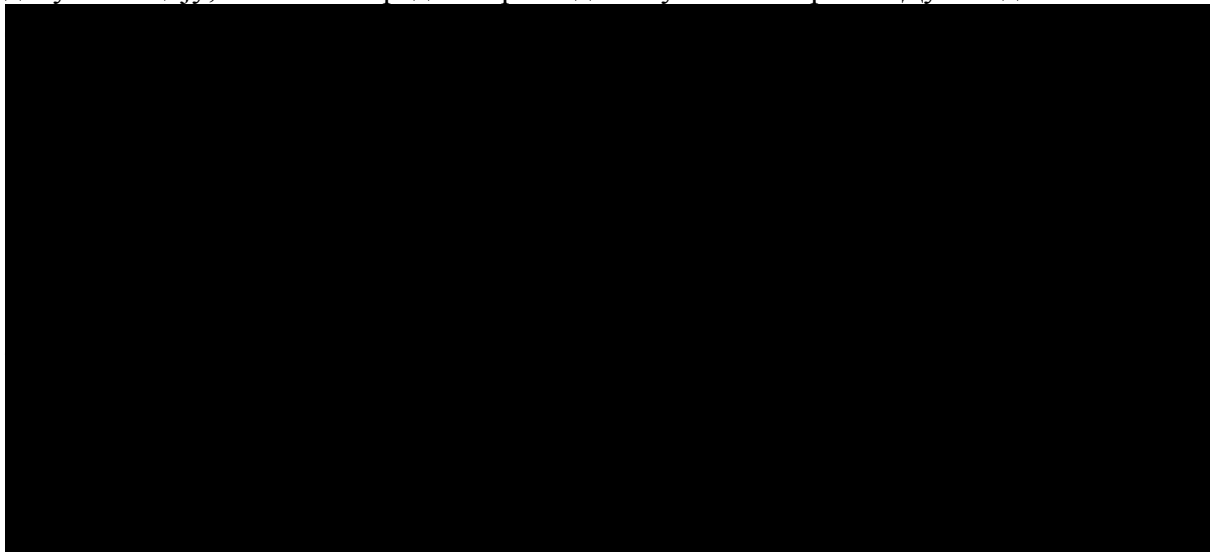
Приликом усменог образлагања налаза и мишљења судски вештак графолог Свичевић Радослав, на главном претресу дана 26.10.2015. године, навео

је да у свему остаје при свом основном налазу и мишљењу. Објаснио је да у графоскопском вештачењу постоји једна правилност, а то је, ко имитира потпис увек у једном тренутку може да унесе део некога свог потписа. У конкретном случају, с обзиром на сва четири спорна потписа постоји јако висок степен подударности у смислу завршног потеза. У графоскопском вештачењу завршни потез има посебног значаја зато што приликом завршетка писања потписа који се имитира слаби мало контрола и онда се уноси део свога потписа. То се исто односи и на сечицу која почиње са кукицом, где такође у имитацији нечијег потписа се води рачуна више о општим неким стварима, као што је у конкретном случају био нагиб потписа који је јако подударан са факсимил потписом. Води се рачуна о неким словним елементима, али истовремено у вођењу рачуна у неком тренутку пада контрола, због чега се и уноси део свога личног потписа.

Додао је у вези предметног вештачења, да је акценат у целом вештачењу дао на оцени подударности, на оцени аутентичности потписа на четири спорна документа и поновио да на та четири спорна документа нису аутентични потписи. Навео је да не постоје техничке могућности да се одреди да ли је факсимил потпис аутентичан потпис Маричића Душка, по садржају слова, значи по основу идентификационих карактеристика. Он може да се припише њему, међутим у савременој информатичкој технологији, како настају и печати и факсимил печати, могуће је једноставно изградити такву врсту печата.

Суд је писани налаз и мишљење судског вештака графолога Свичевић Радослава, као и исказ вештака дат на главном претресу 26.10.2015. године, оценио као аргументован, јасан и детаљно образложен, те дат у свему у складу са правилима струке и науке, а имајући при томе у виду да је судски вештак, на сва питања суда и странака, дао јасне и аргументоване одговоре.

Комисија судских вештака у саставу проф.др Ђорђе Алемпијевић, специјалиста судске медицине, проф.др Нада Јанковић, специјалиста медицинске психологије, проф.др Александар Јовановић, специјалиста неуропсихијатрије и судске психијатрије и проф.др Александар Нешковић, специјалиста интерне медицине-кардиолог, је у писменом налазу и мишљењу датом дана 25.06.2015. године, а који је дат након увида у целокупне списе предмета и постојећу медицинску документацију, као и непосредног прегледа оптуженог Маричић Душка дала мишљење

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Комисија судских вештака у саставу проф.др Ђорђе Алемпијевић, специјалиста судске медицине, проф.др Нада Јанковић, специјалиста медицинске психологије, проф.др Гордана Оцић, специјалиста неуропсихијатрије и проф.др Александар Нешковић, специјалиста интерне медицине-кардиолог, је у писменом налазу и мишљењу датом дана 10.05.2017. године, а који је дат након увида у целокупне списе предмета и постојећу медицинску документацију, као и непосредног прегледа оптуженог Маричић Душка дала мишљење [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Комисија судских вештака у саставу проф.др Ђорђе Алемпијевић, специјалиста судске медицине, проф.др Нада Јанковић, специјалиста медицинске психологије, проф.др Гордана Оцић, специјалиста неуропсихијатрије и прим.др Предраг Тасовац, специјалиста неуропсихијатрије, је у писменом налазу и мишљењу датом дана 06.10.2017. године, а који је дат након увида у целокупне списе предмета и постојећу медицинску документацију, као и непосредног прегледа оптуженог Маричић Душка дала мишљење да,

Приликом испитивања и усменог образлагања налаза и мишљења судски вештаци Алемпијевић, Јанковић, Јовановић, Оцић и Тасовац су на главном претресу дана 14.03.2018. године, у присуству стручног саветника оптуженог Веселина Лечића др Зорана Ђурића, специјалисте неуропсихијатрије (који је ангажован 21.02.2018. године), навели да

Након испитивања судских вештака на главном претресу 14.03.2018. године испитан је и стручни саветник др Зоран Ђурић,

[REDACTED]

[REDACTED]

Суд је прихватио све напред наведене писане налазе и мишљења и то од 25.06.2015. године, 10.05.2017. године и 06.10.2017. године, те исказе судских вештака др Ђорђа Алемпијевића, др Наде Јанковић и др Александра Јовановића датих на главном претресу 25.06.2015. године, као и исказе судских вештака др Ђорђа Алемпијевића, др Наде Јанковић, др Александра Јовановића, др Гордане Оцић и др Предрага Тасовца, као и др Зорана Ђурића, датих на главном претресу 14.03.2018. године, оценивши их као аргументоване, јасне и детаљно образложене, те дате у свему у складу са правилима струке и науке, а имајући при томе у виду да су испитани вештаци, на сва питања суда и странака, дали јасне и аргументоване одговоре, а све на основу непосредног прегледа опт. Маричић Душка, извршеног увида у комплетну медицинску документацију за оптуженог као и у списе предмета.

Анализа чињеничног стања и правна анализа

На основу свих изведених доказа, чија је оцена дата у претходном делу образложења пресуде и то како из писане документације, исказа оних испитаних сведока, који су у сагласности како са материјалним – писаним доказима тако и у сагласности једни са другима, обављених вештачења, али и одбрана оптужених Милорада Улемека, Звездана Јовановића, Веселина Лечића, Миће Петраковића, Драгослава Крсмановића, Драгише Радића и Владимира Поттића, које одбране у битним елементима нису доведене у сумњу ниједним изведеним доказом, због чега их је суд прихватио као међусобно сагласне, животне и логичне и у складу са осталим изведеним доказима, при чему је суд у погледу разлика у одбранама оптужених, како појединачно тако и међусобно, ценио протек времена, односно да су одбране давали по протеклу 10 од критичног догађаја, то је суд утврдио да није доказано да су оптужени извршили кривично дело оружана побуна, које им је прецизираним оптужним актом стављено на терет, односно да у току поступка нису на несумњив начин доказани наводи оптужнице у односу на оптужене, због чега их је суд применом одредбе члана 423 тачка 2 ЗКП ослободио од оптужбе.

Суд је ценио и одбрану оптуженог Душка Маричића, која је изнета у поступку пре раздвајања, па је исту прихватио у оним деловима који су у сагласности са осталим изведеним доказима, при чему је суд у погледу разлика у одбрани, како појединачно тако и међусобно са одбранама других оптужених, ценио протек времена, односно да је одбрану дао по протеку 10 од критичног догађаја. Ову одбрану суд је ценио само у односу на кривичноправне радње овде оптужених и тиме се не прејудуцира одлука у раздвојеном поступку у односу на оптуженог Душка Маричића.

Наиме, на основу спроведеног доказног поступка, неспорно је, и то: да је у критичном периоду од 09. до 17.11.2001. године оптужени Милорад Улемек био пензионисани командант Јединице за специјалне операције, Душко Маричић, командант Јединице за специјалне операције (оптужени према коме је кривични поступак раздвојен), оптужени Звездан Јовановић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за резервни састав, оптужени Мићо Петраковић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за оперативне послове, оптужени Драгослав Крсмановић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за логистику, оптужени Веселин Лечић, помоћник команданта Јединице за специјалне операције за безбедност, оптужени Драгиша Радић, заменик начелника Центра Јединице за специјалне операције „Радослав Костић“ у Кули и оптужени Владимир Потих, припадник Јединице за специјалне операције. Такође, неспорне су и следеће чињенице: да су командант Јединице за специјалне операције Маричић Душко и његови помоћници Звездан Јовановић и Веселин Лечић учествовали у акцији хапшења браће [REDACTED] и [REDACTED] дана 08.11.2001. године; да је командант Јединице дана 09.11.2001. године обавестио своје претпостављене у Ресору државне безбедности да Јединица за специјалне операције чека да начелник Ресора дође у Кулу, због тога што нису знали да хапсе хашке оптуженике, а који то није учинио; да је Јединица затим прекинула сваку комуникацију са Ресором државне безбедности односно са сваким ван Наставног центра „Радослав Костић“ у Кули, јер су припадници Јединице предали своје мобилне телефоне; да су се одлазни и долазни позиви одвијали преко Центра везе у оквиру Наставног центра у Кули; да су се сви припадници оперативног састава повукли у Центар у Кули; да је један број припадника Јединица за специјалне операције дана 10.11.2001. године, по наредби команданта, а предвођен оптуженим Звезданом Јовановићем изашао са борбеним возилима и личним наоружањем и блокирао саобраћај на петљи ауто-пута Е 75 код Врбаса у периоду од 13,00 – 15,00 часова; да је након тога у Наставни центар у Кулу дошао премијер [REDACTED], да је разговарао са оптуженим Милорадом Улемеком и да договор није постигнут; да је дана 12.11.2001. године оперативни састав Јединице за специјалне операције, на чијем челу је био Душко Маричић, командант Јединице, међу којима су били и оптужени Звездан Јовановић, Мићо Петраковић, Веселин Лечић, Владимир Потих и Драгиша Радић, као и оптужени Милорад Улемек, изашао на ауто-пут Београд-Ниш, испред „Сава центра“, са личним и дугим наоружањем, без фантомки, у маскирним униформама, са борбеним возилима марке „Хамер“; да су поводом тога у просторијама Наставног центра у Кули одржане три конференције за штампу, дана 09.11, 10.11. и 15.11.2001. године, где је саопштења читао припадник Јединице, оптужени Владимир Потих; да су поред премијера, у Кулу долазили и [REDACTED] и министар [REDACTED]; да је овакво стање у Јединици за специјалне операције прекинуто дана 17.11.2001. године.

Оно што је спорно међу странкама јесу узроци који су довели до инкриминисаних дешавања, те захтеви Јединице за специјалне операције као и

карактер догађања односно да ли радње оптужених, онако како су описане у оптужници, представљају биће кривичног дела оружане побуна из члана 124 КЗ СРЈ.

*

У овом поступку утврђено је да је за потоња догађања у Јединици за специјалне операције у периоду од 09. до 17.11.2001. године **узрок** био хапшење браће [REDACTED] и [REDACTED], које су у акцији са ЦРДБ (Центар Ресора државне безбедности) Београд извршили дана 08.11.2001. године, између осталих, и оптужени: командант ЈСО Душко Маричић, помоћник команданта за резервни састав Звездан Јовановић и помоћник команданта за безбедност Веселин Лечић, а којим припадницима Јединице за специјалне операције није речено на састанку 07.11.2001. године са замеником београдског центра и још двојицом његових колега, да је реч о хашким оптуженицима, што су накнадно сазнали истог дана, већ им је речено да је реч о „опасним криминалцима“. По сазнању дана 09.11.2001. године, дошло је до одређеног незадовољства међу припадницима, због тога што су учествовали у једној таквој акцији, након чега је командант ЈСО тражио да у Кулу дође начелник Ресора државне безбедности [REDACTED] и припадницима Јединице објасни све околности хапшења браће [REDACTED] због чега је командант задржао припаднике оперативног састава да не иду кућама. Такође, због неодазивања начелника Ресора државне безбедности, команда ЈСО је одлучила да прекине сваку комуникацију са надлежним Ресором.

Наведене чињенице утврђују се из **одбрана оптужених Душка Маричића, Звездана Јовановића и Веселина Лечића**, које су у том делу међусобно сагласне, а који су детаљно и јасно описали околности састанка у просторијама ЦРДБ у Београду, на који су били позвани, као и да им је том приликом предочено од стране заменика београдског центра [REDACTED] да треба да лише два лица слободе, да се ради о лицима из криминогене средине и да се очекује пружање отпора, а да ће им поред фотографија лица, које су им предате то вече, дати на коришћење пратећи апарат београдског центра, као и да им идентитет тих лица није саопштен, а поготову не чињеница да су то лица за којима трага Хашки трибунал и да треба да буду изручена Хашком трибуналу; да та лица нису пружала никакав отпор; те да прави идентитет тих лица сазнају у вечерњим сатима 08.11.2001. године; да је по сазнању командант ЈСО позвао начелника Ресора државне безбедности да дође у Кулу, што исти није учинио. **Овакве одбране оптужених потврђене су и осталим изведеним доказима, које је суд прихватио из већ датих и образложених разлога: исказом сведока [REDACTED]** (оперативца Одељења за контраобавештајне и безбедносне послове (КОБП) у Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности), а који је навео да је у новембру 2001. године одржан састанак у Београду, на коме су присуствовали командант ЈСО Душко Маричић, његови помоћници Звездан Јовановић, Мићо Петраковић и Веселин Лечић, као и он – сведок, поред заменика београдског центра и његових двоје колега, на којем им је предочено да треба да изврше задатак хапшења два лица као Јединица, да им је предочено да се ради о хапшењу два опасна лица из криминогене средине, да су им предочене фотографије тих лица и уједно да се ради о лицима која су наоружана, склона бегу, пружању отпора, да би тек накнадно сазнао да је реч о хашким оптуженицима; **исказом сведока [REDACTED]** (припадник Јединице за специјалне операције, односно Антитерористичке групе) који је у свом исказу навео да су он и још тројица његових колега од команданта Маричића добили наређење да на пијаци у Обреновцу ухапсе опасне криминалце, нарко дилере, који су

наоружани и склони пуцању, а да је након тог хапшења, из средстава јавног информисања сазнао је да су ухапшена лица хашки оптуженици, што је доживео као један вид манипулације и због чега су се сви у Антитерористичкој групи осећали непријатно као и да та лица никакав отпор нису пружала; **исказом сведока** [REDACTED] (начелник Одељења за контраобавештајне и безбедносне послове (КОБП) у Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности), који је навео да пре него што се десило хапшење браће [REDACTED], командант Јединице Маричић и помоћник команданта за безбедност оптужени Лечић били су позвани на радни састанак у београдски центар, када су им изнети подаци да Јединица треба да ухапси нека лица, није речено да се ради о лицима која се хапсе по оптужници хашког трибунала, него су наведени неки други разлози.

Да је узрок каснијих дешавања у Јединици за специјалне операције управо било хапшење браће [REDACTED] и изостанак реакције надлежног Ресора сагласно су потврдили у својим одбранама и остали оптужени – **оптужени Милорад Улемек, оптужени Мићо Петраковић, оптужени Веселин Лечић, оптужени Драгослав Крсмановић, оптужени Драгиша Радић и оптужени Владимир Потих**, детаљно описујући околности њихових сазнања за то хапшење. Такође, од значаја за сагледавање узрока предметног догађаја су и **искази сведока**: [REDACTED]

[REDACTED], који је навео да су „беретке“ ушле у протест јер им није било саопштено да хапсе хашке оптуженике, већ им је било речено да су у питању криминалци; [REDACTED] и [REDACTED] (министри у тадашњој Влади Републике Србије), који су у својим исказима сагласно навели да су као чланови Комисије обавили разговор у Кули са оптуженима Маричићем и Јовановићем који су као разлог навели незадовољство Јединице својим учешћем у хапшењу браће [REDACTED]; [REDACTED] ([REDACTED]), који је навео да му је Маричић онако „уз пут“ саопштио да је Јединица незадовољна одзивом [REDACTED], начелника Ресора, да су изманипулисани око хапшења браће [REDACTED] и да ће тражити да [REDACTED] дође да о томе разговарају, појасни неке ствари и да је због тога Јединица задржана да не иде кући до даљњег; [REDACTED], који је навео да је након 09.11.2001. године отишао у Кулу, где се сreo са тадашњим командантом Маричићем и Звезданом Јовановићем, који су му објаснили разлог због чега су незадовољни, а то је „непринципијелна наредба“ око хапшења браће [REDACTED], да им је речено да хапсе опасне криминалце, што нису били; [REDACTED]

који је навео да је до каснијих дешавања дошло јер је Јединици речено да се хапсе неки опасни криминалци, а не хашки оптуженици; [REDACTED]

[REDACTED], који је навео да су из средстава јавног информисања припадници Јединице сазнали о хапшењу браће [REDACTED], о томе се говорило као о отмици, због чега су припадници Јединице били преварени и изманипулисани, „обешчашћени“, јер је тиме била доведена у питање професија, част и углед службе, Јединице и сваког појединца; [REDACTED]

[REDACTED], који је навео да је сазнао од припадника за разлоге протеста који су били узроковани хапшењем неких грађана; [REDACTED]

[REDACTED], који је навео да није прихватио позив команданта ЈСО да дође у Кулу, због других раније планираних обавеза, а сутрадан такође није отишао у Кулу зато што су они тог дана у вечерњим сатима отказали послушност и послали факс, који је стигао негде у вечерњим сатима. Та информација Маричића да отказују послушност је временски наступила након његовог одговора Маричићу да не може доћи у Кулу.

С тим у вези, а имајући у виду све претходно наведено, суд није прихватио исказ сведока [REDACTED] у делу у којем је навео да је на састанку у београдском ЦРДБ било јасно речено шта је тема разговора и шта треба обавити, а то је да треба приступити лишавању слободе, односно хапшењу хашких бегунаца браће [REDACTED], као и да то није узрок каснијих дешавања, а имајући при томе у виду и да се сам сведок изјаснио да том састанку није присуствовао, да се састанак одиграо у седишту Ресора државне безбедности на Бањици, на коме су присуствовали руководиоци београдског центра и људи из Јединице за специјалне операције, као и да том приликом није направљена нека службена белешка о радном договору или о том састанку, а требала је, истовремено додајући да, ионако у раду полиције, војске и службе безбедности, не постоје тзв. писмени налози. Осим тога, суд је посебно имао у виду да испитивање руководиоца београдског центра, односно заменика београдског центра [REDACTED] Тужилаштво за организовани криминал није никада предложило, као и да суд није узимао у обзир оперативна сазнања сведока [REDACTED] о којима је говорио као о могућим узроцима, а како је то већ наведено код оцене његовог исказа. Такође, суд није прихватио ни исказ сведока [REDACTED] (истрага, спис 223, стр.1166) у делу у којем је децидно твдио да је узрок протеста освета Милорада Улемека [REDACTED], зато што га је ухапсио и освета [REDACTED], зато што га је лично ([REDACTED]) ухапсио за случај отмице [REDACTED], а посебно имајући при том у виду да се сам сведок изјаснио да је то био његов утисак, јер сазнања о томе није имао, али да ће истину утврдити суд, тако да је овај део његовог изјашњења без утицаја на другачију одлуку у овој кривично-правној ствари.

Ове чињенице које се односе на узрок предметних дешавања потврђене су и видео записима и писаним доказима, које је суд прихватио из већ датих и образложених разлога и то: **телевизијским видео снимцима**, када се дана 09.11.2001. године, дакле одмах сутрадан након акције хапшења, ЈСО обратила јавности саопштењем да је извршен „срамотан чин“ хапшења браће [REDACTED], за које је речено да се ради о лицима која су починиоци тешких кривичних дела, а не хашки оптуженици и да је на тај начин Јединица обманута и наведена на извршење једног незаконитог и противуставног акта мимо своје воље; **те стенографским белешкама са 61. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 11.11.2001. године**, из којих је утврђено да је Влада РС закључила да је у случају хапшења [REDACTED] и [REDACTED], Министарство унутрашњих послова Републике Србије поступало у складу са Одлуком Владе РС као и да је због тог хапшења Влада прихватила извештај МУП-а у вези са испољеним незадовољством јединице МУП смештених у Кули; **из саопштења од 13.11.2001. године Бироа за комуникације из кабинета председника Владе Републике Србије**, из ког је утврђено да ће Влада на седници од 14.11.2001. године утврдити предлог мера за решавање настале кризе у Ресору државне безбедности, јер је хапшење браће [REDACTED] био непосредни повод за незадовољство припадника ЈСО, те да ће Влада на седници 14.11.2001. године утврдити предлог мера за решавање настале кризе у Ресору Државне безбедности; **те стенографским белешкама са 62. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 14.11.2001. године**, из којих је утврђено да је у изношењу свога мишљења, председник Владе навео да је неколико професионалних пропуста направљено приликом спровођења хапшења браће [REDACTED]: у поступку су без икакве потребе учествовали припадници специјалних јединица, које су у Ресору државне безбедности, а такви видови интервенције су задатак Јавне безбедности; да је у питању била непримерена организација читаве операције, јер се за хапшење два цивила ангажовало 15 људи; да је све урађено у сред дана, на пијаци, у присуству великог броја грађана; да припадници ЈСО, који су у томе учествовали, нису

обавештени ко су [REDACTED]; по сазнању из медија, да је реч о хашким оптуженицима, руководство Државне безбедности се није одазвало на позив команданта ЈСО да дођу у Кулу и објасне им да ли је законски та њихова интервенција била покривена; да Министарство унутрашњих послова није објавило званичну информацију ко стоји иза хапшења браће [REDACTED], а да Министарство правде није било обавештено о томе, због чега је и настао проблем тј.незадовољство; **из извештаја Комисије Владе Републике Србије од 19.01.2002. године** где су као узроци догађања наведени: неадекватан Правилник о раду Ресора државне безбедности који није дефинисао позицију Јединице за специјалне операције, анахрон Закона о унутрашњим пословима, претходни третман Јединице за специјалне операције који је номинално био у саставу Ресора државне безбедности, али је фактички деловала углавном аутономно и без нарочите контроле, безразложна употреба Јединице приликом хапшења браће [REDACTED], необјашњиво необавештење о каквом се задатку ради, претерана самољубивост, искључивост и јак емоционални набој припадника Јединице, створен у специфичним ратним околностима, одређени степен политизације читавог догађаја, како због опште политичке ситуације, тако и због политичке злоупотребе Јединице у прошлости, те **Времеником догађања Центра везе у Кули за дан 09.11.2001. године**, из кога је утврђено да је у 15,53 часа командант ЈСО позвао [REDACTED] –начелника Ресора државне безбедности. Такође, поводом навода да је онемогућен контакт припадника Јединице са спољним светом, осим у случајевима када је то дозвољавао командант Душко Маричић, суд је из Временика догађања Центра везе у Кули утврдио да је постојала веома шаренолика комуникација са спољним светом, укључујући и одлазне и долазне позиве, а чиме су потврђене и одбране оптужених у том делу.

*

Надаље, суд је утврдио и **захтеве које је поставила Јединица за специјалне операције**, поводом наведених узрока, а то су само два захтева која су егзистирала у **инкриминисаном периоду**: оставка министра унутрашњих послова [REDACTED] и прекид хапшења и изручења хашких оптуженика до доношења Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, што се утврђује: **из телевизијских видео снимака**, где су у просторијама у Кули јасно презентовани ови захтеви Јединице у саопштењу за јавност од 09.11.2001. године, **из стенографских белешки са 62. седнице Владе Републике Србије од 14.11.2001. године**, где је председник Владе навео да је захтев смена министра унутрашњих послова и прекид привођења и испоручивања у Хаг, док се не донесе Закон о томе; да су то били захтеви који су формулисани од почетка и да су ти захтеви до краја остали непромењени, те да је Влада, након тога, на седници, прихватила „Информацију о проблемима у функционисању Ресора државне безбедности“, констатовала оставке начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED]; **из документа Владе Републике Србије под редним бројем 06-00-2/2013, од 25.03.2013. године, са извештајем са конференције за новинаре председника Владе Републике Србије др [REDACTED]**, која је одржана 14.11.2001. године, из ког произлази да премијер није прихватио понуђену оставку министра унутрашњих послова [REDACTED], али да је Влада прихватила оставке [REDACTED] и [REDACTED].

Такође, у погледу садржине захтева Јединице, које је формулисао оптужени Душко Маричић, сагласне су и одбране оптуженог Улемек Милорада и оптуженог Звездана Јовановића са главног претреса. При томе, суд је имао у виду да су се поједини оптужени различито изјашњавали о томе, па је тако оптужени Крсмановић

навео да је тражена смена и [REDACTED] и [REDACTED] и да је оптужени Владимир Потих то прочитао, што суд није прихватио, имајући у виду изведене доказе, а што се пак може приписати и протеклу времена, те субјективним својствима личности, па тиме и запажањима, а затим и описивањима критичног догађаја, што је без значаја за оцену доказне снаге. Затим, оптужени Радић је навео да је накнадно чуо да су захтеви били и смена [REDACTED] и [REDACTED], одмах додајући да му заправо нису били познати захтеви, нити ко је те захтеве формулисао, јер није присуствовао састанцима. Ове чињенице потврђене су и **исказима сведока** [REDACTED] (начелника Ресора државне безбедности) и [REDACTED] (његовог заменика), који су сагласно навели да су постојала два захтева, један да се смени министар унутрашњих послова и други да се донесе Закон о сарадњи са Хагом, а да нису имали тада сазнања да је један од захтева била и њихова смена, објаснивши при томе да су сами поднели оставке, које је Влада Републике Србије на седници и прихватила. Такође, и други сведоци говоре да је захтев Јединице била оставка министра унутрашњих послова [REDACTED], као што су сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

Стога, а имајући у виду претходно изнето, у погледу чињенице који су били захтеви Јединице за специјалне операције, суд није прихватио исказе [REDACTED] и [REDACTED] у делу у којем су навели да су захтеви Јединице за специјалне операције били, поред доношења Закона о сарадњи са Хашким трибуналом и оставке [REDACTED] са места министра [REDACTED], и смена начелника и заменика начелника [REDACTED] и [REDACTED], јер је на основу свих изведених доказа утврђено да команда Јединице то није тражила, већ да је то искључиво била последица одлуке [REDACTED] и [REDACTED], а у вези дешавања која су томе претходила. Осим тога, суд је имао у виду и наводе сведока [REDACTED] који је навео да се од почетка „подразумевало и калкулисало са сменом начелника, а да смену начелника прати и његов заменик“.

Предметна догађања су окончана 17.11.2001. године без испуњења оба захтева, односно на месту министра унутрашњих послова остао је и даље [REDACTED], а Закон о сарадњи СРЈ са Међународним трибуналом за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године, донет је у априлу 2002. године („Службени гласник СРЈ 18/2002“).

Међутим, током поступка није доказано да је у формулисању захтева учествовао и оптужени Веселин Лечић, имајући у виду да је изведеним доказима утврђено да је оптужени Лечић стигао у Кулу, по наређењу начелника Ресора државне безбедности [REDACTED], а након разговора команданта Маричића и начелника [REDACTED] и након послатог факса из објекта у Кули, дакле након већ формулисаног саопштења за медије. Тог дана је претходно био у бази у Липовици, такође по наређењу, са [REDACTED] где се налазе досијеи припадника Јединице, што је, по оцени суда, само додатно могло да узнемири Јединицу и повећа анимозитет према официрима безбедности, на чијем челу је био овде оптужени Веселин Лечић. Одбрану оптуженог Лечића, потврдили су и испитани сведоци, који су се изјашњавали и о односу неповерења Јединице према оптуженом Лечићу, [REDACTED] у Јединици. Па су тако сведоци навели и то: [REDACTED] и [REDACTED], да им није било познато да је Лечић формулисао захтеве или да је на други начин учествовао у свему томе, да Лечић није отишао у Кулу да „организује“ него је отишао

у Кулу зато што му је [REDACTED] рекао да као официр безбедности види шта се тамо догађа, да је основна улога Веселина Лечића била контрола Јединице шта ради, али је и „обрађивао“ као безбедњак поједине људе из Јединице који се баве криминалом, те да је за свој рад одговарао команданту Јединице, при чему је радна, дневна наређења, примао од команданта, али се за оперативне мере договарао са начелником Ресора или са замеником; **сведок** [REDACTED], који је навео да је официру за безбедност Јединице место у то време било у Јединици, подржавао он одлуке команде или се противио; **сведоци** [REDACTED] и [REDACTED], који су детаљно описали време и долазак у Кулу дана 09.11.2001. године, па је тако [REDACTED] описао да су кренули у 16,15 – 16,30 часова за Кулу и када су дошли, командант им је рекао да је већ послао факс начелнику Ресора државне безбедности и министру, док је [REDACTED] навео да му није познато ко је сачинио саопштење, да су дошли предвече у Кулу и док су били на том састанку, саопштење је прочитано; **сведок** [REDACTED], који је навео да у случају када је Јединица у протесту, место „безбедњака“ је у Јединици, уколико је саставни део Јединице, када је читава Јединица у протесту.

*

На основу свих изведених доказа, суд је са несумњивом сигурношћу закључио да у овом кривичном поступку није доказано да карактер предметних дешавања у периоду од 09. до 17.11.2001. године има битна обележја кривичног дела оружане побуна, онако како је то оптуженима стављено на терет, односно није доказано да је било угрожено уставно уређење, као ни безбедност државе, нити да је наступила икаква штетна последица у смислу кризе и пада Владе, онемогућавања остваривања уставних активности Владе Републике Србије, а посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика, као и спровођењу активности Владе у борби против организованог криминала. Такође није доказано да су оптужени Милорад Улемек и сада покојни [REDACTED] слали јасне поруке државним органима Републике Србије да ће Јединица за специјалне операције радикализовати захтеве и до сада постављене циљеве што би обухватило насилно заузимање аеродрома у Београду, заузимање зграде телевизије и зграде Владе Републике Србије.

Наиме, када су у питању писани докази, суд је пошао од **стенографских белешки са 61. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 11.11.2001. године и од стенографских белешки са 62. седнице Владе Републике Србије, која је одржана 14.11.2001. године, као и стенографских белешки са Пете седнице Одбора за безбедност и одбрану, која је одржана дана 14.11.2001. године**, на којима су присуствовали скоро сви релевантни представници тадашње власти, као и представници безбедоносних служби, као и сам председник Владе Републике Србије, премијер [REDACTED], где је констатовано да безбедност државе није била угрожена нити су постојали оперативни планови за насилно заустављање Јединице за специјалне операције, а и сам закључак је био да је у питању протест односно штрајк. Из стенограма се може закључити и да не постоји констатација о потреби ангажовања оружане силе ради спречавања Јединице нити је издат налог било ком државном органу, већ је Влада на седници прихватила „Информацију о проблемима у функционисању Ресора државне безбедности“, констатовала оставке начелника и заменика начелника Ресора државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED] те је одлучила да ће убудуће Јединица за специјалне операције бити

организована у саставу Ресора јавне безбедности, а једногласно је усвојила предлог да се оформи Комисија Владе Републике Србије (у саставу министар [REDACTED], министар [REDACTED] и министар [REDACTED]) која ће испитати све околности предметних догађаја и утврдити одговорност. Такође, сам премијер (страна 1424, са стенограма 62. седнице) констатује да је добио позив од организатора протеста да посети Јединицу и да разговара о проблемима који су настали и сматра да је суштина ескалације протеста, игнорисање протеста од стране челника Ресора државне безбедности, због израженог незадовољства Јединице због хапшења браће [REDACTED], а што је у сагласности са претходним образложењем. Осим тога, суд је имао у виду да је 61. седница Владе Републике Србије одржана 11.11.2001. године – трећег дана од почетка предметних дешавања, а након изласка дела Јединице за специјалне операције на пут Нови Сад - Суботица, у реону Врбаса, те да дешавања везана за Јединицу нису као посебна тачка дневног реда разматрана на тој седници. Када је реч о 62. седници Владе Републике Србије, која је одржана 14.11.2001. године, што је био шести дан од почетка предметних дешавања, а након изласка Јединице за специјалне операције у реон „Сава центра“, увидом у сам дневни ред, ни тада предметна дешавања нису била посебна тачка, већ у оквиру тачке „Информација о проблему функционисања Ресора државне безбедности“. Такође и Пета седница Одбора за безбедност и одбрану Народне скупштине Републике Србије, која је одржана дана 14.11.2001. године, дакле шестог дана по отпочињању предметних дешавања, није имала као посебну тачку дневног реда дешавања везана за Јединицу за специјалне операције, већ је тема о томе подведена под тачку „Разматрање информација Министарства унутрашњих послова о раду тог министарства, у периоду од 25.01. до 30.09.2001. године“. Надаље, **Комисија Владе Републике Србије је сачинила свој извештај** у коме је закључила да је у питању протест који није имао карактер оружане побуне, али је имао карактер политичке побуне ([REDACTED]), односно карактер политичког протеста ([REDACTED]).

Такође и други писани докази говоре у прилог томе да уставни поредак није био угрожен у вези са догађајима од 09. до 17.11.2001. године, као и да не постоје службени подаци и веродостојна документација о евентуалним плановима и поступању у вези угрожености Владе Републике Србије, Радио телевизије Србије (РТС), аеродрома, у критичном периоду, а што се утврђује **из извештаја Генералштаба Војске Југославије бр.2019-2 од 22.03.2013. године**, из ког произлази да би евентуално угрожавање суверенитета територије, независности и уставног поретка СРЈ морало имати за последицу проглашење ванредног стања од стране Савезне Скупштине након чега би и председник СРЈ имао разлога да донесе одлуку о употреби војске, а што је у конкретном случају изостало; **из извештаја Војно-безбедносне агенције Пов.бр. 4401-2 од 15.04.2013. године**, утврђено је да не располажу сазнањима, чињеницама и подацима на основу којих би дали став о томе да ли је у радњама оптужених било угрожавања уставног поретка као и да је **из извештаја Безбедоносно-информативне агенције, Кабинет директора број 03-1917/3 од 17.04.2013. године**, утврђено да у документационим фондовима не располажу траженим материјалом и документацијом.

У том смислу изјашњавали су се и бројни сведоци, па је тако **сведок** [REDACTED] (тадашњи министар унутрашњих послова у Влади Републике Србије), приликом описивања свог одласка у Кулу, навео чињенице, које су по ставу суда, од значаја за карактер догађања, да су га дочекали по свим прописима како се дочекује министар, припадници су били постојени, застава је била као што је уобичајено,

командант је изашао, рапортирао, поздравио га и увео, затим да је командант на састанку почео да износи разлоге за узнемирење Јединице, за „протест и незадовољство“, да образлаже те захтеве, па тако сведок који је претходно искључиво говорио о „побуни“, сада употребљава израз „протест“, што је очигледно због тога јер му је у том разговору који описује заиста тако и било пренето. Оно што је такође од значаја за оцену карактера предметног догађаја, а у вези претходних изјава сведока [REDACTED] (спис 226 и 1166) да је том приликом у Кули лично видео да су [REDACTED] и сведоков државни секретар [REDACTED] били изоловани, спроведени, да их је водио стражар, јесте да је сам сведок навео да је суштина да они нису присуствовали разговору, да им је онемогућено да присуствују његовом разговору са командом, што значи да буду у истој просторији, али да то није било насилним путем него речима, те да је очито да ниједан ни други нису били баш много задовољни таквим третманом (што су потврдили и други сведоци, као на пример сведок [REDACTED]). Такође, сведок је навео да му је већ тада, приликом састанка, командант обећао да Јединица неће употребљавати оружје, што значи да се одрекла насиља и употребе силе, те да је тада своје обраћање новинарима, након састанка, завршио речима: „Да Бог чува ове момке“, јер је и тада као и у тренутку изјашњења мишљења да они нису криви за то што се дешавало, већ су испали колатерална штета, као и да су сутрадан већ на седници Владе имали предлог који је дат, који је практично променио све њихове дотадашње оцене и практично предметни догађај окарактерисао не више као оружану побуну, него као један миран протест припадника Јединице, који је на неки начин био оправдан. У погледу наводне радикализације протеста, сведок је навео да су на основу направљене процене били сигурни да Јединица не може урадити ништа, да не може освојити аеродром, да не може освојити телевизију, као и да се нису бавили тим причама које су кружиле и то није била његова тема, чиме је сам сведок оповргао сопствене наводе о моћи Јединице. Такође, навео је да нико из Јединице није претио њему радикализацијом захтева или ескалацијом насиља, нити му је познато да је то чињено било ком другом лицу од стране припадника команде, већ је све у вези напада на Владу, зграду телевизије и слично, оценио као „кулоарске приче и гласине“, као и да лично није имао било какву бојазан да Јединица за специјалне операције може на било који начин да угрози Владу Републике Србије, те да лично није био за увођење ванредног стања, а за тако нешто није ни било предлога.

Значајан део за правну оцену наведеног догађаја, тим пре јер се „криза и пад Владе“ према диспозитиву оптужнице везује између осталог и за оставку министра унутрашњих послова, што износе и поједини сведоци оптужбе у овом предмету, је управо изјашњење самог сведока [REDACTED] који је децидно навео да његова оставка аутоматски не би изазвала и пад Владе. Такође, везано за 61. седницу Владе која је одржана 11. новембра 2001. године, трећег дана, на директно питање, због чега та „оружана побуна“ није прва и једина тачка дневног реда на седници Владе, сведок [REDACTED] је објаснио да посета премијера Америци није свакодневни догађај и да није он неко ко је одређивао дневни ред, него премијер. На дан изласка Јединице у Београд, дана 12.11.2001. године министар унутрашњих послова [REDACTED] отпратио је свог страначког колегу, адмирала Јокића, који се добровољно предао Хашком трибуналу, односно није ни био у земљи, иако је протест трајао, док је тог 09.11.2001. године [REDACTED] отишао на викенд ван Београда са породицом, [REDACTED] са женом у позориште, што су све чињенице од значаја за сагледавање целокупног догађаја.

Надаље, и **сведок** [REDACTED] (тадашњи начелник Ресора државне безбедности) је изнео, у вези састанка који је имао са генералом [REDACTED] и министром

██████████, када је било разматрано питање шта ће се урадити ако би Јединица кренула, да се радило само о хипотетичком питању, да је наведени састанак био неформалан, као и да није имао сазнања да су постојали било какви планови да Јединица може некога да нападне јер такве конкретне податке нису имали, односно није имао било каквих сазнања о намерама да Јединица нападне Владу, аеродром, „РТС“, као и да се није осећао да му је безбедност била угрожена, нити да је био угрожен ни председник државе, савезне, ни било који официр, нити руководиоца војске, Министарства одбране или било које друге савезне институције. Код „Сава центра“ Јединица није планирала ништа да нападне, и за то нису имали конкретне податке. На дан 09.11.2001. године, по сазнању за догађаје, није тражио од Зорана Мијатовића да се врати у Београд. Овакви наводи су посебно цењени у контексту тога што долазе од првог човека безбедоносне службе у Србији и од сведока тужилаштва.

Сагласно сведоцима ██████████ и ██████████ се изјашњавао и **сведок** ██████████ (заменик тадашњег начелника Ресора државне безбедности), који је навео да безбедност државе није била угрожена нити су постојали оперативни планови за насилно заустављање Јединице, да није имао сазнања да је код Јединице тада постојала спремност да употреби оружје у случају да дође до интервенције војске или полиције, објашњавајући да испред „Сава центра“ они то нису исказали, нити је то личило на тако нешто, припадници Јединице су углавном седели у „Хамерима“, а када је разговарао са командантом Маричићем испред „Сава центра“, није било никакве претње, уцене и слично, осим наведена два захтева. Није му познато да је у том периоду неко спремао напад на „РТС“, аеродром, или Владу, односно да је спреман било какав оружани напад. То је описао речима: „Ама ни речи... Окренули се људи и на крају крајева, људи су то урадили што су урадили, окренули се и отишли у Кулу. Никаквог инцидента није било, нити сам ја имао осећај осим тог протеста...“ Такође је напоменуо: „Ми морамо говорити поштено, ниједна најава да ако се не изађе у сусрет, руше се институције...“ Такође, од значаја за правни карактер догађаја, је и део исказа овог сведока у којем је навео да њему лично послушност Јединице није отказана, а да му се истим поводом ни ██████████ „није жалио“, као и да ██████████ није тражио, када су се чули 09.11.2001. године, да се из бање врати у Београд.

Такође, наведене чињенице потврђују се и из исказа других сведока, па је тако **сведок** ██████████ (тадашњи начелник Седме управе у Ресору државне безбедности) навео да предметна дешавања званично нигде нису била окарактерисана као побуна, већ да се у то време стално причало о протесту, те да му није познато да је у време предметних догађања, Јединица за специјалне операције хтела да угрози уставно уређење и безбедност државе, као и да ни у Седмој управи нити у државној безбедности није било информација да су припадници код „Сава центра“ били спремни да употребе оружје, нити му је познато да је Јединица хтела да заузме аеродром, „РТС“, Владу, те да изласком код „Сава центра“, Јединица није угрозила безбедност земље.

Сведок ██████████ (██████████) је истакао да су све установе у време тог догађања нормално функционисале и радиле, да се нормално одвијао саобраћај, осим на наведеном делу пута код „Сава центра“, као и да није имао сазнања да је било ко у Јединици имао намеру да употреби оружје у случају да неко реагује како они не желе. На седницама није предлагано увођење ванредног стања, нити ангажовање Војске Југославије. Влада није донела закључак да је оружана побуна. **Сведок** ██████████ (члан Комисије коју је Влада РС оформила на 62. седници) је навео да је Комисија поднела Влади извештај да је догађај

о иступању припадника Јединице за специјалне операције окарактерисан као неспоразум и то између Владе и дела Министарства унутрашњих послова, дакле те Јединице, као и да није имао информације о спремности Јединице да угрози „РТС“, Владу, аеродром, већ да су само поводом тога „колале“ гласине, али никаквих званичних информација није било, да их нико никада није упозорио да је Јединица спремна да употреби оружје. Код „Сава центра“ нису хтели да употребе оружје и сруше Владу, а тог дана министар унутрашњих послова је ишао у Хаг, а држава није била угрожена. **Сведок** [REDACTED] (члан Комисије коју је Влада РС оформила на 62. седници) је навео да они као Влада Републике Србије нису закључили да су припадници Јединице хтели да онемогуће на било који начин обављање уставних активности Владе Србије, већ да су супротно томе изјављивали како су спремни да поштују Закон и спроводе све одлуке Владе. По његовом сећању на седницама Владе РС се о њиховом извештају као Комисије није расправљало, као и да није било званичних нити незваничних информација о томе да је Јединица желела да освоји Скупштину, Владу, аеродром или „РТС“. Такође, од значаја за сагледавање и карактер догађаја су и наводи овог сведока да није било интенција према полицији и тужилаштву да се против припадника Јединице за специјалне операције покрене макар прекршајни поступак, а као разлог томе навео је да је после свега дошло до одређених кадровских промена у неким државним службама, као и чињеницу да је та Јединица променила место, то јест да је пребачена у јавну безбедност, на који начин је тај догађај завршен. Цео догађај, лично је као члан Комисије, окарактерисао као протест, истакавши да тим протестом држава није била угрожена. **Сведок** [REDACTED] (тадашњи копредседник Владе Републике Србије Владе и савезни посланик и председник Одбора за одбрану и безбедност Савезне Републике Југославије) је навео да, иако је био и председник Одбора за одбрану и безбедност земље, нико га званично од органа републичких власти, конкретно ни министар унутрашњих послова нити било који други функционер републичке Владе, није обавестио шта се дешавало у Министарству унутрашњих послова. Такође, од значаја за сагледавање карактера тог догађаја, као и односа између различитих оружаних формација тог времена су и наводи овог сведока да током тих дана, док је трајао протест, нису добили било какву информацију да Јединица за специјалне операције припрема државни удар, свргавање Владе, напад на било коју државну институцију Републике Србије, односно Савезне Републике Југославије, као и да нису имали било каква сазнања да је постојала намера да се тиме што се дешава изазове криза, а потом и пад Владе и онемогући остваривање уставних активности Владе, посебно на проналажењу и изручењу хашких оптуженика и спровођењу активности Владе у борби против организованог криминала. Да је било издато наређење у смислу каквог спречавања било каквих нежељених потеза, војска и полиција били би у стању да то спрече.

И искази других сведока су били сагласни око карактера догађаја, па су тако **сведоци** [REDACTED] (начелник Одељења за контраобавештајне и безбедносне послове (КОБП) у Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности МУП-а Републике Србије) и [REDACTED] (оперативац у наведеном одељењу) сагласно навели да им је по доласку у Кулу на састанку јасно речено да је Јединица у протесту, да током свог боравка у Кули, за време предметних догађања, нису приметили да је повишена борбена готовост, односно нису приметили било какве припреме за офанзивна борбена дејства или било каква друга борбена дејства, нити транспортовање било каквих већих количина муниције или неких других убојних средстава из магацина у Руском Крстуру. Такође од значаја за сагледавање карактера овог догађаја су и наводи сведока да у делу послова које су радили, обавештајне, контраобавештајне и друге, нису приметили било шта атипично, нешто у вези чега би

требало да се посебно предузму одређене мере, као и да нису приметили никакву промену, готовост, наоружавање, или било какву намеру за неки насилни акт. Нису имали сазнања да би Јединица, уколико не би био испуњен било који од захтева, или можда један, учинила било шта што би угрозило државно уређење земље, јер напротив, један од захтева је био смена министра [REDACTED] а, који је остао на тој функцији и после завршетка тих догађања. Такође, од значаја су и наводи да је пракса да неко од безбедњака иде са Јединицом, па је тако било и код „Сава центра“, као и да није било информација да ће код „Сава центра“ да буде употребљено оружје од стране припадника Јединице. И сведок [REDACTED] ([REDACTED]) описује дешавања унутар Јединице, као протест, као и да је понашање у Јединици у Центру било уобичајено, да се асфалтирала база и спремало за прославу славе 21. новембра, те у том смислу да није било икаквих ванредних активности у смислу појачаног наоружавања, требовања муниције и друго, а што су оптужени истицали, а посебно онако како је то описао оптужени Крсмановић Драгослав у својој одбрани. Сведок [REDACTED] ([REDACTED]) је у свом исказу навео да нису имали било каквих сазнања да прети било каква радикализација протеста, напад на Владу, на „РТС“, на аеродром, те да уколико би дошло до напада на државне институције, Жандармерија би спречила такве догађаје или покушаје, те да није добио било какву информацију о некаквим агресивним наступањима Јединице у односу на државне институције, с тим да је имао уверавања команде Јединице да ће то све да се заврши на миран начин. Од значаја за карактер догађаја су и наводи овог сведока да су код „Сава центра“ припадници Јединице мирно стајали, „Хамери“ нису били наоружани тешким наоружањем, за које време је он био у својој канцеларији, без икаквих посебних задужења, да зграда Владе није додатно обезбеђивана, а да је министар [REDACTED] тога дана отишао за Хаг. Све информације код „Сава центра“ су биле да су они мирни, да су у поретку и да су угашена возила. Сведок [REDACTED] (тадашњи припадник Ресора државне безбедности и уједно начелник Девет управе, која се бави контактима са страним резидентима, страним представницима обавештајних служби у Београду) описао је речима: „Ако хоћете да извршите неку побуну, онда се не стоји на улици, него се за 24 сата заузимају кључни положаји у одређеном месту, хапси се одређени број лица, затварају се границе и позивају се страни амбасадори да би им се објаснило о чему се ради.“ Од значаја су и његови наводи да је на „Газели“ Јединица стајала постројена, саобраћај се одвијао несметано и да та сцена код њега није изазивала страх.

Сведок [REDACTED] (тадашњи припадник Јединице за специјалне операције за обезбеђење личности и објеката при Јединици) је навео да је током протеста боравио у Кули и да ниједан члан команде није издао било какво наређење у смислу да буду спремни за употребу оружја, да задуже резервну муницију, противоклопна средства и остала оруђа и оружја, а како се то наоружање налазило у магацину у Руском Крстуру, 12 км од Куле, приметио би да се тамо ишло камионима по муницију и артиљеријско оруђе. Од значаја за карактер догађаја су и његови наводи да није имао било каква сазнања да је Јединица за специјалне операције спремала да угрози уставно уруђење и безбедност државе Србије, поновивши да је у то време био припадник ЈСО. Није чуо да је за време тог протеста била планирана било каква радикализација протеста. Описао је и излазак Јединице испред „Сава центра“, када је навео да су припадници стајали на наведеној локацији, држећи руке на леђима, саобраћај није био заустављен, протест је био миран, а не насилан, јер ништа се није заузимало нити се пружао неки отпор да би била побуна у питању. Сведок [REDACTED] ([REDACTED]) навео је да је Јединица ступила у протест, током којег није било

нарушавања јавног реда ни мира, нити било чега што би навело да се ради о побуни, да у критичном периоду није била повишена борбена готовост Јединице, нити било ког њеног дела, нити је вршено утврђивање Центра у Кули нити додатно обезбеђење, а што би све било неопходно потребно да се Јединица спрема за борбени задатак. Од значаја за карактер догађаја су и наводи сведока да су се у Центру спроводиле редовне активности, вршене су припреме за предстојеће прославе – сређивање Центра, увежбавање постројавања и вежби које се за дан прославе репрезентују гостима, као и асфалтирање базе. За излазак испред „Сава центра“ није требовано икакво накнадно оружје ни муниција, као и да он није требовао ништа за свој тим, нити му је издато такво наређење, нити било какав борбени задатак. Од значаја за карактер догађаја и наводну радикализацију, су и наводи овог сведока да није имао сазнања да је Јединица током протеста припремала заузимање неких објеката, па ни Владе, Аеродрома, Телевизије. Њему лично нико није рекао да је циљ протеста да се изазове криза, а потом и пад Владе Републике Србије и онемогући остваривање уставних активности Владе Републике Србије. **Сведок** [REDACTED] (тадашњи припадник Јединице за специјалне операције, односно Антитерористичке групе) навео је да, када је Јединица кренула на протест у Београд, а што је била одлука команданта Маричића, ни тада се није носило посебно наоружање, већ редовно, лично наоружање, затим да је колона возила била под пратњом саобраћајне полиције, што значи да је саобраћајна полиција морала претходно бити обавештена од команде Јединице за специјалне операције. Код „Сава центра“, Јединица није била у борбеном распореду, јер такав распоред није подразумевао да се иде главним путем, ауто-путем, јер то представља на извештан начин и ризик, односно припадници су тиме што се налазе међу грађанима и угрожени. Негирао је да су имали наредбу да угрозе уставно уређење земље, да угрозе безбедност државе, да изазову кризу или пад Владе. Није имао сазнања да је Јединица током протеста припремала заузимање неких објеката, Владе, телевизије или аеродрома. **Сведок** [REDACTED] (у време протеста магационер специјалне опреме) навео је да му за време протеста није речено да логистика мора да буде приправна, нити је добио неку поруку те врсте, нити наредбу, те да је снабдевање Центра основним потребама, али и свим другим текло на уобичајени начин, додајући да лично ништа није ни требовао, нити је имао неке посебне радње. У Центру су се спроводиле редовне активности, вршене су припреме за предстојеће прославе – сређивање Центра, увежбавање постројавања и вежби које се за дан прославе репрезентују гостима, као и асфалтирање базе, као и да за време протеста није било захтева за ванредно задужење средстава, оружја и муниције или опреме, односно онога што је он дужио, као и да изузимање средстава из магацина за који је био задужен није могло бити учињено без његовог знања.

Дакле, суд је закључио да сведоци који су били непосредно укључени у дешавања унутар Јединице, иста описују као протест, а не као побуну, што је такође допринело сагледавању карактера овог догађаја. Такође, у односу на наводе сведока [REDACTED] о предоченом реверсу од 09.11.2001. године на име 20 „шок бомби“, суд је прихватио изјашњење овог сведока да су те „шок бомбе“ биле потребане за увежбавање показне вежбе, поводом славе Јединице, дана 21.11.2001. године, а о чему су се у својим исказима изјашњавали како оптужени тако и други сведоци, који су били непосредно укључени у дешавања унутар Јединице, а које доказе је суд прихватио из већ датих и образложених разлога, наводећи да се у критичном периоду у Центру у Кули све време трајале припреме за славу Јединице, од сређивања спољашности Центра до увежбавања показних вежби. Такође, наведене чињенице потврђују и фотографије са славе Јединице 21.11.2001. године, које су изведене на претресу, односно на

фотографијама од броја 15 до броја 22 приказане су показне вежбе уз коришћење „шок бомби“, које изазивају дим, а како се то утврђује и увидом у исте. Такође, када се има у виду утврђено чињенично стање у делу да у критичном периоду нису требована права наоружања, као ни експлозивна средства, односно тежа наоружања, онда овакви наводи сведока су за суд прихватљиви и нису доведени у сумњу ниједним изведеним доказом.

Осим тога, наводе одбране оптужених о томе шта све Јединица треба да има када креће у борбени задатак, а што приликом изласка код Врбаса и испред „Сава центра“ у Београду, није имала, потврдили су и сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], који су детаљно описали који су све сегменти потребни да буду испуњени када Јединица креће у борбени задатак, а потврђено је и видео снимцима телевизија „РТС“ и „Б 92“, у које је суд извршио увид, а који снимци су детаљно анализирани у преходном делу образложења, те из којих се, поред тога, да закључити да безбедност грађана није била угрожена. Наиме, на основу извршеног увида у видео снимке телевизија „РТС“ и „Б92“, утврђено је да је приликом доласка премијера у Кулу истом предат рапорт од стране команданта Јединице, које тако јединица увек указује претпостављенима, те из самог тог чина, а када се има у виду и претходно наведено, да је предат рапорт и указане почаст и када је непосредно после премијера, у Кулу долазио и министар унутрашњих послова [REDACTED], за суд није логично да они који намеравају да сруше Владу, угрозе уставни систем земље одају почаст лицима која управо тај систем и оличавају. Такође, суд је имао у виду и чињеницу да су новинари већ првог дана 09.11.2001. године били у оквиру Центра у Кули, на конференцији за штампу, што по ставу суда није логично да новинари „уђу у Кулу“, да се радило о оружаном побуну.

У прилог чињеници да у радњама оптужених нема елемената кривичног дела које им је стављено на терет, иду и следеће чињенице, а свакако најважније је понашање врха државне власти, њихове реакције односно одсуство реакције на догађаје који су предмет оптужбе. Ово се односи како на реакцију врха државне власти током самих догађаја тако и у потоњим данима, где се превасходно мисли на прославу славе Јединице за специјалне операције од 21.11.2001. године, на коју је тадашњи премијер дошао са својим малолетним дететом, као и већи број државних функционера, као и на концерт једне музичке групе у јануару 2002. године у Кули, када је био присутан такође државни врх, као и министар [REDACTED]. Јединици за специјалне операције нису испуњена оба постављена захтева, без икаквог оружаног, финансијског или било каквог другог притиска за смену кадрова чији је квалитет оценио премијер [REDACTED] на 62. Седници Владе, да би након целог тог догађаја припадници Јединице били награђени сабљама, мачевима и пиштољима, управо од стране те исте Владе која никада није овако понашање процесуирала нити окарактерисала као оружану побуну, те овде оптужени као припадници Јединице за специјалне операције нису били чак ни дисциплински кажњени. Када је у питању реакција државних органа на саме инкриминасане догађаје, свакако најодлучнија чињеница је да Влада Републике Србије није прогласила ванредно стање, што би био логичан след ствари ако је у питању оружана побуна, да службе безбедности нису стављене у борбену готовост, да су неки од носилаца врха безбедоносних служби у то време отишли на пут, одмор или слично, а самим тим да безбедоносне службе нису имале податке да је било угрожено уставно уређење и безбедност државе и грађана, односно да није постојала бојазан да ће доћи до насилног преузимања власти,

оцепљивања дела територије или промене државног уређење (које би могле да буду последица кривичног дела оружане побуне).

По ставу суда, ово дело се може извршити само активном радњом, активном применом силе, са директним умишајем да се угрози уставно уређење и безбедност и територијална целина тадашњег заштићеног објекта, а то није Република Србија, него Савезна Република Југославија. С обзиром на то да је тада 2001. године ово дело било у Савезном закону СРЈ, треба нагласити да објекат заштите ове групе дела је савезна држава, а не републике чланице. Такође и радње овог дела се не могу извршити хипотетички – у случају напада употребиће се оружје, а на основу свих изведених доказа јасно је утврђено да се са оруђима и оружјем које је Јединица имала у Врбасу и Београду, не може извршити оружана побуна. Није предузета иједна радња напада на било ког, нити на било коју институцију, а припадници Јединице су дошли у Београд у пратњи саобраћајне полиције, нису зауставили саобраћај у пуној мери, стајали су на путу без фантомки, поздрављали се са грађанима и децом, узимали од њих храну, дозвољавали да им се стави цвеће за ревере, били изложени фотографисању и снимању бројних телевизијских екипа и уопште били изложени погледима јавности. У повратку они зову команду, да им припреме вечеру, како то произлази из „Временика догађања“ од 12.11.2001. године (16,30-„Командант да пренесемо Крсмановићу да буде вечера спремна за 1 сат и 30 минута, пренета порука“). То ипак све, по ставу овог суда, указује да нема логистике за било какву акцију или било какав дужи боравак у Београду.

*

Имајући у виду све претходно наведено, јасно образложено и аргументовано, да правни карактер предметних догађања не представља оружану побуну, то није ни доказано да је оптужени Милорад Улемек, као пензионисани командант Јединице за специјалне операције, имао фактичку власт и неограничени утицај на команданта и припаднике Јединице за специјалне операције, те да је са покојним [REDACTED], организатором и вођом криминалне организације тзв. „Земунски клан“, организовао оружану побуну припадника Јединице за специјалне операције и тиме извршио кривично дело оружана побуна из члана 124 став 2 у вези става 1 Кривичног закона СРЈ. Такође, није доказано да су оптужени Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Мићо Петраковић, Драгослав Крсмановић, Драгиша Радић и Владимир Потих, припадници Јединице за специјалне операције, учествовали у оружаној побуни и на тај начин извршили кривично дело оружана побуна из члана 124 став 1 Кривичног закона СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 Кривичног закона СРЈ.

Наводе оптуженог Милорада Улемек из његове одбране да није организовао икакву оружану побуну са [REDACTED], да је на позив команданта Јединице дошао у Кулу да помогне у решавању проблема, да није доносио икаква наређења, као и да није имао фактичку власт и неограничени утицај на команданта и припаднике Јединице за специјалне операције, потврђено је и одбраном оптуженог Душка Маричића, према коме је кривични поступак раздвојен, као и одбранама осталих оптужених, који су сагласно навели, да је све одлуке доносио командант Маричић, а да је Улемек уживао углед у Јединици као ранији командант исте, али да није имао фактичку власт и неограничени утицај на команданта и припаднике Јединице за специјалне операције нити да је доносио наредбе. Оваква одбрана оптуженог Улемек потврђена је и сагласним исказима сведока, па су тако сведоци навели и то: **сведок** [REDACTED], да није имао било какво лично сазнање да је Милорад Улемек

издао неко наређење било којем припаднику ЈСО у току периода од 09. до 17.11.2001. године, да је свој став да је један од организатора побуне Милорад Улемек, објаснио тиме да је Улемек одржао конференцију за штампу, био у Кули, те да није знао шта би тражио тамо ако није руководио у томе, као и да није имао непосредна сазнања да су Милорад Улемек и [REDACTED] претили или слали јасне поруке државним органима Републике Србије, да ће Јединица за специјалне операције радикализовати захтеве и до тада постављене циљеве, да ће побуна у наредним данима обухватати насилно заузимање аеродрома, јер се радило о причама које су тада кружиле и да у те приче није улазио; **сведок** [REDACTED], да није имао непосредан извор сазнања или неку јаку индицију да је Милорад Улемек, овде оптужени, умешан у предметна догађања, те да о [REDACTED] у то време није било ни речи; **сведок** [REDACTED], да током протеста није имао било какво сазнање или информацију да је Милорад Улемек организатор тог протеста, објашњавајући да је његова идеја била да је Улемек човек који би могао да смири протест, због чега му је управо то и рекао да оде тамо и да смири те људе, као и да у транскриптима, о којима је говорио, није пронашао било какву информацију да је било који припадник ЈСО конкретно разговарао са [REDACTED] или [REDACTED] у времену од 09. до 17. новембра, нити му је познато да је [REDACTED] том приликом имао контакте са командом Јединице, нити пружао некакву логистичку помоћ (*што је од значаја за наводе оптужнице у делу који се односи на организацију*), **сведок** [REDACTED], да није чуо да иза протеста стоје криминалне групе, а да је о томе читао у штампи, као и да је Комисија у извештају као организатора те политичке побуне окарактерисала Јединицу за специјалне операције (*дакле не оптуженог Милорада Улемек и [REDACTED]*), **сведок** [REDACTED], да није чуо да је [REDACTED] имао било какве везе с протестом, као и да се није сећао да је оптужени Улемек у време догађања помињан као организатор, као и да је у извештају Комисије, као организатор наведена Јединица, **сведок** [REDACTED], да као оперативац није дошао до било каквих сазнања да је Улемек руководио тим протестом, нити да је као тадашњи пензионер могао да руководи протестом, те да није имао сазнања да је Милорад Улемек наредио припадницима Јединице излазак код „Сава центра“, те да Милорад Улемек, над њима није имао било какав неограничен утицај и фактичку власт, као и да није имао сазнања да је [REDACTED] организовао протест нити да је могао на било који начин да руководи било којим сегментом Јединице или да издаје наређења било ком припаднику Јединице, као и да је командант Маричић рекао да је позвао „Легију“ да помогне својим ауторитетом и својим утицајем, **сведок** [REDACTED], да није имао икаквих сазнања да је Милорад Улемек руководио тим догађањима нити [REDACTED], уједно изневши тврдњу да [REDACTED] у било ком тренутку на било који начин није могао да руководи било којим сегментом Јединице, **сведок** [REDACTED], да Улемек и [REDACTED] нису организовали и руководили протестом, **сведок** [REDACTED], да нико никада на колегијуму МУП-а није изнео податак да је протест ЈСО организовао [REDACTED] и Улемек, **сведок** [REDACTED], да нико није на Савету за безбедност и одбрану указао да су протест организовали Улемек и [REDACTED], **сведок** [REDACTED], да нема сазнања да су Улемек и [REDACTED] организовали протест, **сведок** [REDACTED], да је одлуку о протесту Јединице донела команда на челу са командантом Маричићем и да му није било познато да је оптужени Улемек организатор, да Улемек никоме није издавао икаква наређења, као и да није имао неограничени утицај на команданта и на припаднике Јединице, наводећи да је он тада био пензионисан, те да је командант Маричић, међу официрима и борцима имао ауторитет, који је проистикао из његове прошлости, из ратних дана, када се доказао на терену и задобио поверење припадника

Јединице, сведоци [REDACTED] и [REDACTED], да је [REDACTED] манипулисао и представљао да је он организовао ту побуну, да је може учинити још гором, јер је знао да му се телефони прислушкују. Такође, суд је имао у виду и да је стручни саветник др Зоран Ђурић, а чији исказ је суд прихватио из већ датих и обазложених разлога, навео да у психопатологији не постоји термин неограничена власт.

Стога, имајући у виду све наведене доказе, а које је суд прихватио из већ датих и образложених разлога, није доказано ни да је оптужени Милорад Улемек дана 17.11.2001. године у 06,47 часова наредио команданту Јединице за специјалне операције Душку Маричићу: „да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“. Ово имајући у виду да је у „Временику догађања“ за дан 17.11.2001. године, забележено да је у 06 сати и 47 минута – „пренета порука од пуковника за команданта да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“, да из „Временика“ произлази да је „пуковник“ користио број телефона 063/355-955, а да се оптужени Милорад Улемек изјаснио да је пре пензионисања имао чин пуковника, али да он није тај пуковник, да уопште не разуме ту поруку као и да не зна да ли је постојао још неки пуковник који би то могао бити и да у министарству постоји десетине пуковника, као и да после 14 година не може да се сети броја телефона, који је забележен. Проверавајући овакве наводе, суд је утврдио да је власник наведеног броја телефона у периоду од 01.11. до 30.11.2001. године био Фонд „Љуба Давидовић“, улица Крунска број 69, Београд, али наведени фонд није имао информацију о кориснику телефонског броја 063/355-955, како је то утврђено из дописа компаније „Теленор“ од 01.06.2015. године и дописа Фондације за унапређење демократије „Љуба Давидовић“, број 500-10/03-839-15 од 07.07.2015. године. Стога, у одсуству других доказа (који нису ни предложени од стране Тужилаштва за организовани криминал као на пример испитивање припадника из Центра везе у Кули и др.), суд је, руководећи се правном максимумом „in dubio pro geo“ у случају сумње повољније по оптужене, утврдио да није доказано да је оптужени Милорад Улемек дана 17.11.2001. године у 06,47 часова наредио команданту Јединице: „да се све повуче, да се борбена готовост стави у нулто стање“.

У погледу присуства оптуженог Веселина Лечића са Јединицом за специјалне операције испред „Сава центра“ дана 12.11.2001. године и сагледавања његове улоге у томе, одбрана оптуженог је потврђена изведеним доказима, а пре свега исказима сведока, који су на један детаљан и јасан начин објаснили околности критичног догађаја и то: **сведок** [REDACTED], претпостављени оптуженом Лечићу, да је апсолутно постојала потреба са безбедносног аспекта да Лечић буде код „Сава центра“, као и да је то било потребно у сваком тренутку, где год да Јединица иде, **сведок** [REDACTED], претпостављени оптуженом Лечићу, да када командант да налог „идемо у Београд“, Јединица иде и Лечић се ту не пита, **сведоци** [REDACTED] и [REDACTED], безбедњаци, да је одлазак [REDACTED] и оптуженог Лечића за Београд са Јединицом дана 12.11.2001. године био посао, а не солидарисање са протестом, да је Лечић том приликом све време био у првом возилу, а да је сведок [REDACTED] кружио околу, контактирао са припадницима и извештавао Лечића.

С тим у вези остале појединачне радње свих оптужених (као присуство оптуженог Јовановића приликом излазака Јединице код Врбаса и испред „Сава центра“ у Београду, присуство оптужених Миће Петраковића, Драгише Радића и Владимира Поттића испред „Сава центра“ у Београду, као и преношење наређења команданта својим припадницима Јединице, укључујући и оптуженог Драгослава Крсмановића)

које нису посебно анализирани, онако како су описане, саме за себе, а у одсуству доказа, не представљају биће ни предметног кривичног дела, као ни било ког другог дела, које се гони по службеној дужности. Посебно у односу на оптуженог Драгишу Радића, од значаја за сагледавање његове улоге је и исказ сведока [REDACTED], који је потврдио његову одбрану, наводећи да Радић није носио униформу, нити је дужио било какво наоружање, те да је Радић излазио са Јединицом до Београда, јер га је командант пустио да иде да се види са супругом [REDACTED], јер му је тог дана 12.11. био рођендан, као и да је Радић био његов заменик, односно заменик начелника Центра, а да је у то време постојао по систематизацији „шеф возног парка“, што је у то време био [REDACTED].

Према оцени Тужилаштва, доказ да су оптужени предузели радње извршења кривичног дела које им је стављено на терет су искази сведока [REDACTED] и [REDACTED], а чије исказе суд није прихватио као истините у оним деловима који нису у сагласности са осталим изведеним доказима, већ их је ценио у склопу осталих изведених доказа, о чему је било речи и у претходном делу образложења пресуде, налазећи да су искази ових сведока у тим деловима дати у смислу политичких конотација.

Наиме, кредибилитет наведених сведока најбоље осликавају како њихови искази тако и искази других сведока. Тако је, између осталих, **сведок** [REDACTED] навео да је конференција за новинаре [REDACTED] у Кули била „јефтино политичко позориште ЈСО“, да је Савезни Уставни суд био „друга страна те батине“, односно институција чија је основна функција била спречавање трансформације земље; **сведок** [REDACTED] навео да га је Спасојевић послао у обезбеђење премијера [REDACTED], а да је [REDACTED] долазио у Шилерову улицу у Земуну, у кућу у којој је живео [REDACTED]; **сведок** [REDACTED] да прави [REDACTED] циљ је био да се пусте „Земунци“ из затвора, због чега је намерно „дизао тензију“ путем телефона за које је знао да су на мерама, као и да је [REDACTED] и пре предметних догађања долазио у Шилерову улицу, као и да је [REDACTED] посећивао [REDACTED] за рођендан; **сведок** [REDACTED] да је [REDACTED] имао комуникацију, одлазио у Шилерову улицу и имао контакт са [REDACTED], али да о [REDACTED] у то време није било ни речи; **сведок** [REDACTED] да му је [REDACTED] предложио да чува једног његовог пријатеља – [REDACTED], кога је чувао службено, а не приватно. [REDACTED] је посећивао [REDACTED] у затвору, а 5-6 пута најмање [REDACTED] је ишао у Шилерову улицу у кућу у којој је живео [REDACTED]. [REDACTED] се у Сурчину виђао и са [REDACTED].

Међутим, суд је прихватио исказе ових сведока, у оним деловима који су потврђени осталим изведеним доказима, које је суд прихватио, и то погледу наводне радикализације протеста када су навели и то: **сведок** [REDACTED] ([REDACTED]), да су то биле поруке о радикализацији које су им преносили, а везано за сусрет у Влади између председника Владе и [REDACTED], као и да државни врх ништа није предузео у случају употребе оружја; **сведок** [REDACTED] да нико из команде ЈСО-а од њега није тражио да иде у Владу и разговара са премијером, већ да је од њега то тражио [REDACTED], као и знајући да их прислушкују, намерно су дизали тензије и „турирали“ преко телефона; **сведок** [REDACTED] ([REDACTED]), да је [REDACTED] са телефона за које је знао да су на мерама „дизао“ тензије, да то није „масло“ ЈСО, већ [REDACTED], који је „турирао“, причао преко телефона за које је знао да

прислушкују и није причао истину, када је говорио о [REDACTED]; **сведок** [REDACTED]
[REDACTED], да му је [REDACTED] рекао да окупи људе, те да када му је одговорио да нема кога, [REDACTED] га је извређао, рекао да слушају његов телефон и да му је то намерно рекао.

Оно што је овај суд такође имао у виду приликом доношења одлуке јесу и следеће чињенице: кривична пријава за овако генерално говорећи тешко кривично дело поднета је дана 11.10.2010. године од стране физичких лица [REDACTED] и [REDACTED] ([REDACTED]), кривично дело оружана побуна, како ју је Тужилаштво за организовани криминал квалификовало, процесуирано је након 10 година од догађаја, а да је у међувремену држава одавно престала да постоји као и њена наследница (Државна заједница Србије и Црне Горе), као и успоредба са догађајем из не тако давне прошлости је пример могуће оружане побуне (или макар покушаја државног удара) у једној земљи (Турској), али свакако у реакцији државне власти и последицама које су проистекле из такве реакције врха државе. Такође, као пример, је и догађај из наше земље, када је због одласка генерала [REDACTED] у Хаг, организован протест, у којем су учествовали припадници Жандармерије обучени у плаве униформе који су и том приликом код себе имали наоружање, било их је „пар хиљада“, који су се окупили на Тргу републике, за разлику од „Сава центра“, где је било отприлике око 150 људи у униформама, а како је то у свом исказу описао тадашњи командант [REDACTED] сведок [REDACTED], коме је [REDACTED] био први надређени у тој хијерархији.

На крају да резимирамо. Овај догађај је свакако имао и своју историјску и политичку тежину, више у прошлости, данас мање. Међутим, обавеза овог већа је да утврди кривично-правну, односно да да одговор да ли се у радњама оптужених стичу обележја кривичног дела из предметне оптужнице. Да одговори, да ли докази који су изведени током поступка, које је најпре понудило тужилаштво, а потом и оптужени и одбрана, а малим делом извео и сам суд, потврђују наводе оптужнице. По ставу суда, нису потврдили.

На више места, констатовано је да посебну тежину у оваквој одлуци, носе писани трагови односно писана документација, наспрам исказа неких сведока. Не искључиво пресуђујућу, али доминанту да. Заиста (стенографске белешке са 61. и 62. седнице Владе Републике Србије и са Пете седнице Одбора за безбедност и одбрану) су писани и забележени печат оног времена, у коме су се најрелевантнији фактори „оне“ државе, укључујући и покојног премијера [REDACTED], изјаснили о предметном догађају и дали одговор да ли је у питању оружана побуна. Одговорили су да није била и ту се ставила тачка.

Када се ова писана документација доведе у контекст са осталим изведеним доказима, као и већином сведочења, а која су у међусобној сагласности, одговор на питање, да ли је било кривице оптужених, суд је дао у виду доношења ослобађајуће пресуде.

На овом месту, суд се још једном осврнуо на исказе појединих сведока, а код неких и на поједине делове сведочења, а које је суд поделио у два корпуса и зашто су примат имали материјални докази односно писана документација.

Појединим сведоцима из овог првог корпуса, а који су углавном преносили посредна сазнања, кредибилитет је и тада (а и сада) у најмању руку био споран, те око њих, суд више не би имао коментар.

Када је у питању други корпус сведока, делови њихових сведочења (у већој или мањој мери) односе се на личне и накнадне импресије, којима суд није дао значај.

Преваходно, само потоње време у коме износе виђење ствари, јер већина од тих сведока је била на најодговорнијим функцијама у држави према којој је по ставу тужилаштва била уперена оружана побуна, и њихова реч, а нарочито реакција би имала много јачу тежину и смисао да је учињена у то време. Како је изостала, то је тачку на овај догађај дао суд.

*

Дакле, из свега наведеног, суд налази да нема довољно доказа да је оптужени Милорад Улемек извршио кривично дело оружана побуна из члана 124 став 2 у вези става 1 Кривичног закона СРЈ, а оптужени Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Мићо Петраковић, Драгослав Крсмановић, Драгиша Радић и Владимир Потих да су извршили кривично дело оружана побуна из члана 124 став 1 Кривичног закона СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 Кривичног закона СРЈ, те је суд, руководећи се правном максимумом „in dubio pro reo“ у случају сумње повољније по оптужене и имајући у виду члан 16 став 4 ЗКП, којим је између осталог прописано да суд пресуду може засновати само на чињеницама у чију је извесност уверен, оптужене на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослободио од оптужбе.

Како су оптужени Милорад Улемек, Звездан Јовановић, Веселин Лечић, Мића Петраковић, Драгослав Крсмановић, Драгиша Радић и Владимир Потих ослобођени оптужбе, то је суд на основу члана 265 ЗКП у вези члана 261 ЗКП, донео одлуку да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Приликом доношења одлуке, суд је имао у виду и друге изведене доказе и наводе странака, али их није посебно образлагао, налазећи да су исти без утицаја на евентуално другачије пресуђење у овој кривично-правној ствари.

Записничар
Татјана Томић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Драгомир Герасимовић

ПОУКА О ПРАВУ НА ЖАЛБУ:

Против ове пресуде оптуженима и браниоцима дозвољена је жалба у року од 15 дана, док је Тужилаштву за организовани криминал дозвољена жалба у року од 30 дана, од дана пријема писменог отправака пресуде, Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

